

ศุภมาสฺ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค 2466 พรรษา ปัตยบันกาล

สุกรสังวัจฉร เอกาทศมทิน พุศจิกายนมาส อาทิตยวาร กาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ เอกอรรคมหาบุรุษ

บรมนราธิราช พินิตประชานารถมหาสมมตวงศ อติศัยพงศวิมลรัตน วรชัตตिय ราชินิกโรดม จาตุรันตบ
รมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะห์ณี จักรีบรมนารถ จุฬาลงกรณราชวรังกูร

บรมมกุฎนเรนทรสุรัสันตติวงศวิศิษฐ สุสาธิตบุรพาธิการ อุดลยภษญาภินิหารอดิเรกบุญญฤทธิ ธัญ
ลักษณวิจิตรโสภาคยสรพวงค มหาชโนต ตะมางคประณตบาทบงกชยุคล ประสิทธิสรรพศุภผล อุดม

บรมสุขุมาลัย ทิพยเทพาวตารไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ สรรพเทพเวศรานูรักษบุริมศักดิ์สมญาเทพ
ทวาราวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ เสนางคนิกรรัตนอัศวโกศล

ประพนธปริชามัทธิวาสมาจาร บริบูรณคุณสารสยามาทินคร วรุตเมกราชติลก มหาปริวารนายก อนันตม
หันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินทร บรมชนกาดิศรสมมต ประสิทธิวรยศมโหดม บรมราชสมบัตินพ

ปฎูลเสวตรฉัตร ศิริรัตโนปลักษณมหาบรมราชาภิเศกภิสิต สรรพทศทิศวิชาติไชย สกลไพศวริยมหา
สวามินทร์ มเหศวรมหินทรมหารามาธิราชวโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธาทีไตรงรัตนสรณา

รักษอดุลยศักดิ์อรรคนเรศราธิบดี เมตตากรุณาสี่ตลหฤไทย โอนไปมยบุญการ สกล
ไพศาลมหาธิราชภูษิตเบนทร ประเมนทรธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตรพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริที่ว่า กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่เวลานี้ยังกระจัดกระจายอยู่
หลายแห่ง สมควรจะนำมารวบรวมไว้แห่งเดียวกัน และจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สมแก่กาลสมัย
ความเจริญและพาณิชย์กรรมแห่งบ้านเมือง และความสัมพันธ์กับนานาประเทศ

ส่วนหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งศาลยุติธรรมได้เคยยกขึ้นปรับัตถ์
ตัดสินคดีเนื่อง ๆ มา โดยธรรมเนียมประเพณีอันควรแก่ยุติธรรมนั้น สมควรจะบัญญัติไว้ให้เป็น
หลักฐาน และกิจการบางอย่างในส่วนแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่มีในกฎหมายที่ใช้อยู่ ณ บัดนี้ ก็ควรจะ
บัญญัติขึ้นไว้ด้วย

และทรงพระราชดำริว่า ทางที่จะให้ถึงซึ่งผลอันนี้ ควรจะประมวลและบัญญัติบท
กฎหมายที่กล่าวแล้ว เข้าเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามแบบอย่างซึ่งประเทศอื่น ๆ ได้ทำ
มา

อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า การชำระประมวลกฎหมายซึ่งทำอยู่ ณ บัดนี้ได้ดำเนินไป
มากแล้ว สมควรจะประกาศให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่สำคัญและเป็นประโยชน์
ตอนหนึ่งก่อนได้ ส่วนอื่น ๆ เมื่อสำเร็จบริบูรณ์จะได้ประกาศให้ใช้เพิ่มเติมในภายหลัง

*[2]

ข้อความเบื้องต้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1 กฎหมายนี้ให้เรียกว่า 'ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์'

มาตรา 2 ให้ใช้ประมวลกฎหมายนี้ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมกราคม

พระพุทธศักราช 2468 เป็นต้นไป

มาตรา 3 ตั้งแต่วันที่ใช้ประมวลกฎหมายนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดา

กฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บรรพ 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หลักทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 1

บทเปิดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 4 อัญกฎหมายนั้น ท่านว่าต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติ

ใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ

เมื่อใดไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ท่านให้วินิจฉัยคดีนั้นตามคลองจารีต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าและไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ท่านให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่

ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วยไซ้ ท่านให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 5 ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี ท่านว่าบุคคลทุกคนต้อง

กระทำโดยสุจริต

มาตรา 6 ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 7 ถ้าจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กัน และดอกเบี้ยนั้นมีได้กำหนดอัตราไว้โดยนิติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 8 คำว่า 'เหตุสุดวิสัย' หมายความว่า เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผล

พิบัติก็ดี ไม่มีใครจะป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้นจะได้จัดการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระมัดระวังตามสมควร อันพึงคาดหมายได้จากบุคคลนั้นในฐานะเช่นนั้น

มาตรา 9 เมื่อมีกิจการอันใดซึ่งกฎหมายบังคับให้ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าบุคคลผู้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จะต้องทำหนังสือไม่จำเป็นต้องเขียนเอง แต่หนังสือนั้นต้องลงลายมือชื่อของบุคคลนั้น

ถ้าบุคคลผู้ใดใช้ตราประทับแทนลงลายมือชื่ออยู่เป็นปกติ การประทับตรา เช่นนั้น ท่านว่าเสมือนกับลงลายมือชื่อ

ลายพิมพ์นิ้วมือ แกงไต ถาเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นนั้นก็ดี ทำลงในเอกสาร หาก มีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนแล้ว ท่านว่าเสมือนกับลงลายมือชื่อ

มาตรา 10 เมื่อความข้อใดข้อหนึ่งในเอกสารอาจตีความได้เป็นสองนัย นัยไหนจะ ทำให้เป็นผลบังคับได้ ท่านให้ถือเอาตามนัยนั้น ตีกว่าที่จะถือเอาอันที่ไร้ผล

มาตรา 11 ในกรณีที่มีข้อสงสัย ท่านให้ตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่คู่กรณีฝ่ายซึ่ง จะเป็นผู้ต้องเสียในมูลหนี้ นั้น

มาตรา 12 ลงจำนวนเงินหรือปริมาณในเอกสารด้วยตัวอักษรและตัวเลข ถ้า ตัวอักษรกับเลขทั้งสองอย่างนั้นไม่ตรงกัน และศาลมีอาจหยั่งทราบเจตนาอันแท้จริงได้ไซ้ ให้ฟังเอา จำนวนเงินหรือปริมาณซึ่งเขียนเป็นตัวอักษรนั้นเป็นประมาณ

มาตรา 13 ถ้าจำนวนเงินหรือปริมาณได้แสดงไว้เป็นตัวอักษรหลายแห่ง ถาตัวเลขหลายแห่ง แต่ที่แสดงไว้หลายแห่งนั้นไม่ตรงกัน และศาลมีอาจหยั่งทราบเจตนาอันแท้จริงได้ไซ้ ให้ฟังเอาจำนวนเงินหรือปริมาณน้อยที่สุดเป็นประมาณ

มาตรา 14 ถ้าเอกสารทำขึ้นไว้เป็นสองภาษา เป็นภาษาไทยภาษาหนึ่งภาษาอื่น ภาษาหนึ่ง แต่ข้อความในสองภาษานั้นแตกต่างกัน และศาลมีอาจหยั่งทราบเจตนาของคู่กรณีได้ว่า จะ ให้ใช้ภาษาใดบังคับไซ้ ท่านถือเอาภาษาไทยบังคับ

ลักษณะ 2

บุคคล
หมวด 1
บุคคลธรรมดา
ส่วนที่ 1

สภาพบุคคล

มาตรา 15 สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสุดสิ้นลง เมื่อตาย

ทารกในครรภ์มารดาที่สามารถจะมีสิทธิต่าง ๆ ได้ หากว่าภายหลังเกิดมารอดอยู่

มาตรา 16 ถ้าเป็นพันวิสัยที่จะหยั่งรู้อายุเกิดของบุคคลผู้ใด ท่านให้นับอายุบุคคลผู้

นับตั้งแต่วันต้นแห่งปีประติทินหลวงซึ่งเป็นปีที่บุคคลผู้นั้นเกิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 17 ถ้าบุคคลหลายคนถึงชีวิตันตรายในเหตุภัยันตรายร่วมกันและเป็นการ
พันวิสัยจะกำหนดได้วาคนไหนถึงชีวิตันตรายก่อนหลังไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าตายพร้อมกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 18 สิทธิของบุคคลในการที่จะใช้นามอันชอบที่จะใช้ได้นั้น ถ้ามีบุคคลอื่น
โต้แย้งก็ดี หรือบุคคลผู้เจ้าของนามนั้นต้องเสื่อมเสียประโยชน์เพราะการที่มีผู้อยู่มาใช้นามเดียวกัน
โดยมิได้รับอำนาจให้ใช้ได้ก็ดี ท่านว่าบุคคลผู้เจ้าของนามจะเรียกให้บุคคลอื่นนั้นระงับความเสียหายก็

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 19 เมื่อมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 20 ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้ทำเมื่อ
ฝ่ายชายผู้เยาว์มีอายุสิบเจ็ดปี และฝ่ายหญิงผู้เยาว์มีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 21 อันผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใด ๆ ต้องได้รับความยินยอมของผู้แทนโดยชอบ
ธรรมก่อน บรรดาการใด ๆ อันผู้เยาว์ได้ทำลึงปราศจากคามยินยอมเช่นว่านั้น ท่านว่าเป็นโมฆียะ
เว้นแต่ที่จะกล่าวไว้ในมาตราทั้งสี่ต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 22 ผู้เยาว์อาจทำการใด ๆ ได้ทั้งสิ้น หากเป็นเพียงเพื่อจะไปได้ซึ่งสิทธิอันใด
อันหนึ่ง หรือเป็นการเพื่อให้หลุดพ้นจากนาที่อันใดอันหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 23 ผู้เยาว์อาจทำการใด ๆ ได้ทั้งสิ้นซึ่งเป็นการต้องทำเองเฉพาะตัว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 24 ผู้เยาว์อาจทำการใด ๆ ได้ทั้งสิ้นซึ่งเป็นการสมแก่นานาธุรูปแห่งตน และ
เป็นการอันจำเป็นเพื่อเลี้ยงชีพตามสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 25 ผู้เยาว์อาจทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 26 ถ้าผู้แทนโดยชอบธรรมอนุญาตให้ผู้เยาว์จำหน่ายทรัพย์สินเพื่อการอันใด
อันหนึ่งอันใดระบุนั้น ท่านว่าผู้เยาว์จะจำหน่ายทรัพย์สินนั้นเป็นประการใดภายในขอบของการที่ระบุ
ไว้ นั้น ก็ทำได้ตามใจสมัคร อนึ่งถ้าได้รับอนุญาตให้จำหน่ายทรัพย์สินโดยมิได้ระบุนั้นเพื่อการอันใด
ผู้เยาว์ก็จำหน่ายได้ตามใจสมัคร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 27 ผู้เยาว์จะขออนุญาตผู้แทนโดยชอบธรรม เพื่อทำกิจการค้าขาย
 รายหนึ่ง หรือหลายรายก็ได้ ถ้าผู้แทนโดยชอบธรรมไม่อนุญาต และผู้เยาว์ร้องขอต่อศาล ๆ จะมีคำสั่ง
 มอบอำนาจให้ผู้เยาว์ทำกิจการค้าขายก็ได้ เมื่อเห็นว่าการนั้นจะเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้เยาว์

มาตรา 28 ผู้เยาว์ได้รับอนุญาตให้ทำกิจการค้าขายรายหนึ่ง หรือหลายรายแล้ว ใน
 ความเกี่ยวข้องกับกิจการค้าขายอันนั้น ท่านว่าผู้เยาว์ย่อมมีฐานะเสมือนดังบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว
 ฉะนั้น

ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้เยาว์ไม่สามารถจัดการค้าขายนั้นได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือศาล
 จะกลับถอนคืนอนุญาตเสียก็ได้ สุดแล้วแต่กรณี

มาตรา 29 บุคคลวิกลจริตผู้ใด ถ้าภริยาสามีก็ดี ผู้บุพการี กล่าวคือ บิดามารดา
 ปู่ย่า ตายาย ทวดก็ดี ผู้สืบสันดาน กล่าวคือ ลูก หลาน เหลน ลื้อก็ดี ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ก็ดี หรือ
 พนักงานอัยการก็ดี ร้องขอต่อศาลแล้ว ศาลจะสั่งให้บุคคลผู้นั้นเป็นคนไร้ความสามารถก็ได้
 คำสั่งศาลอันนี้ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 30 บุคคลผู้ซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถนั้น ท่านว่าต้องจัดให้อยู่
 ในความอนุบาล

มาตรา 31 การใด ๆ อันบุคคลผู้ซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถได้ทำลง การ
 นั้นท่านว่าเป็นโมฆียะ

มาตรา 32 การใด ๆ อันบุคคลวิกลจริตได้ทำลง แต่หากบุคคลนั้นศาลยังมิได้สั่งให้
 เป็นคนไร้ความสามารถไซ้ ท่านว่าการนั้นจะเป็นโมฆียะต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่าทำลงในเวลาซึ่งบุคคลนั้น
 จริตวิกลอยู่ และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้แล้วว่าผู้ทำเป็นคนวิกลจริต

มาตรา 33 ถ้าเหตุอันทำให้ไร้ความสามารถได้สุดสิ้นไปแล้ว และเมื่อตัวบุคคล
 ผู้นั้นเองถ้าบุคคลใด ๆ ดังกล่าวมาในมาตรา 29 นั้นร้องขอต่อศาล ก็ให้ศาลถอนคำที่ได้สั่งให้เป็นคนไร้
 ความสามารถนั้นให้

คำสั่งของศาลถอนคำสั่งเดิมนี้ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 34 บุคคลผู้ใดไม่สามารถจะจัดทำกรงานของตนเองได้เพราะกายพิการ
 หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบก็ดี เพราะความประพฤตีสຸຍສຸ້ຍສຸ້ຍเสเพลเป็นอาจิมก็ดี เพราะเป็นคน
 ติดสุรายาเมาก็ดี เมื่อบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดตั้งระบູไว้ในมาตรา 29 ร้องขอต่อศาล ศาลจะสั่งให้บุคคลผู้นั้น
 เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ และสั่งให้ผู้นั้นอยู่ในความพิทักษ์ก็ได้

คำสั่งศาลนี้ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 35 บุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถนั้น ต้องได้รับความยินยอมของ

ผู้พิทักษ์ก่อนแล้วจึงจะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่กล่าวต่อไปนี้ได้ คือ

- (1) รับ หรือใช้เงินทุน
- (2) ทำสัญญากู้ยืม หรือรับประกัน
- (3) ทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะได้มา หรือปล่อยไปซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

หรือในสังหาริมทรัพย์อันมีค่า

- (4) ทำการอันหนึ่งอันใดเกี่ยวกับคดีความในศาล เว้นแต่การร้องขอถอน

ผู้พิทักษ์

- (5) ให้โดยเสน่หา หรือปราณีประนอมยอมความ หรือทำความตกลงให้

อนุญาโตตุลาการพิจารณาคดี

- (6) รับ หรือบอกสละความเป็นทายาท
- (7) บอกรับไม่รับเมื่อเขาได้ให้โดยเสน่หา หรือไม่รับส่วนทรัพย์มรดกหรือรับเอา

ทรัพย์เขาให้ หรือทรัพย์มรดกอันมีค่าภาระติดพัน

- (8) ก่อสร้าง ปลูกสร้างซ่อมแปลง หรือขยายโรงเรือนให้ใหญ่ขึ้น หรือทำการ

ซ่อมแซมอย่างใหญ่

- (9) เช่า หรือให้เช่าทรัพย์สินเป็นสังหาริมทรัพย์ มีกำหนดนานกว่าหกเดือน

หรือเป็นอสังหาริมทรัพย์ มีกำหนดนานกว่าสามปี

อนึ่งในพฤติการณ์อันสมควร ศาลจะสั่งว่าบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถต้องได้รับความ

ยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อน เพื่อทำการอื่นใดนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นอีกก็ได้

การใดอันกระทำการลงฝ่าฝืนบทบัญญัติทั้งหลายซึ่งกล่าวข้างบนนี้ ท่านว่าเป็น

โมฆียะ

มาตรา 36 ถ้าเหตุอันทำให้เป็นบุคคลเสมือนไร้ความสามารถนั้นได้สุดสิ้นไปแล้ว

ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา 33 มาใช้บังคับตามแต่กรณี

มาตรา 37 หญิงมีสามีนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยสินส่วนตัว ย่อมมีฐานะอย่างบุคคลผู้

บรรลุนิติภาวะ

มาตรา 38 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายต่อไปนี้ หญิงมีสามี ถ้ามิได้รับ

อนุญาตของสามีหาอาจทำการอันหนึ่งอันใดที่จะผูกพันสินบริคนห้ได้ไม่

การใดอันกระทำการลงฝ่าฝืนบทบัญญัติอันนี้ ท่านว่าเป็นโมฆียะ

มาตรา 39 ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ หญิงมีสามียอมทำการอันผูกพันส่วนของตน

ในสินบริคนห้ได้โดยมิพักต้องได้รับอนุญาตของสามี คือ

- (1) เมื่อเป็นการไม่แน่นอนว่าสามียังมีชีวิตอยู่ ฤๅตายแล้ว
- (2) เมื่อสามีได้สละละทิ้งตน
- (3) เมื่อสามีถูกศาลสั่งแสดงให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือน

ไร้ความสามารถ

- (4) เมื่อสามีวิกลจริตต้องเข้าอยู่ในโรงพยาบาลเพื่อพิทักษ์รักษา

(5) เมื่อสามีต้องคำพิพากษาลงอาญาจำคุกปีหนึ่งขึ้นไป หรืออาญาแรงกว่านั้นและกำลังรับโทษอยู่

มาตรา 40 หญิงมีสามีอาจทำพินัยกรรมว่าด้วยส่วนของตนในสินบริคนห้ได้ มีพิกัดต้องได้อนุญาตของสามี

มาตรา 41 ถ้าหญิงมีสามีได้รับอนุญาตของสามีให้ทำกิจการค้าขายอันใดอันหนึ่ง

แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากแล้ว จะทำนิติกรรมและอรรถคดีอย่างใด ๆ ภายในขอบแห่งกิจการค้าขายอันนั้น ก็หาจำเป็นต้องมีอนุญาตของสามีอีกชั้นหนึ่งไม่

ถ้าหญิงนั้นทำกิจการค้าขายเช่นนั้นด้วยความรู้เห็นของสามีและสามีก็มีได้ ทักท้วงประการใดไซ้ ท่านให้ถือว่าสามีได้อนุญาตแล้วโดยปริยาย

อนึ่งกรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม หญิงมีสามีจะทำการผูกพันถึงสินบริคนห้ได้ แต่เฉพาะเพียงที่เป็นส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา 42 สามีจะถอนคืนหรือจำกัดข้ออนุญาตอันตนได้ให้ไว้นั้นก็ได้ แต่การถอนคืนถ้าจำกัดเช่นว่านี้อาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลผู้ทำการโดยสุจริตได้ไม่

มาตรา 43 ถ้าสามีหน่วงหรือถอนการอนุญาตโดยปราศจากเหตุอันสมควร หญิงมีสามีจะร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งอนุญาตให้ตนจัดการแก่ส่วนของตนในสินบริคนห้ก็ได้

เวลาพิจารณาคำร้องต้องเรียกสามีมาสู่ศาลด้วย

เมื่อศาลเห็นว่าการนั้นจะเป็นคุณประโยชน์แก่หญิงนั้น จะออกคำสั่งอนุญาตก็ได้ และศาลจะถอนคืนถ้าจำกัดข้อคำสั่งอนุญาตนั้นก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร

ส่วนที่ 3

ภุมิลาเนา

มาตรา 44 ภุมิลาเนาของบุคคลธรรมดาได้แก่ ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็น

มาตรา 45 ถ้าบุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งอยู่สืบเปลี่ยนกันไปก็ดี หรือมีหลักแหล่งที่ทำการเป็นปกติต่างแห่งหลายแห่งก็ดี ท่านให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งดังกล่าวมาก่อน และหลังนั้นว่าเป็นภุมิลาเนาของบุคคลนั้น

มาตรา 46 ถ้าภุมิลาเนาไม่ปรากฏ ท่านให้ถือว่าถิ่นที่อยู่เป็นภุมิลาเนา

มาตรา 47 บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ไม่มีที่อยู่ปกติเป็นหลักแหล่งก็ดี หรือเป็นผู้ครอง
 ซิพในการเดินทางไปมาปราศจากสำนักหลักแหล่งที่ทำการงานก็ดี พบตัวในถิ่นไหน ท่านให้ถือเอาว่า
 ถิ่นนั้นเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้น

มาตรา 48 ภูมิลำเนาย่อมเปลี่ยนไปด้วยการย้ายถิ่นที่อยู่ พร้อมด้วยเจตนาปรากฏ
 ว่าจงใจจะเปลี่ยนภูมิลำเนา

มาตรา 49 ถ้าได้เลือกเอาถิ่นใดเป็นภูมิลำเนา แต่เฉพาะการ เพื่อจะทำการอันใด
 อันหนึ่ง ท่านให้ถือว่าถิ่นนั้นเป็นภูมิลำเนาในการอันนั้น

มาตรา 50 หญิงมีสามีถือเอาภูมิลำเนาของสามี ถ้าสามีไปตั้งภูมิลำเนาในถิ่น
 ต่างประเทศ และหญิงนั้นมีได้ตามไปอยู่ด้วย และไม่จำต้องตามไปอยู่ด้วยไซ้ ท่านว่าหญิงนั้นย่อมมีได้
 ถือเอาภูมิลำเนาของสามี

มาตรา 51 ภูมิลำเนาของผู้เยาว์หรือของบุคคลผู้ไร้ความสามารถนั้นได้แก่ภูมิลำเนา
 ของผู้แทนโดยชอบธรรม

มาตรา 52 ข้าราชการทั้งปวงนั้น ท่านถือว่าย่อมมีภูมิลำเนา ณ ถิ่นอันเป็นที่ทำการ
 ตามตำแหน่งหน้าที่ หากมิใช่เป็นตำแหน่งที่ชั่วคราวชั่วคราวระยะเวลาหรือเป็นเพียงแต่งตั้งไปเฉพาะการครั้ง
 หนึ่งครั้งเดียว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

سابสูญ

มาตรา 53 ถ้าบุคคลใดไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ทั้งมิได้ตั้งตัวแทนมอบ
 อำนาจทั่วไปไว้ และไม่มีใครรู้แน่ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไรไซ้เมื่อผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง หรือ
 พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ๆ จะสั่งการให้ทำพลาถตามทีจำเป็นเพื่อจัดการทรัพย์สินของบุคคลนั้น
 ก็ได้

อนึ่งเมื่อเวลาได้ล่วงไปปีหนึ่งแล้ว นับแต่วันที่บุคคลนั้นไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่
 อยู่ไม่มีใครได้รับข่าวคราวประการใดเลยก็ดี หรือปีหนึ่งนับแต่วันมีผู้ได้พบเห็น หรือได้ทราบข่าวมาเป็น
 ครั้งหลังที่สุดก็ดี ศาลจะแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินของบุคคลผู้นั้นขึ้นก็ได้

มาตรา 54 ถ้าผู้ไม่อยู่นั้นได้ตั้งตัวแทนมอบอำนาจทั่วไปไว้ แต่หากการมอบอำนาจ
 นั้นถึงที่สุดลงก็ดี หรือปรากฏว่าการที่ตัวแทนจัดทรัพย์สินนั้นเกลือกจะเสียหายแก่ผู้ไม่อยู่ก็ดี ท่านให้
 นำบทบัญญัติตามความในมาตราก่อนนี้มาใช้

มาตรา 55 เมื่อผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลจะสั่ง
ตัวแทนรับมอบอำนาจทั่วไปให้จัดการทำบัญชีทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่นั้นขึ้นก็ได้

มาตรา 56 ถ้าเป็นการจำเป็นที่ตัวแทนรับมอบอำนาจทั่วไปจะต้องทำการอันใด
อันหนึ่ง เกินขอบอำนาจที่ได้รับไว้ เมื่อขออนุญาตต่อศาลได้แล้วจะทำการเช่นนั้นก็ได้

มาตรา 57 ผู้จัดการที่ศาลได้ตั้งแต่ขึ้น ต้องทำบัญชีทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ในขณะเมื่อ
เข้าจัดการ บัญชีทรัพย์สินนี้ต้องทำต่อหน้าพยานสองคน และให้ลงลายมือชื่อพยานในบัญชีนั้นด้วย

มาตรา 58 ผู้จัดการนั้นมีอำนาจอย่างตัวแทนซึ่งได้รับมอบอำนาจทั่วไป เมื่อจะ
ทำการใด ๆ เกินขอบอำนาจต้องได้รับอนุญาตของศาลก่อนแล้วจึงทำได้

มาตรา 59 ถ้าผู้ไม่อยู่ได้แต่งตั้งตัวแทนมอบอำนาจเฉพาะการอันใดไว้
ผู้จัดการหาอาจจะสอดเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรที่เป็นการเฉพาะการเช่นนั้นได้ไม่ แต่ถ้ามาพิจารณา
เห็นปรากฏว่าการที่ตัวแทนจัดทำอยู่นั้นเกลือกจะเสียหายแก่ผู้ไม่อยู่ไซ้ร ก็อาจจะ
ร้องขอให้ศาลถอดถอนตัวแทนนั้นเสียได้

มาตรา 60 ศาลจะสั่งเองในขณะใด ๆ หรือจะมีคำสั่งเมื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนได้เสีย
หรือพนักงานอัยการร้องขอขึ้น ในการเหล่านี้ก็สั่งได้ คือ

- (1) ให้ผู้จัดการหาประกันให้ไว้เพื่อการที่จัดทำ และเพื่อส่งคืนทรัพย์สินที่มอบไว้
- (2) ให้ผู้จัดการแจ้งรายงานให้ทราบทรัพย์สินที่เข้ามาแล้วนั้นเป็นอยู่อย่างไร ๆ
- (3) ถอดถอนผู้จัดการออกเสียโดยมีเหตุอันสมควร และแต่งตั้งผู้อื่นให้จัดการแทนผู้
นั้นต่อไป

มาตรา 61 ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้จัดการได้รับสินจ้างคิดจ่ายจากทรัพย์สินของผู้
ไม่อยู่นั้นก็ได้

มาตรา 62 อำนาจของผู้จัดการนั้นย่อมสุดสิ้นลงในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้
คือ

- (1) เมื่อผู้ไม่อยู่นั้นกลับมา
- (2) เมื่อได้หลักฐานเป็นแน่ชัดว่าผู้ไม่อยู่นั้นยังคงมีชีวิตอยู่ หรือถึงแก่ความตาย
- (3) เมื่อผู้จัดการลาออกหรือถึงแก่ความตาย
- (4) เมื่อศาลมีคำสั่งแสดงความสาบสูญ
- (5) เมื่อศาลถอดถอนผู้จัดการ

มาตรา 63 กฎหมายลักษณะตัวแทนดังกล่าวไว้ในลักษณะ 15 แห่งบรรพ 3 นั้น
ท่านให้ใช้บังคับในการจัดทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่เพียงที่ไม่ขัดขวางหรือไม่แย้งกับความในส่วนนี้

มาตรา 64 ถ้าบุคคลได้ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ และทราบเท่าเจ็ดปีไม่มีใครทราบว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร เมื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ๆ จะสั่งให้บุคคลเช่นนั้นเป็นคนสาบสูญก็ได้

วิธีเดียวกันนี้ทราบให้ใช้ตลอดถึงบุคคลซึ่งได้ไปถึงสมรภูมิแห่งสงครามหรือไปตกอยู่ในเรือเมื่ออัปปาง หรือไปตกต้องในฐานที่จะเป็นภยันตรายแก่ชีวิตประการอื่นใด หากนับแต่เวลาเมื่อสงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว หรือนับแต่เมื่อเรืออัปปาง หรือนับแต่เมื่อภยันตรายประการอื่น ๆ ได้ผ่านพ้นไปแล้วนั้น ได้เวลาถึงสามปียังไม่มีใครทราบว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร

มาตรา 65 บุคคลอันศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญแล้วนั้น ท่านให้ถือว่าถึงความตายเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังได้ระบุไว้ในมาตราก่อนนั้น

มาตรา 66 ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลที่สาบสูญนั้นยังคงมีชีวิตอยู่ก็ดี หรือว่าตายในเวลาอื่นผิดไปจากเวลาดังระบุไว้ในมาตราก่อนนั้นก็ดี เมื่อบุคคลผู้นั้นเองหรือผู้ใดผู้หนึ่งผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ๆ จะต้องถอนคำสั่งแสดงความสาบสูญนั้นให้ แต่การถอนคำสั่งนี้ย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงความสมบูรณ์แห่งการทั้งหลาย อันได้ทำไปโดยสุจริตในระยะเวลาตั้งแต่ศาลมีคำสั่งแสดงความสาบสูญจนถึงเวลาถอนคำสั่งนั้นแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

อนึ่งบุคคลผู้ได้ทรัพย์สินมาเนื่องแต่การที่ศาลที่สั่งแสดงสาบสูญ แต่ต้องเสียสิทธิของตนไปเพราะศาลสั่งถอนคำสั่งแสดงสาบสูญนั้น จำต้องส่งคืนทรัพย์สินแต่เพียงเท่าที่ยังได้เป็นลากแก่ตนอยู่เท่านั้น

มาตรา 67 คำสั่งศาลแสดงสาบสูญก็ดี คำสั่งถอนคำสั่งนั้นก็ดี ท่านให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 2

นิติบุคคล

ส่วนที่ 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 68 อันว่านิติบุคคลนั้น จะมีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติทั้งหลายของประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 69 นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ต้องตามบทบัญญัติทั้งปวงแห่งกฎหมายภายในขอบวัตถุประสงค์ของตน ดังมีกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง

มาตรา 70 ภายในบังคับแห่งบทมาตราก่อนนี้ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เหมือนบุคคลธรรมดา เว้นเสียแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งว่าโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

มาตรา 71 ภูมิลำเนาของนิติบุคคลนั้นได้แก่ถิ่นที่สำนักงานใหญ่หรือที่ตั้งทำการ หรือถิ่นที่ได้เลือกเอาเป็นภูมิลำเนาเฉพาะการตามข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง

อนึ่งถิ่นที่มีสาขาสำนักงานจะจัดว่าเป็นภูมิลำเนาในส่วนกิจการอันทำ ณ ที่นั้นด้วยก็

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 72 จำพวกที่กล่าวต่อไปนี้ ย่อมเป็นนิติบุคคล คือ

- (1) ทบวงการเมือง
- (2) วัฒนาอาราม
- (3) ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้ว
- (4) บริษัทจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (5) สมาคม
- (6) มูลนิธิได้รับอำนาจแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 73 ทบวงการเมืองนั้น คือ กระทรวงและกรมในรัฐบาลเทศบาลปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท้องที่ และประชาชนทั้งหลาย

มาตรา 74 การจัดควบคุมทบวงการเมืองและวัฒนาอาราม ย่อมเป็นไปตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และข้อบังคับทั้งปวงที่วางไว้ด้วยการนั้น

มาตรา 75 อันความประสงค์ของนิติบุคคลนั้น ย่อมแสดงปรากฏจากผู้แทนทั้งหลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของนิติบุคคลนั้น

มาตรา 76 ผู้จัดการทั้งหลายก็ดี ผู้แทนอื่น ๆ ก็ดี ของนิติบุคคล หากทำการตาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หน้าที่ได้ทำให้เกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่บุคคลอื่นไซ้ ท่านว่านิติบุคคลจำต้องเสีย
ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น แต่มีสิทธิจะไล่เบี้ยเอาแก่ตัวผู้เป็นต้นเหตุทำความเสียหายได้
ภายหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าและความเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้นเกิดแต่ทำการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งมีได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์แห่งนิติบุคคลนั้นไซ้ ท่านว่าสมาชิก หรือผู้จัดการทั้งหลายเหล่านั้น
บรรดาที่ได้ออกเสียงลงมติให้ทำการเช่นนั้น กับทั้งผู้จัดการและผู้แทนอื่น ๆ ทั้งหลายบรรดาที่ได้เป็นผู้
ลงมือทำการ จะต้องรับผิดชอบร่วมกันออกใช้ค่าสินไหมทดแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 77 ถ้ามีผู้จัดการหลายคน และมีได้มีข้อกำหนดไว้เป็นประการอื่น
ในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งก็ดี มิได้บัญญัติไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายก็ดี การจะทำความตกลง
ต่าง ๆ ในทางอำนาจกิจการของนิติบุคคลนั้น ท่านให้เป็นไปตามเสียงข้างมากในหมู่ผู้จัดการหลาย
ด้วยกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 78 ข้อจำกัดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงอำนาจของผู้จัดการทั้งหลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในการเป็นผู้แทนนิติบุคคลนั้นอย่างใด ๆ ก็ดี ท่านว่าหาอาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ทำ
การโดยสุจริตได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 79 ถ้ามีตำแหน่งว่างลงในจำนวนผู้จัดการ และมีเหตุควรวิตก
ว่าทั้งตำแหน่งว่างไว้เข้าไปเกลือกจะเกิดความเสียหายขึ้นได้ไซ้ เมื่อผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง หรือ
พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ๆ จะแต่งตั้งผู้จัดการชั่วคราวขึ้นก็ได้

มาตรา 80 ในการอันใดถ้าประโยชน์ทางได้ทางเสียของนิติบุคคลฝ่ายหนึ่งกับของตัว
ผู้จัดการอีกฝ่ายหนึ่งเป็นปฏิปักษ์แก่กัน ท่านว่าในการอันนั้นผู้จัดการเป็นอันไม่มีอำนาจเป็นผู้แทนได้
ในกรณีเช่นนี้ต้องแต่งตั้งผู้แทนขึ้นเฉพาะการนั้นตามบทบัญญัติมาตราก่อนนี้

ส่วนที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มูลนิธิ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 81 มูลนิธินั้น ได้แก่ทรัพย์สินอันจัดสรรไว้เป็นแพนงเพื่อบำเพ็ญ
ทาน การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดี หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น ๆ และไม่ได้หมายคำกำไร

มาตรา 82 มูลนิธินั้นจะต้องก่อตั้งขึ้นด้วยทำตราสารลงไว้ มีข้อความสำคัญตาม
รายการต่อไปนี้

- (1) ชื่อของมูลนิธิ
- (2) วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ
- (3) สำนักงานของมูลนิธิ แม้จะพึงมี
- (4) ข้อกำหนดว่าด้วยทรัพย์สินของมูลนิธิ
- (5) ข้อกำหนดว่าด้วยการตั้งและถอดถอน ผู้จัดการทั้งหลายของมูลนิธิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 83 ถ้ามูลนิธิก่อตั้งขึ้นด้วยนิติธรรมทำยกให้แต่ยังมีชีวิต ท่านให้ใช้บทบัญญัติ
ทั้งหลายในลักษณะให้ อนุโลมตามควรแก่บท

ถ้ามูลนิธิก่อตั้งขึ้นด้วยพินัยกรรม ท่านให้ใช้บทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะ
มรดก อนุโลมตามควรแก่บท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 84 ถ้าผู้ตั้งมูลนิธิตายเสียแต่ยังมีทันได้ทำข้อกำหนดว่าด้วยชื่อ หรือ
สำนักงานของมูลนิธิ หรือว่าด้วยวิธีตั้งและถอดถอนผู้จัดการของมูลนิธิไซ้ การเหล่านี้เมื่อผู้มีส่วน
ได้เสียคนใดคนหนึ่ง หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ก็ให้ศาลกำหนดให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 85 มูลนิธินั้นจะจัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลด้วยรัฐบาลให้อำนาจ
เช่นนั้นก็ได้

อนึ่งภายในเวลาสิบสี่วันนับแต่รัฐบาลได้ให้อำนาจแล้ว ให้เสนาบติผู้เป็นเจ้าหน้าที่
จัดการให้เก็บใจความแห่งข้อสำคัญของของมูลนิธินั้นโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 86 การให้อำนาจแก่มูลนิธินั้น ย่อมสุดแล้วแต่อำเภอใจของรัฐบาล และจะบังคับให้มีข้อไขอย่างไร ๆ แล้วจึงอนุญาตตามที่เห็นควรก็ได้

มาตรา 87 ในกรณีที่มูลนิธิอันได้รับอำนาจแต่รัฐบาล ทานวาทรัพย์สินอันได้จัดสรรไว้โดยนิติกรรมทำยกให้แต่ยังมีชีวิตนั้น ย่อมตกเป็นของมูลนิธิตั้งแต่วันที่รัฐบาลให้อำนาจเป็นต้นไป

มาตรา 88 ในความเกี่ยวพันกับบุคคลภายนอกมูลนิธิที่ได้รับอำนาจแล้ว มีผู้จัดการทั้งหลายเป็นผู้แทนของมูลนิธินั้น

มาตรา 89 ในส่วนความเกี่ยวพันระหว่างมูลนิธิที่ได้รับอำนาจกับผู้จัดการทั้งหลายของมูลนิธินั้นเองก็ดี ระหว่างผู้จัดการเหล่านั้นกับบุคคลภายนอกก็ดี ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้ ลักษณะตัวแทน

มาตรา 90 มูลนิธิทุกรายย่อมตกอยู่ในบังคับควบคุมดูแลตรวจตราของรัฐบาล เจ้าพนักงานผู้ใดอันรัฐบาลได้แต่งตั้งไปเพื่อการนั้นแล้ว ให้เข้าดูสมุดหนังสือกับบัญชีของมูลนิธิได้ในเวลาใด ๆ อันสมควร เจ้าพนักงานผู้นั้นอาจจะสอบสวนผู้จัดการและตัวแทน หรือลูกจ้างในมูลนิธิด้วยข้อความใด ๆ ที่เกี่ยวกับมูลนิธินั้นได้

มาตรา 91 ถ้าผู้จัดการทั้งหลายจัดการผิดพลาดเสื่อมเสียก็ดี ทำการฝ่าฝืนข้อความแห่งตราสารก่อตั้งมูลนิธินั้นก็ดี เมื่อพนักงานอัยการ หรือผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งร้องขอต่อศาล ๆ จะถอดถอนผู้จัดการและตั้งแต่ผู้จัดการขึ้นใหม่คนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

มาตรา 92 มูลนิธินั้นย่อมสิ้นสุดลงด้วยเหตุประการใดประการหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) เลิกตามบทบัญญัติที่กล่าวไว้ในตราสารตั้งมูลนิธินั้น
- (2) เมื่อวัตถุประสงค์แห่งมูลนิธินั้นสำเร็จบริบูรณ์แล้ว หรือกลายเป็นการพ้นวิสัย
- (3) เมื่อมูลนิธินั้นล้มละลาย
- (4) เมื่อมีคำสั่งของศาลตามข้อความในมาตราต่อไปนี้

มาตรา 93 เมื่อพนักงานอัยการ หรือผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนได้เสียด้วยยื่นคำร้องต่อศาล ๆ จะมีคำสั่งให้เลิกมูลนิธินั้นเสีย และตั้งแต่ผู้ชำระบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคน ในกรณีที่กล่าวต่อไปนี้ อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ คือ

- (1) ถ้ามูลนิธินั้นได้ก่อตั้งขึ้นขัดต่อบทบัญญัติในส่วนนี้ หรือว่ามูลนิธินั้นทำการขัดต่อกฎหมายก็ดี หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยฤทธิศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ด้วยเหมือนกัน

(2) ถ้าว่าเป็นอันจะจัดการมูลนิธินั้นให้ดำเนินอยู่ต่อไปอีกไม่ได้ ไม่เลือก

ว่าเพราะเหตุประการใด ๆ

(3) ถ้ามูลนิธิทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติในตราสารตั้งมูลนิธินั้นเอง หรือฝ่าฝืน

ข้อไขซึ่งรัฐบาลได้ให้อำนาจไว้

อนึ่งศาลจะส่งทอดถอนผู้จัดการทั้งหลายและแต่งตั้งผู้จัดการขึ้นใหม่คนหนึ่ง หรือหลายคนแทนส่งเลิกมูลนิธิก็ได้

มาตรา 94 ภายในเวลาสิบส่วนนับแต่มูลนิธินั้นได้รับอำนาจจากรัฐบาลได้ถึงที่สิ้นสุด

ลงนั้น ผู้จัดการทั้งหลายต้องทำหนังสือแจ้งความนั้นแก่ทบวงการเจ้าหน้าที่ และให้เจ้าหน้าที่นำความ ออกประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบส่วนนับแต่เมื่อได้รับแจ้งความ

มาตรา 95 ในการชำระบัญชีของมูลนิธินั้น ให้ใช้บทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการ

ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนและบริษัทบังคับ อนุโลมตามควรแก่บทนั้น ๆ

มาตรา 96 เมื่อมูลนิธิสิ้นสุดลง ทรัพย์สินของมูลนิธินั้นให้โอนไปยังนิติบุคคล ตามที่ จะพึงระบุไว้ในตราสารตั้งมูลนิธินั้น

เมื่อไม่มีความกล่าวไว้ถึงนิติบุคคลเช่นว่านี้ ถ้าพนักงานอัยการ หรือผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งมี ส่วนได้เสียด้วยมีคำร้องขอต่อศาลไซ้ ศาลจะสั่งจัดสรรทรัพย์สินนั้นให้แก่นิติบุคคลซึ่งปรากฏว่ามี วัตถุประสงค์ที่ประสงค์ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์เดิมของมูลนิธินั้น

ถ้าหากว่าจัดสรรทรัพย์สินอย่างนี้มีอาจจะทำได้ก็ดี หรือว่ามูลนิธินั้นต้องบังคับให้เลิก เสียเพราะเหตุเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีแห่งประชาชน ก็ดี ศาลจะสั่งให้ทรัพย์สินของมูลนิธิตกไปเป็นของแผ่นดินก็ได้

มาตรา 97 ข้อบังคับสำหรับการให้อำนาจ การจดทะเบียนและการดูแลตรวจตรา มูลนิธิตามความที่กล่าวไว้ในส่วนนี้ ให้เสนาบติผู้รับผิดชอบในการปกครองท้องที่เป็นผู้ออกกฎ

ข้อบังคับ

ให้เสนาบติจัดการให้มีบัญชีรายนามมูลนิธิทั้งหลายอันได้ให้อำนาจแล้วนั้น รักษาไว้พร้อมทั้งรายการข้อสำคัญอันได้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะ 3 การกฤษฎีกา

ทรัพย์สิน

มาตรา 98 อันว่าทรัพย์สินนั้น โดยนิตินัยได้แก่วัตถุมีรูปร่าง

มาตรา 99 ทรัพย์สินนั้น ท่านหมายรวมทั้งทรัพย์สิน ทั้งวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมี ราคาได้และถือเอาได้

มาตรา 100 อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ที่ดินกับทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินนั้นหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น อนึ่ง คำว่า อสังหาริมทรัพย์ ท่านหมายรวมถึงสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิในที่ดินด้วย

มาตรา 101 อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์สินทั้งหลายอันอาจขนเคลื่อนจากที่แห่งหนึ่งไปแห่งอื่นได้ ไม่ว่าจะเคลื่อนด้วยแรงเดินแห่งตัวทรัพย์สินนั้นเอง หรือเคลื่อนด้วยกำลังภายนอก อนึ่ง คำว่า อสังหาริมทรัพย์ ท่านหมายรวมทั้งกำลังแรงแห่งธรรมชาติอันอาจถือเอาได้ และทั้งสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ด้วย

มาตรา 102 สังกะยะทรัพย์ ได้แก่สังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยปกติอาจใช้ของอื่นอันเป็นประเภทและชนิดเดียวกันมีปริมาณเท่ากันแทนได้ อสังกะยะทรัพย์ได้แก่สังหาริมทรัพย์อันมิอาจจะใช้ของอื่นแทนเช่นนั้นได้

มาตรา 103 โภคทรัพย์ ได้แก่สังหาริมทรัพย์ซึ่งเมื่อใช้ย่อมเสียภาวะเสื่อมสลายไปในทันใดเพราะการใช้นั้น หรือซึ่งใช้ในที่สุดย่อมสิ้นเปลืองหมดไป

มาตรา 104 ทรัพย์แบ่งได้นั้น คือทรัพย์สินอันอาจจะแยกออกจากกันเป็นส่วน ๆ ได้จริงถนัดชัดแจ้ง แต่แต่ละส่วนได้รูปบริบูรณ์ลำพังตัว

มาตรา 105 ทรัพย์แบ่งไม่ได้ คือทรัพย์สินอันจะแยกออกจากกันไม่ได้ นอกจากเปลี่ยนแปลงภาวะแห่งทรัพย์ กับทั้งทรัพย์สินซึ่งตามกฎหมายท่านถือว่าแบ่งไม่ได้

มาตรา 106 ทรัพย์นอกพาณิชย์ ได้แก่ทรัพย์สินซึ่งที่ไม่สามารถจะถือเอาได้ และทรัพย์ซึ่งไม่โอนให้กันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 107 ส่วนควบของทรัพย์สินนั้น คือส่วนซึ่งว่าโดยสภาพแห่งทรัพย์หรือโดยจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ย่อมเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้น และไม่อาจจะแยกจากกันได้นอกจากจะทำลาย หรือทำบุบสลาย หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรงใครเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันใด ย่อมมีกรรมสิทธิในบรรดาส่วนควบทั้งหลายของทรัพย์สินนั้น

มาตรา 108 ไม้ยืนต้น นับว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกและธัญญาชิตอันจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปี ย่อมไม่เป็นส่วนควบกับที่ดิน และนับว่าเป็นสังหาริมทรัพย์ด้วย

มาตรา 109 ทรัพย์สินซึ่งติดกับที่ดินหรือติดกับโรงเรือนเพียงชั่วคราวย่อมไม่กลายเป็นส่วนควบ วิธีอย่างเดียวกันนี้ย่อมใช้บังคับแก่โรงเรือนหรือการปลูกสร้างอย่างอื่น อันผู้มีสิทธิในที่ดินของผู้อื่นใช้สิทธินั้นปลูกทำลงไว้ในที่ดินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 110 เครื่องอุปกรณ ได้แก่สังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยปกตินิยมเฉพาะถิ่น หรือโดยเจตนาจัดแจ้งแห่งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นประธาน ย่อมเป็นของใช้ประจำอยู่กับทรัพย์สินเป็นประธานนั้น เป็นอาณิน เพื่อประโยชน์แก่การที่จะจัดดูแล หรือใช้สอย หรือรักษาทรัพย์สินเป็น

ประธานนั่นเอง และเจ้าของทรัพย์สินได้นำมาสู่ทรัพย์สินเป็นประธานด้วยนำมาติดต่อ หรือปรับเข้าไว้ หรือทำโดยประการอื่นในฐานะเป็นเครื่องใช้ประกอบกับตัวทรัพย์สินเป็นประธานนั้น

เครื่องอุปกรณเช่นว่านี้ ถึงจะแยกออกจากทรัพย์สินเป็นประธานชั่วคราวก็ยังไม่ขาดจากเป็นเครื่องอุปกรณของทรัพย์สินเป็นประธานนั้น

อนึ่งเครื่องอุปกรณย่อมติดติดไปกับทรัพย์สินเป็นประธาน เว้นไว้แต่จะได้ออกกลางกัน จำหน่ายเป็นพิเศษประการอื่น

มาตรา 111 ดอกผลทั้งหลายของทรัพย์สินนั้น มีความหมายดังนี้

(1) ดอกผลธรรมดา กล่าวคือว่า บรรดาสิ่งทั้งปวงซึ่งได้มาเพราะใช้ของนั้นอันเกิดขึ้นโดยธรรมชาติของมัน ดังเช่นว่า ผลไม้ น้ำนม ขน และลูกของสัตว์ เหล่านี้ย่อมสามารถจะถือเอาได้เวลาเมื่อขาดตกออกจากสิ่งนั้น ๆ

(2) ดอกผลนิตินัย กล่าวคือว่า ดอกเบี้ย กำไร ค่าเช่า ค่าปันผล หรือลาภอื่น ๆ ที่ได้เป็นครั้งเป็นคราวแก่เจ้าทรัพย์สินจากผู้อื่นเพื่อที่ได้ใช้ทรัพย์สินนั้นดอกผลเหล่านี้ย่อมคำนวณและถือเอาได้ตามรายวัน

ลักษณะ 4
นิติกรรม

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 112 อันวานิตธรรมนั้น ได้แก่การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลเพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

มาตรา 113 การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายก็ดี เป็นการพ้นวิสัยก็ดี เป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี การนั้นทำนว่าเป็นโมฆะกรรม

มาตรา 114 การใดเป็นการผิดแผกแตกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมายใด ๆ ถ้ามิใช่กฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว เพียงแต่เหตุเท่านั้น ท่านว่าการนั้นหาเป็นโมฆะไม่

มาตรา 115 การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่มีกฎหมายบังคับไว้ การนั้น
ท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 116 การใดมิได้เป็นไปตามบทบังคับอันว่าด้วยความสามารถของบุคคล การ
นั้นท่านว่าเป็นโมฆียะกรรม

หมวด 2
แสดงเจตนา

มาตรา 117 การแสดงเจตนาใด แม้นใจจริงผู้แสดงจะมีได้เจตนาให้ต้นตอผูกพัน
ตามที่ต้นได้แสดงออกมานั้นก็ดี ท่านว่าหาเป็นมูลทำให้การแสดงเจตนาที่ตนตั้งเป็นโมฆะไม่ เว้นแต่
คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะรู้ถึงเจตนาอันซ่อนอยู่ในใจของผู้แสดงนั้น

มาตรา 118 การแสดงเจตนาหลงด้วยสมรู้กับคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ท่านว่าเป็นโมฆะ
แต่ข้อไม่สมบูรณ์อันนี้ ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต และต้อง
เสียหายแต่การแสดงเจตนาหลงนั้น

ถ้านิติกรรมอันหนึ่งทำด้วยเจตนาจะอำพรางนิติกรรมอีกอันหนึ่งไว้ ท่านให้
บังคับตามบทบัญญัติของกฎหมายอันว่าด้วยนิติกรรมอำพราง

มาตรา 119 การแสดงเจตนา ถ้าทำด้วยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติ
กรรม ท่านว่าเป็นโมฆะ แต่ถ้าความสำคัญผิดนั้นเป็นเพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของ
บุคคลผู้แสดงเจตนาไว้ ท่านว่าบุคคลผู้นั้นหาอาจจะถือเอาความไม่สมบูรณ์นั้นมาใช้เป็นประโยชน์แก่
ตนได้ไม่

มาตรา 120 การแสดงเจตนา ถ้าทำด้วยสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน
ซึ่งตามปกติย่อมนับว่าเป็นสาระสำคัญนั้นไว้ แสดงเจตนาอย่างนี้ท่านว่าเป็นโมฆียะ

มาตรา 121 การแสดงเจตนาอันได้มาเพราะกลฉ้อฉลก็ดี เพราะข่มขู่ก็ดี ท่านว่าเป็น
โมฆียะ

ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งได้แสดงเจตนาเพราะกลฉ้อฉลของบุคคลภายนอก การ
จะเป็นโมฆียะต่อเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้ถาวรจะได้รู้กลฉ้อฉลนั้น

ถ้าทำกลฉ้อฉลลงให้เขาบอกล้างการแสดงเจตนา การบอกล้างเช่นนั้น ท่านห้ามมิ
ให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต

มาตรา 122 การอันจะเป็นโมฆียะกรรมเพราะกลฉ้อฉลนั้นต่อเมื่อถึงขนาด ซึ่งถ้า
มิได้มีกลฉ้อฉลเช่นนั้น การอันนั้นก็จะมิได้ทำขึ้นเลย

มาตรา 123 ถ้ากลฉ้อฉลนั้นเป็นแต่เพื่อเหตุ กล่าวคือว่า เพียงได้จูงใจให้คู่กรณีฝ่าย

หนึ่งยอมรับเอาซึ่งข้อกำหนดอันหนักยิ่งกว่าที่เขาจะยอมรับโดยปกติไซ้ ท่านว่าคู่กรณีนั้นได้แต่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน จะบอกกล่าวการอันนั้นเสียทีเดียวหาได้ไม่

มาตรา 124 ในนิติกรรมสองฝ่าย การที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งจงใจนิ่งเสียไม่ไขข้อความจริงหรือข้อคุณสมบัติอันใดอันหนึ่ง อันคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมิได้นั้น ท่านถือว่าเป็นการฉ้อฉล หากพิสูจน์ได้ว่าถ้ามิได้นิ่งเสียเช่นนั้น นิติกรรมอันนั้นก็คงจะมีได้ทำขึ้นเลย

มาตรา 125 ถ้าคู่กรณีต่างได้ทำการด้วยกลฉ้อฉลทั้งสองฝ่ายด้วยกัน ท่านว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะหยิบยกข้อฉ้อฉลนั้นขึ้นอ้างเพื่อบอกกล่าวการนั้น หรือเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนหาได้ไม่

มาตรา 126 การข่มขู่ที่จะทำให้การใดตกเป็นโมฆะนั้น จะต้องเป็นอันถึงขนาดที่จะจงใจผู้ถูกข่มขู่ให้มีผลต้องกลัวจะเกิดความเสียหายเป็นภัยแก่ตนเอง แก่สกุลแห่งตน หรือแก่ทรัพย์สินของตน เป็นภัยอันใกล้จะถึงและอย่างน้อยร้ายแรงเท่ากับที่จะพึงกลัวต่อการอันเขากระโรหากเอาอันนั้น

มาตรา 127 การขู่ว่าจะใช้สิทธิอันใดอันหนึ่งตามปรกตินิยมก็ดีเพียงแต่ความกลัวเพราะนับถือยำเกรงก็ดี ท่านหาจัดว่าเป็นการข่มขู่ไม่

มาตรา 128 การข่มขู่ยอมทำให้นิติกรรมเสื่อมเสีย แม้ถึงบุคคลภายนอกจะเป็นผู้ข่มขู่

มาตรา 129 ในการวินิจฉัยคดีข้อสำคัญผิดก็ดี กลฉ้อฉลก็ดี ข่มขู่ก็ดี ท่านให้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ อนามัยและนิสัยใจคอของผู้เจ้าทุกชัลดอดถึงพฤติการณ์ทั้งปวงอันอาจเป็นน้ำหนักแก่การนั้นด้วย

มาตรา 130 การแสดงเจตนาทำให้แก่บุคคลผู้อยู่ห่างโดยระยะทางยอมมีผลนับแต่เวลาที่ไปถึงคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นต้นไป แต่ถ้าบอกก่อนไปถึงผู้นั้นก่อนแล้ว หรือพร้อมกันไซ้ แสดงเจตนาอันนี้ย่อมตกเป็นอันไร้ผล

อนึ่งเมื่อเจตนาได้ส่งไปแล้ว ถึงแม้ว่าในภายหลังผู้แสดงเจตนาจะตายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถก็ตาม ท่านว่าหาเป็นเหตุให้ความสมบูรณ์แห่งการแสดงเจตนาอันนี้เสื่อมเสียไปไม่

มาตรา 131 ถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อได้รับซึ่งการแสดงเจตนาอันนั้นเป็นผู้เยาว์ก็ดี เป็นผู้ที่ไม่สามารถได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถก็ดี การแสดงเจตนาอันนั้นท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กรณีนั้น แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ หากปรากฏว่าผู้แทนโดยชอบธรรมได้รู้ด้วยแล้ว

มาตรา 132 ในการตีความแสดงเจตนาอันนั้น ท่านให้พึงเล็งถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่ง

กว่าถ้อยคำสำนวนตามตัวอักษร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โมฆะและโมฆียะกรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 133 อันความเสียเปล่าแห่งโมฆะกรรมนั้น ท่านว่าบุคคลผู้มีส่วนได้เสียคน
หนึ่งคนใดจะกล่าวอ้างขึ้นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 134 โมฆะกรรมนั้น ไม่อาจให้สัตยาบันแก่กันได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 135 ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดของนิติกรรมเป็นโมฆะ ท่านว่านิติกรรมนั้นย่อมตก
เป็นโมฆะด้วยกันทั้งสิ้น เว้นแต่จะพึงสันนิษฐานได้โดยพฤติการณ์แห่งกรณี ว่าคู่กรณีได้เจตนาจะให้
ส่วนที่สมบูรณ์นั้นแยกออกหากจากส่วนที่ไม่สมบูรณ์ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 136 การใดเป็นโมฆะกรรมแต่เข้าแบบเป็นนิติกรรมอย่างอื่นโมฆะกรรมนั้น
ท่านว่ายอมเป็นอันสมบูรณ์โดยฐานเป็นนิติกรรมอย่างอื่นนั้น หากเป็นที่พึงสันนิษฐานได้ว่า ถ้าเดิมที่
คู่กรณีได้รู้ว่าการตามจำนวนนั้นไม่สมบูรณ์ก็คงจะได้ตั้งใจให้สมบูรณ์เป็นอย่างหลังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 137 โมฆียะกรรมนั้น ท่านว่าบุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ ผู้ไร้ความสามารถก็ดี หรือผู้ได้ทำการแสดงเจตนาโดยวิปริตก็ดี หรือผู้แทนโดยชอบธรรม หรือ
ผู้พิทักษ์ หรือทายาทของบุคคลเช่นว่านั้นก็ดี จะบอกล้างเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โมฆียะกรรมอันหญิงมีสามีได้ทำลงนั้น ท่านว่าสามีจะบอกล้างเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 138 โมฆียะกรรม เมื่อบอกล้างแล้ว ท่านให้ถือว่าเป็นโมฆะมาแต่เริ่มแรก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าบุคคลใดได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าเป็นโมฆียะ เมื่อบอกล้างแล้ว ท่านให้ถือว่าบุคคล
นั้นได้รู้ว่าการนั้นไม่สมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในการนี้ให้ผู้เป็นคู่กรณีได้กลับคืนยังฐานะเดิม และถ้าเป็นพันวิสัยจะให้กลับคืน
เช่นนั้นได้ ก็ให้ได้รับค่าเสียหายชดใช้ให้แทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 139 ถ้าบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดตั้งระบุไว้ในมาตรา 137 ให้สัตยาบันแก่
โมฆียะกรรม ท่านให้ถือว่าการนั้นเป็นอันสมบูรณ์มาแต่เริ่มแรก แต่ข้อนี้หาอาจจะกระทบกระทั่งถึง
สิทธิทั้งหลายของบุคคลภายนอกได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 140 ถ้าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแห่งโมฆียะกรรมนั้น เป็นบุคคลมีตัวกำหนด
แน่นอน การนั้นท่านว่ายอมบอกล้างหรือให้สัตยาบันได้ด้วยแสดงเจตนาต่อบุคคลผู้นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 141 ในการให้สัตยาบันแก่อธิษະกรรมนั้น ท่านว่าสัตยาบันจะสมบูรณ์
 ก็แต่เมื่อทำให้ภายหลังเวลาที่มูลเหตุให้เป็นโมฆะนั้นได้สูญสิ้นไปแล้ว
 บุคคลผู้ที่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ถ้าได้มารู้เห็นซึ่งโมฆะกรรม
 เช่นว่านี่เมื่อตนได้กลับเป็นผู้มีความสามารถแล้ว จะให้สัตยาบันได้ต่อภายหลังเวลาที่ได้รู้เช่นนั้น
 บทบัญญัติที่ว่ามาในสองวรรคก่อนนี้ ท่านมิให้ใช้ถึงกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรม
 หรือผู้พิทักษ์เป็นผู้ให้สัตยาบัน

มาตรา 142 ถ้าในภายหลังเวลาอันจะพึงให้สัตยาบันได้ตามความในมาตราก่อนนั้น
 มีข้อความจริงอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับโมฆะกรรมไซ้ ถ้ามิได้แสดงแย้ง
 สนวนสิทธิไว้แจ้งชัดประการใด ท่านให้ถือว่าเป็นการให้สัตยาบัน ทั้งนี้คือเช่นว่า

- (1) ได้มีการชำระหนี้อันหักก่อกั้นด้วยโมฆะกรรมนั้นแล้วสิ้นเชิง หรือ
- แต่บางส่วน
- (2) ได้มีการเรียกทวงให้ชำระหนี้ตามโมฆะกรรมนั้นแล้ว
- (3) ได้มีการแปลงหนี้ใหม่
- (4) ได้มีการวางประกันเพื่อหนี้นั้น
- (5) ได้มีการโอนซึ่งสิทธิ ฤๅความรับผิดชอบอันเกิดแต่โมฆะกรรมนั้นสิ้นเชิงหรือแต่
- บางส่วน

มาตรา 143 อันโมฆะกรรมนั้น ท่านห้ามมิให้บอกล้างเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่
 เวลาที่จะอาจให้สัตยาบันได้ อนึ่ง ถ้าเวลาได้ล่วงไปถึงสิบปีนับแต่เมื่อได้ทำโมฆะกรรมนั้นแล้ว
 ก็เป็นอันจะบอกล้างไม่ได้คู่กัน

หมวด 4
 เงื่อนไข และเงื่อนไขเริ่มต้น หรือเวลาสิ้นสุด

มาตรา 144 ข้อความใดอันบังคับไว้ให้นิติกรรมเป็นผลต่อเมื่อมีเหตุการณ์อันใด
 อันหนึ่งขึ้นในอนาคตและไม่แน่นอน ข้อความเช่นนั้นท่านเรียกว่าเงื่อนไข

มาตรา 145 นิติกรรมใดมีเงื่อนไขเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน นิติกรรมนั้นย่อมเป็นผล
 ต่อเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จแล้ว
 นิติกรรมใดมีเงื่อนไขเป็นเงื่อนไขบังคับหลัง นิติกรรมนั้นย่อมสิ้นผลในเมื่อเงื่อนไขนั้น
 สำเร็จแล้ว

ถ้าคู่กรณีแห่งนิติกรรมได้แสดงเจตนาไว้ด้วยกัน ว่าความสำเร็จแห่งเงื่อนไขนั้นให้มี
 ผลย้อนหลังไปถึงเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนสำเร็จ ก็ให้เป็นไปตามเจตนาเช่นนั้น

มาตรา 146 ในระหว่างที่เงื่อนไขยังมีได้สำเร็จนั้น คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแห่ง
 นิติกรรมอันอยู่ในบังคับเงื่อนไขจะต้องงดเว้นไม่ทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็นที่ย่อมเสียประโยชน์
 อันคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะพึงได้แต่ความสำเร็จแห่งเงื่อนไขนั้น

มาตรา 147 ในระหว่างที่เงื่อนไขยังมีได้สำเร็จนั้น สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่กรณี
 มีอย่างไร จะจำหน่าย จะรับมรดก จะจัดการป้องกันรักษาหรือจะทำประกันไว้ประการใดตาม
 กฎหมายก็ย่อมทำได้

มาตรา 148 ถ้าความสำเร็จแห่งเงื่อนไขจะเป็นทางให้คู่กรณีฝ่ายไหนเสียเปรียบและ
 คู่กรณีฝ่ายนั้นเข้าปองปิดขัดขวางเสียมิให้สำเร็จได้ด้วยเจตนาทุจริตไซ้ ท่านให้ถือว่าเงื่อนไขนั้น
 เป็นอันได้สำเร็จแล้ว

ถ้าความสำเร็จแห่งเงื่อนไขจะเป็นทางให้คู่กรณีฝ่ายไหนได้เปรียบ และ
 คู่กรณีฝ่ายนั้นชวนขวยจัดทำให้เงื่อนไขนั้นสำเร็จขึ้นด้วยเจตนาทุจริตไซ้ ท่านให้ถือว่าเงื่อนไขนั้น
 เป็นอันมิได้สำเร็จเลย

มาตรา 149 ถ้าเงื่อนไขได้สำเร็จแล้วแต่ในเวลาทำนิติกรรม หากว่าเป็นเงื่อนไข
 บังคับก่อน ท่านว่านิติกรรมนั้นเป็นอันสมบูรณ์ปราศจากเงื่อนไข หากว่าเป็นเงื่อนไขบังคับหลัง ท่านว่า
 นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ

ถ้าในเวลาทำนิติกรรม เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าเงื่อนไขนั้นไม่อาจจะสำเร็จได้ หากว่า
 เป็นเงื่อนไขบังคับก่อน ท่านว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ หากว่าเป็นเงื่อนไขบังคับหลัง ท่านว่า
 นิติกรรมนั้นเป็นอันสมบูรณ์ปราศจากเงื่อนไข

ในกรณีดังกล่าวมาในสองวรรคก่อนนี้ ตราบใดคู่กรณียังไม่ว่าเงื่อนไขได้สำเร็จแล้ว
 หรือมีอาจจะสำเร็จได้ ตราบนั้นท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 146 และ 147 บังคับ แล้วแต่กรณี

มาตรา 150 นิติกรรมใดมีเงื่อนไขอันไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ดี ขัดขวางต่อความสงบ
 เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนก็ดี นิติกรรมนั้นท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 151 นิติกรรมใดมีเงื่อนไขบังคับก่อน และเงื่อนไขนั้นเป็นการอันพันวิสัย
 ท่านว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ

นิติกรรมใดมีเงื่อนไขบังคับหลังและเงื่อนไขนั้นเป็นการอันพันวิสัย ท่านว่า
 นิติกรรมนั้นเป็นอันสมบูรณ์ปราศจากเงื่อนไข

มาตรา 152 นิติกรรมใดมีเงื่อนไขบังคับก่อน และเป็นเงื่อนไขอันจะสำเร็จได้หรือไม่
 สุดแล้วแต่ใจของฝ่ายลูกหนี้ท่านั้นไซ้ นิติกรรมนั้นท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 153 ถ้านิติกรรมมีเงื่อนไขเวลาเริ่มต้นกำหนดไว้ ท่านห้ามมิให้ทวงถามให้
 ปฏิบัติการตามนิติกรรมก่อนถึงเวลากำหนด

ถ้านิติกรรมมีเงื่อนไขเวลาสุดสิ้นกำหนดไว้ ท่านว่านิติกรรมนั้นย่อมสิ้นผล

เมื่อถึงเวลากำหนด

มาตรา 154 อันเงื่อนไขเวลาเริ่มต้น หรือเวลาสุดสิ้นนั้น ท่านให้สันนิษฐาน

ไว้ก่อนว่าย่อมกำหนดไว้เพื่อประโยชน์แก่ฝ่ายลูกหนี้ เว้นแต่จะปรากฏโดยเนื้อความแห่งตราสาร หรือโดยพฤติการณ์แห่งกรณีว่าได้ตั้งใจจะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายเจ้าหนี้หรือแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายด้วยกัน

อนึ่งประโยชน์แห่งเงื่อนไขเวลานั้น ฝ่ายใดจะสละเสียก็ได้ แต่การสละนี้ย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงประโยชน์อันคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะพึงได้รับแต่เงื่อนไขเวลานั้น

มาตรา 155 ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านห้ามมิให้ฝ่ายลูกหนี้ถือเอา

ประโยชน์แห่งเงื่อนไขเวลาเริ่มต้น หรือเวลาสุดสิ้น คือ

- (1) ถ้าลูกหนี้ถูกศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย
- (2) ถ้าลูกหนี้ได้ทำลาย หรือทำให้ลดน้อยถอยลงซึ่งประกันอันได้ให้ไว้
- (3) ถ้าลูกหนี้ไม่ให้ประกันในเมื่อจำต้องให้

ลักษณะ 5

ระยะเวลา

มาตรา 156 วิธีการกำหนดนับระยะเวลาทั้งปวง ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติ

ทั้งหลายแห่งลักษณะนี้ เว้นแต่จะมีกำหนดไว้เป็นประการอื่นโดยกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง ศาล หรือโดยนิติกรรม

มาตรา 157 ระยะเวลาอัน ท่านให้คำนวณเป็นวัน

ถ้าระยะเวลา นับเป็นชั่วโมง ท่านว่าระยะเวลา ย่อมเริ่มต้นในทันทีนั้น

มาตรา 158 ถ้าระยะเวลา นับเป็นวันก็ดี สัปดาห์ก็ดี เดือนหรือปีก็ดี ท่านมิให้นับวัน

แรกแห่งระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย เว้นแต่จะเริ่มการในวันนั้นเองตั้งแต่เวลาอันเป็นกำหนด เริ่มทำการงานกันตามประเพณี

มาตรา 159 ถ้าระยะเวลา นับเป็นสัปดาห์ก็ดี เดือนหรือปีก็ดี ท่านให้คำนวณตาม

ประเพณีในราชการ

ถ้าระยะเวลา มิได้กำหนดนับแต่วันต้นแห่งสัปดาห์ก็ดี วันต้นแห่งเดือนหรือปี

ก็ดี ท่านว่าระยะเวลา ย่อมสุดสิ้นลงในวันก่อนหน้าจะถึงวันแห่งสัปดาห์ เดือนหรือปีสุดท้ายอันเป็นวัน

ตรงกับวันเริ่มระยะเวลานั้น ถ้าในระยะเวลา นับเป็นเดือนหรือปีนั้นไม่มีวันตรงกันในเดือนสุดท้าย ท่านว่าวันสุดท้ายแห่งเดือนนั้นเป็นวันสุดสิ้นระยะเวลา

มาตรา 160 ระยะเวลาที่นำผ่อนออกไป ท่านให้นำเอาวันซึ่งต่อจากวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาเดิมนั้นเป็นวันต้นแห่งระยะเวลาซึ่งผ่อนออกไป

มาตรา 161 ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาเป็นวันหยุดซึ่งตามประเพณีงดเว้นการทำงาน ท่านให้นำวันที่เริ่มทำงานใหม่เข้าด้วย

มาตรา 162 ในทางความ ในทางราชการ และทางการค้าขายนั้น วัน หมายความว่า เวลาทำการงานตามปกติ

ลักษณะ 6

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อายุความ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 163 อันสิทธิเรียกร้องอย่างใด ๆ ถ้ามิได้ใช้บังคับเสียภายในระยะเวลาอันกฎหมายกำหนดไว้ ท่านว่าตกเป็นอันขาดอายุความ ห้ามมิให้ฟ้องร้อง

มาตรา 164 อันอายุความนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นท่านให้มิกำหนดสิบปี

มาตรา 165 สิทธิเรียกร้องดังจะกล่าวต่อไปนี้มิกำหนดอายุความสองปี คือ

(1) บุคคลผู้เป็นพ่อค้า ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้เป็นช่างฝีมือ และบุคคลจำพวกประกอบศิลปะอุตสาหกรรม เรียกเอาค่าที่ได้ส่งมอบของ ทำของ และค่าดูแลกิจการของผู้อื่น รวมทั้งค่าที่ได้จ่ายเงินทดลองไป เว้นแต่เป็นการที่ได้ทำเพื่ออุตสาหกรรมของฝ่ายลูกหนี้เอง

(2) บุคคลผู้ประกอบกสิกรรม หรือการป่าไม้ เรียกเอาค่าที่ได้ส่งมอบสิ่งอันเป็นผลแห่งกสิกรรม หรือป่าไม้ เพียงที่เป็นการสำหรับใช้สอยในบ้านเรือนของฝ่ายลูกหนี้

(3) บุคคลผู้ขนส่งทางรถไฟ ผู้รับบรรทุกของ คนเรือ คนขับรถจ้าง และคนเดินหนังสือ เรียกเอาค่าโดยสาร ค่าระวาง ค่าเช่า ค่าธรรมเนียม รวมทั้งค่าที่ได้จ่ายเงินทดลองไป

(4) บุคคลผู้เป็นเจ้าของสำนักโรงแรม และบุคคลจำพวกที่ค้าในการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม เรียกเอาค่าที่ได้จัดที่พักอาศัยและจัดอาหารให้ หรือค่าการงานอย่างอื่นอันได้ทำให้แก่แขกอาศัยเพื่อสำเร็จความต้องการ รวมทั้งค่าที่ได้จ่ายเงินทดลองไปด้วย

(5) บุคคลจำพวกที่ขายตัวสลากกินแบ่ง เรียกเอาค่าที่ได้ขายตัว เว้นแต่เป็นการที่ได้ส่งมอบตัวเพียงสำหรับให้ขายต่อไป

(6) บุคคลจำพวกที่ค้าในการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ เรียกเอาค่าเช่า

(7) บุคคลซึ่งมิได้เข้าอยู่ในประเภทที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (1) แต่เป็นผู้ค้าในการดูแลกิจการของผู้อื่นหรือรับทำการงานต่าง ๆ เรียกเอาสินจ้างอันจะพึงได้รับในการนั้น รวมทั้งค่าที่ได้จ่ายเงินทดลองไปด้วย

(8) บุคคลผู้รับจ้างใช้การงานส่วนบุคคล เรียกเอาเงินจ้าง ค่าจ้างหรือสินจ้างชนิดอื่นเพื่อการทำงานที่ทำ รวมทั้งค่าที่ได้จ่ายเงินทดลองไปด้วยกับทั้งนายจ้างเรียกเอาเงินชดเชยที่ชดเชยตนได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จ่ายล่วงหน้าให้ไปแล้วนั้นก็ด้วยเหมือนกัน

(9) คนงาน ผู้ช่วยงาน ลูกมือฝึกหัด คนประจำโรงงาน หัตถกรรม กรรมกร รายวันและช่างฝีมือ เรียกเอาเงินจ้างและเงินอื่นอันได้ตกลงกันว่าจะจ่ายให้แทนหรือให้เป็นส่วนหนึ่งของเงินจ้าง รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทરรองไป กับนายจ้างเรียกเอาเงินเช่นที่ว่านั้นอันตนได้จ่ายล่วงหน้าให้ไปแล้วนั้นก็ด้วยเหมือนกัน

(10) ครูผู้สอนลูกมือฝึกหัด เรียกเอากำลและค่าการงานอย่างอื่น ตามที่ได้ตกลงกันไว้โดยสัญญาลูกมือฝึกหัด รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทરรองไปแทนลูกมือฝึกหัดนั้นด้วย

(11) สาธารณสถานที่ศึกษา ที่ฝึกสอน ที่พิทักษ์ราคาคนเจ็บไข้ และเจ้าของสถานของเอกชนอันเป็นที่ทำการทำนองเช่นว่ามานั้น เรียกเอาค่าศึกษา ค่าที่ได้ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ และค่าที่ได้ออกเงินไปเกี่ยวกับการนั้น ๆ

(12) บุคคลจำพวกที่รับคนเข้าไว้บำรุงเลี้ยง หรือฝึกสอน เรียกเอาค่าการงานที่ได้ทำไป และค่าที่ได้ออกเงินจ่ายไปทำนองเช่นระบุไว้ในอนุมาตรา 11

(13) ครูอาจารย์ เรียกเอาค่าสอน

(14) บุคคลผู้ประกอบการแพทย์ รวมทั้งศัลยแพทย์ สูติแพทย์ ทันตแพทย์ และช่างฟัน และสัตวแพทย์ กับทั้งนางผดุงครรภ์ นางพยาบาล เรียกเอาค่าการงานที่ได้ทำ รวมทั้งค่าที่ได้ออกเงินทરรองไปด้วย

(15) หมอความ ทนายความ รวมทั้งบรรดาบุคคลที่ทางราชการได้ตั้งแต่งหรืออนุญาตให้จัดกิจการเฉพาะบางอย่าง เรียกเอาค่าธรรมเนียม และค่าที่ได้ออกเงินทરรองไปเพียงที่มีใช้เป็นเงินอันอยู่ในประเภทจะต้องส่งเข้าท้องพระคลัง

(16) บุคคลผู้เป็นคู่ความ เรียกเอาเงินที่ได้จ่ายล่วงหน้าให้แก่ทนายความของตน

(17) บุคคลผู้เป็นพยาน และผู้เชี่ยวชาญ เรียกเอาค่าธรรมเนียม และค่าที่ได้ออกเงินทરรองไป

สิทธิเรียกร้องเช่นระบุไว้ในวรรค 1 อนุมาตรา 1, 2 และ 5 นั้นอย่างไรไม่เข้าอยู่ในบังคับอายุความสองปี ท่านให้มีกำหนดอายุความห้าปี

มาตรา 166 ในการเรียกเอาดอกเบี้ยค้างส่งก็ดี เรียกเอาจำนวนเงินอันพึงส่งนอกจากดอกเบี้ยเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ นั้นก็ดี ในการเรียกเอาค่าเช่าทรัพย์สินค้างส่ง นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 165 วรรค 1 อนุมาตรา 6 นั้นก็ดี ในการเรียกเอาเงินค่าจ่าย คือ เงินปี เงินเดือน เงินเบี้ยบำนาญ เงินค่าบำรุงรักษา และเงินอื่น ๆ บรรดาที่มีกำหนดจ่ายเป็นระยะเวลาอันนั้นก็ สิทธิเรียกร้องเหล่านี้ท่านให้มีกำหนดอายุความห้าปี

มาตรา 167 สิทธิเรียกร้องของรัฐบาลเพื่อเอาค่าภาษีอากร ท่านให้มีกำหนดอายุความสิบปี เรียกเพื่อนี้อย่างอื่นท่านให้บังคับตามบทบัญญัติสามมาตราก่อนนี้

มาตรา 168 สิทธิเรียกร้องอันตั้งหลักฐานขึ้นโดยคำพิพากษาชั้นที่สุดของศาลก็ดี

โดยคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการก็ดี โดยประนีประนอมยอมความก็ดี ท่านให้มีกำหนดอายุความสิบ

ปี แม้ทั้งที่เป็นประเภทอันอยู่ในบังคับอายุความกำหนดน้อยกว่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 169 อันอายุความนั้น ท่านให้นับเริ่มแต่ขณะที่จะอาจบังคับสิทธิ เรียกร้องได้เป็นต้นไป ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องเพื่อให้งดเว้นการอย่างใดอย่างหนึ่งท่านให้นับอายุความ เริ่มแต่เวลาแรกที่ละเมิดสิทธินั้นเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 170 ถ้าเจ้าหน้อยู่ในฐานะที่จะทวงถามให้ชำระหนี้มิได้ จนกว่าจะได้บอกกล่าวแก่ลูกหนี้ก่อนไซ้ ท่านให้นับอายุความเริ่มแต่เวลาแรกที่จะอาจส่งคำบอกกล่าวได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าลูกหนี้ยังไม่จำต้องชำระหนี้จนกว่าระยะเวลาอันหนึ่งอันใดจะได้ล่วงพ้น ไปแล้วนับแต่เวลาที่ได้ออกกล่าวนั้นไซ้ ท่านยังมีให้เริ่มนับอายุความจนกว่าระยะเวลาอันนั้นจะได้สิ้น ไปแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 171 ถ้าสิทธิเรียกร้องจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่ออาศัยการที่เจ้าหนี้ใช้สิทธิบอก ล้างอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ ท่านให้นับอายุความเริ่มแต่ขณะแรกที่เจ้าหนี้ออกล้างได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 172 ถ้าลูกหนี้รับสภาพต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้องด้วยทำหนังสือรับสภาพ ให้ก็ตาม ด้วยใช้เงินให้บางส่วน ด้วยส่งดอกเบี้ยฤด้วยให้ประกันก็ตาม หรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันปราศจากเคลือบคลุมสงสัยตระหนักเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพตามสิทธิเรียกร้องนั้นก็ตาม ท่านว่า อายุความย่อมระงับหยุดยั้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 173 ถ้าเจ้าหนี้ออกคดี เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องก็ดี เพื่อให้ใช้หนี้ตามที่ เรียกร้องก็ดี หรือทำการอื่นใดอันนับว่ามีผลเป็นอย่างเดียวกัน เช่น ยื่นคำร้องขอพิสูจน์หนี้ในคดี ล้มละลาย หรือมอบคดีให้อนุญาตตุลาการพิจารณาก็ดี ท่านว่าอายุความย่อมระงับหยุดยั้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 174 การฟ้องคดี ท่านไม่นับว่าเป็นเหตุให้อายุความระงับหยุดยั้ง หากว่าคดี นั้นได้ถอนเสีย ละทิ้งเสีย หรือต้องยกฟ้อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 175 เมื่อฟ้องคดีถึงศาลแล้ว อายุความย่อมระงับหยุดยั้งจนกว่าคดีนั้นจะได้ วินิจฉัยถึงที่สุด หรือเสร็จไปเป็นประการอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 176 ถ้าศาลยกคดีเสียเพราะเหตุคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล และกำหนดอายุ ความสิ้นไปแล้วในระหว่างพิจารณาก็ดี หรือจะสิ้นลงในระหว่างหกเดือนภายหลังจากที่ได้พิพากษาคดีถึง ที่สุดก็ดี ท่านให้ขยายอายุความนั้นออกไปถึงหกเดือนภายหลังจากพิพากษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 177 การยื่นคำร้องขอพิสูจน์หนี้ในคดีล้มละลาย ท่านไม่นับว่าเป็นเหตุให้ อายุความระงับหยุดยั้ง หากว่าใบพิสูจน์หนี้นั้นได้ถอนเสีย ละทิ้งเสียหรือต้องยกเสียแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 178 ในการพิสูจน์หนี้ในคดีล้มละลายนั้น อายุความสะดุดหยุดอยู่จนกว่าจะยกเลิกการล้มละลาย หรือจนกว่าจะเฉลี่ยทรัพย์สินรายได้เป็นครั้งสุดท้าย

ถ้ามีจำนวนเงินโดยเด็ดขาด เพราะข้อพิสูจน์หนี้หรือสิทธิเรียกร้องยังเป็นที่ยึดแย้งอยู่ อายุความก็คงสะดุดหยุดอยู่จนกว่าจะได้วินิจฉัยข้อพิสูจน์หนี้หรือสิทธิเรียกร้องนั้นเสร็จถึงที่สุด

มาตรา 179 ในกรณีที่มอบให้อนุญาตตุลาการพิจารณา ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 174 มาตรา 175 และ 176 บังคับอนุโลมตามควร

มาตรา 180 เจ้าหนี้ผู้จะได้รับใช้เงินเป็นคราว ๆ ตามมูลแห่งหนี้มีสิทธิที่จะให้ลูกหนี้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ในเวลาหนึ่งเวลาใดก่อนอายุความครบบริบูรณ์ เพื่อเป็นหลักฐานว่าอายุความสะดุดหยุดลง

มาตรา 181 เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ระยะเวลาที่ได้ล่วงไปก่อนนั้นย่อมไม่นับเข้าในอายุความ

เมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงนั้นสุดสิ้นเวลาใด ท่านให้เริ่มนับอายุความขึ้นใหม่แต่เวลานั้นสืบไป

มาตรา 182 อันอายุความ เมื่อครบกำหนดบริบูรณ์แล้ว ย่อมให้ผลย้อนหลังขึ้นไปถึงวันที่เริ่มนับอายุความ

มาตรา 183 ถ้าเวลาหนึ่งเวลาใดในหกเดือนก่อนอายุความครบกำหนดนั้น ผู้เยาว์ก็ดี หรือบุคคลวิกลจริตอันศาลจะสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือหาไม่ก็ดี มิได้มีผู้แทนโดยชอบธรรมไซ้ ท่านว่าอายุความอันให้โทษแก่บุคคลเช่นนั้นยังไม่ครบบริบูรณ์ จนกว่าจะสิ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่วันที่บุคคลนั้นได้ลุถึงความสามารถเต็มภูมิ หรือนับแต่เวลาเมื่อความที่ขาดตัวผู้แทนโดยชอบธรรมอยู่นั้นได้สิ้นไปแล้ว

มาตรา 184 ในส่วนสิทธิของผู้เยาว์ หรือของบุคคลวิกลจริต ไม่ว่าศาลจะสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือหาไม่ อันจะกล่าวหาแก่ผู้แทนโดยชอบธรรมของตนนั้น อายุความไม่ครบบริบูรณ์จนกว่าจะพ้นปีหนึ่งภายหลังบุคคลนั้นได้ลุถึงความสามารถเต็มภูมิ หรือจนกว่าจะได้มีผู้แทนโดยชอบธรรมขึ้นใหม่

วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงสิทธิของบุคคลผู้เสมือนไร้ความสามารถอันจะกล่าวหาแก่ผู้พิทักษ์ของตนด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 185 สิทธิเรียกร้องระหว่างสามีภริยา อายุความไม่ครบบริบูรณ์จนกว่าจะขาดจากสามีภริยากันแล้วปีหนึ่ง

มาตรา 186 อายุความแห่งสิทธิเรียกร้องอันมีอยู่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลเมื่อเวลาตายนั้น ถ้าจะขาดลงภายในเวลาต่ำกว่าปีหนึ่งนับแต่วันตายไซ้ ท่านให้ขยายอายุความนั้นออกไปเป็นปีหนึ่งนับแต่วันตาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 187 ถ้าในเวลาที่ยุอายุความจะสุดสิ้นลงนั้น มีเหตุสุดวิสัยมากีดกันมิให้เจ้าหนี้สามารถทำให้อายุความสะดุดหยุดลงได้ไซ้ ท่านว่าอายุความนั้นยังไม่ครบบริบูรณ์จนกว่าจะพ้นเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่อุปสรรคเช่นนั้นได้สูญสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 188 เมื่อกำหนดอายุความได้ล่วงพ้นไปแล้ว ฝ่ายลูกหนี้ชอบที่จะบอกปิดการชำระหนี้ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ามีการชำระหนี้อย่าใด ๆ ไปตามสิทธิเรียกร้องอันขาดอายุความแล้วเป็นราคามากน้อยเท่าใด ท่านว่าจะเรียกคืนหาได้ไม่ ถึงแม้ว่าการชำระหนี้ นั้นจะได้ทำไปเพราะไม่รู้กำหนดอายุความก็เรียกคืนไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงการรับสภาพความรับผิดชอบโดยสัญญาและการที่ลูกหนี้ให้ประกันด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 189 เหตุที่สิทธิเรียกร้องขาดอายุความ ย่อมไม่ห้ามผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ หรือผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงทรัพย์สิน หรือเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินอันตนได้ยึดถือไว้ในกาที่จะใช้สิทธิบังคับจากทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรือยึดถือไว้นั้น แต่เมื่อใช้สิทธิอันนี้ท่านห้ามมิให้เจ้าหนี้คิดเอาดอกเบี้ยที่ค้างกว่าห้าปีขึ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 190 เมื่อสิทธิเรียกร้องในส่วนที่เป็นประธานขาดอายุความแล้วสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ส่วนที่เป็นอุปกรณ์อันต้องอาศัยส่วนที่เป็นประธานนั้นก็ตกเป็นอันขาดอายุความตามกันไปด้วย แม้ถึงว่าอายุความอันพึงใช้เฉพาะแก่สิทธิเรียกร้องส่วนอุปกรณ์อันนั้นจะยังไม่ครบบริบูรณ์ก็ตาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 191 อายุความที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้นผู้ใดหาอาจะขยายออกหรือยื่นเข้าไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 192 ประโยชน์แห่งอายุความนั้น จะอาจละเสียได้ต่อเมื่ออายุความครบบริบูรณ์แล้ว แต่การที่ละเสียเช่นนี้ย่อมไม่ลบล้างสิทธิของบุคคลภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งการที่ลูกหนี้ขึ้นต้นละเสียซึ่งอายุความนั้น ย่อมไม่ลบล้างสิทธิของผู้ค้าประกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 193 เมื่อไม่ได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ท่านว่าศาลจะอ้างเอาอายุความมาเป็นมูลยกฟ้องไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บรรพ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 1

บทเปิดเสร็จทั่วไป

หมวด 1

วัตถุแห่งนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 194 ด้วยอำนาจแห่งมูลนี้ เจ้าหน้าที่ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้อันหนึ่งการชำระหนี้ด้วยงวดวันการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 195 เมื่อทรัพย์ซึ่งเป็นวัตถุแห่งนี้นั้นได้ระบุไว้แต่เพียงเป็นประเภท และถ้าตามสภาพแห่งนิติกรรม หรือตามเจตนาของคู่กรณีไม่อาจจะกำหนดได้ว่าทรัพย์นั้นจะพึงเป็นชนิดอย่างไรไซ้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องส่งมอบทรัพย์ชนิดปานกลาง

ถ้าลูกหนี้ได้กระทำการอันตนจะพึงต้องทำเพื่อส่งมอบทรัพย์สิ่งนั้นทุกประการแล้วก็ดี หรือถ้าลูกหนี้ได้เลือกกำหนดทรัพย์ที่จะส่งมอบแล้วด้วยความยินยอมของเจ้าหนี้ก็ดี ท่านว่าทรัพย์นั้นจึงเป็นวัตถุแห่งนี้จำเดิมแต่เวลานั้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 196 ถ้าหนี้เงินได้แสดงไว้เป็นเงินต่างประเทศ ท่านว่าจะส่งใช้เป็นเงินสยามก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การเปลี่ยนเงินนี้ ให้คิดตามอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ณ สถานที่และในเวลาที่ใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 197 ถ้าหนี้เงินจะพึงส่งใช้ด้วยเงินตราชนิดหนึ่งชนิดใดโดยเฉพาะอันเป็นชนิดที่ยกเลิกไม่ใช้กันแล้วในเวลาที่จะต้องส่งเงินใช้หนี้นั้นไซ้ การส่งใช้เงินทานให้ถือเสมือนหนึ่งว่ามีได้ระบุไว้ให้ใช้เป็นเงินตราชนิดนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 198 ถ้าการอันมีกำหนดพึงกระทำเพื่อชำระหนี้นั้นมีหลายอย่าง แต่จะต้องกระทำเพียงการใดการหนึ่งอย่างเดียวไซ้ ท่านว่าสิทธิที่จะเลือกทำการอย่างใดนั้นตกอยู่แก่ฝ่ายลูกหนี้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 199 การเลือกนั้นท่านให้ทำด้วยแสดงเจตนาแก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง การชำระหนี้ได้เลือกทำเป็นอย่างใดแล้ว ท่านให้ถือว่าอย่างนั้นอย่างเดียวเป็นการชำระหนี้อันกำหนดให้กระทำแต่ต้นมา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 200 ถ้าจะต้องเลือกภายในระยะเวลาอันมีกำหนด และฝ่ายที่มีสิทธิจะเลือกมิได้เลือกภายในระยะเวลานั้นไซ้ ท่านว่าสิทธิที่จะเลือกนั้นย่อมตกไปอยู่แก่อีกฝ่ายหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาให้เลือกไซ้ร เมื่อถึงกำหนดชำระ ฝ่ายที่ไม่มีสิทธิจะเลือก อาจกำหนดเวลาพอสมควรแก่เหตุ แล้วบอกกล่าวให้ฝ่ายนั้นใช้สิทธิเลือกภายในเวลาอันนั้น

มาตรา 201 ถ้าบุคคลภายนอกจะพึงเป็นผู้เลือก ท่านให้กระทำด้วยแสดงเจตนาแก่ ลูกหนี้ และลูกหนี้จะต้องแจ้งความนั้นแก่เจ้าหนี้ ถ้าบุคคลภายนอกนั้นไม่อาจจะเลือกได้ก็ดี หรือไม่เต็มใจจะเลือกก็ดี ท่านว่าสิทธิที่จะ เลือกตกไปอยู่แก่ฝ่ายลูกหนี้

มาตรา 202 ถ้าการอันจะพึงต้องทำเพื่อชำระหนี้นั้นมีหลายอย่างและอย่างใดอย่าง หนึ่งตกเป็นอันพ้นวิสัยจะทำได้มาแต่ต้นก็ดี หรือกลายเป็นพ้นวิสัยในภายหลังก็ดี ท่านให้จำกัดหนี้ นั้นไว้เพียงการชำระหนี้อย่างอื่นที่ไม่พ้นวิสัย อนึ่งการจำกัดอันนี้ย่อมไม่เกิดมีขึ้น หากว่าการชำระหนี้ กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายที่ไม่มีสิทธิจะเลือกนั้นต้องรับผิดชอบ

หมวด 2
ผลแห่งหนี้

ส่วนที่ 1
การไม่ชำระหนี้

มาตรา 203 ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้นั้นมีได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจาก พฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ร ท่านว่าเจ้าหนี้อย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดุจกัน

ถ้าได้กำหนดเวลาไว้ แต่หากกรณีเป็นที่สงสัย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าหนี้จะ เรียกให้ชำระหนี้ก่อนถึงเวลานั้นหาได้ไม่ แต่ฝ่ายลูกหนี้จะชำระหนี้ก่อนถึงเวลานั้นหาได้ไม่ แต่ฝ่าย ลูกหนี้จะชำระหนี้ก่อนกำหนดนั้นก็ได

มาตรา 204 ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือน ลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้อยังไม่ชำระหนี้ไซ้ร ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งประเพณี และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ ตามกำหนดไซ้ร ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมีพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่ กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้ว่าจำนวนนับได้โดยประเพณี นับแต่วันที่ได้บอกกล่าว

มาตรา 205 ตราบไคการชำระหนี้้นยังมีได้กระทำลงเพราะพฤติการณ์อันใด อันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ตราบนั้นลูกหนี้นี้ยังหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่

มาตรา 206 ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำ
ละเมิด

มาตรา 207 ถ้าลูกหนี้ขอปฏิบัติการชำระหนี้ และเจ้าหนี้ไม่รับชำระหนี้นั้นโดย
ปราศจากมูลเหตุอันจะอ้างกฎหมายได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด

มาตรา 208 การชำระหนี้จะให้สำเร็จผลเป็นอย่างไร ลูกหนี้จะต้องขอปฏิบัติการ
ชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้เป็นอย่างนั้นโดยตรง
แต่ถ้าเจ้าหนี้ได้แสดงแก่ลูกหนี้ว่าจะไม่รับชำระหนี้ก็ดี หรือเพื่อที่จะชำระหนี้จำเป็นที่
เจ้าหนี้จะต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนก็ดี ลูกหนี้จะบอกกล่าวแก่เจ้าหนี้ว่าได้

เตรียมการที่จะชำระหนี้ไว้พร้อมเสร็จแล้ว ให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้นั้นเท่านี้ก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว
ในกรณีเช่นนี้ท่านว่าคำบอกกล่าวของลูกหนี้นั้นก็เสมือนกับคำขอปฏิบัติการชำระหนี้

มาตรา 209 ถ้าได้กำหนดเวลาไว้เป็นแน่นอนเพื่อให้เจ้าหนี้กระทำการอันใด ท่านว่า
ที่จะขอปฏิบัติการชำระหนี้ นั้น จะต้องทำก็แต่เมื่อเจ้าหนี้ทำการอันนั้นภายในเวลากำหนด

มาตรา 210 ถ้าลูกหนี้จำต้องชำระหนี้ส่วนของตนต่อเมื่อเจ้าหนี้ชำระหนี้
ตอบแทนด้วยไซ้ แม้ถึงว่าเจ้าหนี้จะได้เตรียมพร้อมที่จะรับชำระหนี้ตามที่ลูกหนี้ขอปฏิบัตินั้นแล้วก็ดี
หากไม่เสนอที่จะทำการชำระหนี้ตอบแทนตามที่พึงต้องทำ เจ้าหนี้ก็เป็นอันได้ชื่อว่าผิดนัด

มาตรา 211 ในเวลาที่ลูกหนี้ขอปฏิบัติการชำระหนี้ นั้นก็ดี หรือในเวลาที่กำหนดไว้
ให้เจ้าหนี้ทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยกรณีบัญญัติไว้ในมาตรา 209 นั้นก็ดี ถ้าลูกหนี้มีได้อยู่ใน
ฐานะที่จะสามารถชำระหนี้ได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้ยังหาผิดนัดไม่

มาตรา 212 ถ้ามิได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ก็ดี หรือถ้าลูกหนี้มีสิทธิที่จะชำระหนี้ได้
ก่อนเวลากำหนดก็ดี การที่เจ้าหนี้มีเหตุขัดข้องชั่วคราวไม่อาจรับชำระหนี้ที่เขาขอปฏิบัติแก่นั้น
หาทำให้เจ้าหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดไม่เว้นแต่ลูกหนี้จะได้บอกกล่าวการชำระหนี้ไว้ล่วงหน้าโดยเวลาอัน
สมควร

มาตรา 213 ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่ง
บังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้
เมื่อสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้บังคับชำระหนี้ได้ ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำ
การอันหนึ่งอันใด เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับให้บุคคลภายนอกกระทำการอันนั้นโดยให้ลูกหนี้
เสียค่าใช้จ่ายให้ก็ได้ แต่ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำการนิติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ ศาลจะสั่งให้
ถือเอาตามคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ก็ได้

ส่วนหนี้ซึ่งมีวัตถุเป็นอันจะให้งดเว้นการอันใด เจ้าหนี้จะเรียกร้องให้รื้อถอนการที่ได้
กระทำลงแล้วนั้นโดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่าย และให้จัดการอันควรเพื่อกาลภายหน้าด้วยก็ได้

อนึ่งบทบัญญัติในวรรคทั้งหลายที่กล่าวมาก่อนนี้ หากกระทบกระทั่งถึงสิทธิที่จะเรียก
เอาค่าเสียหายไม่

มาตรา 214 เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง
รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่ลูกหนี้ด้วย

มาตรา 215 เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริง
แห่งมูลหนี้ไซ้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ได้

มาตรา 216 ถ้าโดยเหตุผิดนัด การชำระหนี้กลายเป็นอันไร้ประโยชน์แก่เจ้าหนี้
เจ้าหนี้จะบอกปิดไม่รับชำระหนี้และจะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ก็ได้

มาตรา 217 ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายบรรดาที่เกิดแต่ความประมาท
เลินเล่อในระหว่างเวลาที่ตนผิดนัด ทั้งจะต้องรับผิดชอบในการที่การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยเพราะ
อุบัติเหตุอันเกิดขึ้นในระหว่างเวลาที่ผิดนัดนั้นด้วย เว้นแต่ความเสียหายนั้น ถึงแม้ว่าตนจะได้ชำระหนี้
ทันเวลาที่กำหนดก็จะต้องเกิดมีอยู่นั่นเอง

มาตรา 218 ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยจะทำได้ เพราะพฤติการณ์อันใด
อันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าหนี้เพื่อ
ค่าเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้

ในกรณีที่การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยแต่เพียงบางส่วน ถ้าหากว่าส่วนที่ยังเป็นวิสัย
จะทำได้นั้นจะเป็นอันไร้ประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้ว เจ้าหนี้จะไม่ยอมรับชำระหนี้ส่วนที่ยังเป็นวิสัยจะทำ
ได้นั้นแล้วและเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้เสียทั้งหมดทีเดียวก็ได้

มาตรา 219 ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่ง
เกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ และซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบนั้นไซ้ ท่านว่าลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นจาก
การชำระหนี้

ถ้าภายหลังที่ได้ก่อหนี้ขึ้นแล้วนั้น ลูกหนี้กลายเป็นคนไม่สามารถจะชำระหนี้
ได้ไซ้ ท่านให้ถือเสมือนว่าเป็นพฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้ตกเป็นอันพันวิสัยฉะนั้น

มาตรา 220 ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในความผิดของตัวแทนแห่งตนกับทั้งของบุคคลที่
ตนใช้ในการชำระหนี้โดยขนาดเสมอกับว่าเป็นความผิดของตนเอง ฉะนั้น แต่บทบัญญัติแห่ง
มาตรา 373 หาใช้บังคับแก่กรณีเช่นนี้ด้วยไม่

มาตรา 221 หนี้เงินอันต้องเสียดอกเบี้ยนั้น ท่านว่าจะคิดดอกเบี้ยในระหว่างที่
เจ้าหนี้ผิดนัดหาได้ไม่

มาตรา 222 การเรียกเอาค่าเสียหายนั้น ได้แก่เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้

เจ้าหนี้จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ แม้กระทั่งเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ หากว่าคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นพฤติการณ์เช่นนั้นล่วงหน้าก่อนแล้ว

มาตรา 223 ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ ท่านว่าหนี้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้แม้ทั้งที่ความผิดของฝ่ายผู้เสียหายจะมีแต่เพียงละเลยไม่เตือนลูกหนี้ให้รู้สึกถึงอันตรายแห่งการเสียหายอันเป็นอย่างร้ายแรงผิดปกติ ซึ่งลูกหนี้ไม่รู้หรือไม้อาจจะรู้ได้ หรือเพียงแต่ละเลยไม่บำบัดปัดป้องหรือบรรเทาความเสียหายนั้นด้วย อนึ่งบทบัญญัติแห่งมาตรา 220 นั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 224 หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกกว่านั้น ท่านอนุญาตให้พิสูจน์ได้

มาตรา 225 ถ้าลูกหนี้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อราคาวัตถุอันได้เสื่อมเสียไประหว่างผิดนัดก็ดี หรือวัตถุอันไม่อาจส่งมอบได้เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกิดขึ้นระหว่างผิดนัดก็ดี ท่านว่าเจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนที่จะต้องใช้เป็นค่าสินไหมทดแทน คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระประมาณราคานั้นก็ได้ วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงการที่ลูกหนี้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการที่ราคาวัตถุตกต่ำ เพราะวัตถุนั้นเสื่อมเสียลงในระหว่างเวลาที่ผิดนัดนั้นด้วย

ส่วนที่ 2
รับช่วงสิทธิ

มาตรา 226 บุคคลผู้รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ ชอบที่จะใช้สิทธิทั้งหลายบรรดาที่เจ้าหนี้อาศัยโดยมูลหนี้ รวมทั้งประกันแห่งหนี้นั้นได้ในนามของตนเอง ขวงทรัพย์ ได้แก่เอาทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอีกอันหนึ่ง ในฐานะนิตินัยอย่างเดียวกันกับทรัพย์สินอันก่อน

มาตรา 227 เมื่อเจ้าหนี้ได้รับค่าสินไหมทดแทนความเสียหายเต็มตามราคาทรัพย์สินหรือสิทธิซึ่งเป็นวัตถุแห่งหนี้แล้ว ท่านว่าลูกหนี้อย่อมเข้าสู่ฐานะเป็นผู้รับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้อัน

เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิอื่น ๆ ด้วยอำนาจกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 228 ถ้าพฤติการณ์ซึ่งทำให้การชำระหนี้เป็นอันพั่ววิสัยนั้นเป็นผลให้ลูกหนี้ได้มาซึ่งของแทนที่ หรือได้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินอันจะพึงได้แก่ตนนั้นก็ดี ท่านว่าเจ้าหนี้จะเรียกให้ส่งมอบของแทนที่ได้รับไว้หรือจะเข้าเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเสียเองก็ได้ ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพราะการไม่ชำระหนี้ และถ้าใช้สิทธินั้นตั้งได้ระบู่ไว้ในวรรคต้นไซ้ ค่าสินไหมทดแทนอันจะพึงใช้แก่เจ้าหนี้นั้นย่อมลดจำนวนลงเพียงเสมอราคาแห่งของแทนซึ่งลูกหนี้ได้รับไว้ หรือเสมอจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ลูกหนี้จะเรียกร้องได้นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 229 การรับช่วงสิทธิย่อมมีขึ้นด้วยอำนาจกฎหมายและย่อมสำเร็จเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหนี้อยู่เอง และมาใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้อีกคนหนึ่งผู้มีสิทธิจะได้รับใช้หนี้ก่อนตน เพราะเขามีบุริมสิทธิ หรือมีสิทธิจำนำ จำนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) บุคคลผู้ใดไปซึ่งอสังหาริมทรัพย์ และเอาเงินราคาค่าซื้อใช้ให้แก่ผู้รับจำนองทรัพย์สินนั้นเสร็จไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) บุคคลผู้มีความผูกพันร่วมกันผู้อื่น หรือเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้มีส่วนได้เสียช่วยในการใช้หนี้ และเข้าใช้หนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 230 ถ้าในการที่เจ้าหนี้นำบังคับยึดทรัพย์สินอันหนึ่งอันใดของลูกหนี้นั้น บุคคลผู้ใดจะต้องเสี่ยงภัยเสียสิทธิในทรัพย์สินนั้นเพราะการบังคับยึดทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้นั้นมีสิทธิจะเข้าใช้หนี้เสียแทนได้ อนึ่งผู้ครองทรัพย์สินอันหนึ่งอันใด ถ้าจะต้องเสี่ยงภัยเสียสิทธิครองทรัพย์สินนั้นไปเพราะการบังคับยึดทรัพย์สิน ก็ย่อมมีสิทธิจะทำได้เช่นเดียวกับที่วามานั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าบุคคลภายนอกผู้ใดมาใช้หนี้แทนจนเป็นที่พอใจของเจ้าหนี้แล้ว บุคคลผู้นั้นย่อมเข้ารับช่วงสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ แต่สิทธิเรียกร้องอันนี้จะบังคับให้เป็นที่สุดเสมอแก่เจ้าหนี้หาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 231 ถ้าทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรืออยู่ในบังคับบุริมสิทธิประการอื่นนั้นเป็นทรัพย์สินอันได้เอาประกันภัยไว้ไซ้ ท่านว่าสิทธิจำนอง จำนำหรือบุริมสิทธิอย่างอื่นนั้นย่อมครอบไปถึงสิทธิที่จะเรียกร้องเอาแก่ผู้ประกันภัยด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ถ้าผู้รับประกันภัยได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่ามีจำนองหรือบุริมสิทธิอย่างอื่นไซ้ ท่านยังมีให้ผู้รับประกันภัยใช้เงินให้แก่ผู้เอาประกันภัย จนกว่าจะได้บอกกล่าวเจตนาเช่นนั้นไปยังผู้รับจำนอง หรือเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิคนอื่นแล้ว และมีได้รับคำคัดค้านการที่จะใช้เงินนั้นมาภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันบอกกล่าว แต่สิทธิอย่างใด ๆ ที่ได้จดทะเบียน หอทะเบียนที่ดินนั้น ท่านให้ถือว่าเป็นอันรู้ถึงผู้รับประกันภัย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงการจำนองสังหาริมทรัพย์ที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้นั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่เป็นสังหาริมทรัพย์ ผู้รับประกันภัยจะใช้เงินให้แก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงก็ได้ เว้นแต่ตนจะได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นตกอยู่ในบังคับจำนำหรือบุริมสิทธิอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ ถ้าทรัพย์สินอันได้เอาประกันภัยไว้วันได้คืน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาหรือได้จัดของแทนให้

วิธีเดียวกันนี้ท่านให้อุ่นโลมใช้บังคับแก่กรณีบังคับซื้อกับทั้งกรณีที่ต้องใช้ค่าเสียหายอันควรจะได้แก่เจ้าของทรัพย์สิน เพราะเหตุทรัพย์สินทำลายหรือบุบสลายนั้นด้วย

มาตรา 232 ถ้าตามความในมาตราก่อนนี้เป็นอันว่าจะเอาเงินจำนวนหนึ่งให้แทนทรัพย์สินที่ทำลายหรือบุบสลายไซ้ เงินจำนวนนี้ท่านยังมีให้ส่งมอบแก่ผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ หรือเจ้าหนี้ที่มีบุริมสิทธิคนอื่น ก่อนที่หนี้ซึ่งได้เอาทรัพย์สินนี้เป็นประกันไว้นั้นจะถึงกำหนด และถ้าคุณกรณีไม่สามารถจะตกลงกับลูกหนี้ได้ไซ้ ท่านว่าต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้นำเงินจำนวนนั้นไปวางไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้

มาตรา 233 ถ้าลูกหนี้ขัดขืนไม่ยอมใช้สิทธิเรียกร้องหรือเพิกเฉยเสียไม่ใช้สิทธิเรียกร้อง เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ต้องเสียประโยชน์ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องนั้นในนามของตนเองแทนลูกหนี้เพื่อป้องกันสิทธิของตนในมูลหนี้นั้นก็ได้ เว้นแต่ในข้อที่เป็นการของลูกหนี้ส่วนตัวโดยแท้

มาตรา 234 เจ้าหนี้ผู้ใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ท่านนั้นจะต้องขอหมายเรียกลูกหนี้มาในคดีนั้นด้วย

มาตรา 235 เจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้เรียกเงินเต็มจำนวนที่ยังค้างชำระแก่ลูกหนี้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนที่ค้างชำระแก่ตนก็ได้ ถ้าจำเลยยอมใช้เงินเพียงเท่า

จำนวนที่ลูกหนี้เดิมค้างชำระแก่เจ้าหนี้ท่านนั้น คดีก็เป็นเสร็จกันไป แต่ถ้าลูกหนี้เดิมได้เข้าชื่อเป็นโจทก์ด้วย ลูกหนี้เดิมจะขอให้ศาลพิจารณาทพิพาทต่อไปในส่วนจำนวนเงินที่ยังเหลือติดค้างอยู่ก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี ท่านมิให้เจ้าหนี้ได้รับมากกว่าจำนวนที่ค้างชำระแก่ตนนั้นเลย

มาตรา 236 จำเลยมีข้อต่อสู้ลูกหนี้เดิมอยู่อย่างใด ๆ ท่านว่าจะยกขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ทั้งนั้น เว้นแต่ข้อต่อสู้ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อยื่นฟ้องแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เพิกถอนการฉ้อฉล

มาตรา 237 เจ้าหนี้ชอบที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนเสียได้ซึ่งนิติกรรมใด ๆ อันลูกหนี้ได้กระทำลงทั้งรู้หรือว่าจะเป็นการให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏ

ว่าในขณะที่นิติกรรมนั้น บุคคลซึ่งเป็นผู้ได้ลาภยกแต่การนั้นมีได้รู้เท่าถึงข้อความจริงอันเป็นทางให้
เจ้าหน้าที่ต้องเสียเปรียบนั้นด้วย แต่หากกรณีเป็นการทำให้โดยเสนาห์ ท่านว่าเพียงแต่ลูกหนี้เป็นผู้รู้ฝ่าย
เดียวเท่านั้นก็พอแล้วที่จะขอเพิกถอนได้

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่านมิให้ใช้บังคับแก่นิติกรรมใดอันมิได้มีวัตถุ

เป็นสิทธิในทรัพย์สิน

มาตรา 238 การเพิกถอนดังกล่าวมาในบทมาตราก่อนนั้นไม่อาจกระทบกระทั่งถึง
สิทธิของบุคคลภายนอกอันได้มาโดยสุจริตก่อนเริ่มฟ้องคดีขอเพิกถอน

อนึ่งความที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าสิทธินั้นได้มาโดยเสนาห์

มาตรา 239 การเพิกถอนนั้นย่อมได้เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่หมดทุกคน

มาตรา 240 การเรียกร้องขอเพิกถอนนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่
เวลาที่เจ้าหน้าที่ได้รู้ต้นเหตุอันเป็นมูลให้เพิกถอน หรือพ้นสิบปีนับแต่ได้ทำนิติกรรมนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 5 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิทธิยึดหน่วง

มาตรา 241 ผู้ใดเป็นผู้ครองทรัพย์สินของผู้อื่น และมีหนี้อันเป็นคุณประโยชน์แก่ตน
เกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งครองนั้นไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะยึดหน่วงทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะได้ชำระหนี้ก็ได้

แต่ความที่กล่าวนี้ท่านมิให้ใช้บังคับเมื่อหนี้ยังไม่ถึงกำหนด

อนึ่งบทบัญญัติในวรรคก่อนนี้ ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าการที่เข้าครอบครองนั้นเริ่มมา
แต่ทำการอันใดอันหนึ่งซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 242 สิทธิยึดหน่วงอันใด ถ้าไม่สมกับลักษณะที่เจ้าหน้าที่รับภาระในมูลหนี้ก็ดี
ไม่สมกับคำสั่งอันลูกหนี้ได้ให้ไว้ก่อนหรือให้ในเวลาที่ตั้งมอบทรัพย์สินนั้นก็ดี หรือเป็นการขัดกับความ
สงบเรียบร้อยของประชาชนก็ดี สิทธิยึดหน่วงเช่นนั้นท่านให้ถือว่าหาไม่มีเลย

มาตรา 243 ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นคนสิ้นล้นพันตัวไม่สามารถใช้หนี้เจ้าหนี้มีสิทธิจะ
ยึดหน่วงทรัพย์สินไว้ได้ แม้ทั้งที่ยังไม่ถึงกำหนดเรียกร้อง ถ้าการที่ลูกหนี้ไม่สามารถใช้หนี้ได้เกิดเป็น
ขึ้นหรือรู้ถึงเจ้าหนี้ต่อภายหลังเวลาที่ได้ส่งมอบทรัพย์สินไซ้ ถึงแม้ว่าจะไม่สมกับลักษณะที่เจ้าหนี้
รับภาระในมูลหนี้ไว้เดิม หรือไม่สมกับคำสั่งอันลูกหนี้ได้ให้ไว้ก็ดี เจ้าหนี้ก็อาจจะใช้
สิทธิยึดหน่วงได้

มาตรา 244 ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจะใช้สิทธิของตนแก่ทรัพย์สินทั้งหมดที่ยึดหน่วงไว้
นั้นจนกว่าจะชำระหนี้สิ้นเชิงก็ได้

มาตรา 245 ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจะเก็บดอกผลแห่งทรัพย์สินที่ยึดหน่วงไว้

และจัดสรรเอาไว้เพื่อการชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้คนอื่นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดอกผลเช่นว่านี้จะต้องจัดสรรเอาชำระดอกเบี้ยแห่งหนี้้นก่อน ถ้ายังมีเหลือจึงให้
จัดสรรใช้ต้นเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 246 ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจำต้องจัดการดูแลรักษาทรัพย์สินที่ยึดหน่วงไว้นั้น
ตามสมควร เช่นจะพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะเช่นนั้น

อนึ่งทรัพย์สินซึ่งยึดหน่วงไว้นั้น ถ้ามิได้รับความยินยอมของลูกหนี้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิ
ยึดหน่วงหาอาจจะใช้สอยหรือให้เช่า หรือเอาไปทำเป็นหลักประกันได้ไม่ แต่ความที่กล่าวนี้ท่านมิให้ใช้
สำนักงานบังคับไปถึงการใช้สอยเช่นที่จำเป็นเพื่อจะรักษาทรัพย์สินนั่นเอง

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติใดที่กล่าวมานี้ ท่านว่าลูกหนี้จะ
เรียกร้องให้ระงับสิทธินั้นเสียก็ได้

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 247 ถ้าผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงต้องเสียค่าใช้จ่ายไปตามที่จำเป็นเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินอันตนยึดหน่วงไว้นั้นเพียงใด จะเรียกให้เจ้าทรัพย์ชดใช้ให้ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 248 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 189 การใช้สิทธิยึดหน่วงหาทำให้
อายุความแห่งหนี้สะดุดหยุดลงไม่

มาตรา 249 ลูกหนี้จะเรียกร้องให้ระงับสิทธิยึดหน่วงด้วยหาประกันให้ไว้ตาม
สมควรก็ได้

สมควรก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 250 การครองทรัพย์สินสูญสิ้นไป สิทธิยึดหน่วงก็เป็นอันระงับสิ้นไปด้วย แต่
ความที่กล่าวนี้ท่านมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ทรัพย์สินอันยึดหน่วงไว้นั้นได้ให้เช่าไปหรือจำนำไว้ด้วยความ
ยินยอมของลูกหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 6
บุริมสิทธิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 251 ผู้ทรงบุริมสิทธิย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้
ในการที่จะได้รับชำระหนี้อันค้างชำระแก่ตนจากทรัพย์สินนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ โดยนัยดังบัญญัติไว้ใน
สำนักงานประมวลกฎหมายนี้ หรือบทกฎหมายอื่น

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 252 บทบัญญัติแห่งมาตรา 244 นั้น ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึง
บุริมสิทธิด้วยตามแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1 บุริมสิทธิสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 253 ถ้าหนีมืออยู่เป็นคุณแก่บุคคลผู้ใดในมูลอย่างหนึ่งอย่างใดดังจะกล่าวต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ คือ

- (1) ค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์อันร่วมกัน
- (2) ค่าปลงศพ
- (3) ค่าภาษีอากร
- (4) ค่าจ้างเสมียน คนใช้ และคนงาน
- (5) ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นประจำวัน

มาตรา 254 บุริมสิทธิในมูลค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์อันร่วมกันนั้นใช้สำหรับเอาค่าใช้จ่ายอันได้เสียไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้หมดทุกคนร่วมกันเกี่ยวกับการรักษา การชำระบัญชี หรือการเฉลี่ยทรัพย์สินของลูกหนี้

ถ้าค่าใช้จ่ายนั้นมีได้เสียไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้หมดทุกคนไซ้บุริมสิทธิย่อมจะใช้ได้แต่เฉพาะต่อเจ้าหนี้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการนั้น

มาตรา 255 บุริมสิทธิในมูลค่าปลงศพนั้น ใช้สำหรับเอาค่าใช้จ่ายในการปลงศพตามควรแก่ฐานะรูปของลูกหนี้

มาตรา 256 บุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรนั้น ใช้สำหรับเอาบรรดาค่าภาษีอากรในที่ดิน ทรัพย์สิน หรือค่าภาษีอากรอย่างอื่นที่ลูกหนี้ยังค้างชำระอยู่ในปัจจุบันและก่อนนั้นขึ้นไปอีกปีหนึ่ง

มาตรา 257 บุริมสิทธิในมูลค่าจ้างเสมียน หรือคนใช้ เพื่อการงานที่ได้ทำให้แก่ลูกหนี้นั้น ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสี่เดือน แต่ไม่เกินสามร้อยบาทต่อเสมียนหรือคนใช้คนหนึ่ง ๆ

บุริมสิทธิในมูลค่าจ้างคนงานนั้น ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสองเดือน แต่ไม่เกินร้อยห้าสิบบาทต่อคนงานคนหนึ่ง ๆ

มาตรา 258 บุริมสิทธิในมูลค่าเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นประจำวันนั้น ใช้สำหรับเอาค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ซึ่งยังค้างชำระอยู่นับถอยหลังขึ้นไปหกเดือน เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม โคมไฟ ฟืน ถ่าน อันจำเป็นเพื่อการทรงชีพของลูกหนี้และบุคคลในสกุลซึ่งอยู่กับลูกหนี้และซึ่งลูกหนี้จำต้องอุปการะ กับทั้งคนใช้ของลูกหนี้ด้วย

2 บุริมสิทธิพิเศษ

(ก) บุริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์

มาตรา 259 ถ้าหนีมืออยู่เป็นคุณแก่บุคคลผู้ใดในมูลอย่างหนึ่งอย่างใดดังจะกล่าวต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างของลูกหนี้ คือ

- (1) เช่าอสังหาริมทรัพย์

(2) พักอาศัยในโรงแรม

(3) รับขนคนโดยสาร ภาชนะ

(4) รักษาสิ่งหามทรัพย์

(5) ซื่อขายสิ่งหามทรัพย์

(6) ค่าเมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ ภาชนะ

(7) ค่าแรงงานกสิกรรม ภาชนะอุตสาหกรรม

มาตรา 260 บุริมสิทธิในมูลเช่าอสังหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาค่าเช่า

อสังหาริมทรัพย์และหนี้ของผู้อื่นของผู้เช่าอันเกิดจากความเกี่ยวพันในเรื่องเช่า และมีอยู่เหนือ

สังหาริมทรัพย์ของผู้เช่าซึ่งอยู่ในสภาพอสังหาริมทรัพย์นั้น

มาตรา 261 บุริมสิทธิของผู้ให้เช่าที่ดินนั้น มีอยู่เหนือสังหาริมทรัพย์ทั้งหลายอันผู้

เช่าได้นำเข้ามาไว้บนที่ดินที่ให้เช่า หรือนำเข้ามาไว้ในเรือนโรงอันใช้ประกอบกับที่ดินนั้น และมีอยู่

เหนือสังหาริมทรัพย์เช่นสำหรับที่ใช้ในที่ดินนั้น กับทั้งเหนือดอกผลอันเกิดจากที่ดินซึ่งอยู่ใน

ครอบครองของผู้เช่านั้นด้วย

บุริมสิทธิของผู้ให้เช่าเรือนโรงย่อมมีอยู่เหนือสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้เช่านำเข้ามาไว้ใน

เรือนโรงนั้นด้วย

มาตรา 262 ถ้าการเช่าอสังหาริมทรัพย์ได้โอนไปก็ดี หรือได้ให้เช่าช่วงก็ดี บุริมสิทธิ

ของผู้ให้เช่าเดิมย่อมครอบคลุมไปถึงสังหาริมทรัพย์ซึ่งผู้รับโอนหรือผู้เช่าช่วงได้นำเข้ามาไว้ในทรัพย์สินนั้น

ด้วยความที่กล่าวนี้ ท่านให้ใช้ได้ตลอดถึงเงินอันผู้โอนหรือผู้ให้เช่าช่วงจะพึงได้รับจากผู้รับโอนหรือผู้

เช่าช่วงนั้นด้วย

มาตรา 263 ในกรณีที่ผู้เช่าต้องชำระบัญชีเฉลี่ยทรัพย์สินทั่วไปนั้น บุริมสิทธิของผู้ให้

เช่าย่อมมีอยู่แต่เฉพาะสำหรับเอาใช้ค่าเช่าและหนี้ของผู้อื่นเท่าที่มีในระยะเวลาที่กำหนดส่งค่าเช่าเพียงสาม

ระยะ คือปัจจุบันระยะหนึ่ง ก่อนนั้นขึ้นไประยะหนึ่ง และต่อไปภายหน้าอีกระยะหนึ่งเท่านั้น และใช้

สำหรับเอาค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นในระยะเวลาที่กำหนดส่งค่าเช่าปัจจุบันและก่อนนั้นขึ้นไปอีกระยะหนึ่งด้วย

มาตรา 264 ในการเรียกร้องของผู้ให้เช่า ถ้าผู้ให้เช่าได้รับเงินประกันไว้ ผู้ให้เช่าย่อม

มีบุริมสิทธิแต่เพียงในส่วนที่ไม่มีเงินประกัน

มาตรา 265 บุริมสิทธิในมูลพักอาศัยในโรงแรมนั้น ใช้สำหรับเอาเงินบรรดาที่ค้าง

ชำระแก่เจ้าสำนักเพื่อการพักอาศัยและการอื่น ๆ อันได้จัดให้สำเร็จความปรารถนาแก่คนเดินทาง

หรือแขกอาศัย รวมทั้งการชดใช้เงินทั้งหลายที่ได้ออกแทนไปและมีอยู่เหนือเครื่องเดินทาง หรือ

ทรัพย์สินอื่นของคณเดินทาง หรือแขกอาศัยอันเอาไว้ในโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น

มาตรา 266 ผู้ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ หรือเจ้าสำนักโรงแรม โฮเต็ลหรือสถานที่
เช่นนั้น จะใช้บุริมสิทธิของตนบังคับทำนองเดียวกับผู้รับจำนำก็ได้บัพัญญูติทั้งหลายแห่งประมวล
กฎหมายนี้ว่าด้วยการบังคับจำนำนั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 267 บุริมสิทธิในมูลรับขนนั้น ใช้สำหรับเอาค่าระวางพาหนะในการรับขน
คนโดยสารหรือของ กับทั้งค่าใช้จ่ายอันเป็นอุปกรณ์ และเป็นบุริมสิทธิมีอยู่เหนือของและเครื่อง
เดินทางทั้งหมดอันอยู่ในมือของผู้ขนส่ง

มาตรา 268 ในกรณีดังได้ปรารภไว้ในความแปดมาตราก่อนนี้นั้น ผู้ให้เช่า
อสังหาริมทรัพย์ก็ดี เจ้าสำนักโรงแรมก็ดี หรือผู้ขนส่งก็ดี จะใช้บุริมสิทธิของตนเหนือสังหาริมทรัพย์
อันเปนของบุคคลภายนอกก็ได้ เว้นแต่ตนจะารู้ในเวลาอันควรรู้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นเปนของ
บุคคลภายนอก

ถ้าสังหาริมทรัพย์นั้นถูกลักหรือสูญหาย ท่านให้บังคับตามบทกฎหมายว่าด้วย
การแสวงคืนครองทรัพย์สิน

มาตรา 269 บุริมสิทธิในมูลรักษาสังหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาค่าใช้จ่ายเพื่อ
รักษาสังหาริมทรัพย์ และมีอยู่เหนือสังหาริมทรัพย์อันนั้น
อนึ่งบุริมสิทธินี้ยังใช้สำหรับเอาค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอันได้เสียไปเพื่อที่จะสงวนสิทธิ
หรือรับสภาพสิทธิ หรือบังคับสิทธิ อันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์นั้นอีกด้วย

มาตรา 270 บุริมสิทธิในมูลซื้อขายสังหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาราคาซื้อขาย
และดอกเบี้ยในราคานั้น และมีอยู่เหนือสังหาริมทรัพย์อันนั้น

มาตรา 271 บุริมสิทธิในมูลค่าเมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ หรือปุ๋ยนั้น ใช้สำหรับเอาราคาค่า
เมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ หรือปุ๋ย และดอกเบี้ยในราคานั้น และมีอยู่เหนือดอกผลอันเกิดงอกในที่ดิน เพราะ
ใช้สิ่งเหล่านั้นภายในปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ใช้

มาตรา 272 บุริมสิทธิในมูลค่าแรงงานเพื่อกสิกรรมและอุตสาหกรรมนั้น
ในส่วนบุคคลที่ได้ทำการงานกสิกรรม ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปปีหนึ่ง และในส่วนบุคคล
ที่ได้ทำการงานอุตสาหกรรม ใช้สำหรับเอาค่าจ้างนับถอยหลังขึ้นไปสามเดือน และเป็นบุริมสิทธิมีอยู่
เหนือดอกผลหรือสิ่งของที่ประดิษฐ์ขึ้นอันเกิดแต่แรงงานของบุคคลนั้น ๆ

(ข) บุริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์

มาตรา 273 ถ้าหนี้มีอยู่เป็นคุณแก่บุคคลผู้ใดในมูลอย่างหนึ่งอย่างใดตั้งจะกล่าว
ต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นย่อมมีบุริมสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์เฉพาะอย่างของลูกหนี้ คือ

- (1) รักษาอสังหาริมทรัพย์
- (2) จ้างทำของเป็นการงานทำขึ้นบนอสังหาริมทรัพย์

(3) ซื่อขายอสังหาริมทรัพย์

มาตรา 274 บุริมสิทธิในมูลรักษาสงหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาค่าใช้จ่ายเพื่อรักษาสงหาริมทรัพย์ และมีอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์อันนั้น

อนึ่งบทบัญญัติแห่งมาตรา 269 วรรคสองนั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่กำลังมาในวรรคก่อนนี้ด้วย

มาตรา 275 บุริมสิทธิในมูลจ้างทำของเป็นการงานทำขึ้นบนอสังหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาสินจ้าง ค่าทำของเป็นการงานอันผู้ก่อสร้างสถาปนิก หรือผู้รับจ้างได้ทำลงบนอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ และมีอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์อันนั้น

อนึ่งบุริมสิทธินี้ย่อมเกิดขึ้นต่อเมื่ออสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาเพิ่มขึ้นในปัจจุบันเพราะการที่ได้ทำขึ้นนั้น และมีอยู่เพียงเหนือราคาที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น

มาตรา 276 บุริมสิทธิในมูลซื่อขายอสังหาริมทรัพย์นั้น ใช้สำหรับเอาราคาอสังหาริมทรัพย์และดอกเบี้ยในราคานั้นและมีอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์อันนั้น

3 อันดับแห่งบุริมสิทธิ

มาตรา 277 เมื่อมีบุริมสิทธิสามัญหลายรายแย้งกัน ท่านให้ถือว่าบุริมสิทธิทั้งหลายนั้นมีลำดับที่จะให้ผลก่อนหลังดังที่ได้เรียงลำดับไว้ในมาตรา

เมื่อมีบุริมสิทธิสามัญแย้งกับบุริมสิทธิพิเศษ ท่านว่าบุริมสิทธิพิเศษย่อมอยู่ในลำดับก่อน แต่บุริมสิทธิในมูลค่าใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ร่วมกันนั้นย่อมอยู่ในลำดับก่อนในฐานที่จะใช้สิทธินั้นต่อเจ้าหนี้ผู้ได้รับประโยชน์จากการนั้นหมดทุกคนด้วยกัน

มาตรา 278 เมื่อมีบุริมสิทธิแย้งกันหลายรายเหนืออสังหาริมทรัพย์อันหนึ่งอันเดียวกัน ท่านให้ถือลำดับก่อนหลังดังที่เรียงไว้ต่อไปนี้ คือ

- (1) บุริมสิทธิในมูลเช่าอสังหาริมทรัพย์ พักอาศัยในโรงแรมและรับขน
- (2) บุริมสิทธิในมูลรักษาอสังหาริมทรัพย์ แต่ถ้ามีบุคคลหลายคนเป็นผู้รักษา

ท่านว่าผู้ที่รักษาภายหลังอยู่ในลำดับก่อนผู้ที่ได้รับรักษามาก่อน

(3) บุริมสิทธิในมูลซื่อขายอสังหาริมทรัพย์ ค่าเมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ หรือปุ๋ย และค่าแรงงานกสิกรรมและอุตสาหกรรม

ถ้าบุคคลผู้ใดมีบุริมสิทธิอยู่ในลำดับเป็นที่หนึ่ง และรู้อยู่ในขณะที่ตนได้ประโยชน์แห่งนั้นมานั้น วายังมีบุคคลอื่นซึ่งมีบุริมสิทธิอยู่ในลำดับที่สองหรือที่สามไซ้ ท่านห้ามมิให้บุคคลผู้นั้นใช้สิทธิในการที่ตนอยู่ในลำดับก่อนนั้นต่อบุคคลอื่นเช่นว่ามา และท่านห้ามมิให้ใช้สิทธินี้ต่อผู้ที่ได้รับรักษาทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์แก่บุคคลผู้มีบุริมสิทธิในลำดับที่หนึ่งนั้นเองด้วย

ในส่วนดอกผล ท่านให้บุคคลผู้ได้ทำการงานกสิกรรมอยู่ในลำดับที่หนึ่ง

ผู้ส่งเมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ หรือปุ๋ย อยู่ในลำดับที่สอง และให้ผู้เช่าที่ดิน อยู่ในอันดับที่สาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 279 เมื่อมีบุริมสิทธิพิเศษแย้งกันหลายรายเหนืออสังหาริมทรัพย์ อันหนึ่งอันเดียวกัน ท่านให้ถือลำดับก่อนหลังดังที่ได้เรียงลำดับไว้ในมาตรา 273

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าได้ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์นั้นสืบต่อกันไปอีกไซ้ ลำดับก่อนหลังในระหว่างผู้ขาย ด้วยกันนั้น ท่านให้เป็นไปตามลำดับที่ได้ซื้อขายก่อนและหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 280 เมื่อบุคคลหลายคนมีบุริมสิทธิในลำดับเสมอกันเหนือทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อันหนึ่งอันเดียวกัน ท่านให้ต่างคนต่างได้รับชำระหนี้เฉลี่ยตามส่วนมากน้อยแห่งจำนวนที่ตนเป็นเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

4 ผลแห่งบุริมสิทธิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 281 บุริมสิทธิอันมีอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์นั้น ท่านห้ามมิให้ใช้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อบุคคลภายนอกได้ทรัพย์สินนั้นจากลูกหนี้ และได้ส่งมอบทรัพย์สินให้กันไปเสร็จแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 282 เมื่อมีบุริมสิทธิแย้งกับสิทธิจำนำสังหาริมทรัพย์ ท่านว่าผู้รับจำนำย่อมมี สิทธิเป็นอย่างเดียวกันกับผู้ทรงบุริมสิทธิในลำดับที่หนึ่งดังที่เรียงไว้ในมาตรา 278 นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 283 บุคคลผู้มีบุริมสิทธิสามัญต้องรับชำระหนี้เอาจากสังหาริมทรัพย์ ของลูกหนี้ก่อน ต่อเมื่อยังไม่พอจึงให้เอาชำระหนี้จากอสังหาริมทรัพย์ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในส่วนอสังหาริมทรัพย์นั้น ก็ต้องรับชำระหนี้เอาจากอสังหาริมทรัพย์ อันมิได้ตกอยู่ ในฐานเป็นหลักประกันพิเศษเสียก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าบุคคลใดมีบุริมสิทธิสามัญและละเลยด้วยความประมาทเลินเล่อไม่สอดเข้า แหยงขัดในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินตามความที่กล่าวมาในวรรคทั้งสองข้างบนนี้ไซ้ อันบุคคลนั้นจะใช้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บุริมสิทธิของตนต่อบุคคลภายนอกผู้ได้จดทะเบียนสิทธิไว้แล้ว เพื่อจะเอาใช้จนถึงขนาดเช่นที่ตนจะ หากได้รับเพราะได้สอดเข้าแยงขัดนั้น ท่านว่าหาอาจจะใช้ได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งบทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคทั้งสามข้างต้นนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ หากว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เงินที่ขายอสังหาริมทรัพย์ได้นั้นจะพึงต้องเอามาแบ่งเฉลี่ยก่อนเงินที่ขายทรัพย์สินอย่างอื่นก็ดี หรือ หากว่าเงินที่ขายอสังหาริมทรัพย์อันตกอยู่ในฐานเป็นหลักประกันพิเศษนั้นจะพึงต้องเอามาแบ่งเฉลี่ย ก่อนเงินที่ขายอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นก็ดุจกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 284 บุริมสิทธิสามัญนั้น ถึงแม้จะมีได้ไปลงทะเบียนเกี่ยวกับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อสังหาริมทรัพย์ก็ดี ย่อมจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ใด ๆ ที่ไม่มีหลักประกันพิเศษนั้นได้ แต่ความที่ กล่าวนี้ท่านมิให้ใช้ไปถึงการต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้ไปลงทะเบียนสิทธิไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 285 บุริมสิทธิในมูลรักษาสงหาภิรมัทธิพนััน ถ้าหากว่าเมื่อทำการเพื่อบำรุงรักษานั้นสำเร็จแล้ว ไปบอกลงทะเบียนไว้โดยพลันไซ้บุริมสิทธิก็ค้งให้ผลต่อไป

มาตรา 286 บุริมสิทธิในมูลจ้างทำของเป็นการงานทำขึ้นบนอสงหาภิรมัทธิพนััน หากทำรายการประมาณราคาชั่วคราวไปบอกลงทะเบียนไว้ก่อนเริ่มลงมือทำการไซ้ บุริมสิทธิก็ค้งให้ผลต่อไป แต่ถ้าราคาที่ทำจริงนั้นล้าราคาที่ได้ประมาณไว้ชั่วคราว ท่านว่าบุริมสิทธิในสวนจำนวนที่ล้าอยู่นั้นหาไม่มี

สวนการที่จะวินิจฉัยว่าอสงหาภิรมัทธิพนัันมีราคาเพิ่มขึ้นเพราะการอันได้ทำขึ้นบนอสงหาภิรมัทธิพนัันมากน้อยเพียงใดนั้น ท่านให้ศาลตั้งแตงผู้เชี่ยวชาญขึ้นเป็นผู้กะประมาณ ในเวลาที่มีแยงขัดในการแบ่งเฉลี่ย

มาตรา 287 บุริมสิทธิได้ไต่ไปจดลงทะเบียนแล้วตามบทบัญญัติแห่งมาตราทั้งสองข้างบนนี้ บุริมสิทธินั้นท่านว่าอาจจะใช้ได้ก่อนสิทธิจำนอง

มาตรา 288 บุริมสิทธิในมูลซือซือขายอสงหาภิรมัทธิพนััน หากว่าเมื่อไปลงทะเบียนสัญญาซือซือขายนั้น บอกลงทะเบียนไว้ด้วยว่าราคาหรือดอกเบี้ยในราคานั้นยังมีได้ชำระไซ้บุริมสิทธินั้นก็ค้งให้ผลต่อไป

มาตรา 289 ว่าถึงผลแห่งบุริมสิทธิ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 281 ถึง 288 นี้แล้ว ท่านให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งลักษณะจำนองมาใช้บังคับด้วยตามแต่กรณี

หมวด 3

ลูกหนี้และเจ้าหนี้หลายคน

มาตรา 290 ถ้าการชำระหนี้เป็นการอันจะแบ่งกันชำระได้ และมีบุคคลหลายคนเป็นลูกหนี้ก็ดี มีบุคคลหลายคนเป็นเจ้าหนี้ก็ดี เมื่อกรณีเป็นที่สงสัยท่านว่าลูกหนี้แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบเพียงเปนส่วนเท่า ๆ กัน และเจ้าหนี้แต่ละคนก็ชอบที่จะได้รับแต่เพียงเปนส่วนเท่า ๆ กัน

มาตรา 291 ถ้าบุคคลหลายคนจะต้องทำการชำระหนี้โดยทำนองซึ่งแต่ละคนจำต้องชำระหนี้สินเชิงไซ้ร้ แม้ถึงว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะได้รับชำระหนี้สินเชิงได้แต่เพียงครั้งเดียว (กล่าวคือลูกหนี้ร่วมกัน) ก็ดี เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสินเชิงหรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือกแต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ย้งค้งต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง

มาตรา 292 การที่ลูกหนี้ร่วมกันคนหนึ่งชำระหนี้นั้น ย่อมได้เป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้คนอื่น ๆ ด้วย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่การใด ๆ อันพึงกระทำแทนชำระหนี้ วางทรัพย์สินแทนชำระหนี้ และหักกลบลบหนี้ด้วย

ลูกหนี้ร่วมกันคนหนึ่งมีสิทธิเรียกร้องอย่างไร ลูกหนี้คนอื่น ๆ จะเอาสิทธิอันนั้นไปใช้หักกลบลบหนี้หาได้ไม่

มาตรา 293 การปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ร่วมกันคนหนึ่งนั้น ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้คนอื่น ๆ เพียงเท่าส่วนของลูกหนี้ที่ได้ปลดให้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น

มาตรา 294 การที่เจ้าหนี้ผิดนัดต่อลูกหนี้ร่วมกันคนหนึ่งนั้น ย่อมได้เป็นคุณประโยชน์แก่ลูกหนี้คนอื่น ๆ ด้วย

มาตรา 295 ข้อความจริงอื่นใด นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 292 ถึง 294 นั้น เมื่อเป็นเรื่องทำมาถึงตัวลูกหนี้ร่วมกันคนใดก็ย่อมเป็นไปเพื่อคุณและโทษแต่เฉพาะแก่ลูกหนี้คนนั้น เว้นแต่จะปรากฏว่าขัดกับสภาพแห่งหนี้ตนเอง

ความที่วามานี้ เมื่อจะกล่าวโดยเฉพาะก็คือว่าให้ใช้แก่การให้คำบอกกล่าว การผิดนัด การที่หยิบยกอ้างความผิด การชำระหนี้อันเป็นพันวิสัยแก่ฝ่ายลูกหนี้ร่วมกันคนหนึ่ง กำหนดอายุความหรือการที่อายุความสะดุดหยุดลง และการที่สิทธิเรียกร้องเคลื่อนกลิ้งกันไปกับหนี้สิน

มาตรา 296 ในระหว่างลูกหนี้ร่วมกันทั้งหลายนั้น ท่านว่าต่างคนต่างต้องรับผิดชอบส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ถ้าส่วนที่ลูกหนี้ร่วมกันคนใดคนหนึ่งจะพึงชำระนั้น เป็นอันจะเรียกเอาจากคนนั้นไม่ได้ไซ้ยังขาดจำนวนอยู่เท่าไรลูกหนี้คนอื่น ๆ ซึ่งจำต้องออกส่วนด้วยนั้นก็ต้องรับใช้แต่ถ้าลูกหนี้ร่วมกันคนใดเจ้าหนี้ได้ปลดให้หลุดพ้นจากหนี้อันร่วมกันนั้นแล้วส่วนที่ลูกหนี้คนนั้นจะพึงต้องชำระหนี้ก็ตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้ไป

มาตรา 297 ถ้าในสัญญาอันหนึ่งอันใดมีบุคคลหลายคนร่วมกันผูกพันตน ในอันจะทำการชำระหนี้ไซ้ หากกรณีเป็นที่สงสัย ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบอย่างเป็นลูกหนี้ร่วมกัน แม้ถึงว่าเป็นการอันจะแบ่งกันชำระหนี้ได้

มาตรา 298 ถ้าบุคคลหลายคนมีสิทธิเรียกร้องการชำระหนี้โดยทำนองซึ่งแต่ละคนอาจจะเรียกให้ชำระหนี้สิ้นเชิงได้ไซ้ แม้ถึงว่าลูกหนี้จำต้องชำระหนี้สิ้นเชิงแต่เพียงครั้งเดียว (กล่าวคือเจ้าหนี้ร่วมกัน) ก็ดี ท่านว่าลูกหนี้จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แต่คนใดคนหนึ่งก็ได้ตามแต่จะเลือก ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้แม้ทั้งเจ้าหนี้คนหนึ่งจะไต่ยื่นฟ้องเรียกชำระหนี้ไว้แล้ว

มาตรา 299 การที่เจ้าหนี้ร่วมกันคนหนึ่งผิดนัดนั้น ย่อมเป็นโทษแก่เจ้าหนี้คนอื่น ๆ ด้วย

ถ้าสิทธิเรียกร้องและหนี้สินนั้นเป็นอันเคลื่อนกลิ้งกันไปในเจ้าหนี้ร่วมกันคนหนึ่ง

สิทธิของเจ้าหนี้คนอื่น ๆ อันมีต่อลูกหนี้ก็ย่อมเป็นอันระงับสิ้นไป

นอกจากนี้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 292, 293 และ 295 มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม กล่าวโดยเฉพาะก็คือ แม้เจ้าหนี้ร่วมกันคนหนึ่งจะโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่บุคคลอื่นไป ก็หากระทบกระทั่งถึงสิทธิของเจ้าหนี้คนอื่น ๆ ด้วยไม่

มาตรา 300 ในระหว่างเจ้าหนี้ร่วมกันนั้น ท่านว่าต่างคนชอบที่จะได้รับชำระหนี้เป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 301 ถ้าบุคคลหลายคนเป็นหนี้อันจะแบ่งกันชำระมิได้ ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน

มาตรา 302 ถ้าการชำระหนี้เป็นการอันจะแบ่งกันชำระมิได้ และมีบุคคลหลายคนเป็นเจ้าหนี้ ถ้าบุคคลเหล่านั้นมิได้เป็นเจ้าหนี้ร่วมกันไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ได้แต่จะชำระหนี้ให้ได้ประโยชน์แก่บุคคลเหล่านั้นทั้งหมดด้วยกัน และเจ้าหนี้แต่ละคนจะเรียกชำระหนี้ได้ก็แต่เพื่อได้ประโยชน์ด้วยกันหมดทุกคนเท่านั้น อนึ่งเจ้าหนี้แต่ละคนจะเรียกให้ลูกหนี้วางทรัพย์ที่เป็นหนี้

ไว้เพื่อประโยชน์แห่งเจ้าหนี้หมดทุกคนด้วยกันก็ได้ หรือถ้าทรัพย์นั้นไม่ควรแก่การจะวางไว้ ก็ให้ส่งแก่ผู้พิทักษ์ทรัพย์ซึ่งศาลจะได้ตั้งแต่งตั้งขึ้น

นอกจากนี้ ข้อความจริงใดที่ท้าวถึงเจ้าหนี้คนหนึ่งเท่านั้น หาเป็นไปเพื่อคุณหรือโทษแก่เจ้าหนี้คนอื่น ๆ ด้วยไม่

หมวด 4
โอนสิทธิเรียกร้อง

มาตรา 303 สิทธิเรียกร้องนั้นท่านว่าจะพึงโอนกันได้ เว้นไว้แต่สภาพแห่งสิทธิ

นั้นเองจะไม่เปิดช่องให้โอนกันได้ ความที่กล่าวมานี้ย่อมไม่ใช้บังคับ หากคู่กรณีได้แสดงเจตนาเป็นอย่างอื่น การแสดงเจตนาเช่นว่านี้ ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา 304 สิทธิเรียกร้องเช่นใด ตามกฎหมายศาลจะสั่งยึดไม่ได้สิทธิเรียกร้องเช่นนั้น ท่านว่าจะโอนกันหาได้ไม่

มาตรา 305 เมื่อโอนสิทธิเรียกร้องไป สิทธิจำนองหรือจำนำที่มีอยู่เกี่ยวพันกับสิทธิเรียกร้องนั้นก็ สิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันที่ให้ไว้เพื่อสิทธิเรียกร้องนั้นก็ดี ย่อมตกไปได้แก่ผู้รับโอนด้วย

อนึ่งผู้รับโอนจะใช้บุริมสิทธิใด ๆ ที่ตนมีอยู่เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องในกรณีบังคับยึดทรัพย์หรือล้มละลายนั้นก็ได้

มาตรา 306 การโอนหนี้อื่นจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่งการโอนหนี้ที่ท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวด้วยความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ

ถ้าลูกหนี้ทำให้พอแก่ใจผู้โอนด้วยการใช้เงิน หรือด้วยประการอื่นเสียแต่ก่อนได้รับบอกกล่าว หรือก่อนได้ตกลงให้โอนไซ้ ลูกหนี้นั้นก็พ้นอันหลุดพ้นจากหนี้

มาตรา 307 ถ้าพิพาทอ้างสิทธิในการโอนต่างราย โอนรายใดได้บอกกล่าวหรือตกลงกันก่อน โอนรายนั้นมีสิทธิดีกว่าโอนรายอื่น ๆ

มาตรา 308 ถ้าลูกหนี้ได้ให้ความยินยอมดังกล่าวมาในมาตรา 306 โดยมีได้อิดเอื้อน ท่านว่าจะยกข้อต่อสู้ที่มีต่อผู้โอนขึ้นต่อสู้ผู้รับโอนนั้นหาได้ไม่ แต่ถ้าเพื่อจะระงับหนี้นั้น ลูกหนี้ได้ใช้เงินให้แก่ผู้โอนไปไซ้ ลูกหนี้จะเรียกคืนเงินนั้นก็ได้ หรือถ้าเพื่อการเช่นกล่าวมานั้นลูกหนี้รับภาระเป็นหนี้อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อผู้โอน จะถือเสมือนหนึ่งว่าหนี้นั้นมีดอกเบี้ยขึ้นเลยก็ได้

ถ้าลูกหนี้เป็นแต่ได้รับคำบอกกล่าวการโอน ท่านว่าลูกหนี้มีข้อต่อสู้ผู้โอนก่อนเวลาที่ได้รับคำบอกกล่าวนั้นฉันทใด ก็ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้แก่ผู้รับโอนได้ฉันทนั้น ถ้าลูกหนี้มีสิทธิเรียกร้องจากผู้โอน แต่สิทธินั้นยังไม่ถึงกำหนดในเวลาบอกกล่าวไซ้ ท่านว่าจะเอาสิทธิเรียกร้องนั้นมาหักกลบลบกันก็ได้ หากว่าสิทธินั้นจะได้ถึงกำหนดไม่ช้ากว่าเวลาถึงกำหนดแห่งสิทธิเรียกร้องอันได้โอนไปนั้น

มาตรา 309 การโอนหนี้อื่นพึงต้องชำระตามเขาส่งนั้น ท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้ หรือบุคคลภายนอกคนอื่นได้ แต่เฉพาะเมื่อการโอนนั้นได้สลักหลังไว้ในตราสาร และตัวตราสารนั้นได้ส่งมอบให้แก่ผู้รับโอนไปด้วย

มาตรา 310 ในมูลหนี้อื่นพึงต้องชำระตามเขาส่งนั้น ลูกหนี้มีสิทธิที่จะสอบสวนถึงตัวผู้ทรงตราสาร หรือสอบสวนความถูกต้องแท้จริงแห่งลายมือชื่อหรือดวงตราของผู้ทรงได้ แต่ก็หามีความผูกพันที่จะต้องทำถึงเพียงนั้นไม่ แต่ถ้าลูกหนี้ทำการโดยทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไซ้ การชำระหนี้นั้นก็มิเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 311 บทบัญญัติแห่งมาตราก่อนนี้ ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงกรณีที่มีกำหนดตัวเจ้าหนี้ระบุไว้ในตราสารซึ่งมีข้อความจดไว้ด้วยว่า ให้ชำระหนี้แก่ผู้ทรงตราสาร

มาตรา 312 ในมูลหนี้อื่นพึงต้องชำระตามเขาส่งนั้น ลูกหนี้จะยกข้อต่อสู้ซึ่งมีต่อเจ้าหนี้เดิมขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้รับโอนโดยสุจริตนั้นหาได้ไม่ เว้นแต่ที่ปรากฏในตัวตราสารนั่นเอง หรือที่ขึ้นเป็นธรรมดาสืบจากลักษณะแห่งตราสารนั้น

มาตรา 313 บทบัญญัติแห่งมาตราก่อนนี้ ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงหนี้อื่นพึงต้อง

ชำระแก่ผู้ถือหนี้ด้วย แล้วแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด 5 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความระงับหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 1 การชำระหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 314 อันการชำระหนี้นั้น ท่านว่าบุคคลภายนอกจะเป็นผู้ชำระก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้บุคคลภายนอกชำระ หรือจะขัดกับเจตนาอันคู่กรณีได้แสดงไว้ บุคคลผู้ไม่มีส่วนได้เสียด้วยในการชำระหนี้ นั้น จะเข้าชำระหนี้โดยขึ้นใจลูกหนี้หาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 315 อันการชำระหนี้ นั้นต้องทำให้แก่ตัวเจ้าหนี้หรือแก่บุคคลผู้มีอำนาจรับชำระหนี้แทนเจ้าหนี้ การชำระหนี้ทำให้แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้ นั้น ถ้าเจ้าหนี้ให้สัตยาบันก็นับว่าสมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 316 ถ้าการชำระหนี้ นั้นได้ทำให้แก่ผู้ครองตามปรากฏแห่งสิทธิในมูลหนี้ ท่านว่าการชำระหนี้ นั้นจะสมบูรณ์ก็แต่เมื่อบุคคลผู้ชำระหนี้ได้กระทำการโดยสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 317 นอกจากกรณี ที่กล่าวไว้ในมาตรา ก่อน การชำระหนี้แก่บุคคลผู้ไม่มีสิทธิ จะได้รับนั้น ท่านว่าย่อมสมบูรณ์เพิกเท่าที่ตัวเจ้าหนี้ได้ลาถงออกขึ้นแต่การนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 318 บุคคลผู้ถือใบเสร็จเป็นสำคัญ ท่านนับว่าเป็นผู้มีสิทธิจะได้รับชำระหนี้ แต่ความที่กล่าวนี้ ท่านมิให้ใช้ ถ้าบุคคลผู้ชำระหนี้รู้ว่าสิทธิเช่นนั้นหาไม่ หรือไม่รู้เท่าถึงสิทธิ นั้น เพราะความประสาทเลินเล่อของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 319 ถ้าศาลสั่งให้ลูกหนี้คนที่สามงดเว้นทำการชำระหนี้แล้วยังขึ้นชำระหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้ของตนเองไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้ผู้ที่ร้องขอให้ยึดทรัพย์จะเรียกให้ลูกหนี้คนที่สามนั้นทำการชำระหนี้ อีกให้คุ้มกับความเสียหายอันตนได้รับก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งข้อความซึ่งกล่าวมาในวรรคข้างต้นนี้หาเป็นข้อขัดขวางในการที่ลูกหนี้คนที่สาม จะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่เจ้าหนี้ของตนเองนั้นไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 320 อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือให้รับชำระหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้ นั้น ท่านว่าหาอาจจะบังคับได้ไม่

มาตรา 321 ถ้าเจ้าหนี้อยอมรับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันไว้ ท่านว่าหนี้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป

ถ้าเพื่อที่จะทำให้พอแก่ใจเจ้าหนี้ นั้น ลูกหนี้รับภาระเป็นหนี้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อเจ้าหนี้ไซ้ เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านมิให้สันนิษฐานว่าลูกหนี้ได้ก่อหนี้ขึ้นนั้นขึ้นแทนการชำระหนี้

ถ้าชำระหนี้ด้วยออก ด้วยโอน หรือด้วยสลักหลังตัวเงิน หรือประทวนสินค้า ท่านว่าหนี้นั้นจะระงับสิ้นไปต่อเมื่อตัวเงิน หรือประทวนสินค้านั้นได้ใช้เงินแล้ว

มาตรา 322 ถ้าเอาทรัพย์สินที่ดี สิทธิเรียกร้องจากบุคคลภายนอกที่ดีหรือสิทธิอย่างอื่นที่ดี ให้แทนการชำระหนี้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบเพื่อชำระครบพร้อมและเพื่อการรอนสิทธิทำนองเดียวกับผู้ขาย

มาตรา 323 ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ท่านว่าบุคคลผู้ชำระหนี้จะต้องส่งมอบทรัพย์สินตามสภาพที่เป็นอยู่ในเวลาที่ส่งมอบ

ลูกหนี้จำต้องรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ด้วยความระมัดระวังเช่นอย่างวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง จนกว่าจะได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้น

มาตรา 324 เมื่อมีได้มีแสดงเจตนาไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่าจะพึงชำระหนี้ ณ สถานที่ใดไซ้ หากจะต้องส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ท่านว่าต้องส่งมอบกัน ณ สถานที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นได้อยู่ในเวลาเมื่อก่อให้เกิดหนี้ นั้น ส่วนการชำระหนี้โดยการประการอื่น ท่านว่าต้องชำระ ณ สถานที่ซึ่งเพนภูมิลำเนาปัจจุบันของเจ้าหนี้

มาตรา 325 เมื่อมีได้มีแสดงเจตนาไว้ในข้อความใช้จ่ายในการชำระหนี้ ท่านว่าฝ่ายลูกหนี้พึงเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แต่ถ้าค่าใช้จ่ายนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพราะเจ้าหนี้อายภูมิลำเนาที่ดี หรือเพราะการอื่นใดเจ้าหนี้ได้กระทำที่ดีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเท่าใดเจ้าหนี้ต้องเป็นผู้ออก

มาตรา 326 บุคคลผู้ชำระหนี้ชอบที่จะได้รับใบเสร็จเป็นสำคัญจากผู้รับชำระหนี้ นั้น และถ้าหนี้นั้นได้ชำระสิ้นเชิงแล้ว ผู้ชำระหนี้ชอบที่จะได้รับเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ หรือให้ขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย ถ้าและเอกสารนั้นสูญหาย บุคคลผู้ชำระหนี้ชอบที่จะจดแจ้งให้ความข้อ

ระงับหนี้ลงในใบเสร็จ หรือในเอกสารอีกฉบับหนึ่งต่างหากก็ได้ ถ้าหนี้นั้นได้ชำระแต่บางส่วนก็ดี หรือถ้าเอกสารนั้นยังให้สิทธิอย่างอื่นใดแก่เจ้าหนี้อยู่ก็ดี ท่านว่าลูกหนี้ชอบที่จะได้รับใบเสร็จไว้เป็นคู่มือ และให้จดแจ้งการชำระหนี้ลงในเอกสาร

มาตรา 327 ในกรณีชำระดอกเบี้ย หรือชำระหนี้เป็นอย่างอื่นอันมีกำหนดชำระเป็นระยะเวลา นั้น ถ้าเจ้าหนี้ออกใบเสร็จให้เพื่อระยะหนึ่งแล้วโดยมิได้อัดเอื้อน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เพื่อระยะก่อน ๆ นั้นด้วยแล้ว

ถ้าเจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จให้เพื่อการชำระต้นเงิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าหน้าที่ได้รับดอกเบียแล้ว

ถ้าเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ได้เวนคืนแล้วไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าหนี้เป็นอันระงับสิ้นไปแล้ว

มาตรา 328 ถ้าลูกหนี้ต้องผูกพันต่อเจ้าหนี้ในอันจะกระทำการเพื่อชำระหนี้เป็นการเดียวกันโดยมูลหนี้หลายราย และถ้าการที่ลูกหนี้ชำระหนี้นั้นไม่เพียงพอจะเปลี่ยนหนี้สินได้หมดทุกรายไซ้ เมื่อทำการชำระหนี้ ลูกหนี้ระบุว่าชำระหนี้สินรายใด ก็ให้หนี้สินรายนั้นเป็นอันได้เปลี่ยนไป

ถ้าลูกหนี้ไม่ระบุ ท่านว่าหนี้สินรายไหนถึงกำหนด ก็ให้รายนั้นเป็นอันได้เปลี่ยนไปก่อน ในระหว่างหนี้สินหลายรายที่ถึงกำหนดนั้น รายใดเจ้าหนี้มีประกันน้อยที่สุด ก็ให้รายนั้นเป็นอันได้เปลี่ยนไปก่อน ในระหว่างหนี้สินหลายรายที่มีประกันเท่า ๆ กัน ให้รายที่ตกหนักที่สุดแก่ลูกหนี้เป็นอันได้เปลี่ยนไปก่อน ในระหว่างหนี้สินหลายรายที่ตกหนักแก่ลูกหนี้เท่า ๆ กัน ให้หนี้สินรายเก่าที่สุดเป็นอันได้เปลี่ยนไปก่อน และถ้ามีหนี้สินหลายรายเก่าเท่า ๆ กัน ก็ให้หนี้ทุกรายเป็นอันได้เปลี่ยนไปตามส่วนมากและน้อย

มาตรา 329 ถ้านอกจากการชำระหนี้อันเป็นประธาน ลูกหนี้ยังจะต้องชำระดอกเบียและเสียค่าฤชาธรรมเนียมอีกด้วยไซ้ หากการชำระหนี้ในครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ได้ราคาเพียงพอจะเปลี่ยนหนี้สินได้ทั้งหมด ท่านให้เอาจัดใช้เป็นค่าฤชาธรรมเนียมเสียก่อน แล้วจึงใช้ดอกเบีย และในที่สุดจึงให้ใช้ในการชำระหนี้อันเป็นประธาน

ถ้าลูกหนี้ระบุให้จัดใช้เป็นประการอื่น ท่านว่าเจ้าหนี้จะบอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ก็ได้

มาตรา 330 เมื่อขอปฏิบัติชำระหนี้โดยชอบแล้ว บรรดาความรับผิดชอบอันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้ ก็เป็นอันปลดเปลื้องไป นับแต่เวลาที่ขอปฏิบัติชำระหนี้

มาตรา 331 ถ้าเจ้าหนี้บอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ก็ดี หรือไม่สามารถจะรับชำระหนี้ได้ก็ดี หากบุคคลผู้ชำระหนี้วางทรัพย์อันเป็นวัตถุแห่งหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้ว ก็ย่อมจะเป็นอันหลุดพ้นจากหนี้ได้ ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีทีบุคคลผู้ชำระหนี้ไม่สามารถจะหยั่งรู้ถึงสิทธิ หรือไม่รู้ตัวเจ้าหนี้ได้แน่นอนโดยมิใช่เป็นความผิดของตน

มาตรา 332 ถ้าลูกหนี้จำต้องชำระหนี้ต่อเมื่อเจ้าหนี้จะต้องชำระหนี้ตอบแทนด้วยไซ้ ท่านว่าลูกหนี้จะกำหนดว่าต่อเมื่อเจ้าหนี้ชำระหนี้ตอบแทนจึงให้มีสิทธิรับเอาทรัพย์ที่วางไว้หนี้ก็ได้

มาตรา 333 การวางทรัพย์นั้นต้องวาง ณ สำนักงานวางทรัพย์ประจำตำบลที่จะต้องชำระหนี้

ถ้าไม่มีทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับเฉพาะการในเรื่องสำนักงานวางทรัพย์ เมื่อบุคคลผู้ชำระหนี้ร้องขอ ศาลจะต้องกำหนดสำนักงานวางทรัพย์และตั้งแต่งผู้พิทักษ์

ทรัพย์สินที่วางนั้นขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้วางต้องบอกกล่าวให้เจ้าหน้าที่ทราบการที่ได้วางทรัพย์สินนั้นโดยพลัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 334 ลูกหนี้มีสิทธิจะถอนทรัพย์สินที่วางนั้นได้ ถ้าลูกหนี้อถอนทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ท่านให้ถือเสมือนว่ามีได้วางทรัพย์สินไว้เลย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สิทธิถอนทรัพย์สินนี้เป็นอันขาดในกรณีต่อไปนี้

(1) ถ้าลูกหนี้แสดงต่อสำนักงานวางทรัพย์สินว่าตนยอมละสิทธิที่จะถอน

(2) ถ้าเจ้าหน้าที่แสดงต่อสำนักงานวางทรัพย์สินว่าจะรับเอาทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (3) ถ้าการวางทรัพย์สินนั้นได้เป็นไปโดยคำสั่งหรืออนุมัติของศาล และได้บอกกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความนั้นแก่สำนักงานวางทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 335 สิทธิถอนทรัพย์สินนั้น ตามกฎหมายศาลจะสั่งยึดหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อได้ฟ้องคดีล้มละลายเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว ท่านห้ามมิให้ใช้สิทธิถอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทรัพย์สินในระหว่างพิจารณาคดีล้มละลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 336 ถ้าทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งการชำระหนี้ไม่ควรแก่การจะวางไว้ก็ดี หรือ เป็นที่พึงวิตกว่าทรัพย์สินนั้นจะเกลือกจะเสื่อมเสีย หรือทำลายหรือบอบสลายได้ก็ดี เมื่อได้รับอนุญาตจาก ศาล บุคคลผู้ชำระหนี้จะเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด แล้วเอาเงินที่ได้แต่การขายวางแทนทรัพย์สิน นั้นก็ได้ ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่คำรักษาทรัพย์สินจะแพงเกินควรนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 337 ท่านไม่อนุญาตให้เอาทรัพย์สินออกขายทอดตลาดจนกว่าจะได้บอกให้ เจ้าหนี้รู้ตัวก่อน การบอกนี้จะงดเสียก็ได้ถ้าทรัพย์สินนั้นอาจเสื่อมทรามลงหรือภัยมีอยู่ในกรณีที่ระหว่ง การขายทอดตลาดไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในการที่จะขายทอดตลาดนั้น ท่านให้ลูกหนี้อบอกกล่าวแก่เจ้าหน้าที่โดยมิชักช้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าจะละเลยเสียไม่บอกกล่าว ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การบอกให้รู้ตัวและบอกกล่าวนี้ ถ้าไม่เป็นอันจะทำได้จะงดเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เวลาและสถานที่ที่จะขายทอดตลาด กับทั้งคำพรรณนาลักษณะแห่งทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ท่านให้ประกาศโฆษณาให้ประชาชนทราบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 338 คำฤชาธรรมเนียมในการวางทรัพย์สินหรือขายทอดตลาดนั้นให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นผู้ออก เว้นแต่ลูกหนี้จะได้ถอนทรัพย์สินที่วาง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 339 สิทธิของเจ้าหน้าที่เหนือทรัพย์สินที่วางไว้นั้นเป็นอันระงับสิ้นไปเมื่อพ้นเวลา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สิบปี นับแต่ได้รับคำบอกกล่าวการวางทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนึ่งเมื่อสิทธิของเจ้าหน้าที่ระงับสิ้นไปแล้วถึงแม้ลูกหนี้จะได้ละสิทธิถอนทรัพย์สิน ก็ยัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ชอบที่จะถอนทรัพย์สินนั้นได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ปลดหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 340 ถ้าเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าจะปลดหนี้ให้ ท่านว่าหนี้นั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป

ถ้าหนี้มีหนังสือเป็นหลักฐาน การปลดหนี้ก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย หรือต้องเวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือขีดฆ่าเอกสารนั้นเสีย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 3
หักกลบลบหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 341 ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกัน โดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกัน และหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยหักกลบลบกันได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ฝ่ายหนึ่งจะไม่เปิดช่องให้หักกลบลบกันได้

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ หากเป็นการขัดกับเจตนาอันคู่กรณีได้แสดงไว้ แต่เจตนาเช่นนี้ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 342 หักกลบลบหนี้ นั้น ทำได้ด้วยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง การแสดงเจตนาเช่นนี้ท่านว่าจะมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเริ่มต้นหรือเวลาสิ้นสุดอีกด้วยหาได้ไม่ การแสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่านว่ามีผลย้อนหลังขึ้นไปจนถึงเวลาซึ่งหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้นจะอาจหักกลบลบหนี้กันได้เป็นครั้งแรก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 343 การหักกลบลบหนี้ นั้น ถึงแม้ว่าสถานที่ซึ่งจะต้องชำระหนี้ทั้งสองจะต่างกัน ก็หักกันได้ แต่ฝ่ายผู้ขอหักหนี้จะต้องใช้ค่าเสียหายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเพื่อความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดอันเกิดแต่การนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 344 สิทธิเรียกร้องไต่ยังมีข้อต่อสู้อยู่ สิทธิเรียกร้องนั้นท่านว่าหาอาจจะเอา มาหักกลบลบหนี้ได้ไม่ อนึ่งอายุความย่อมไม่ตัดรอนการหักกลบลบหนี้แม้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความแล้ว แต่ไว้ในเวลาที่อาจจะหักกลบลบหนี้สิทธิเรียกร้องฝ่ายอื่นได้นั้น สิทธิยังไม่ขาด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 345 หนี้รายใดเกิดแต่การอันมิชอบด้วยกฎหมายเป็นมูล ท่านห้ามมิให้ลูกหนี้ถือเอาประโยชน์แห่งหนี้รายนั้นเพื่อหักกลบลบหนี้กับเจ้าหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 346 สิทธิเรียกร้องรายใด ตามกฎหมาย ศาลจะสั่งยึดมิได้สิทธิเรียกร้องราย

นั้นหาอาจจะเอาไปหักกลบลบหนี้ได้ไหม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 347 ลูกหนี้คนที่สามหากได้รับคำสั่งศาลห้ามมิให้ใช้เงินแล้ว จะยกเอาหนี้ซึ่ง
ตนได้มาภายหลังแต่นั้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้เจ้าหนี้ผู้ขอให้อายัดทรัพย์สิน ท่านว่าหาอาจจะยกได้ไหม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 348 ถ้าคู่กรณีต่างฝ่ายต่างมีสิทธิเรียกร้องหลายราย อันควรแก่การที่จะใช้
หักกลบลบหนี้ได้ไซ้ ฝ่ายผู้ขอหักหนี้จะระบุก็ได้ว่าพึงเอาสิทธิเรียกร้องรายใดบ้างเข้าหักกลบลบกัน
ถ้าการหักกลบลบหนี้ได้แสดงโดยมิได้ระบุเช่นนั้นก็ดี หรือถ้าระบุ แต่อีกฝ่ายหนึ่งท้วงขัดข้องโดยไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชักช้าก็ดี ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 328 วรรค 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม
ถ้าฝ่ายที่ขอหักกลบลบหนี้ยังเป็นหนี้ค่าดอกเบี้ยและค่าฤชาธรรมเนียมแก่
อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ นอกจากการชำระหนี้อันเป็นประธานนั้นด้วยไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา
329 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 4

แปลงหนี้ใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 349 เมื่อคู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้
ไซ้ ท่านว่าหนี้นั้นเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยแปลงหนี้ใหม่

ถ้าทำหนี้มีเงื่อนไขให้กลายเป็นหนี้ปราศจากเงื่อนไขก็ดี เพิ่มเติมเงื่อนไขเข้าในหนี้อัน
ปราศจากเงื่อนไขก็ดี เปลี่ยนเงื่อนไขก็ดี ท่านถือว่าเป็นอันเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้

ถ้าแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติทั้งหลาย
แห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยโอนสิทธิเรียกร้อง

มาตรา 350 แปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้นั้น จะทำเป็นสัญญาระหว่างเจ้าหนี้
กับลูกหนี้คนใหม่ก็ได้ แต่จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่

มาตรา 351 ถ้าหนี้จะพึงเกิดขึ้นเพราะแปลงหนี้ใหม่นั้นมิได้เกิดขึ้นก็ดี ได้
ยกเลิกเสียเพราะมูลแห่งหนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีรูถึงคู่กรณีก็ดี
ท่านว่าหนี้เดิมนั้นก็ยังคงระงับสิ้นไปไม่

มาตรา 352 คู่กรณีในการแปลงหนี้ใหม่อาจโอนสิทธิจำนำ หรือจำนองที่ได้ให้ไว้เป็น
ประกันหนี้เดิมนั้นไปเป็นประกันหนี้รายใหม่ได้ เพียงเท่าที่เป็นประกันวัตถุแห่งหนี้เดิม แต่หลักประกัน
เช่นว่านี้ ถ้าบุคคลภายนอกเป็นผู้ให้ไว้ไซ้ท่านว่าจำต้องได้รับความยินยอมของบุคคลภายนอกนั้นด้วย
จึงโอนได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นคำเสนอขึ้นใหม่

คำสนองอันมีข้อความเพิ่มเติม มีข้อจำกัด หรือมีข้อแก้ไขอย่างอื่นประกอบด้วย นั้น ท่านให้ถือว่า เป็นคำบอกปิดไม่รับทั้งเป็นคำเสนอขึ้นใหม่ด้วยในตัว

มาตรา 360 บทบัญญัติแห่งมาตรา 130 วรรค 2 นั้น ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าหากว่าขัดกับเจตนาอันผู้เสนอได้แสดง หรือหากว่าก่อนจะสนองรับนั้น คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้อยู่แล้วว่าผู้เสนอตาหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ

มาตรา 361 อันสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทางนั้น ย่อมเกิดเป็นสัญญาขึ้นแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวสนองไปถึงผู้เสนอ

ถ้าตามเจตนาอันผู้เสนอได้แสดง หรือตามปกติประเพณีไม่จำเป็นจะต้องมีคำบอกกล่าวสนองไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเกิดเป็นสัญญาขึ้นในเวลาเมื่อมีการอันใดอันหนึ่งขึ้น อันจะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ

มาตรา 362 บุคคลออกโฆษณาให้คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งกระทำการอันใด ท่านว่าจำต้องให้รางวัลแก่บุคคลใด ๆ ผู้ได้กระทำการอันนั้น แม้ถึงมิใช่ว่าผู้นั้นจะได้กระทำเพราะเห็นแก่รางวัล

มาตรา 363 ในกรณีที่กล่าวมาในมาตราก่อนนี้ เมื่อยังไม่มีใครทำการสำเร็จ ดังบ่งไว้สั้น้อยู่ตราบใด ผู้ให้คำมั่นจะถอนคำมั่นของตนเสียโดยวิธีเดียวกับที่โฆษณานั้นก็ได้ เว้นแต่จะได้แสดงไว้ในโฆษณานั้นว่าจะไม่ถอน

ถ้าคำมั่นนั้นไม่อาจจะถอนโดยวิธีดังกล่าวมาก่อน จะถอนโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ถ้าเช่นนั้นการถอนจะเป็นอันสมบูรณ์ใช้ได้เฉพาะต่อบุคคลที่รู้ ถ้าผู้ให้คำมั่นได้กำหนดระยะเวลาให้ด้วยเพื่อทำการอันบ่งนั้นไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ให้คำมั่นได้สละสิทธิที่จะถอนคำมั่นนั้นเสียแล้ว

มาตรา 364 ถ้าบุคคลหลายคนกระทำการอันบ่งไว้ในโฆษณา ท่านว่าเฉพาะแต่คนที่ทำได้ก่อนใครหมดเท่านั้นมีสิทธิจะได้รับรางวัล

ถ้าบุคคลหลายคนกระทำการอันนั้นได้พร้อมกัน ท่านว่าแต่ละคนมีสิทธิจะได้รับรางวัลเป็นส่วนแบ่งเท่า ๆ กัน แต่ถ้ารางวัลนั้นมีสภาพแบ่งไม่ได้ก็ดี หรือถ้าตามข้อความแห่งคำมั่นนั้น บุคคลแต่คนเดียวจะพึงรับรางวัลก็ดี ท่านให้วินิจฉัยด้วยวิธีจับสลาก

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคทั้งสองข้างต้นนั้นท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าในโฆษณานั้นแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 365 คำมั่นว่าจะให้รางวัลอันมีความประสงค์เป็นการประกวดชิงรางวัลนั้น จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้กำหนดระยะเวลาไว้ในคำโฆษณาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การที่จะตัดสินว่าผู้ประกวดคนไหนได้กระทำสำเร็จตามเงื่อนไขคำมั่นภายใน
 เวลากำหนดหรือไม่ก็ดี หรือตัดสินในระหว่างผู้ประกวดหลายคนนั้นว่าคนไหนดีกว่ากัน อย่างไร
 ก็ดี ให้ผู้ชี้ขาดซึ่งได้ระบุชื่อไว้ในโฆษณานั้นเป็นผู้ตัดสิน ถ้าถ้ามิได้ระบุชื่อผู้ชี้ขาดไว้ ก็ให้ผู้ให้คำมั่นเป็นผู้
 ตัดสิน คำตัดสินอันนี้ย่อมผูกพันผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยทุกฝ่าย
 ถ้าได้คะแนนเท่าเทียมกัน ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 364 วรรค 2

มาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

การโอนกรรมสิทธิในทรัพย์สินที่สร้างขึ้นประกวดนั้น ผู้ให้คำมั่นจะเรียกให้โอนแก่ตนได้
 ต่อเมื่อระบุไว้ในโฆษณาว่าจะพึงโอนเช่นนั้น

มาตรา 366 ข้อความใดๆ แห่งสัญญาอันคู่สัญญาแม้เพียงฝ่ายเดียวได้แสดงไว้เป็น
 สาระสำคัญอันจะต้องตกลงกันหมดทุกข้อนั้น หากคู่สัญญายังไม่ตกลงกันได้หมดทุกข้ออยู่ตราบใด
 เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านนับว่ายังมีได้มีสัญญาต่อกันการที่ได้ทำความเข้าใจกันไว้เฉพาะบางสิ่ง
 บางอย่าง ถึงแม้ว่าจะได้ตกลงไว้ก็หาเป็นการผูกพันไม่
 ถ้าได้ตกลงกันว่าสัญญาอันมุ่งจะทำนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือไซ้ เมื่อกรณีเป็นที่
 สงสัย ท่านนับว่ายังมีได้มีสัญญาต่อกันจนกว่าจะได้ทำขึ้นเป็นหนังสือ

มาตรา 367 สัญญาใดคู่สัญญาได้ถือว่าเป็นอันได้ทำกันขึ้นแล้ว แต่แท้จริง
 ยังมีได้ตกลงกันในข้อหนึ่งข้อใดอันจะต้องทำความตกลงให้สำเร็จ ถ้าจะพึงอนุมานได้ว่า ถึงหากจะไม่
 ทำความตกลงกันในข้อนี้ได้ สัญญานั้นก็จะได้ทำขึ้นไซ้ ท่านว่าข้อความส่วนที่ได้ตกลงกันแล้ว
 ก็ย่อมเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 368 สัญญานั้นท่านให้ตีความไปตามความประสงค์ในทางสุจริตโดย
 พิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย

หมวด 2

ผลแห่งสัญญา

มาตรา 369 ในสัญญาต่างตอบแทนนั้น คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะไม่ยอมชำระหนี้
 จนกว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะชำระหนี้ หรือขอปฏิบัติการชำระหนี้ก็ได้ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ
 ถ้าหนี้ของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ถึงกำหนด

มาตรา 370 ถ้าสัญญาต่างตอบแทนมีวัตถุประสงค์เป็นการก่อให้เกิดหรือโอน
 ทรัพย์สินสิทธิในทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง และทรัพย์สินนั้นสูญหรือเสียหายไปด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษ
 ลูกหนี้มิได้ไซ้ ท่านว่าการสูญเสียหรือเสียหายนั้นตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้

ถ้าไม่ใช่ทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ท่านให้ใช้บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้บังคับ แต่เวลาที่ทรัพย์สินนั้นกลายเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 195 วรรค 2 นั้นไป

มาตรา 371 บทบัญญัติที่กล่าวมาในมาตราก่อนนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้า

เป็นสัญญาต่างตอบแทนมีเงื่อนไขบังคับก่อน และทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งสัญญานั้นสูญหรือทำลายลง ในระหว่างที่เงื่อนไขยังไม่สำเร็จ

ถ้าทรัพย์สินเสียหายเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษเจ้าหนี้ไม่ได้และเมื่อเงื่อนไขนั้นสำเร็จแล้ว เจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระหนี้โดยลดส่วนอันจะต้องชำระหนี้ตอบแทนนั้นลง หรือเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้ แล้วแต่จะเลือก แต่ในกรณีที่ต้นเหตุเสียหายเกิดเพราะฝ่ายลูกหนี้นั้น ท่านว่าหากกระทบกระทั่งถึงสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนไม่

มาตรา 372 นอกจากกรณีที่กล่าวไว้ในสองมาตราก่อน ถ้าการชำระหนี้ตกเป็นพัน

วิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ไม่ได้ไซ้ท่านว่าลูกหนี้ห้ามสิทธิจะรับชำระหนี้ตอบแทนไม่

ถ้าการชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษเจ้าหนี้ได้ ลูกหนี้ก็หาเสียสิทธิที่จะรับชำระหนี้ตอบแทนไม่ แต่ว่าลูกหนี้ได้อะไรไว้เพราะการปลดหนี้ก็ดี หรือใช้คุณวุฒิความสามารถของตนเป็นประการอื่น เป็นเหตุให้ได้อะไรมา หรือแก่งละเลยเสียไม่ชวนชวนเอาอะไรที่สามารถจะทำได้ก็ตีมากนักยอเท่าไร จะต้องเอามาหักกับจำนวนอันตนจะได้รับชำระหนี้ตอบแทน วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีว่าการชำระหนี้อันฝ่ายหนึ่งยังค้างชำระอยู่นั้นตกเป็นพันวิสัย เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายนั้นมีต้องรับผิดชอบ ในเวลาเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งผิดนัดไม่รับชำระหนี้

มาตรา 373 ความตกลงทำไว้ล่วงหน้าเป็นข้อความยกเว้นมิให้ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบเพื่อ

กลั่นแกล้งลดความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตนนั้น ท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 374 ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งทำสัญญาตกลงว่าจะชำระหนี้แก่บุคคลภายนอก

ไซ้ ท่านว่าบุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้

ในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น สิทธิของบุคคลภายนอกย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่วเวลาที่แสดงเจตนาแก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้น

มาตรา 375 เมื่อสิทธิของบุคคลภายนอกได้เกิดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งมาตราก่อน

แล้ว คู่สัญญาหาอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธินั้นในภายหลังได้ไม่

มาตรา 376 ข้อต่อสู้อันเกิดแต่มูลสัญญาดังกล่าวมาในมาตรา 374 นั้น ลูกหนี้

อาจจะยกขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกผู้จะได้รับประโยชน์จากสัญญานั้นได้

หมวด 3

มัดจำและกำหนดเบี้ยปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 377 เมื่อเข้าทำสัญญา ถ้าได้ให้สิ่งใดไว้เป็นมัดจำ ท่านให้ถือว่าการที่ให้มัด
จำนั้นยอมเป็นพยานหลักฐานว่าสัญญานั้นได้ทำกันขึ้นแล้ว อนึ่งมัดจำนี้ยอมเป็นประกันการที่จะ
ปฏิบัติตามสัญญานั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 378 มัดจำนั้น ถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ท่านให้เป็นไปดังจะกล่าว
ต่อไปนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (1) ให้ส่งคืน หรือจัดเอาเป็นการใช้เงินบางส่วนในเมื่อชำระหนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ให้ริบ ถ้าฝ่ายที่วางมัดจำละลายเลยไม่ชำระหนี้ หรือการชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัย
เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบ หรือถ้ามีการเลิกสัญญาเพราะความผิดของ
ฝ่ายนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (3) ให้ส่งคืน ถ้าฝ่ายที่รับมัดจำละลายเลยไม่ชำระหนี้ หรือการชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายนี้ต้องรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 379 ถ้าลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นเบี้ยปรับเมื่อตน
ไม่ชำระหนี้ก็ดี หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรก็ดี เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ก็ให้ริบเบี้ยปรับ ถ้าการชำระหนี้

อันจะพึงทำนั้นได้แก่งวดการอันใดอันหนึ่ง หากทำการอันนั้นฝ่าฝืนมูลหนี้เมื่อใด ก็ให้ริบเบี้ยปรับ
เมื่อนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 380 ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้เจ้าหนี้จะเรียก
เอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นแทนการชำระหนี้ก็ได้ แต่ถ้าเจ้าหนี้แสดงต่อลูกหนี้ว่าจะเรียกเอาเบี้ยปรับ
ฉะนั้นแล้ว ก็เป็นอันขาดสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ จะเรียกเอาเบี้ยปรับ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อันจะพึงรับนั้นในฐานะเป็นจำนวนน้อยที่สุดแห่งค่าเสียหายก็ได้ การพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้น ท่านก็
อนุญาตให้พิสูจน์ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 381 ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้
ให้ถูกต้องสมควร เช่นว่าไม่ชำระหนี้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้เป็นต้น นอกจากเรียกให้ชำระหนี้ เจ้าหนี้
จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นอีกด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในมูลชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร
ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 380 วรรค 2
ถ้าเจ้าหนี้ยอมรับชำระหนี้แล้ว จะเรียกเอาเบี้ยปรับได้ต่อเมื่อได้บอกสงวนสิทธิไว้
เช่นนั้นในเวลารับชำระหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 382 ถ้าสัญญาว่าจะทำการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นให้เป็นเบี้ยปรับไม่ใช่ใช้เป็น
จำนวนเงินไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 379 ถึง 381 มาใช้บังคับ แต่ถ้าเจ้าหนี้เรียกเอาเบี้ย
ปรับแล้ว สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนก็เป็นอันขาดไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 383 ถ้าเบี้ยปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในการที่จะวินิจฉัยว่าสมควรเพียงใดนั้น ท่านให้พิจารณาถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเมื่อได้ใช้เงินตามเบี้ยปรับแล้ว สิทธิเรียกร้องขอลดก็เป็นอันขาดไป

นอกจากกรณีดังกล่าวไว้ในมาตรา 379 และ 382 ท่านให้ใช้วิธีเดียวกันนี้บังคับ ในเมื่อบุคคลสัญญาว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนกระทำผิดแล้วกระทำการอันหนึ่งอันใดนั้นด้วย

มาตรา 384 ถ้าการชำระหนี้ตามที่สัญญาไว้นั้นไม่สมบูรณ์ การที่ตกลงกันด้วยข้อเบี้ยปรับในการไม่ปฏิบัติตามสัญญานั้นก็ย่อมไม่สมบูรณ์ดุจกัน แม้ถึงคู่กรณีจะรู้ได้ว่าข้อสัญญานั้นไม่สมบูรณ์

มาตรา 385 ถ้าลูกหนี้ได้แจ้งการรับเบี้ยปรับโดยอ้างเหตุว่าตนได้ชำระหนี้แล้วไซ้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องพิสูจน์การชำระหนี้ เว้นแต่การชำระหนี้ของตนจะต้องทำนั้นเป็นการให้วงเงินการอันใดอันหนึ่ง

หมวด 4

เลิกสัญญา

มาตรา 386 ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้นย่อมทำได้ด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง

แสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจจะถอนได้ไม่

มาตรา 387 ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะกำหนดระยะเวลาพอสมควร แล้วบอกกล่าวให้ฝ่ายนั้นชำระหนี้ภายในระยะเวลานั้นก็ได้ ถ้าและฝ่ายนั้นไม่ชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ไซ้ อีกฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญาเสียก็ได้

มาตรา 388 ถ้าวัตถุที่ประสงค์แห่งสัญญานั้น ว่าโดยสภาพหรือโดยเจตนาที่คู่สัญญาได้แสดงไว้ จะเป็นผลสำเร็จได้ก็แต่ด้วยการชำระหนี้ ณ เวลาที่กำหนดก็ดีหรือภายในระยะเวลาอันใดอันหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ก็ดี และกำหนดเวลาหรือระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ชำระหนี้ไซ้ ท่านว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้ มีพักต้องบอกกล่าวดังว่าไว้ในมาตราก่อนนั้นเลย

มาตรา 389 ถ้าการชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนกลายเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษลูกหนี้ได้ไซ้ เจ้าหนี้จะเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้

มาตรา 390 ถ้าในสัญญาใดคู่สัญญาเป็นบุคคลหลายคนด้วยกันอยู่ข้างหนึ่งหรืออีกข้างหนึ่ง ท่านว่าจะใช้สิทธิเลิกสัญญาได้ก็แต่เมื่อบุคคลหลายคนเหล่านั้นทั้งหมดรวมกันใช้ ใช้ต่อบุคคลเหล่านั้นรวมหมดทุกคนด้วย ถ้าสิทธิเลิกสัญญาอันมีแก่บุคคลคนหนึ่งในจำพวกที่มีสิทธินั้น

เป็นอันระงับสิ้นไปแล้ว สิทธิเลิกสัญญาอันมีแก่คนอื่น ๆ ก็ย่อมระงับสิ้นไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 391 เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญาแต่ละฝ่าย
จำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะต้องให้เป็นที่ไม่เสื่อมเสียแก่สิทธิของ
บุคคลภายนอกหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนเงินอันจะต้องใช้อันในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้า
ด้วย คิดตั้งแต่เวลาที่ได้รับไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่เป็นการงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สิน การที่จะขอใช้คืน
ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทน ก็ให้
ใช้ตามนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากกระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 392 การชำระหนี้ของคู่สัญญาอันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้น ให้เป็นไปตาม
บทบัญญัติแห่งมาตรา 369

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 393 ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ใช้สิทธิเลิกสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง
จะกำหนดระยะเวลาพอสมควรแล้วบอกกล่าวให้ฝ่ายที่มีสิทธิเลิกสัญญานั้นแถลงให้ทราบภายใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระยะเวลานั้นก็ได้ว่าจะเลิกสัญญาหรือไม่ ถ้ามิได้รับคำบอกกล่าวเลิกสัญญาภายในระยะเวลานั้น
สิทธิเลิกสัญญาก็เป็นอันระงับสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 394 ถ้าทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งสัญญานั้นบุบสลายไปในส่วนสำคัญ
เพราะการกระทำหรือเพราะความผิดของบุคคลผู้มีสิทธิเลิกสัญญาก็ดี หรือบุคคลนั้นได้ทำให้การคืน
ทรัพย์สินกลายเป็นพันวิสัยก็ดี เปลี่ยนแปลงทรัพย์สินให้ผิดแผกไปเป็นอย่างอื่นด้วยประกอบขึ้นหรือ
ตัดแปลงก็ดี ท่านว่าสิทธิเลิกสัญญานั้นก็เป็นอันระงับสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ถ้าทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งสัญญาได้สูญหายหรือบุบสลายไปโดยปราศจาก
การกระทำหรือความผิดของบุคคลผู้มีสิทธิเลิกสัญญาไซ้ สิทธิเลิกสัญญานั้นก็หารงับสิ้นไปไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จัดการงานนอกสั่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 395 บุคคลใดเข้าทำกิจการแทนผู้อื่นโดยเขามิได้ว่าขานวานใช้ให้ทำก็ดี
หรือโดยมิได้มีสิทธิที่จะทำการงานนั้นแทนผู้อื่นด้วยประการใดก็ดี ท่านว่าบุคคลนั้นจะต้องจัดการงาน
ไปในทางที่จะให้สมประโยชน์ของตัวการตามความประสงค์อันแท้จริงของตัวการ หรือตามที่พึง
สันนิษฐานได้ว่าเป็นความประสงค์ของตัวการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 396 ถ้าการที่เข้าจัดการงานนั้นเป็นการขัดกับความประสงค์อันแท้จริงของ
ตัวการก็ดี หรือขัดกับความประสงค์ตามที่พึงสันนิษฐานได้ก็ดี และผู้จัดการก็ควรจะได้รู้สึกเช่นนั้น
แล้วด้วยไซ้ ท่านว่าผู้จัดการจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตัวการเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อัน
เกิดแต่ที่ได้เข้าจัดการนั้นแม้ทั้งผู้จัดการจะมีได้มีความผิดประการอื่น

มาตรา 397 ถ้าผู้จัดการทำกิจอันใดซึ่งเป็นหน้าที่บังคับให้ตัวการทำเพื่อ
สาธารณประโยชน์ก็ดี หรือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะบำรุงรักษาผู้อื่นก็ดี และหากผู้จัดการมิได้เข้า
ทำแล้วกิจอันนั้นจะไม่สำเร็จภายในเวลาอันควรไซ้ การที่ได้ทำขัดกับความประสงค์ของตัวการเช่นนั้น
ท่านมิให้ยกขึ้นเป็นข้อวินิจฉัย

มาตรา 398 ถ้าผู้จัดการทำกิจอันใดเพื่อประสงค์จะปิดป้องอันตรายอันมีมาใกล้
ตัวการ จะเป็นภัยแก่ตัวก็ดี แก่ชื่อเสียงก็ดี หรือแก่ทรัพย์สินก็ดี ท่านว่าผู้จัดการต้องรับผิดชอบแต่เพียง
ที่จงใจทำผิด หรือที่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

มาตรา 399 ผู้จัดการต้องบอกกล่าวแก่ตัวการโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ว่าตนได้เข้า
จัดการงานแทน และต้องรอฟังคำวินิจฉัยของตัวการ เว้นแต่ภัยจะมีขึ้น เพราะการที่หวังเน้นไว้
นอกจากนี้ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 809 ถึง 811 อันบังคับแก่ตัวแทนนั้นมาใช้บังคับแก่หน้าที่
ของผู้จัดการด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 400 ถ้าผู้จัดการเป็นผู้ไร้ความสามารถ ท่านว่าจะต้องรับผิดชอบ
แต่เพียงตามบทบัญญัติว่าด้วยค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด และว่าด้วยการค้ำประกันสมควรได้เท่านั้น

มาตรา 401 ถ้าการที่เข้าจัดการงานนั้นเป็นการสมประโยชน์ของตัวการและต้อง
ตามความประสงค์อันแท้จริงของตัวการ หรือความประสงค์ตามที่พึงสันนิษฐานได้นั้นไซ้ ท่านว่า
ผู้จัดการจะเรียกให้ชดใช้เงินอันตนได้ออกไปคืนแก่ตนเช่นอย่างตัวแทนก็ได้ และบทบัญญัติมาตรา
816 วรรค 2 นั้น ท่านก็ให้นำมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

อนึ่งในกรณีทีกล่าวมาในมาตรา 397 นั้น แม้ถึงว่าที่เข้าจัดการงานนั้นจะเป็นการขัด
กับความประสงค์ของตัวการก็ดี ผู้จัดการก็ยังคงมีสิทธิเรียกร้องเช่นนั้นอยู่

มาตรา 402 ถ้าเงื่อนไขตั้งว่ามาในมาตราก่อนนั้นมีได้มี ท่านว่าตัวการจำต้องคืนสิ่ง
ทั้งหลายบรรดาที่ได้มาเพราะเขาเข้าจัดการงานนั้นให้แก่ผู้จัดการตามบทบัญญัติว่าด้วยการค้ำประกัน
ควรได้

ถ้าตัวการให้สัตยาบันแก่การที่จัดทำนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่ง
ประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยตัวแทนมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

มาตรา 403 ถ้าผู้จัดการมิได้มีบุรพเจตนาจะเรียกให้ตัวการชดใช้คืนผู้จัดการก็ย่อม
ไม่มีสิทธิเรียกร้องเช่นนั้น

การที่บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย บำรุงรักษาผู้สืบสันดานเป็นทางอุปการะก็ดี หรือ

กลับกันเป็นทางปฏิการะกัตี เมื่อกรณีเป็นที่สงสัย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีเจตนาจะเรียกให้ ผู้รับประโยชน์ชดใช้คืน

มาตรา 404 ถ้าผู้จัดการทำแทนผู้หนึ่งโดยสำคัญว่าทำแทนผู้อื่นอีกคนหนึ่งไซ้ ท่าน ว่าผู้เป็นตุวการคนก่อนผู้เดียวมีสิทธิและหน้าที่อันเกิดแต่การที่ได้จัดทำไปนั้น

มาตรา 405 บทบัญญัติทั้งหลายที่กล่าวมาในสิบมาตราก่อนนั้น ท่านมิให้ ใช้บังคับแก่กรณีทีบุคคลคนหนึ่งเข้าทำางานของผู้อื่นโดยสำคัญว่าเป็นางานของตนเอง

ถ้าบุคคลใดถือเอากิจการของผู้อื่นว่าเป็นของตนเองทั้งที่รู้แล้วว่าตนไม่มีสิทธิจะทำ เช่นนั้นไซ้ ท่านว่าตุวการจะใช้สิทธิเรียกร้องบังคับโดยมุลดงบัญญัติไว้ในมาตรา 395, 396, 399 และ 400 นั้นก็ได้ แต่เมื่อได้ใช้สิทธิดังกล่าวมาแล้วตุวการจะต้องรับผิดชอบตอผู้จัดการดงบัญญัติไว้ในมาตรา 402 วรรค 1

ลักษณะ 4

ลาภมิควรได้

มาตรา 406 บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใดเพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำเพื่อ ชำระหนี้กัตี หรือได้มาด้วยประการอื่นกัตี โดยปราศจากมุลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้ บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเสียเปรียบไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นจำตอคืนทรัพย์สินให้แก่เขา อนึ่งการรับสภาพ หนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่มีนั้น ท่านก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้ด้วย

บทบัญญัติอนันนี้ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงกรณีที่ได้ทรัพย์สินมาเพราะเหตุอย่างใด อย่างหนึ่งซึ่งมิได้เป็นขึ้น หรือเป็นเหตุที่ได้สิ้นสุดไปเสียก่อนแล้วนั้นด้วย

มาตรา 407 บุคคลใดได้กระทำการอันใดตามอำเภอใจเหมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้ โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความมุลพันทีจะต้องชำระ ท่านว่าบุคคลผู้นั้นหาสิทธิจะได้รับคืนทรัพย์สินไม่

มาตรา 408 บุคคลดงจะกล่าวต่อไปนี้มีสิทธิจะได้รับคืนทรัพย์สิน คือ

(1) บุคคลผู้ชำระหนี้อันมีเงื่อนเวลาบังคับเมื่อก่อนถึงกำหนดเวลานั้น

(2) บุคคลผู้ชำระหนี้ซึ่งขาดอายุความ

(3) บุคคลผู้ชำระหนี้ตามหน้าที่ศีลธรรม หรือตามควรแก่อัยยาศัยในสมาคม

มาตรา 409 เมื่อบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งมิได้เป็นลูกหนี้ได้ชำระหนี้ไปโดยสำคัญผิด เป็น เหตุให้เจ้าหนี้ผู้ทำางโดยสุจริตได้ทำลาย หรือลบล้างเสียซึ่งเอกสารอันเป็นพยานหลักฐานแห่งหนี้กัตี

ยกเลิกหลักประกันเสียกัตี สิ้นสิทธิไปเพราะขาดอายุความกัตี ท่านว่าเจ้าหนี้ไม่จำตอคืนทรัพย์สิน บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ไม่ขัดขวางตอการที่บุคคลผู้ได้ชำระหนี้ นั้น

จะใช้สิทธิไล่เบี่ยเอาแก่ลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน ถ้าจะพึงมี

มาตรา 410 บุคคลผู้ใดได้ทำการชำระหนี้โดยมุ่งต่อผลอย่างหนึ่ง แต่มิได้เกิดผลขึ้น เช่นนั้น ถ้าและบุคคลนั้นได้รู้มาแต่แรกว่าการที่จะเกิดผลนั้นเป็นพันวิสัยก็ดี หรือได้เข้าปองปิด

ขัดขวางเสียมิให้เกิดผลเช่นนั้นโดยอาการอันฝ่าฝืนความสุจริตก็ดี ท่านว่าบุคคลผู้นั้นไม่มีสิทธิจะได้รับ คินทรัพย์

มาตรา 411 บุคคลใดได้กระทำการเพื่อชำระหนี้ เป็นการอันฝ่าฝืนข้อห้ามตาม

กฎหมายหรือศีลธรรมอันดี ท่านว่าบุคคลนั้นหาอาจจะเรียกร้องคินทรัพย์ได้ไม่

มาตรา 412 ถ้าทรัพย์สินซึ่งได้รับไว้เป็นลาภมิได้ควรได้นั้นเป็นเงินจำนวนหนึ่ง ท่านว่าต้องคืนเต็มจำนวนนั้น เว้นแต่เมื่อบุคคลได้รับไว้โดยสุจริต จึงต้องคืนลาภมิได้ควรได้เพียงส่วนที่ยังมี อยู่ในขณะเมื่อเรียกคืน

มาตรา 413 เมื่อทรัพย์สินอันจะต้องคืนนั้นเป็นอย่างอื่นนอกจากจำนวนเงิน และบุคคลได้รับไว้โดยสุจริต ท่านว่าบุคคลเช่นนั้นจำต้องคืนทรัพย์สินเพียงตามสภาพที่เป็นอยู่ และมี ต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์นั้นสูญหายหรือบุบสลาย แต่ถ้าได้อะไรมาเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อการ สูญหายหรือบุบสลายเช่นนั้นก็ต้องให้ไปด้วย

ถ้าบุคคลได้รับทรัพย์สินไว้โดยทุจริต ท่านว่าจะต้องรับผิดชอบในการสูญหาย หรือบุบสลายนั้นเต็มภูมิ แม้กระทั่งการสูญหายหรือบุบสลายจะเกิดเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ ได้ว่าถึงอย่างไรทรัพย์สินนั้นก็คงต้องสูญหายหรือบุบสลายอยู่นั่นเอง

มาตรา 414 ถ้าการคืนทรัพย์ตกเป็นพันวิสัยเพราะสภาพแห่งทรัพย์สิน ที่ได้รับไว้ นั้นเองก็ดี หรือเพราะเหตุอย่างอื่นก็ดี และบุคคลได้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริต ท่านว่าบุคคล เช่นนั้นจำต้องคืนลาภมิควรได้เพียงส่วนที่ยังมีอยู่ในขณะเมื่อเรียกคืน

ถ้าบุคคลได้รับทรัพย์สินนั้นไว้โดยสุจริต ท่านว่าต้องใช้ราคาทรัพย์สินนั้น เต็มจำนวน

มาตรา 415 บุคคลผู้ได้รับทรัพย์สินไว้โดยสุจริตย่อมจะได้ดอกผลอันเกิดแต่ ทรัพย์สินนั้นตลอดเวลาที่ยังคงสุจริตอยู่

ถ้าผู้ที่ได้รับไว้จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นเมื่อใด ให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะทุจริตจำเดิม แต่เวลาที่เรียกคืนนั้น

มาตรา 416 ค่าใช้จ่ายทั้งหลายอันควรแก่การเพื่อรักษาบำรุงหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน นั้น ท่านว่าต้องชดใช้แก่บุคคลผู้คืนทรัพย์สินนั้นเต็มจำนวน

แต่บุคคลเช่นว่านี้จะเรียกร้องให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายตามธรรมดาเพื่อบำรุงซ่อมแซม ทรัพย์สินนั้น หรือค่าภาระติดพันที่ต้องเสียไปในระหว่างที่ตนคงเก็บดอกผลอยู่นั้นหาได้ไม่

มาตรา 417 ในส่วนค่าใช้จ่ายอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวมาในวรรคต้นแห่งมาตรา
 ก่อนนั้น บุคคลผู้คืนทรัพย์สินจะเรียกให้ชดใช้ได้แต่เฉพาะที่เสียไปในระหว่างที่ตนทำการโดยสุจริต และ
 เมื่อทรัพย์สินนั้นได้มีราคาเพิ่มสูงขึ้นเพราะค่าใช้จ่ายนั้นในเวลาที่คืน และจะเรียกได้ก็แต่เพียงเท่าราคา
 ที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น

มาตรา 418 ถ้าบุคคลรับทรัพย์สินอันมิควรได้ไว้ด้วยทุจริต และได้ทำการตัดแปลง
 หรือต่อเติมขึ้นในทรัพย์สินนั้น ท่านว่าบุคคลเช่นนั้นต้องจัดทำทรัพย์สินนั้นให้คืนคงสภาพเดิมด้วย
 ค่าใช้จ่ายของตนเองแล้วจึงส่งคืน เว้นแต่เจ้าของทรัพย์สินจะเลือกให้ส่งคืนตามสภาพที่เป็นอยู่ ในกรณี
 เช่นนี้เจ้าของจะใช้ราคาค่าทำตัดแปลงหรือต่อเติม หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นราคาทรัพย์สินเท่าที่
 เพิ่มขึ้นนั้นก็ได้ แล้วแต่จะเลือก

ถ้าในเวลาที่จะต้องคืนทรัพย์สินนั้นเป็นพันวิสัยจะทำให้ทรัพย์สินคืนคงสภาพ
 เดิมได้ หรือถ้าทำไปทรัพย์สินนั้นจะบอบสลายไร้ใช้ ท่านว่าบุคคลผู้ได้รับไว้จะต้องส่งคืนทรัพย์สินตาม
 สภาพที่เป็นอยู่ และไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อราคาทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นเพราะการตัดแปลง
 หรือต่อเติมนั้นได้

มาตรา 419 ในเรื่องลามิควรได้นั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด
 ปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ฝ่ายผู้เสียหายรู้ว่าตนมีสิทธิเรียกคืน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่เวลาที่สิทธินั้นได้มีขึ้น

ลักษณะ 5

หมวด 1

ความรับผิดเพื่อละเมิด

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขา
 เสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดีทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี
 ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา 421 การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้นท่านว่าเป็นการอัน
 มิชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 422 ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใดอันมีที่
 ประสงค์ เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้
 ผิด

มาตรา 423 ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่

เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทาง
เจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหาย
อย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้

ผู้ใดส่งข่าวสาส์นอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสาส์นนั้น
มีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสาส์นเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ
ค่าสินไหมทดแทนไม่

มาตรา 424 ในการพิพากษาคดีข้อความรับผิดเพื่อละเมิดและกำหนด

ค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าศาลไม่จำเป็นต้องดำเนินตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญาอันว่า
ด้วยการที่จะต้องรับโทษ และไม่จำเป็นต้องพิเคราะห์ถึงการที่ผู้กระทำผิดต้องคำพิพากษาลงโทษทาง
อาญาหรือไม่

มาตรา 425 นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดชอบกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งลูกจ้างได้
กระทำไปในทางการที่จ้างนั้น

มาตรา 426 นายจ้างซึ่งได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อละเมิดอัน
ลูกจ้างได้ทำนั้น ชอบที่จะได้ชดใช้จากลูกจ้างนั้น

มาตรา 427 บทบัญญัติในมาตราทั้งสองก่อนนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่ตัวการและ

ตัวแทนด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 428 ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิด
ขึ้นแก่บุคคลภายนอกในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้
ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหาผู้รับจ้าง

มาตรา 429 บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถเพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือวิกลจริตก็จะต้อง
รับผิดชอบในผลที่ตนทำละเมิด บิดามารดาหรือผู้อนุบาลของบุคคลเช่นว่านี้ย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกับเขาด้วย
เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น

มาตรา 430 ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคล
ผู้ไร้ความสามารถอยู่เป็นนิตย์ก็ดี ชั่วครั้งคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิด
ซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความ
ระมัดระวังตามสมควร

มาตรา 431 ในกรณีทีกล่าวมาในสองมาตราก่อนนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติ
แห่งมาตรา 426 มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 432 ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกัน
ทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความ

ข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้น คนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่งบุคคลผู้ยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น

มาตรา 433 ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์ ท่านว่าเจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรักษาไว้แทนเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่สัตว์นั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การรักษาตามชนิดและวิสัยของสัตว์ หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่น หรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะต้องเกิดขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น

อนึ่งบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่บุคคลผู้ที่เราหรือยัวสัตว์นั้นโดยละเมิด หรือเอาแก่เจ้าของสัตว์อื่นอันมาเราหรือยัวสัตว์นั้น ๆ ก็ได้

มาตรา 434 ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดี ท่านว่าผู้ครองโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหายฉะนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือค้ำจุนต้นไม้หรือกอไผ่ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกที่ต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่ผู้นั้นก็ได้

มาตรา 435 บุคคลใดจะประสพความเสียหายอันพึงเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นของผู้อื่น บุคคลผู้นั้นชอบที่จะเรียกให้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อบำบัดป้องกันอันตรายนั้นเสียได้

มาตรา 436 บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือนต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดเพราะของตกหล่นจากโรงเรือนนั้น หรือเพราะทิ้งขว้างของไปตกในที่อันมิควร

มาตรา 437 บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมดูแลยานพาหนะอย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั้นเอง

ความข้อนี้ให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงบุคคลผู้มิไว้ในครอบครองของตนซึ่งทรัพย์

อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพ หรือโดยความมุ่งหมายที่จะใช้ หรือโดยอาการกลไกของทรัพย์

นั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 2

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 438 ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตาม
ควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไป
เพราะละเมิดถ้าใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่าใด
ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 439 บุคคลผู้จำต้องคืนทรัพย์สินอันผู้อื่นต้องเสียไปเพราะละเมิดแห่งตนนั้น ยัง
ต้องรับผิดชอบตลอดถึงการที่ทรัพย์สินนั้นทำลายลงโดยอุบัติเหตุ หรือการคืนทรัพย์สินตกเป็นพันวิสัยเพราะ
เหตุอย่างอื่นโดยอุบัติเหตุ หรือทรัพย์สินนั้นเสื่อมเสียลงโดยอุบัติเหตุด้วย เว้นแต่เมื่อการที่ทรัพย์สิน
ทำลาย หรือตกเป็นพันวิสัยจะคืน หรือเสื่อมเสียนั้น ถึงแม้จะมีได้มีการทำละเมิดก็จะต้องตกไป
เป็นไปอย่างนั้นอยู่เอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 440 ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันได้เอาของเขาไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้
ราคาทรัพย์สินอันลดน้อยลงเพราะบุบสลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้อง
ใช้ คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 441 ถ้าบุคคลจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ
เพราะเอาสิ่งหรือทรัพย์สินของเขาไปก็ดี หรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดี เมื่อใช้ค่าสินไหมทดแทน
ให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ครองทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะที่เอาไป หรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้ว ท่านว่าเป็น
อันหลุดพ้นไปเพราะการที่ได้ใช้ให้เช่นนั้น แม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือมีสิทธิ
อย่างอื่นเหนือทรัพย์สินนั้น เว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอกเช่นนั้นจะเป็นที่รู้อยู่แก่ตนหรือมิได้รู้เพราะ
ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 442 ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้อง
เสียหายประกอบด้วยไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 223 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 443 ในกรณีที่ทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่าปลงศพรวมทั้ง
ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าเสียหายที่
ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการทำงานนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้บุคคลคนหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วยไซ้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา 444 ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป และค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วน ทั้งในเวลาปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคตด้วย

ถ้าในเวลาพิพาทคดี เป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา 445 ในกรณีทำให้เขาถึงตาย หรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหายมีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงาน ให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย

มาตรา 446 ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้ โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้

มาตรา 447 บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้

มาตรา 448 สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่โทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

หมวด 3

นิติโทษกรรม

มาตรา 449 บุคคลใดเมื่อกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็ดี กระทำตาม คำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายก็ดี หากก่อให้เกิดเสียหายแก่ผู้อื่นไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นหาต้องรับผิดชอบใหม่ทดแทนไม่

ผู้ต้องเสียหายอาจเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้เป็นต้นเหตุให้ต้องป้องกัน โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือจากบุคคลผู้ให้คำสั่งโดยลเมตินั้นก็ได้

มาตรา 450 ถ้าบุคคลทำบุบสลาย หรือทำลายทรัพย์สินหนึ่งสิ่งใด เพื่อจะบำบัดปิด ป้องกันภัยอันตรายซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยฉุกเฉิน ท่านว่าไม่จำเป็นต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หากความเสียหายนั้นไม่เกินสมควรแก่เหตุภัยอันตราย

ถ้าบุคคลทำบุบสลาย หรือทำลายทรัพย์สินหนึ่งสิ่งใด เพื่อจะบำบัดปิดป้องภัยอันตราย อันมีแก่เอกชนโดยฉุกเฉิน ผู้นั้นจะต้องใช้คืนทรัพย์สินนั้น

ถ้าบุคคลทำบุบสลาย หรือทำลายทรัพย์สินหนึ่งสิ่งใด เพื่อจะป้องกันสิทธิของตนหรือ ของบุคคลภายนอกจากภัยอันตรายอันมีมาโดยฉุกเฉินเพราะตัวทรัพย์สินนั้นเองเป็นเหตุ บุคคลเช่นว่านี้หา ต้องรับผิดชอบใหม่ทดแทนไม่ หากว่าความเสียหายนั้นไม่เกินสมควรแก่เหตุ แต่ถ้าภัยอันตรายนั้น เกิดขึ้นเพราะความผิดของบุคคลนั้นเองแล้วท่านว่าจำเป็นต้องรับผิดชอบใหม่ทดแทนให้

มาตรา 451 บุคคลใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิของตน ถ้าตามพฤติการณ์จะขอให้ศาล หรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือให้ทันท่วงที่ไม่ได้ และถ้ามิได้ทำในทันใด ภัยมีอยู่ด้วยการที่ตนจะได้สมดังสิทธิ นั้นจะต้องประวิงไปมากหรือถึงแก่สาบสูญได้ไซ้ท่านว่าบุคคลนั้นหาต้องรับผิดชอบใหม่ทดแทนไม่ การใช้กำลังดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าต้องจำกัดครั้งแต่เฉพาะที่จำเป็น เพื่อจะบำบัดปิดป้องภัยอันตรายเท่านั้น

ถ้าบุคคลผู้ใดกระทำการดังกล่าวมาในวรรคต้น เพราะหลงสันนิษฐานพลาดไปว่ามี เหตุอันจำเป็นที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบใหม่ ทดแทนให้แก่บุคคลอื่น แม้ทั้งการที่หลงพลาดไปนั้นจะมีใช่เป็นเพราะความประมาทเลินเล่อ ของตน

มาตรา 452 ผู้ครองอสังหาริมทรัพย์ชอบที่จะจับสัตว์ของผู้อื่นอันเข้ามาทำความเสียหายในอสังหาริมทรัพย์นั้น และยึดไว้เป็นประกันค่าสินไหมทดแทนอันจะพึงต้องใช้แก่ตนได้ และ ถ้าเป็นการจำเป็นโดยพฤติการณ์ แม้จะฆ่าสัตว์นั้นเสียก็ชอบที่จะทำได้

แต่ว่าผู้นั้นต้องบอกกล่าวแก่เจ้าของสัตว์โดยไม่ชักช้า ถ้าและหาตัวเจ้าของสัตว์ ไม่พบ ผู้ที่จับสัตว์ไว้ต้องจัดการตามสมควรเพื่อสืบหาตัวเจ้าของ

*[1]

*[3]

บรรพ 3

เอกเทศสัญญา

ลักษณะ 1

ซื้อขาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สภาพและหลักสำคัญของสัญญาซื้อขาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 453 อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 454 การที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งให้คำมั่นไว้ก่อนว่าจะซื้อหรือขายนั้นจะมีผลเป็นการซื้อขายต่อเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งได้บอกกล่าวความจำนงว่าจะทำการซื้อขายนั้นให้สำเร็จตลอดไป และคำบอกกล่าวเช่นนั้นได้ไปถึงบุคคลผู้ให้คำมั่นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าในคำมั่นมิได้กำหนดเวลาไว้เพื่อการบอกกล่าวเช่นนั้นไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้ให้คำมั่นจะกำหนดเวลาพอสมควร และบอกกล่าวไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งให้ตอบมา เป็นแน่นอนภายในเวลากำหนดนั้นก็ดี จะทำการซื้อขายให้สำเร็จตลอดไปหรือไม่ ถ้าและไม่ตอบเป็นแน่นอนภายในกำหนดเวลานั้นไซ้ คำมั่นซึ่งได้ให้ไว้ก่อนนั้นก็เป็นอันไร้ผล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 455 เมื่อกกล่าวต่อไปเบื้องหน้าถึงเวลาซื้อขาย ท่านหมายความว่าเวลาซึ่งทำสัญญาซื้อขายสำเร็จบริบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 456 การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไซ้ ท่านว่าเป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือกำปั่นหรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งสัญญาจะขายหรือจะซื้อทรัพย์สินอย่างใด ๆ ตั้งว่ามานี้ก็ดี คำมั่นในการซื้อขายทรัพย์สินเช่นว่านั้นก็ดี ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ ท่านให้ใช้บังคับถึงสัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคาห้าร้อยบาท หรือว่านั้นขึ้นไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 457 ค่าฤชาธรรมเนียมทำสัญญาซื้อขายนั้น ผู้ซื้อผู้ขายพึงออกใช้เท่ากันทั้งสองฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 2

การโอนกรรมสิทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 458 กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้น ย่อมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่ขณะเมื่อได้ทำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สัญญาซื้อขายกัน

มาตรา 459 ถ้าสัญญาซื้อขายมีเงื่อนไข หรือเงื่อนไขเวลาบังคับไว้ ท่านว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่โอนไปจนกว่าการจะได้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือถึงกำหนดเวลานั้น

มาตรา 460 ในการซื้อขายทรัพย์สินซึ่งมิได้กำหนดลงไว้แน่นอนนั้น ท่านว่ากรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปจนกว่าจะได้หมาย หรือนับ ชั่ง ตวง วัด หรือคัดเลือก หรือทำโดยวิธีอื่นเพื่อให้ป่งตัวทรัพย์สินนั้นออกเป็นแน่นอนแล้ว

ในการซื้อขายทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ถ้าผู้ขายยังจะต้องนับชั่ง ตวง วัด หรือทำการอย่างอื่น หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินเพื่อให้รู้กำหนดราคาทรัพย์สินนั้นแน่นอน ท่านว่ากรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าการหรือสิ่งนั้นได้ทำแล้ว

หมวด 2

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขาย

ส่วนที่ 1

การส่งมอบ

มาตรา 461 ผู้ขายจำต้องส่งมอบทรัพย์สินซึ่งขายนั้นให้แก่ผู้ซื้อ

มาตรา 462 การส่งมอบนั้นจะอย่างไรอย่างใดก็ได้ที่สุดแต่ว่าเป็นผลให้ทรัพย์สินนั้นไปอยู่ในเงื้อมมือของผู้ซื้อ

มาตรา 463 ถ้าในสัญญากำหนดว่าให้ส่งทรัพย์สินซึ่งขายนั้นจากที่แห่งหนึ่งไปถึงอีกแห่งหนึ่งไซ้ ท่านว่าการส่งมอบย่อมสำเร็จเมื่อได้ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขนส่ง

มาตรา 464 ค่าขนส่งทรัพย์สินซึ่งได้ซื้อขายกันไปยังที่แห่งอื่น นอกจากสถานที่อันพึงชำระหนี้ นั้น ผู้ซื้อพึงออกใช้

มาตรา 465 ในการซื้อขายสังหาริมทรัพย์นั้น

(1) หากว่าผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินน้อยกว่าที่ได้สัญญาไว้ ท่านว่าผู้ซื้อจะปฏิเสธไม่รับเอาเลยก็ได้ แต่ถ้าผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินไว้ ผู้ซื้อก็ต้องใช้ราคาตามส่วน

(2) หากว่าผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินมากกว่าที่ได้สัญญาไว้ ท่านว่าผู้ซื้อจะรับเอาทรัพย์สินนั้นไว้แต่เพียงตามสัญญาและนอกกว่านั้นปฏิเสธก็ได้ หรือจะปฏิเสธทั้งหมดไม่รับเอาไว้เลยก็ได้ ถ้าผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินอันเขาส่งมอบเช่นนั้นไว้ทั้งหมด ผู้ซื้อก็ต้องใช้ราคาตามส่วน

(3) หากว่าผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินตามที่ได้สัญญาไว้ ระคนกับทรัพย์สินอย่างอื่นมิได้รวมอยู่ในข้อสัญญาไซ้ ท่านว่าผู้ซื้อจะรับเอาทรัพย์สินไว้แต่ตามสัญญา และนอกกว่านั้นปฏิเสธก็ได้ หรือจะปฏิเสธทั้งหมดก็ได้

มาตรา 466 ในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์นั้น หากกว่าได้ระบุจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดไว้ และผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินน้อยหรือมากไปกว่าที่ได้สัญญาไว้ ท่านว่าผู้ซื้อจะปฏิเสธ หรือจะรับเอาไว้และใช้ราคาตามส่วนก็ได้ ตามแต่จะเลือก

อนึ่งถ้าขาดตกบกพร่องหรือล้าจำนวนไม่เกินกว่าร้อยละห้าแห่งเนื้อที่ทั้งหมดอันได้ระบุไว้ นั้นไซ้ ท่านว่าผู้ซื้อจำต้องรับเอกและใช้ราคาตามส่วนแต่ว่าผู้ซื้ออาจจะเลิกสัญญาเสียได้ในเมื่อขาดตกบกพร่องหรือล้าจำนวนถึงขนาดซึ่งหากผู้ซื้อได้ทราบก่อนแล้วคงจะมีได้เข้าทำสัญญานั้น

มาตรา 467 ในข้อรับผิดเพื่อการที่ทรัพย์สินขาดตกบกพร่อง หรือล้าจำนวนนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาส่งมอบ

มาตรา 468 ถ้าในสัญญาไม่มีกำหนดเงื่อนไขเวลาให้ใช้ราคาไซ้ผู้ขายชอบที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินที่ขายไว้ได้จนกว่าจะใช้ราคา

มาตรา 469 ถ้าผู้ซื้อล้มละลายก่อนส่งมอบทรัพย์สินก็ดี หรือผู้ซื้อเป็นคนล้มละลายแล้วในเวลาซื้อขายโดยผู้ขายไม่รู้ก็ดี หรือผู้ซื้อกระทำให้หลักทรัพย์ที่ให้ไว้เพื่อประกันการใช้เงินนั้นเสื่อมเสียหรือลดน้อยลงก็ดี ถึงแม้ในสัญญาจะมีกำหนดเงื่อนไขเวลาให้ใช้ราคา ผู้ขายก็ชอบที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินซึ่งขายไว้ได้ เว้นแต่ผู้ซื้อจะหาประกันที่สมควรให้ได้

มาตรา 470 ถ้าผู้ซื้อผิดนัด ผู้ขายซึ่งได้ยึดหน่วงทรัพย์สินไว้ตามมาตราทั้งหลายที่กล่าวมาอาจจะใช้ทางแก้ต่อไปนี้แทนทางแก้สัญญาในการไม่ชำระหนี้ได้ คือมีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้ซื้อให้ใช้ราคากับค่าจ่ายเกี่ยวกับการภายในเวลาอันควรซึ่งต้องกำหนดลงไว้ในคำบอกกล่าวนั้นด้วย ถ้าผู้ซื้อละเลยเสียไม่ทำตามคำบอกกล่าว ผู้ขายอาจนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดได้

มาตรา 471 เมื่อขายทอดตลาดได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใด ให้ผู้ขายหักเอาจำนวนที่ค้างชำระแต่ต้นเพื่อราคาและค่าจ่ายเกี่ยวกับการนั้นไว้ ถ้าและยังมีเงินเหลือ ก็ให้ส่งมอบแก่ผู้ซื้อโดยพลัน

ส่วนที่ 2

ความรับผิดเพื่อชำระคบกพร่อง

มาตรา 472 ในกรณีนี้ที่ทรัพย์สินซึ่งขายนั้นชำระคบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นเหตุให้เสื่อมราคาหรือเสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งจะใช้เป็นปกติก็ดี ประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสัญญาก็ดี ท่านว่าผู้ขายต้องรับผิด

ความที่กล่าวมาในมาตรานี้ย่อมใช้ได้ ทั้งที่ผู้ขายรู้อยู่แล้วหรือไม่รู้ข้อความชำระคบกพร่องมีอยู่

มาตรา 473 ผู้ขายย่อมไม่ต้องรับผิดในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าผู้ซื้อได้รู้อยู่แล้วแต่ในเวลาซื้อขายว่ามีความชำรุดบกพร่องหรือควรจะได้รู้ เช่นนั้นหากได้ใช้ความระมัดระวังอันจะพึงคาดหมายได้แต่วิญญูชน

(2) ถ้าความชำรุดบกพร่องนั้นเป็นอันเห็นประจักษ์แล้วในเวลาส่งมอบและผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินนั้นไว้โดยมิได้อัดเอื้อน

(3) ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ขายทอดตลาด

มาตรา 474 ในข้อรับผิดเพื่อชำรุดบกพร่องนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่เวลาที่ได้พบเห็นความชำรุดบกพร่อง

ส่วนที่ 3

ความรับผิดในการรอนสิทธิ

มาตรา 475 หากว่าบุคคลผู้ใดมาก่อการรบกวนขัดสิทธิของผู้ซื้อในอันจะครองทรัพย์สินโดยปกติสุข เพราะบุคคลผู้นั้นมีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ได้ซื้อขายกันนั้นอยู่ในเวลาซื้อขายก็ดี เพราะความผิดของผู้ขายก็ดี ท่านว่าผู้ขายจะต้องรับผิดในผลอันนั้น

มาตรา 476 ถ้าสิทธิของผู้ก่อการรบกวนนั้นผู้ซื้อได้รู้แล้วในเวลาซื้อขาย ท่านว่าผู้ขายไม่ต้องรับผิด

มาตรา 477 เมื่อใดการรบกวนขัดสิทธินั้นเกิดเป็นคดีขึ้นระหว่างผู้ซื้อกับบุคคลภายนอก ผู้ซื้อขอที่จะขอให้ศาลเรียกผู้ขายเข้าเป็นจำเลยรวมหรือเป็นโจทก์ร่วมกับผู้ซื้อในคดีนั้นได้ เพื่อศาลจะได้วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างผู้เป็นคู่กรณีทั้งหลายรวมไปเป็นคดีเดียวกัน

มาตรา 478 ถ้าผู้ขายเห็นเป็นการสมควร จะสอดเข้าไปในคดีเพื่อปฏิเสธการเรียกร้องของบุคคลภายนอก ก็ขอที่จะทำได้ด้วย

มาตรา 479 ถ้าทรัพย์สินซึ่งซื้อขายกันหลุดไปจากผู้ซื้อทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพราะเหตุการรอนสิทธิที่ดี หรือว่าทรัพย์สินนั้นตกอยู่ในบังคับแห่งสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งเป็นเหตุให้เสื่อมราคา หรือเสื่อมความเหมาะสมแก่การที่จะใช้ หรือเสื่อมความสะดวกในการใช้สอย หรือเสื่อมประโยชน์อันจะพึงได้แต่ทรัพย์สินนั้น และซึ่งผู้ซื้อหาได้รู้ในเวลาซื้อขายไม่ก็ดี ท่านว่าผู้ขายต้องรับผิด

มาตรา 480 ถ้าอสังหาริมทรัพย์ต้องศาลแสดงว่าตกอยู่ในบังคับแห่งการจำยอมโดยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ขายไม่ต้องรับผิด เว้นไว้แต่ผู้ขายจะได้รับรองไว้ในสัญญาว่าทรัพย์สินนั้นปลอดจากการจำยอมอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น หรือปลอดจากการจำยอมอันนั้น

มาตรา 481 ถ้าผู้ขายไม่ได้เป็นคู่ความในคดีเดิม หรือถ้าผู้ซื้อได้ปราณี

ประนอมยอมความกับบุคคลภายนอก หรือยอมตามที่บุคคลภายนอกเรียกร้องไซ้ ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีในข้อรับผิดเพื่อการรอนสิทธิเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันคำพิพากษาในคดีเดิมถึงที่สุด หรือนับแต่วันปรากฏประนอมยอมความ หรือวันที่ยอมตามบุคคลภายนอกเรียกร้องนั้น

มาตรา 482 ผู้ชายไม่ต้องรับผิดในการรอนสิทธิเมื่อกรณีเป็นดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าไม่มีการฟ้องคดี และผู้ชายพิสูจน์ได้ว่าสิทธิของผู้ซื้อได้สูญไปโดยความผิดของ

ผู้ซื้อเอง หรือ

(2) ถ้าผู้ซื้อไม่ได้เรียกผู้ชายเข้ามาในคดี และผู้ชายพิสูจน์ได้ว่า ถ้าได้เรียกเข้ามาคดี

ฝ่ายผู้ซื้อจะชนะ หรือ

(3) ถ้าผู้ชายได้เข้ามาในคดี แต่ศาลได้ยกคำเรียกร้องของผู้ซื้อเสียเพราะความผิดของ

ผู้ซื้อเอง

แต่ถึงกรณีจะเป็นอย่างไรก็ดี ถ้าผู้ชายถูกศาลหมายเรียกให้เข้ามาในคดีและ

ไม่ยอมเข้าว่าคดีร่วมเป็นจำเลยหรือร่วมเป็นโจทก์กับผู้ซื้อไซ้ ท่านว่าผู้ชายคงต้องรับผิด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ 4

ข้อสัญญาว่าจะไม่ต้องรับผิด

มาตรา 483 คู่สัญญาซื้อขายจะตกลงกันว่าผู้ชายจะไม่ต้องรับผิดเพื่อความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิก็ได้

มาตรา 484 ข้อสัญญาว่าจะไม่ต้องรับผิดนั้น ย่อมไม่คุ้มผู้ชายให้พ้นจากการต้องส่งเงินคืนตามราคา เว้นแต่จะได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 485 ข้อสัญญาว่าจะไม่ต้องรับผิดนั้น ไม่อาจคุ้มความรับผิดของผู้ชายในผลของการอันผู้ชายได้กระทำไปเอง หรือผลแห่งข้อความจริงอันผู้ชายได้รู้อยู่แล้วและปกปิดเสีย

หมวด 3

หน้าที่ของผู้ซื้อ

มาตรา 486 ผู้ซื้อจำต้องรับมอบทรัพย์สินที่ตนได้รับซื้อและใช้ราคาตามข้อสัญญาซื้อขาย

มาตรา 487 อันราคาทรัพย์สินที่ขายนั้นจะกำหนดลงไว้ในสัญญาก็ได้ หรือจะปล่อยไปให้กำหนดกันด้วยวิธีอย่างใดอย่างหนึ่งดังได้ตกลงกันไว้ในสัญญานั้นก็ได้ หรือจะถือเอาตามทางการที่คู่สัญญาประพตต่อกันอยู่นั้นก็ได้

ถ้าราคามีได้กำหนดแต่ขาดอย่างใดตั้งว่ามานั้นไซ้ ท่านว่าผู้ซื้อจะต้องใช้ราคาตาม

สมควร

มาตรา 488 ถ้าผู้ซื้อพบเห็นความชำรุดบกพร่องในทรัพย์สินซึ่งตนได้รับซื้อ
 ผู้ซื้อชอบที่จะยึดหน่วงราคาที่ยังไม่ได้ชำระไว้ได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่ผู้ขายจะหาประกันที่
 สมควรให้ได้

มาตรา 489 ถ้าผู้ซื้อถูกผู้รับจ้างหรือบุคคลผู้เรียกร้องเอาทรัพย์สินที่ขายนั้นชู้ว่า
 จะฟ้องเป็นคดีขึ้นกิติ หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะถูกชู้เช่นนั้นกิติ ผู้ซื้อก็ชอบที่จะยึดหน่วงราคาไว้
 ทั้งหมดหรือบางส่วนได้จุกัน จนกว่าผู้ขายจะได้บำบัดภัยอันนั้นให้สิ้นไป หรือจนกว่าผู้ขายจะหา
 ประกันที่สมควรให้ได้

มาตรา 490 ถ้าได้กำหนดกันไว้ว่าให้ส่งมอบทรัพย์สินซึ่งขายนั้นเวลาใดท่านให้
 สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเวลาอันเดียวกันนั้นเองเป็นเวลากำหนดใช้ราคา

หมวด 4
 การซื้อขายเฉพาะบางอย่าง
 ส่วนที่ 1
 ขายฝาก

มาตรา 491 อันว่าขายฝากนั้น คือสัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน
 ตกไปยังผู้ซื้อ โดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้

มาตรา 492 ทรัพย์สินซึ่งขายฝากนั้น ถ้าไถ่ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญาก็ดี หรือ
 ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ดี ท่านให้ถือเป็นอันว่ากรรมสิทธิ์ไม่เคยตกไปแก่ผู้ซื้อเลย

มาตรา 493 ในการขายฝาก คู่สัญญาจะตกลงกันไม่ให้ผู้ซื้อจำหน่ายทรัพย์สินซึ่งขาย
 ฝากก็ได้ ถ้าและผู้ซื้อจำหน่ายทรัพย์สินนั้นฝ่าฝืนสัญญาไซ้ร ก็ต้องรับผิดชอบผู้ขายในความเสียหายใด ๆ
 อันเกิดแต่การนั้น

มาตรา 494 ท่านห้ามมิให้ใช้สิทธิไถ่ทรัพย์สินซึ่งขายฝากเมื่อพ้นเวลาดังจะกล่าว
 ต่อไปนี้

- (1) ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ กำหนดสิบปีนับแต่เวลาซื้อขาย
- (2) ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ กำหนดสามปีนับแต่เวลาซื้อขาย

มาตรา 495 ถ้าในสัญญามีกำหนดเวลาไถ่เกินไปกว่านั้น ท่านให้ลดลงมาเป็น
 สิบปีและสามปีตามประเภททรัพย์สิน

มาตรา 496 ถ้าในสัญญาที่กำหนดเวลาไถ่ต่ำกว่าสิบปีหรือสามปีไซ้ท่านว่าหา
อาจจะขยายเวลานั้นในภายหลังได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 497 สิทธิในการไถ่ทรัพย์สินนั้น จะพึงใช้ได้แต่บุคคลเหล่านี้ คือ

(1) ผู้ขายเดิม หรือทายาทของผู้ขายเดิม หรือ

(2) ผู้รับโอนสิทธินั้น หรือ

(3) บุคคลซึ่งในสัญญายอมไว้โดยเฉพาะว่าให้เป็นผู้ไถ่ได้

มาตรา 498 สิทธิในการไถ่ทรัพย์สินนั้น จะพึงใช้ได้เฉพาะต่อบุคคลเหล่านี้ คือ

(1) ผู้ซื้อเดิม หรือทายาทของผู้ซื้อเดิม หรือ

(2) ผู้รับโอนทรัพย์สิน หรือรับโอนสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น แต่ในข้อนี้ถ้า

เป็นสังหาริมทรัพย์จะใช้สิทธิได้ต่อเมื่อผู้รับโอนได้รู้ในเวลาโอน ว่าทรัพย์สินตกอยู่ในบังคับแห่งสิทธิไถ่
คิน

มาตรา 499 สินไถ่นั้นถ้าไม่ได้กำหนดกันไว้ว่าเท่าใดไซ้ ท่านให้ไถ่ตามราคาซื้อขาย

ฝาก

มาตรา 500 ค่าฤชาธรรมเนียมการขายฝากซึ่งผู้ซื้อได้ออกไปนั้น ผู้ไถ่ต้องใช้ให้แก่ผู้
ซื้อพร้อมกับสินไถ่

ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมการไถ่ทรัพย์สินนั้นผู้ไถ่พึงออกใช้

มาตรา 501 ทรัพย์สินซึ่งไถ่นั้น ท่านว่าต้องส่งคืนตามสภาพที่เป็นอยู่ในเวลาไถ่ แต่
ถ้าหากว่าทรัพย์สินนั้นถูกทำลายหรือทำให้เสื่อมเสียไปเพราะความผิดของผู้ซื้อไซ้ ท่านว่าผู้ซื้อจะต้อง
ใช้ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา 502 ทรัพย์สินซึ่งไถ่นั้น ท่านว่าบุคคลผู้ไถ่ยอมได้รับคืนไปโดยปลอดจาก
สิทธิใด ๆ ซึ่งผู้ซื้อเดิม หรือทายาท หรือผู้รับโอนจากผู้ซื้อเดิมก่อให้เกิดขึ้นก่อนเวลาไถ่

ถ้าว่าเช่าทรัพย์สินที่อยู่ในระหว่างขายฝากอันได้จดทะเบียนเช่าต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่แล้วไซ้ ท่านว่าการเช่านั้นหากมิได้ทำขึ้นเพื่อจะให้เสียหายแก่ผู้ขาย กำหนดเวลาเช่ายังคงมี
เหลืออยู่อีกเพียงใด ก็ให้คงเป็นอันสมบูรณ์อยู่เพียงนั้นแต่มิให้เกินกว่าปีหนึ่ง

ส่วนที่ 2

ขายตามตัวอย่าง ขายตามคำพรรณนา ขายเพื่อชอบ

มาตรา 503 ในการขายตามตัวอย่างนั้น ผู้ขายจำต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตาม
ตัวอย่าง

ในการขายตามคำพรรณนา ผู้ขายจำต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามคำพรรณนา

มาตรา 504 ในข้อรับผิดเพื่อการส่งของไม่ตรงตามตัวอย่าง หรือไม่ตรงตามคำพรรณานั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่เวลาส่งมอบ

มาตรา 505 อันว่าขายเมื่อชอบนั้น คือการซื้อขายกันโดยมีเงื่อนไขให้ผู้ซื้อได้มีโอกาสตรวจดูทรัพย์สินก่อนรับซื้อ

มาตรา 506 การตรวจดูทรัพย์สิน ถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ ผู้ขายอาจกำหนดเวลาอันสมควร และบอกกล่าวแก่ผู้ซื้อให้ตอบภายในกำหนดนั้นได้ว่าจะรับซื้อหรือไม่

มาตรา 507 ทรัพย์สินอันผู้ซื้อจะพึงตรวจดูก่อนที่จะส่งมอบแก่กันนั้น ถ้าผู้ซื้อไม่ตรวจรับภายในเวลาที่กำหนดไว้โดยสัญญา หรือโดยประเพณี หรือโดยคำบอกกล่าวของผู้ขาย ท่านว่าผู้ขายย่อมไม่มีความผูกพันต่อไป

มาตรา 508 เมื่อทรัพย์สินนั้นได้ส่งมอบแก่ผู้ซื้อเพื่อให้ตรวจดูแล้ว การซื้อขายย่อมเป็นอันบริบูรณ์ในกรณีต่อไปนี้ คือ

- (1) ถ้าผู้ซื้อได้บอกกล่าวว่าไม่ยอมรับซื้อภายในเวลาที่กำหนดไว้โดยสัญญา หรือโดยประเพณี หรือโดยคำบอกกล่าว หรือ
- (2) ถ้าผู้ซื้อไม่ส่งทรัพย์สินคืนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวมานั้น หรือ
- (3) ถ้าผู้ซื้อใช้ราคาทรัพย์สินนั้นสิ้นเชิง หรือแต่บางส่วน หรือ
- (4) ถ้าผู้ซื้อจำหน่ายทรัพย์สินนั้น หรือทำประการอื่นอย่างใดอันเป็นปริยายว่ารับซื้อของมัน

ส่วนที่ 3

ขายทอดตลาด

มาตรา 509 การขายทอดตลาดย่อมบริบูรณ์ เมื่อผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้ หรือด้วยกิริยาอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งตามจารีตประเพณีในการขายทอดตลาด ถ้ายังมีได้แสดง เช่นนั้นอยู่ตราบใด ท่านว่าผู้สุ้ราคาจะถอนค่าสุ้ราคาของตนเสียก็ยกถอนได้

มาตรา 510 ผู้ซื้อในการขายทอดตลาดจะต้องทำตามคำโฆษณาบอกขาย และตามความข้ออื่น ๆ ซึ่งผู้ทอดตลาดได้แถลงก่อนปะเดิมการสุ้ราคาทรัพย์สินเฉพาะรายไป

มาตรา 511 ท่านมิให้ผู้ทอดตลาดเข้าสุ้ราคา หรือใช้ให้ผู้อื่นผู้ใดเข้าสุ้ราคาในการทอดตลาดซึ่งตนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

มาตรา 512 ท่านห้ามมิให้ผู้ขายเข้าสุ้ราคาเอง หรือใช้ให้ผู้อื่นผู้ใดเข้าสุ้ราคา เว้น

แต่จะได้แปลงไว้โดยเฉพาะในคำโฆษณาบอกการทอดตลาดนั้นว่าผู้ขายถือสิทธิที่จะเข้าสู่ราคาด้วย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 513 เมื่อใดผู้ทอดตลาดเห็นว่าราคาซึ่งมีผู้สู้สูงสุดนั้นยังไม่เพียงพอ
ผู้ทอดตลาดอาจถอนทรัพย์สินจากการทอดตลาดได้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 514 ผู้สู้ราคายอมแพ้ความผูกพันในราคาซึ่งตนสู้แต่ขณะเมื่อมีผู้อื่นสู้ราคา
สูงขึ้นไป ไม่ว่าการที่ผู้อื่นสู้นั้นจะสมบูรณ์หรือมิสมบูรณ์ประการใดอีกประการหนึ่งเมื่อใดถอนทรัพย์สิน
รายนั้นจากการทอดตลาด ผู้สู้ราคาก็พ้นความผูกพันแต่ขณะที่ถอนนั้นดจกัน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 515 ผู้สู้ราคาสูงสุดต้องชำระราคาเป็นเงินสด เมื่อการซื้อขายบริบูรณ์หรือตาม
เวลาที่กำหนดไว้ในคำโฆษณาบอกขาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 516 ถ้าผู้สู้ราคาสูงสุดละเลยเสียไม่ชำระราคาไซ้ ท่านให้ผู้ทอดตลาดเอา
ทรัพย์สินนั้นออกขายอีกซ้ำหนึ่ง ถ้าและได้เงินเป็นจำนวนสุทธิไม่คุ้มราคาและค่าขายทอดตลาดชั้นเดิม
ผู้สู้ราคาเดิมคนนั้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาด
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 517 ถ้าเงินรายได้ในการทอดตลาดส่วนหนึ่งส่วนใดค้างชำระอยู่
เพราะเหตุผู้ทอดตลาดละเลยไม่บังคับตามบทในมาตรา 515 หรือมาตรา 516ไซ้ ท่านว่าผู้ทอดตลาด
จะต้องรับผิดชอบ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แลกเปลี่ยน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 518 อันว่าแลกเปลี่ยนนั้น คือสัญญาซึ่งคู่กรณีต่างโอนกรรมสิทธิ์
แห่งทรัพย์สินให้กันและกัน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 519 บทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะซื้อขายนั้น ท่านให้ใช้ถึงการ
แลกเปลี่ยนด้วย โดยให้ถือว่าผู้เป็นคู่สัญญาแลกเปลี่ยนเป็นผู้ขายในส่วนทรัพย์สิน ซึ่งตนได้ส่งมอบ
และเป็นผู้ซื้อในส่วนทรัพย์สินซึ่งตนได้รับในการแลกเปลี่ยนนั้น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 520 ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งในสัญญาแลกเปลี่ยนตกลงจะโอนเงินเพิ่ม
เข้ากับทรัพย์สินสิ่งอื่นให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งไซ้ บททั้งหลายอันว่าด้วยราคาในลักษณะซื้อขายนั้น ให้ใช้ถึง
เงินเช่นนั้นด้วย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 3

ให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 521 อันว่าให้นั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้ให้ โอนทรัพย์สิน
ของตนให้โดยเสนหาแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับ และผู้รับยอมรับเอาทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 522 การให้นั้นจะทำด้วยปลดหนี้ให้แก่ผู้รับ หรือด้วยชำระหนี้ซึ่ง
ผู้รับค้างชำระอยู่ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 523 การให้นั้น ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 524 การให้สิทธิอันมีหนังสือตราสารเป็นสำคัญนั้น ถ้ามิได้ส่งมอบ
ตราสารให้แก่ผู้รับ และมีได้มีหนังสือบอกกล่าวแก่ลูกหนี้แห่งสิทธินั้น ท่านว่าการให้ย่อม
ไม่สมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 525 การให้ทรัพย์สินซึ่งถ้าจะซื้อขายกันจะต้องทำเป็นหนังสือและ
จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ท่านว่าย่อมสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีเช่นนี้ การให้ย่อมเป็นอันสมบูรณ์โดยมิพักต้องส่งมอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 526 ถ้าการให้ทรัพย์สินหรือให้ค้ำประกันว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นได้ทำเป็น
หนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว และผู้ให้ไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ผู้รับไซ้ร้ ท่านว่า
ผู้รับชอบที่จะเรียกให้ส่งมอบตัวทรัพย์สินหรือราคาแทนทรัพย์สินนั้นได้ แต่ไม่ชอบที่จะเรียกค่า
สินไหมทดแทนอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยอีกได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 527 ถ้าผู้ให้ผูกพันไว้ว่าจะชำระหนี้เป็นคราว ๆ ท่านว่าหนี้นั้นเป็น
อันระงับสิ้นไปเมื่อผู้ให้หรือผู้รับตาย เว้นแต่จะชดกกับเจตนาอันปรากฏแต่มูลหนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 528 ถ้าทรัพย์สินซึ่งให้นั้นมีค่าการติดพัน และผู้รับละเลยเสียไม่ชำระ
ค่าการติดพันนั้นไซ้ร้ ท่านว่าโดยเงื่อนไขอันระบุไว้ในกรณีสิทธิเลิกสัญญาต่างตอบแทนกันนั้น ผู้ให้จะ
เรียกให้ส่งทรัพย์สินที่ให้นั้นคืนตามบทบัญญัติว่าด้วยค้ำประกันได้นั้นก็ไ้ เพียงเท่าที่ควรจะเอา
ทรัพย์สินไปใช้ชำระค่าการติดพันนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่สิทธิเรียกคืนอันนี้ย่อมเป็นอันขาดไป ถ้าบุคคลภายนอกเป็นผู้มีสิทธิจะ
เรียกให้ชำระค่าการติดพันนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 529 ถ้าทรัพย์สินที่ให้ไม่มีราคาไม่พอกับการที่จะชำระค่าการติดพันไซ้ร้
ท่านว่าผู้รับจะต้องชำระแต่เพียงเท่าราคาทรัพย์สินเท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 530 ถ้าการให้นั้นมีค่าการติดพัน ท่านว่าผู้ให้จะต้องรับผิดชอบเพื่อ
ความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิเช่นเดียวกันกับผู้ขาย แต่ท่านจำกัดไว้ว่าไม่เกินจำนวนค่า
การติดพัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 531 อันผู้ให้จะเรียนถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤติเนรคุณนั้น ท่านว่าอาจจะเรียกได้แต่เพียงในกรณีที่ตั้งจะกล่าวต่อไปนี้

- (1) ถ้าผู้รับได้ประทุษร้ายต่อผู้ให้เป็นความผิดฐานอาชญาอย่างร้ายแรงตามประมวลกฎหมายลักษณะอาชญา หรือ
- (2) ถ้าผู้รับได้ทำให้ผู้ให้เสียชื่อเสียง หรือหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง หรือ
- (3) ถ้าผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีวิตแก่ผู้ให้ ในเวลาที่ผู้ให้ยากไร้ และผู้รับยังสามารถจะให้ได้

มาตรา 532 ทายาทของผู้ให้อาจเรียกให้ถอนคืนการให้ได้แต่เฉพาะในเหตุที่ผู้รับได้ฆ่าผู้ให้ตายโดยเจตนาและไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือได้กีดกันผู้ให้ไว้มิให้ถอนคืนการให้ แต่ตัวผู้ให้ได้ฟ้องคดีไว้แล้วอย่างใดโดยชอบ ทายาทของผู้ให้จะว่าคดีอันนั้นต่อไปก็ได้

มาตรา 533 เมื่อผู้ให้ได้ให้อภัยแก่ผู้รับในเหตุประพฤติเนรคุณนั้นแล้วก็ดี หรือเมื่อเวลาได้ล่วงไปแล้วหกเดือนนับแต่เหตุเช่นนั้นได้ทราบถึงบุคคลผู้ชอบที่จะเรียกถอนคืนการให้ได้นั้นก็ดี ท่านว่าหาอาจจะถอนคืนการให้ไม่ได้ อนึ่งท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาสิบปีภายหลังเหตุการณ์เช่นนั้น

มาตรา 534 เมื่อถอนคืนการให้ ท่านให้ส่งคืนทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยลาภมิควรได้

มาตรา 535 การให้อันจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านว่าจะถอนคืนการ

- (1) ให้เป็นบำเหน็จสินจ้างโดยแท้
- (2) ให้สิ่งที่มีค่าการติดพัน
- (3) ให้ในการสมรส

มาตรา 536 การให้อันจะให้ เป็นผลต่อเมื่อผู้ให้ตายนั้น ท่านให้บังคับด้วยบทกฎหมายว่าด้วยมรดกและพินัยกรรม

ลักษณะ 4 การกฤษฎีกา
เข้าทรัพย์สิน
หมวด 1
บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 537 อันว่าเช่าทรัพย์สินนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ให้เช่า ตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่าง

หนึ่งชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 538 เช่าอสังหาริมทรัพย์นั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่ง
อย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ ถ้าเช่ามี
กำหนดกว่าสามปีขึ้นไป หรือกำหนดตลอดอายุของผู้เช่าผู้ให้เช่าไซ้ หากมิได้ทำเป็นหนังสือและจด
ทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ท่านว่าการเช่านั้นจะฟ้องร้องให้บังคับคดีได้แต่เพียงสามปี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 539 ค่าฤชาธรรมเนียมทำสัญญาเช่นนั้น คู่สัญญาพึงออกใช้เสมอกัน

สำนักงานทั้งสองฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 540 อันอสังหาริมทรัพย์ ท่านห้ามมิให้เช่ากันเป็นกำหนดเวลาเกินกว่า
สามสิบปี ถ้าได้ทำสัญญากันไว้เป็นกำหนดเวลานานกว่านั้น ท่านก็ให้ลดลงมาเป็นสามสิบปี
อนึ่งกำหนดเวลาเช่าดังกล่าวมานี้ เมื่อสิ้นสุดแล้วจะต่อสัญญาอีกก็ได้ แต่ต้องอย่าให้
เกินสามสิบปีนับแต่วันต่อสัญญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 541 สัญญาเช่านั้นจะทำการเป็นกำหนดว่าตลอดอายุของผู้ให้เช่า
หรือของผู้เช่าก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 542 บุคคลหลายคนเรียกเอาอสังหาริมทรัพย์อันเดียวกันอาศัยมูล

สำนักงานสัญญาเช่าต่างราย

สำนักงานสัญญาเช่าต่างราย

สำนักงานสัญญาเช่าต่างราย

ท่านว่าทรัพย์ตกไปอยู่ในครอบครองผู้เช่าคนใดก่อนด้วยสัญญาเช่าทรัพย์นั้น คน
นั้นมีสิทธิยิ่งกว่าคนอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 543 บุคคลหลายคนเรียกร้อยเอาอสังหาริมทรัพย์อันเดียวกันอาศัย

มูลสัญญาเช่าต่างราย ท่านให้วินิจฉัยดังต่อไปนี้

(1) ถ้าการเช่านั้นเป็นประเภทซึ่งมิได้บังคับไว้โดยกฎหมายว่าต้องจดทะเบียน

ท่านให้ถือว่าผู้เช่าซึ่งได้ทรัพย์สิ้นไปไว้ในครอบครองก่อนด้วยสัญญาเช่าของตนนั้นมีสิทธิยิ่งกว่าคนอื่น
ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ถ้าการเช่าทุก ๆ รายเป็นประเภทซึ่งบังคับไว้โดยกฎหมายว่าต้องจดทะเบียน

ท่านให้ถือว่าผู้เช่าซึ่งได้จดทะเบียนการเช่าของตนก่อนนั้นมีสิทธิยิ่งกว่าคนอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ถ้าการเช่ามีทั้งประเภทซึ่งต้องจดทะเบียนและประเภทซึ่งไม่ต้องจดทะเบียน

ตามกฎหมายยืนยันกันอยู่ไซ้ ท่านว่าผู้เช่าคนที่ได้จดทะเบียนการเช่าของตนนั้นมีสิทธิยิ่งกว่าเว้นแต่ผู้เช่า
คนอื่นจะได้ทรัพย์สิ้นไปไว้ในครอบครองด้วยการเช่าของตนเสียแต่ก่อนวันจดทะเบียนนั้นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 544 ทรัพย์สิ้นซึ่งเช่านั้น ผู้เช่าจะให้เช่าช่วงหรือโอนสิทธิของตนอัน

มีในทรัพย์สิ้นนั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลภายนอก ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่ เว้นแต่จะ
ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาเช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้เช่าประพฤตฝ่าฝืนบทบัญญัติอันนี้ ผู้ให้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 545 ถ้าผู้เช่าเอาทรัพย์สินซึ่งตนเช่าไปให้ผู้อื่นเช่าช่วงอีกทอดหนึ่ง โดยชอบ ท่านว่าผู้เช่าช่วงย่อมต้องรับผิดชอบต่อผู้ให้เช่าเดิมโดยตรง ในกรณีเช่นว่านี้ หากผู้เช่าช่วงจะได้ใช้ค่าเช่าให้แก่ผู้เช่าไปก่อน ท่านว่าผู้เช่าช่วงหาอาจจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้ให้เช่าได้ไม่

อนึ่งบทบัญญัติอันนี้ไม่ห้ามการที่ผู้ให้เช่าจะใช้สิทธิของตนต่อผู้เช่า

หมวด 2

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้เช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 546 ผู้ให้เช่าจำต้องส่งมอบทรัพย์สินซึ่งให้เช่านั้นในสภาพอันซ่อมแซมดีแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 547 ผู้เช่าต้องเสียค่าใช้จ่ายไปโดยความจำเป็นและสมควรเพื่อรักษาทรัพย์สินซึ่งเช่านั้นเท่าใด ผู้ให้เช่าจำต้องชดใช้ให้แก่ผู้เช่า เว้นแต่ค่าใช้จ่ายเพื่อบำรุงรักษาตามปกติ และเพื่อซ่อมแซมเพียงเล็กน้อย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 548 ถ้าผู้ให้เช่าส่งมอบทรัพย์สินซึ่งเช่านั้นโดยสภาพไม่เหมาะแก่การที่จะใช้เพื่อประโยชน์ที่เช่ามา ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 549 การส่งมอบทรัพย์สินซึ่งเช่าก็ดี ความรับผิดชอบให้ผู้เช่าในกรณีชำรุดบกพร่องและรอนสิทธิก็ตีผลแห่งข้อสัญญาว่าจะไม่ต้องรับผิดชอบก็ดี เหล่านี้ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยการซื้อขายอนุโลมความตามควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 550 ผู้ให้เช่าย่อมต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องอันเกิดขึ้นในระหว่างเวลาเช่า และผู้ให้เช่าต้องจัดการซ่อมแซมทุกอย่างบรรดาซึ่งเป็นการจำเป็นขึ้น เว้นแต่การซ่อมแซมชนิดซึ่งมีกฎหมายหรือจารีตประเพณีว่าผู้เช่าจะพึงต้องทำเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 551 ถ้าความชำรุดบกพร่องแห่งทรัพย์สินที่เช่านั้นไม่เป็นเหตุถึงแก่ผู้เช่าจะต้องปราศจากการใช้และประโยชน์และผู้ให้เช่ายังแก้ไขได้ไซ้ ผู้เช่าต้องบอกกล่าวแก่ผู้ให้เช่าจัดการแก้ไขความชำรุดบกพร่องนั้นก่อน ถ้าและผู้ให้เช่าไม่จัดทำให้คืนดีภายในเวลาอันสมควร ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ หากว่าความชำรุดบกพร่องนั้นร้ายแรงถึงสมควรจะทำเช่นนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 552 อันผู้เช่าจะใช้ทรัพย์สินที่เช่าเพื่อการอย่างอื่น นอกจากที่ใช้กันตาม ประเพณีนิยมปกติ หรือการตั้งกำหนดไว้ในสัญญา นั้น ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่

มาตรา 553 ผู้เช่าจำต้องสงวนทรัพย์สินที่เช่า นั้น เสมอกับที่วิญญูชนจะพึง สงวนทรัพย์สินของตนเอง และต้องบำรุงรักษาทั้งทำการซ่อมแซมเล็กน้อยด้วย

มาตรา 554 ถ้าผู้เช่ากระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 552 มาตรา 553 หรือฝ่าฝืนข้อสัญญาผู้ให้เช่าจะบอกกล่าวให้ผู้เช่าปฏิบัติให้ถูกต้องตามบทกฎหมายหรือข้อสัญญานั้น ๆ ก็ได้ ถ้าและผู้เช่าละเลยเสียไม่ปฏิบัติตาม ท่านว่าผู้ให้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

มาตรา 555 ผู้เช่าจำต้องยอมให้ผู้ให้เช่าหรือตัวแทนของผู้ให้เช่าเข้าตรวจดู ทรัพย์สินที่เช่าเป็นครั้งคราว ในเวลาและระยะอันสมควร

มาตรา 556 ถ้าในระหว่างเวลาเช่ามีเหตุจะต้องซ่อมแซมทรัพย์สินซึ่งเช่า นั้น เป็นการ เร่งร้อน และผู้ให้เช่าประสงค์จะทำการอันจำเป็นเพื่อที่จะซ่อมแซมเช่นนั้นไซ้ ท่านว่าผู้เช่าจะไม่ ยอมให้ทำนั้นไม่ได้ แม้ถึงว่าการนั้นจะเป็นความไม่สะดวกแก่ตน ถ้าการซ่อมแซมเป็นสภาพซึ่งต้องกิน เวลานานเกินสมควร จนเป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นไม่เหมาะแก่การใช้เพื่อประโยชน์ที่เช่ามา ผู้เช่าจะ บอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

มาตรา 557 ในกรณีอย่างใด ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ
(1) ถ้าทรัพย์สินที่เช่า นั้นชำรุดควรที่ผู้ให้เช่าจะต้องซ่อมแซมก็ดี
(2) ถ้าจะต้องจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันอันตรายแก่ทรัพย์สินนั้นก็ดี
(3) ถ้าบุคคลภายนอกรุกล้ำเข้ามาในทรัพย์สินที่เช่าหรือเรียกอ้างสิทธิอย่างใดอย่าง หนึ่งเหนือทรัพย์สินนั้นก็ดี
ในเหตุดังกล่าวนี้ให้ผู้เช่าแจ้งเหตุแก่ผู้ให้เช่าโดยพลัน เว้นแต่ผู้ให้เช่าจะได้ทราบเหตุ นั้นอยู่ก่อนแล้ว
ถ้าผู้เช่าละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัตินี้ไซ้ ท่านว่าผู้เช่าจะต้องรับผิดชอบผู้ ให้เช่าในเมื่อผู้ให้เช่าต้องเสียหายอย่างใด ๆ เพราะความละเลยชกซ้ำของผู้เช่า นั้น

มาตรา 558 อันทรัพย์สินที่เช่า นั้น ถ้ามิได้รับอนุญาตของผู้ให้เช่าก่อนผู้เช่าจะทำ การดัดแปลงหรือต่อเติมอย่างหนึ่งอย่างใดหาได้ไม่ ถ้าและผู้เช่าทำไปโดยมิได้รับอนุญาตของผู้ให้เช่า เช่นนั้นไซ้ เมื่อผู้ให้เช่าเรียกร้อง ผู้เช่าจะต้องทำให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนคงสภาพเดิม ทั้งจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ให้เช่าในความสูญเสียหรือบอบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การดัดแปลงต่อเติมนั้น ด้วย

มาตรา 559 ถ้าไม่มีกำหนดโดยสัญญาหรือโดยจารีตประเพณีว่าจะพึงชำระ ค่าเช่า ณ เวลาใด ท่านให้ชำระเมื่อสิ้นระยะเวลาอันได้ตกลงกำหนดกันไว้ทุกคราวไป กล่าวคือถ้า

เข้ากันเป็นรายปีก็พึงชำระค่าเช่าเมื่อสิ้นปี ถ้าเช่นนั้นเป็นรายเดือนก็พึงชำระค่าเช่าเมื่อสิ้นเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 560 ถ้าผู้เช่าไม่ชำระค่าเช่า ผู้ให้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

แต่ถ้าค่าเช่านั้นจะพึงส่งเป็นรายเดือน หรือส่งเป็นระยะเวลายาวกว่ารายเดือน

ขึ้นไป ผู้ให้เช่าต้องบอกกล่าวแก่ผู้เช่าก่อนว่าให้ชำระค่าเช่าภายในเวลาใด ซึ่งพึงกำหนดอย่าให้น้อยกว่าสิบห้าวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 561 ถ้ามิได้ทำหนังสือลงลายมือชื่อของคู่สัญญาแสดงไว้ต่อกันว่าทรัพย์สินที่ให้เช่ามีสภาพเป็นอยู่อย่างไร ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้เช่าได้รับทรัพย์สินที่เช่าขึ้นไปโดยสภาพอันซ่อมแซมดีแล้ว และเมื่อสัญญาได้เลิกหรือระงับลงผู้เช่าก็ต้องส่งคืนในสภาพเช่นนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินนั้นมีได้ซ่อมแซมไว้ดีในขณะที่ส่งมอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 562 ผู้เช่าจะต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่เช่า เพราะความผิดของผู้เช่าเอง หรือของบุคคลซึ่งอยู่กับผู้เช่า หรือของผู้เช่าช่วง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ผู้เช่าไม่ต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่การใช้ทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 563 คดีอันผู้ให้เช่าจะฟ้องผู้เช่าเกี่ยวกับสัญญาเช่านั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วันส่งคืนทรัพย์สินที่เช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 4

ความระงับแห่งสัญญาเช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 564 อันสัญญาเช่านั้น ท่านว่าย่อมระงับไปเมื่อสิ้นกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ มิพักต้องบอกกล่าวก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 565 การเช่าถือสวนนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเช่ากันปีหนึ่ง การเช่านา ก็ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเช่ากันตลอดฤดูทำนาปีหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 566 ถ้ากำหนดเวลาเช่าไม่ปรากฏในความที่ตกลงกันหรือไม่พึงสันนิษฐานได้ไซ้ ท่านว่าคู่สัญญาฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาเช่าในขณะที่เมื่อสุดระยะเวลาอันเป็นกำหนดชำระค่าเช่าก็ได้ทุกระยะ แต่ต้องบอกกล่าวแก่อีกฝ่ายหนึ่งให้รู้ตัวก่อนชั่วกำหนดเวลาชำระค่าเช่าระยะหนึ่งเป็นอย่างน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้ากว่าสองเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 567 ถ้าทรัพย์สินซึ่งให้เช่าศูนย์หายไปทั้งหมดไซ้ ท่านว่าสัญญาเช่าก็ยอมระงับไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 568 ถ้าทรัพย์สินซึ่งให้เช่าศูนย์หายไปแต่เพียงบางส่วน และมีได้เป็นเพราะความผิดของผู้เช่า ท่านว่าผู้เช่าจะเรียกให้ลดค่าเช่าลงตามส่วนที่ศูนย์หายก็ได้

ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้เช่าไม่สามารถใช้สอยทรัพย์สินส่วนที่ยังคงเหลืออยู่นั้นสำเร็จประโยชน์ได้ตั้งที่ได้มุ่งหมายเข้าทำสัญญาเช่าไซ้ ท่านว่าผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 569 อันสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์นั้นยอมไม่ระงับไป เพราะเหตุอันกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินซึ่งให้เช่า

ผู้รับโอนยอมรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนซึ่งมีต่อผู้เช่านั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 570 ในเมื่อสิ้นกำหนดเวลาเช่าซึ่งได้ตกลงกันไว้แล้ว ถ้าผู้เช่ายังคงครองทรัพย์สินอยู่และผู้ให้เช่ารู้ความนั้นแล้วไม่ทักท้วงไซ้ ท่านให้ถือว่าคู่สัญญาเป็นอันได้ทำสัญญาใหม่ต่อไปไม่มีกำหนดเวลา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 571 ถ้าสัญญาเช่าที่นาได้เลิกหรือระงับลง เมื่อผู้เช่าได้เพาะปลูกข้าวลงแล้วไซ้ ท่านว่าผู้เช่าย่อมมีสิทธิที่จะครองนาขึ้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จการเกี่ยวเก็บ แต่ต้องเสีย

ค่าเช่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 5

เช่าซื้อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 572 อันว่าเช่าซื้อนั้น คือสัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่า และให้ค้ำประกันว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านี้คราว

สัญญาเช่าซื้อนั้นถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าเป็นโมฆะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 573 ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 574 ในกรณีผิดนัดไม่ใช้เงินสองคราวติด ๆ กัน หรือกระทำความผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญเจ้าของทรัพย์สินจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ ถ้าเช่นนั้นบรรดาเงินที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน ให้รับเป็นของเจ้าของทรัพย์สิน และเจ้าของทรัพย์สินชอบที่จะกลับเข้าครองทรัพย์สินนั้นได้ด้วย

อนึ่งในกรณีกระทำความผิดสัญญาเพราะผิดนัดไม่ใช้เงินซึ่งเป็นคราวที่สุดท้ายนั้น ท่านว่า

เจ้าของทรัพย์สินชอบที่จะรับบรรดาเงินที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน และกลับเข้าครองทรัพย์สินได้ต่อเมื่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระยะเวลาใช้เงินได้พ้นกำหนดไปอีกงวดหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 6

จ้างแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 575 อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ลูกจ้าง ตก

ลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 576 ถ้าตามพฤติการณ์ไม่อาจจะคาดหมายได้ว่างานนั้นจะพึงทำให้เปล่าไซ้

ท่านย่อมถือเอาโดยปริยายว่ามีค่ามันจะให้สินจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 577 นายจ้างจะโอนสิทธิของตนให้แก่บุคคลภายนอกก็ได้เมื่อลูกจ้างยินยอม

พร้อมใจด้วย

ลูกจ้างจะให้บุคคลภายนอกทำงานแทนตนก็ได้เมื่อนายจ้างยินยอมพร้อมใจด้วย

ถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดทำการฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิก

สัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 578 ถ้าลูกจ้างรับรองโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายว่าตนเป็นผู้มีฝีมือ

พิเศษ หากมาปรากฏว่าไร้ฝีมือเช่นนั้นไซ้ ท่านว่านายจ้างชอบที่จะบอกเลิกสัญญาเสียได้

มาตรา 579 การที่ลูกจ้างขาดงานไปโดยเหตุอันสมควร และชั่วระยะเวลาสั้น

พอสมควรนั้น ท่านว่าไม่ทำให้นายจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 580 ถ้าไม่มีกำหนดโดยสัญญาหรือจารีตประเพณีว่าจะพึงจ่ายสินจ้างเมื่อไร

ท่านว่าพึงจ่ายเมื่องานได้ทำแล้วเสร็จ ถ้าการจ่ายสินจ้างนั้นได้กำหนดกันไว้เป็นระยะเวลา

ก็ให้พึงจ่ายเมื่อสุทธระยะเวลาเช่นนั้นทุกคราวไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 581 ถ้าระยะเวลาที่ได้ตกลงว่าจ้างกันนั้นสุดสิ้นลงแล้ว ลูกจ้างยังคงทำงาน

อยู่ต่อไปอีก และนายจ้างรู้ตั้งนั้นก็มิทักท้วงไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคู่สัญญาเป็นอันได้ทำ

สัญญาจ้างกันใหม่โดยความอย่างเดียวกันกับสัญญาเดิม แต่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจจะเลิกสัญญา

เสียได้ด้วยการบอกกล่าวตามความในมาตราต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 582 ถ้าคู่สัญญาไม่ได้กำหนดลงไว้ในสัญญาว่าจะจ้างกันนานเท่าไร ท่านว่า

ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญาด้วยการบอกกล่าวล่วงหน้า ในเมื่อถึงหรือก่อนจะถึงกำหนดจ่ายสินจ้าง

คราวใดคราวหนึ่ง เพื่อให้เป็นผลเลิกสัญญากันเมื่อถึงกำหนดจ่ายสินจ้างคราวถัดไปข้างหน้าก็อาจทำ

ได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้ากว่าสามเดือน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งในเมื่อบอกกล่าวตั้งว่านี้ นายจ้างจะจ่ายสินจ้างแก่ลูกจ้างเสียให้ครบจำนวนที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จะต้องจ่ายจนถึงเวลาเลิกสัญญาตามกำหนดที่บอกกล่าวนั้นทีเดียว แล้วปล่อยลูกจ้างจากงานเสีย
ในทันทีที่อาจทำได้

มาตรา 583 ถ้าลูกจ้างจงใจขัดคำสั่งของนายจ้างอันชอบด้วยกฎหมายก็ดีหรือ
ละเลยไม่นำพาต่อคำสั่งเช่นว่านั้นเป็นอาชญากรรมก็ดี ละทิ้งการทำงานไปเสียก็ดี กระทำความผิด
อย่างร้ายแรงก็ดี หรือทำประการอื่นอันไม่สมแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและ
สุจริตก็ดี ท่านว่านายจ้างจะไล่ออกโดยมิพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้าหรือให้สินไหมทดแทนก็ได้

มาตรา 584 ถ้าจ้างแรงงานรายใดมีสารสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลผู้เป็นนายจ้าง
ท่านว่าสัญญาจ้างเช่นนั้นย่อมระงับไปด้วยมรณะแห่งนายจ้าง

มาตรา 585 เมื่อการจ้างแรงงานสุดสิ้นลงแล้ว ลูกจ้างชอบที่จะได้รับใบสำคัญแสดง
ว่าลูกจ้างนั้นได้ทำงานมานานเท่าไรและงานที่ท่านั้นเป็นงานอย่างไร

มาตรา 586 ถ้าลูกจ้างเป็นผู้ซึ่งนายจ้างได้จ้างเอามาแต่ต่างถิ่นโดยนายจ้างออกเงิน
ค่าเดินทางให้ไซ้ เมื่อการจ้างแรงงานสุดสิ้นลง และถ้ามิได้กำหนดกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาแล้ว
ท่านว่านายจ้างจำต้องใช้เงินค่าเดินทางขากลับให้แต่จะต้องเป็นดังต่อไปนี้ คือ

- (1) สัญญามิได้เลิกหรือระงับเพราะการกระทำหรือความผิดของลูกจ้าง และ
- (2) ลูกจ้างกลับไปยังถิ่นที่ได้จ้างเอามาภายในเวลาอันสมควร

ลักษณะ 7

จ้างทำของ

มาตรา 587 อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับจ้าง ตก
ลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะ
ให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ท่านั้น

มาตรา 588 เครื่องมือต่าง ๆ สำหรับใช้ทำการงานให้สำเร็จนั้น ผู้รับจ้าง
เป็นผู้จัดหา

มาตรา 589 ถ้าสัมภาระสำหรับทำการงานที่กล่าวนั้นผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหา
ท่านว่าต้องจัดหาชนิดที่ดี

มาตรา 590 ถ้าสัมภาระนั้นผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดหา มาส่ง ท่านให้ผู้รับจ้างใช้สัมภาระ
ด้วยความระมัดระวังและประหยัดอย่าให้เปลืองเสียเปล่า เมื่อทำการงานสำเร็จแล้ว มีสัมภาระ
เหลืออยู่ก็ให้คืนแก่ผู้ว่าจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 591 ถ้าความชำรุดบกพร่องหรือความชักช้าในการที่ทำนั้นเกิดขึ้น เพราะสภาพแห่งสัมภาระซึ่งผู้ว่าจ้างส่งให้ก็ดี เพราะคำสั่งของผู้ว่าจ้างก็ดี ท่านว่าผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะได้อยู่แล้วว่าสัมภาระนั้นไม่เหมาะหรือว่าคำสั่งนั้นไม่ถูกต้องและมีได้บอกกล่าวตักเตือน

มาตรา 592 ผู้รับจ้างจำต้องยอมให้ผู้ว่าจ้างหรือตัวแทนของผู้ว่าจ้างตรวจตราการทำงานได้ตลอดเวลาที่ทำอยู่นั้น

มาตรา 593 ถ้าผู้รับจ้างไม่เริ่มทำการในเวลาอันควร หรือทำการชักช้าฝ่าฝืนข้อกำหนดแห่งสัญญาก็ดี หรือทำการชักช้าโดยปราศจากความผิดของผู้ว่าจ้างจนอาจคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าการนั้นจะไม่สำเร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะเลิกสัญญาเสียได้ มีพักต้องรอคอยให้ถึงเวลากำหนดส่งมอบของนั้นเลย

มาตรา 594 ถ้าในระยะเวลาที่ทำการอยู่นั้นเป็นวิสัยจะคาดหมายล่วงหน้าได้แน่นอนว่า การที่ทำนั้นจะสำเร็จอย่างบกพร่องหรือจะเป็นไปในทางอันฝ่าฝืนข้อสัญญาเพราะความผิดของผู้รับจ้างไซ้ ผู้ว่าจ้างจะบอกกล่าวให้ผู้รับจ้างแก้ไขสิ่งที่บกพร่องให้คืนดี หรือทำการให้เป็นไปตามสัญญา ภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้นก็ใช้ได้ ถ้าและคลาดกำหนดนั้นไปท่านว่าผู้ว่าจ้างชอบที่จะเอาการนั้นให้บุคคลภายนอกซ่อมแซมหรือทำต่อไปได้ ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องเสียความเสียหายและออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

มาตรา 595 ถ้าผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระไซ้ ความรับผิดชอบของผู้รับจ้างในการบกพร่องนั้น ท่านให้บังคับด้วยบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ลักษณะซื้อขาย

มาตรา 596 ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบการที่ทำไม่ทันเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาก็ดี หรือถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญาเมื่อล่วงพ้นเวลาอันสมควรแก่เหตุก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะได้ลดสินจ้างลง หรือถ้าสารสำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่เวลาก็ชอบที่จะเลิกสัญญาได้

มาตรา 597 ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วโดยมิได้อัดเอื้อน ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อการที่ส่งมอบนั้นซ้ำ

มาตรา 598 ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วทั้งชำรุดบกพร่องมิได้อัดเอื้อนโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยาย ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ความชำรุดบกพร่องนั้นเป็น เช่นจะไม่พึงพบได้ในขณะเมื่อรับมอบ หรือผู้รับจ้างได้ปิดบังความนั้นเสีย

มาตรา 599 ในกรณีที่ส่งมอบเงินซ้ำไปก็ดี หรือส่งมอบการที่ทำชำรุดบกพร่องก็ดี ท่านว่าผู้ว่าจ้างชอบที่จะยึดหน่วงสินจ้างไว้ได้ เว้นแต่ผู้รับจ้างจะให้ประกันตามสมควร

มาตรา 600 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาไซ้ ท่านว่าผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบเพื่อการที่ทำชำรุดบกพร่องเพียงแต่ที่ปรากฏขึ้นภายในปีหนึ่งนับแต่วันส่งมอบ หรือที่

ปรากฏขึ้นภายในห้าปี ถ้าการทำนั้นเป็นสิ่งปลูกสร้างกับพื้นดินนอกจากเรือนโรงทำด้วยเครื่องมือ
แต่ข้อจำกัดนี้ท่านมิให้ใช้บังคับเมื่อปรากฏว่าผู้รับจ้างได้ปิดบังความชำรุดบกพร่อง
นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 601 ท่านห้ามมิให้ฟ้องผู้รับจ้างเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันการชำรุด
บกพร่องได้ปรากฏขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 602 อันสินจ้างนั้นพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าการทำนั้นมีกำหนดว่าจะส่งรับกันเป็นส่วน ๆ และได้ระบุจำนวนสินจ้างไว้เป็น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วน ๆ ไซ้ ท่านว่าพึงใช้สินจ้างเพื่อการแต่ละส่วนในเวลารับเอาส่วนนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 603 ถ้าผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระ และการที่จ้างทำนั้นพึงทลาย
หรือบอบสลายลงก่อนได้ส่งมอบกันถูกต้องไซ้ ท่านว่าความวินาศอนั้นตกเป็นพับแก่ผู้รับจ้าง หาก
ความวินาศนั้นมิได้เป็นเพราะการกระทำของผู้ว่าจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีเช่นว่านี้ สินจ้างก็เป็นอันไม่ต้องใช้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 604 ถ้าผู้ว่าจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระ และการที่จ้างทำนั้นพึงทลาย

หรือบอบสลายลงก่อนได้ส่งมอบกันถูกต้องไซ้ ท่านว่าความวินาศนั้นตกเป็นพับแก่ผู้ว่าจ้าง หากความ
วินาศนั้นมิได้เป็นเพราะการกระทำของผู้รับจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีเช่นว่านี้ สินจ้างก็เป็นอันไม่ต้องใช้ เว้นแต่ความวินาศนั้นเป็นเพราะการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กระทำของผู้ว่าจ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 605 ถ้าการทำยังทำไม่แล้วเสร็จอยู่ตราบใดผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิกสัญญา
ได้ เมื่อเสียค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 606 ถ้าสารสำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่ความรู้ความสามารถของตัวผู้รับจ้างและ
ผู้รับจ้างตายก็ดี หรือจำเป็นผู้ไม่สามารถทำการที่รับจ้างนั้นต่อไปได้ด้วยมิใช่เพราะความผิดของตนก็ดี
ท่านว่าสัญญานั้นยอมเป็นอันสิ้นสุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าและการส่วนที่ได้ทำขึ้นแล้วนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้ว่าจ้างไซ้ ท่านว่า

ผู้ว่าจ้างจำต้องรับเอาไว้และใช้สินจ้างตามสมควรแก่ส่วนนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 607 ผู้รับจ้างจะเอาการที่รับจ้างทั้งหมดหรือแบ่งการแต่บางส่วน

ไปให้ผู้รับจ้างช่วงทำอีกทอดหนึ่งก็ได้ เว้นแต่สารสำคัญแห่งสัญญานั้นจะอยู่ที่ความรู้ความสามารถของ
ตัวผู้รับจ้าง แต่ผู้รับจ้างคงต้องรับผิดชอบเพื่อความประพฤติหรือความผิดอย่างใด ๆ ของผู้รับจ้างช่วง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 8

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รับชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 608 อันว่าผู้ขนส่งภายในความหมายแห่งกฎหมายลักษณะนี้ คือ บุคคลผู้รับขนส่งหรือคนโดยสารเพื่อบำเหน็จเป็นทางค้าปกติของตน

มาตรา 609 การรับขนส่งหรือคนโดยสารในหน้าที่ของกรมรถไฟหลวงแห่ง กรุงเทพฯ และการขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ในหน้าที่กรมไปรษณีย์โทรเลขนั้น ท่านให้บังคับตามกฎหมายและ กฎข้อบังคับสำหรับทบวงการนั้น ๆ

รับขนส่งของทางทะเล ท่านให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

หมวด 1

รับขนส่งของ

มาตรา 610 อันบุคคลผู้ทำความตกลงกับผู้ขนส่งเพื่อให้ขนส่งของไปนั้น เรียกว่าผู้ส่ง หรือผู้ตราส่ง

บุคคลผู้ซึ่งเขาส่งของไปถึงนั้น เรียกว่าผู้รับตราส่ง บำเหน็จอันจะต้องจ่ายให้เพื่อการขนส่งของนั้น เรียกว่าค่าระวางพาหนะ

มาตรา 611 อันว่าอุปกรณ์แห่งค่าระวางพาหนะนั้น ได้แก่ค่าใช้จ่ายอย่างใด ๆ ตามจารีตประเพณีอันผู้ขนส่งได้เสียไปโดยควรในระวางขนส่ง

มาตรา 612 ถ้าผู้ขนส่งเรียกเอาใบกำกับของ ผู้ส่งต้องทำให้ ใบกำกับของนั้นต้องแสดงรายการต่อไปนี้ คือ

(1) สภาพและน้ำหนัก หรือขนาดแห่งของที่ส่ง กับ สภาพ จำนวน และเครื่องหมาย แห่งหีบห่อ

(2) ตำบลที่กำหนดให้ส่ง

(3) ชื่อหรือยี่ห้อ และสำนักของผู้รับตราส่ง

(4) ตำบลและวันที่ออกใบกำกับของนั้น

อนึ่งใบกำกับของนั้นต้องลงลายมือชื่อผู้ส่งเป็นสำคัญ

มาตรา 613 ถ้าผู้ส่งเรียกเอาใบตราส่ง ผู้ขนส่งก็ต้องทำให้ ใบตราส่งนั้นต้องแสดงรายการต่อไปนี้ คือ

(1) รายการดังกล่าวไว้ในมาตรา 612 อนุมาตรา 1, 2 และ 3

(2) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้ส่ง

(3) จำนวนค่าระวางพาหนะ

(4) ตำบลและวันที่ออกใบตราส่ง

อนึ่งใบตราส่งนั้นต้องลงลายมือชื่อผู้ขนส่งเป็นสำคัญ

มาตรา 614 แม้ว่าใบตราส่งจะได้ออกให้แก่บุคคลผู้ใดโดยนามก็ตาม ท่านว่า ย่อมสลักหลังโอนให้กันได้ เว้นแต่จะมีข้อห้ามการสลักหลังไว้

มาตรา 615 ถ้าได้ทำใบตราส่งให้แก่กัน ท่านว่าของนั้นจะรับมอบเอาไปได้ ต่อเมื่อเวนคืนใบตราส่ง หรือเมื่อผู้รับตราส่งให้ประกันตามควร

มาตรา 616 ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบในการที่ของอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้น คุ้มภัยหรือบุบสลายหรือส่งมอบชกช้ำ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการคุ้มภัยหรือบุบสลายหรือชกช้ำ นั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดแต่สภาพแห่งของนั่นเอง หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ส่งหรือผู้รับตรา ส่ง

มาตรา 617 ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบในการที่ของคุ้มภัยหรือบุบสลายหรือ ส่งชกช้ำ อันเกิดแต่ความผิดของผู้ขนส่งคนอื่น หรือบุคคลอื่นซึ่งตนหากได้มอบหมายของนั้นไปอีกทอด หนึ่ง

มาตรา 618 ถ้าของนั้นได้ส่งไปโดยมีผู้ขนส่งหลายคนหลายทอด ท่านว่า ผู้ขนส่งทั้งนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการคุ้มภัย บุบสลาย หรือส่งชกช้ำ

มาตรา 619 ถ้าของเป็นสภาพอันจะก่อให้เกิดอันตรายได้ หรือเป็นสภาพ เกลือกจะก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินไซ้ ผู้ส่งต้องแสดงสภาพแห่งของนั้นไว้ก่อนทำ สัญญา ถ้ามิได้ทำเช่นนั้นผู้ส่งจะต้องรับผิดชอบในการเสียหายไม่ว่าอย่างใด ๆ อันเกิดแต่ของนั้น

มาตรา 620 ผู้ขนส่งไม่ต้องรับผิดชอบในเงินทองตรา ธนบัตร ธนาकारบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประหวานสินค้า ัญญณณณ และของมีค่าอย่างอื่น ๆ หากมิได้รับบอกราคาหรือ สภาพแห่งของไว้ในขณะที่ส่งมอบแก่ตน แต่ถ้าของนั้นได้บอกราคา ท่านว่าความรับผิดชอบของผู้ขนส่งก็ย่อมจำกัดเพียง ไม่เกินราคาที่บอก

มาตรา 621 ค่าสินไหมทดแทนในการส่งมอบของชกช้ำนั้น ท่านห้ามมิให้คิดเกิน กว่าจำนวนเช่นจะพึงกำหนดไว้ในเหตุของคุ้มภัยสิ้นเชิง

มาตรา 622 ของถึงเมื่อใด ผู้ขนส่งต้องบอกกล่าวแก่ผู้รับตราส่ง

มาตรา 623 ความรับผิดชอบของผู้ขนส่งย่อมสุดสิ้นลงในเมื่อผู้รับตราส่งได้รับ เอาของไว้แล้วโดยไม่มีผิดเอื้อน และได้ใช้ชำระวางพาหนะกับทั้งอุปกรณ์เสร็จแล้ว แต่ความที่กล่าวนี้ท่านมิให้ใช้บังคับในกรณีของคุ้มภัยหรือบุบสลายเห็นไม่ได้แต่ สภาพภายนอกแห่งของนั้น หากว่าได้บอกกล่าวความสูญหายหรือบุบสลายแก่ผู้ขนส่งภายในแปดวัน

นับแต่วันส่งมอบ

อนึ่งบทบัญญัติทั้งหลายนี้ท่านมิให้ใช้บังคับในกรณีที่มีการทุจริตหรือประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรงอันจะปรับเอาเป็นความผิดของผู้ขนส่งได้

มาตรา 624 ในข้อความรับผิดชอบของผู้ขนส่งในการที่ของสูญหายหรือบุบสลาย
หรือส่งของช้ำช้ำนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่ส่งมอบ หรือปีหนึ่งนับแต่วันที่ควร
จะได้ส่งมอบ เว้นแต่ในกรณีที่มีการทุจริต

มาตรา 625 ใบริบ ใบตราส่ง หรือเอกสารอื่น ๆ ทำนองนั้นก็ดี ซึ่งผู้ขนส่งออกให้แก่
ผู้ส่งนั้น ถ้ามีข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบประการใด ท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ
เว้นแต่ผู้ส่งจะได้แสดงความตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเช่นนั้น

มาตรา 626 ตราใบตราส่งที่ยังอยู่ในมือผู้ขนส่ง ใตราในั้นผู้ส่ง หรือถ้าได้ทำใ
ตราส่ง ผู้ทรงใตราในั้น อาจจะให้ผู้ขนส่งดการส่งของนั้นไป หรือให้ส่งกลับคืนมา หรือให้จัดการ
แก่ของนั้นเป็นอยางอื่นประการใก็ได้

ในเหตุเช่นนี้ ผู้ขนส่งชอบที่จะได้รับเงินค่าระวางพาหนะตามส่วนแห่งระยะทางที่ใ
จัดการขนส่งไปแล้ว กับทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ต้องเสียไปเพราะเหตุที่บองดหรือเพราะส่งของกลับคืน
หรือเพราะจัดการเป็นประการอื่นนั้น

มาตรา 627 เมื่อของถึงใตบลที่กำหนดใให้ส่ง และใรับตราใได้เรียกใให้ส่งมอบแล้ว
ท่านว่าในั้นไปสิทธิทั้งหลายของผู้ส่งอันเกิดแต่สัญญาใรับขนนั้นยอมตใไปได้แก่ใรับตราใ

มาตรา 628 ถ้าวาของศูนย์หายไปเพราะเหตุสุดวิสัย ท่านว่าผู้ขนส่งไม่มีสิทธิจะใ
เงินค่าระวางพาหนะ ถ้าวาและใรับใก่อนแล้วเท่าใต้องส่งคืนจึงสิ้น

มาตรา 629 ถ้าวขนส่งคนใส่งมอบของเสียแต่ก่อนใรับค่าระวางพาหนะ
และอุปกรณใไร ท่านว่าผู้ขนส่งคนนั้นยังคงต้องรับผิดชอบใส่งก่อน ๆ ตนเพื่อค่าระวางพาหนะและ
อุปกรณใซึ่งใยังค้างชำระแก่เขา

มาตรา 630 ผู้ขนส่งชอบที่จะยึดหนวงเอาของใไว้ก่อนใได้ตามที่จำเป็นเพื่อประกัน
การใเงินค่าระวางพาหนะและอุปกรณใ

มาตรา 631 ถ้าวหาตัวใรับตราใไม่พบก็ใ หรือถ้าวใรับตราใบอกใดใไม่ยอมใรับมอบ
ของก็ใ ผู้ขนส่งต้องบอกใว่าใยังใส่งทันที และถามเอาค่าใส่งของผู้ส่ง

ถ้าวหาใวาพฤติการณ์ใขัดขวางไม่สามารถจะทำได้ดั่งนี้ก็ใ หรือถ้าวใส่งละเลยเสีย
ไม่ส่งค่าใส่งมาใเวลาอันควรก็ใ หรือส่งมาใเป็นค่าใส่งอันใอาจปฏิบัติใให้เป็นใไปได้ก็ใ ท่านว่าผู้ขนส่งมี
อำนาจที่จะเอาของใไปฝากใไว้ ณ สำนักงานฝากทรพยใได้

ถ้าวของนั้นใเป็นลหุภัณฑ์ของสใเสียใได้ และการหนวงใวใยอมใเป็นการเสียความ

เสียหายก็ดี หรือถ้าราคาของนั้นดูไม่น่าจะคุ้มค่าระวางพาหนะและอุปกรณ์ก็ดี ผู้ขนส่งจะเอาของนั้น
ออกขายทอดตลาดเสียก็ได้

อนึ่งการเอาของไปฝากหรือเอาออกขายทอดตลาดเช่นว่านั้น ผู้ขนส่งต้องบอกกล่าว
แก่ผู้ส่งหรือผู้รับตราส่งมิให้ชักช้า เว้นแต่ไม่สามารถจะทำได้ ถ้าและผู้ขนส่งละเลยเสียไม่บอกกล่าวไซ้
ท่านว่าจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย

มาตรา 632 เมื่อเอาของออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใด ให้ผู้ขนส่ง
หักเอาไว้เป็นค่าระวางพาหนะและค่าอุปกรณ์ ถ้าและยังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใด ต้องส่งมอบให้แก่

บุคคลผู้ควรที่จะได้เงินนั้นโดยพลัน

มาตรา 633 ถ้าของนั้นได้ขนส่งไปโดยมีผู้ขนส่งหลายคนหลายทอด ท่านว่าผู้ขนส่ง
ทอดหลังที่สุดอาจใช้สิทธิดังกล่าวในมาตรา 630, 631, 632 นั้น ในการเรียกเงินค่าระวางพาหนะและ
อุปกรณ์อันค้างชำระแก่ผู้ขนส่งทั่วทุกคนได้

หมวด 2

รับขนคนโดยสาร

มาตรา 634 ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบต่อคนโดยสารในความเสียหายอันเกิดแก่ตัวเขา
หรือในความเสื่อมเสียอย่างใด ๆ อันเป็นผลโดยตรงแต่การที่ต้องชักช้าในการขนส่ง เว้นแต่การ
เสียหายหรือชักช้าอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดแต่ความผิดของคนโดยสารนั่นเอง

มาตรา 635 เครื่องเดินทางหากได้มอบหมายแก่ผู้ขนส่งทันเวลาท่านว่าต้องส่งมอบ
ในขณะคนโดยสารถึง

มาตรา 636 ถ้าคนโดยสารไม่รับมอบเครื่องเดินทางของตนภายในเวลา
เดือนหนึ่งนับแต่วันเครื่องเดินทางนั้นถึงไซ้ ผู้ขนส่งอาจเอาออกขายทอดตลาดเสียได้
ถ้าเครื่องเดินทางนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ผู้ขนส่งอาจเอาออกขาย
ทอดตลาดได้ เมื่อของนั้นถึงแล้วรออยู่ล่วงเวลากว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

บทบัญญัติในมาตรา 632 นั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่คดีตั้งว่านี้ด้วยอนุโลมตาม

มาตรา 637 สิทธิและความรับผิดชอบของผู้ขนส่งเพื่อเครื่องเดินทางอันได้มอบหมายแก่
ผู้ขนส่งนั้น แม้ผู้ขนส่งจะมีได้คิดเอาค่าขนส่งต่างหากก็ตาม ท่านให้บังคับตามความในหมวด 1

มาตรา 638 ผู้ขนส่งไม่ต้องรับผิดชอบในเครื่องเดินทางซึ่งตนมิได้รับมอบหมาย
เว้นแต่เมื่อเครื่องเดินทางนั้นสูญหายหรือบุบสลายไปเพราะความผิดของผู้ขนส่งหรือลูกจ้างของ

ผู้ขนส่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 639 ตัว ใบรับ หรือเอกสารอื่นทำนองเช่นว่านี้อันผู้ขนส่งได้ส่งมอบแก่คน โดยสารนั้น หากมีข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งอย่างใด ๆ ท่านว่าข้อความนั้นเป็น โฆษะ เว้นแต่คนโดยสารจะได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 9

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยืม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยืมใช้คงรูป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 640 อันว่ายืมใช้คงรูปนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ให้ยืม ให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ยืม ใช้สอยทรัพย์สินสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เปล่า และผู้ยืมตกลงว่าจะคืน ทรัพย์สินนั้น เมื่อได้ใช้สอยเสร็จแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 641 การให้ยืมใช้คงรูปนั้น ท่านว่าย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินซึ่ง ให้ยืม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 642 ค่าฤชาธรรมเนียมในการทำสัญญาก็ดี ค่าส่งมอบและค่าส่งคืน ทรัพย์สินซึ่งยืมก็ดี ย่อมตกแก่ผู้ยืมเป็นผู้เสีย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 643 ทรัพย์สินซึ่งยืมนั้น ถ้าผู้ยืมเอาไปใช้การอย่างอื่นนอกจากการอันเป็น ปกติแก่ทรัพย์สินนั้น หรือนอกจากการอันปรากฏในสัญญาก็ดี เอาไปให้บุคคลภายนอกใช้สอยก็ดี เอา ไปไว้นานกว่าที่ควรจะเอาไว้ก็ดี ท่านว่าผู้ยืมจะต้องรับผิดชอบในเหตุทรัพย์สินนั้นสูญหายหรือบอบสลายไป อย่างหนึ่งอย่างใด แม้ถึงจะเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึง อย่างไม่รู้ ทรัพย์สินนั้นก็จะต้องสูญหายหรือบอบสลายอยู่นั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 644 ผู้ยืมจำต้องสงวนทรัพย์สินซึ่งยืมไปเหมือนเช่นวิญญูชนจะพึง สงวนทรัพย์สินของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 645 ในกรณีทั้งหลายดังกล่าวไว้ในมาตรา 643 นั้นก็ดี หรือถ้าผู้ยืมประพฤติ ฝ่าฝืนต่อความในมาตรา 644 ก็ดี ผู้ให้ยืมจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 646 ถ้ามิได้กำหนดเวลากันไว้ ท่านให้คืนทรัพย์สินที่ยืมเมื่อผู้ยืม ได้ใช้สอยทรัพย์สินนั้นเสร็จแล้วตามการอันปรากฏในสัญญา แต่ผู้ให้ยืมจะเรียกคืนก่อนนั้นก็ ได้ เมื่อ เวลาได้ล่วงไปพอแก่การที่ผู้ยืมจะได้ใช้สอยทรัพย์สินนั้นเสร็จแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าเวลาก็ไม่ได้กำหนดกันไว้ ทั้งในสัญญาก็ไม่ปรากฏว่ายืมไปใช้เพื่อการใดไซ้ ท่านว่า ผู้ให้ยืมจะเรียกของคืนเมื่อไรก็ได้

มาตรา 647 ค่าใช้จ่ายอันเป็นปกติแก่การบำรุงรักษาทรัพย์สินซึ่งยืมนั้นผู้ยืมต้อง เป็นผู้เสีย

มาตรา 648 อันการยืมใช้คงรูป ย่อมระงับสิ้นไปด้วยมรณะแห่งผู้ยืม

มาตรา 649 ในข้อความรับผิดเพื่อเสียค่าทดแทนอันเกี่ยวกับการยืมใช้ คงรูปนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันสิ้นสัญญา

หมวด 2

ยืมใช้สิ้นเปลือง

มาตรา 650 อันว่ายืมใช้สิ้นเปลืองนั้น คือสัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไปนั้นเป็นปริมาณมีกำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงกันว่าจะคืนทรัพย์สิน เป็นประเภท ชนิด และประมาณเช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืมนั้น สัญญานี้ย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม

มาตรา 651 ค่าฤชาธรรมเนียมในการทำสัญญาก็ดี ค่าส่งมอบและส่งคืนทรัพย์สินซึ่ง ยืมก็ดี ย่อมตกแก่ผู้ยืมเป็นผู้เสีย

มาตรา 652 ถ้าในสัญญาไม่มีกำหนดเวลาให้คืนทรัพย์สินซึ่งยืมไป ผู้ให้ยืม จะบอกกล่าวแก่ผู้ยืมให้คืนทรัพย์สินภายในเวลาอันควร ซึ่งกำหนดให้ในคำบอกกล่าวนั้นก็

มาตรา 653 การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่ง การกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหา

ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมี หลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง หรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่ง การกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

มาตรา 654 ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญา กำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี

มาตรา 655 ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ แต่ทว่าเมื่อดอกเบี้ย
 ค้างชำระไม่น้อยกว่าปีหนึ่ง คู่สัญญาผู้ยืมจะตกลงกันให้เอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วให้คิด
 ดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นก็ได้ แต่การตกลงเช่นนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

ส่วนประเพณีการค้าขายที่คำนวณดอกเบี้ยต้นในบัญชีเดิรสะพัดก็ดี ในการ
 ค้าขายอย่างอื่นทำนองเช่นว่านี้ก็ดี หอยอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติซึ่งกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นไม่

มาตรา 656 ถ้าทำสัญญายืมเงินกัน และผู้ยืมยอมรับเอาสิ่งของหรือ
 ทรัพย์สินอย่างอื่นแทนจำนวนเงินนั้นไซ้ ท่านให้คิดเป็นหนี้ค้างชำระโดยจำนวนเท่ากับราคา
 ท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ

ถ้าทำสัญญายืมเงินกัน และผู้ให้ยืมยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็น
 การชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไซ้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระเช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับ
 ราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ

ความตกลงกันอย่างไร ๆ ชัดกับข้อความดังกล่าวมานี้ท่านว่าเป็นโมฆะ

ลักษณะ 10

ฝากทรัพย์

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 657 อันว่าฝากทรัพย์นั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ฝาก
 ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับฝาก และผู้รับฝากตกลงว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สิน
 นั้นไว้ในอารักขาแห่งตน แล้วจะคืนให้

มาตรา 658 ถ้าโดยพฤติการณ์พึงคาดหมายได้ว่าเขาได้รับฝากทรัพย์ก็เพื่อ
 จะได้รับบำเหน็จค่าฝากทรัพย์เท่านั้นไซ้ ท่านให้ถือว่าเป็นอันตกลงกันแล้วโดยปริยายว่ามีบำเหน็จ
 เช่นนั้น

มาตรา 659 ถ้าการรับฝากทรัพย์เป็นการทำให้เปล่าไม่มีบำเหน็จไซ้ท่านว่าผู้รับ
 ฝากจำต้องใช้ความระมัดระวังสงวนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเหมือนเช่นเคยประพฤติในกิจการของตนเอง

ถ้าการรับฝากทรัพย์นั้นมีบำเหน็จค่าฝาก ท่านว่าผู้รับฝากจำต้องใช้ความ
 ระมัดระวังและใช้ฝีมือเพื่อสงวนทรัพย์สินนั้นเหมือนเช่นวิญญูชนจะพึงประพฤติโดยพฤติการณ์
 ดังนั้น ทั้งนี้ย่อมรวมทั้งการใช้ฝีมืออันพิเศษเฉพาะการในที่ซึ่งจะใช้ฝีมือเช่นนั้นด้วย

ถ้าและผู้รับฝากเป็นผู้มิวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขาย หรืออาชีพอย่างหนึ่งอย่างใด ก็
 จำต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการ
 ค้าขายหรืออาชีพอย่างนั้น

มาตรา 660 ถ้าผู้ฝากมิได้อนุญาต และผู้รับฝากเอาทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นออกใช้สอย

เอง หรือเอาไปให้บุคคลภายนอกใช้สอย หรือให้บุคคลภายนอกเก็บรักษาไซ้ ท่านว่าผู้รับฝากจะต้อง
รับผิดชอบเมื่อทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นสูญหายหรือบุบสลายอย่างหนึ่งอย่างใด แม้ถึงจะเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย
เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไร ๆ ทรัพย์สินนั้นก็คงจะต้องสูญหายหรือ
บุบสลายอยู่นั่นเอง

มาตรา 661 ถ้าบุคคลภายนอกอ้างว่ามีสิทธิเหนือทรัพย์สินซึ่งฝากและยื่นฟ้องผู้รับ
ฝากก็ดี หรือยึดทรัพย์สินนั้นก็ดี ผู้รับฝากต้องรับบอกกล่าวแก่ผู้ฝากโดยพลัน

มาตรา 662 ถ้าได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะพึงคืนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเมื่อไร ท่านว่า
ผู้รับฝากไม่มีสิทธิจะคืนทรัพย์สินก่อนถึงเวลากำหนด เว้นแต่ในเหตุจำเป็นอันมิอาจจะก้าวล่วงเสียได้

มาตรา 663 ถึงแม้ว่าคู่สัญญาจะได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะพึงคืนทรัพย์สิน
ซึ่งฝากนั้นเมื่อไรก็ตาม ถ้าว่าผู้ฝากจะเรียกคืนในเวลาใด ๆ ผู้รับฝากก็ต้องคืนให้

มาตรา 664 ถ้าคู่สัญญาไม่ได้กำหนดเวลาไว้ว่าจะพึงคืนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเมื่อไร
ไซ้ ผู้รับฝากอาจคืนทรัพย์สินนั้นได้ทุกเมื่อ

มาตรา 665 ผู้รับฝากจำต้องคืนทรัพย์สินซึ่งรับฝากไว้นั้นให้แก่ผู้ฝากหรือทรัพย์สิน
นั้นฝากในนามของผู้ใด คืนให้แก่ผู้ใด หรือผู้รับฝากได้รับคำสั่งโดยชอบให้คืนทรัพย์สินนั้นไปแก่ผู้ใด
คืนให้แก่ผู้ใด

แต่หากผู้ฝากทรัพย์สินตาย ท่านให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่ทายาท

มาตรา 666 เมื่อคืนทรัพย์สิน ถ้ามีดอกผลเกิดแต่ทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเท่าใด
ผู้รับฝากจำต้องส่งมอบพร้อมไปกับทรัพย์สินนั้นด้วย

มาตรา 667 ค่าคืนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้น ย่อมตกแก่ผู้ฝากเป็นผู้เสีย

มาตรา 668 ค่าใช้จ่ายอันควรแก่การบำรุงรักษาทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นผู้ฝากจำต้อง
ชดใช้ให้แก่ผู้รับฝาก เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้โดยสัญญาฝากทรัพย์สินว่าผู้รับฝากจะต้องออกเงินค่าใช้จ่าย
นั้นเอง

มาตรา 669 ถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญา หรือไม่มีกำหนดโดยจารีตประเพณีว่า
บำเหน็จค่าฝากทรัพย์สินนั้นจะพึงชำระเมื่อไรไซ้ ท่านให้ชำระเมื่อคืนทรัพย์สินซึ่งฝาก
ถ้าได้กำหนดเวลาไว้เป็นระยะอย่างไร ก็พึงชำระเมื่อสิ้นระยะเวลาที่ทุกคราวไป

มาตรา 670 ผู้รับฝากชอบที่จะยึดหน่วงเอาทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นไว้ได้จนกว่าจะได้รับ
เงินบรรดาที่ค้างชำระแก่ตนเกี่ยวกับการฝากทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 671 ในข้อความรับผิดชอบเพื่อใช้เงินบำเหน็จค่าฝากทรัพย์สินก็ดี ชดใช้เงิน
 ค่าใช้จ่ายก็ดี ใช้ค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวแก่การฝากทรัพย์สินก็ดี ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลา
 หกเดือนนับแต่วันสิ้นสัญญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 หมวด 2

วิธีเฉพาะการฝากเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 มาตรา 672 ถ้าฝากเงิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้รับฝากไม่พึงต้องส่งคืนเป็น
 เงินทองตราอันเดียวกันกับที่ฝากแต่จะต้องคืนเงินให้ครบจำนวน
 อนึ่งผู้รับฝากจะเอาเงินซึ่งฝากนั้นออกใช้ก็ได้ แต่หากจำต้องคืนเงินให้ครบจำนวน
 เท่านั้น แม้ว่าเงินซึ่งฝากนั้นจะได้สูญหายไปด้วยเหตุสุดวิสัยก็ตามผู้รับฝากก็จำต้องคืนเงินเป็นจำนวน
 ดังว่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 มาตรา 673 เมื่อใดผู้รับฝากจำต้องคืนเงินแต่เพียงเท่าจำนวนที่ฝากผู้ฝากจะเรียก
 ถอนเงินคืนก่อนถึงเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ไม่ได้ หรือฝ่ายผู้รับฝากจะส่งคืนเงินก่อนถึงเวลานั้นก็ได้ดู
 กัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 มาตรา 674 เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเทล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น จะต้อง
 รับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างไร ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัย หาก
 ได้พามา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 มาตรา 675 เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือ
 แขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างไร ๆ แม้ถึงว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะ
 ผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรม โฮเทล หรือสถานที่เช่นนั้นก็คงต้องรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ความรับผิดชอบนี้ ถ้าเกี่ยวข้องกับเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น
 ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ไซ้ ท่านจำกัดไว้เพียงห้าร้อยบาท เว้นแต่จะได้
 ฝากของมีค่าเช่นนี้ไว้แก่เจ้าสำนักและได้บอกราคาแห่งของนั้นชัดแจ้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 แต่เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือ
 แต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น หรือแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบิวรารของเขา
 หรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 มาตรา 676 ทรัพย์สินซึ่งมิได้นำฝากบอกราคาชัดแจ้งนั้น เมื่อพบเห็นว่าสูญหาย
 หรือบุบสลายขึ้นคนเดินทางหรือแขกอาศัยต้องแจ้งความนั้นต่อเจ้าสำนักโรงแรม โฮเทล หรือสถานที่

เช่นนั้นทันที มิฉะนั้นท่านว่าเจ้าสำนักย่อมพ้นจากความรับผิดชอบตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 674 และ 675

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 677 ถ้ามีคำแจ้งความปิดไว้ในโรงแรม โฮเทล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่า

นี้ เป็นข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักไซร์ ท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่คน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เดินทางหรือแขกอาศัยจะได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบว่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 678 ในข้อความรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทาง

หรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยออกไปจากสถานที่นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 679 เจ้าสำนักชอบที่จะยึดหน่วงเครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่น

ของคนเดินทางหรือแขกอาศัยอันเอาไว้ในโรงแรม โฮเทล หรือสถานที่เช่นนั้นได้จนกว่าจะได้รับใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บรรดาที่ค้างชำระแก่ตน เพื่อการพักอาศัยและการอื่น ๆ อันได้ทำให้แก่คนเดินทางหรือแขกอาศัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามที่เขาพึงต้องการนั้น รวมทั้งการขดใช้เงินทั้งหลายที่ได้ออกแทนไปด้วย

เจ้าสำนักจะเอาทรัพย์สินที่ได้ยึดหน่วงไว้เช่นว่านั้นออกขายทอดตลาด แล้ว

หักเอาเงินใช้จำนวนที่ค้างชำระแก่ตน รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จากเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นก็ได้ แต่ท่านมิให้เจ้าสำนักใช้สิทธิตั้งว่านี้ จนเมื่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) ทรัพย์สินนั้นตกอยู่แก่ตนเป็นเวลานานถึงหกสัปดาห์ยังมีได้รับชำระหนี้สิน

และ

(2) อย่างน้อยเดือนหนึ่งก่อนวันขายทอดตลาด ตนได้ประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์

ประจำท้องถิ่นฉบับหนึ่งแจ้งความจำนงที่จะขายทรัพย์สิน บอกลักษณะแห่งทรัพย์สินที่จะขายโดยย่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กับถ้ารู้ชื่อเจ้าของก็บอกด้วย

เมื่อขายทอดตลาดหักใช้หนี้ดังกล่าวแล้ว มีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใดต้องคืนให้แก่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เจ้าของ หรือฝากไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์สินตามบทบัญญัติในมาตรา 331 และ 333

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 11

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำประกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 680 อันว่าคำประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ค้ำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

อนึ่งสัญญาค้ำประกันนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 681 อันคำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อหนีอันสมบูรณ์
 หนีในโอกาสหรือหนีมีเงื่อนไข จะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนีนั้นอาจเป็นผลได้
 จริง ก็ประกันได้

หนีอันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนีเพราะทำด้วยสำคัญผิดหรือเพราะ
 เป็นผู้ไร้ความสามารถนั้น ก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้ค้ำประกันรู้เหตุสำคัญผิดหรือ
 ไร้ความสามารถนั้นในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตน

มาตรา 682 ท่านว่าบุคคลจะยอมเข้าเป็นผู้รับเรือน คือเป็นประกันของ
 ผู้ค้ำประกันอีกชั้นหนึ่ง ก็เป็นได้

ถ้าบุคคลหลายคนยอมตนเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้รายเดียวกันไซ้ท่านว่า
 ผู้ค้ำประกันเหล่านั้นมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนีร่วมกัน แม้ถึงว่าจะมิได้เข้ารับค้ำประกันรวมกัน

มาตรา 683 อันคำประกันอย่างไม่มีจำกัดนั้นย่อมคุ้มถึงดอกเบี้ยและค่าสินไหม
 ทดแทนซึ่งลูกหนีค้างชำระ ตลอดจนค่าการติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นด้วย

มาตรา 684 ผู้ค้ำประกันย่อมรับผิดชอบเพื่อค่าฤชาธรรมเนียมความซึ่งลูกหนีจะต้องใช้
 ให้แก่เจ้าหนี แต่ถ้าโจทก์ฟ้องคดีโดยมิได้เรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ก่อนไซ้ ท่านว่า
 ผู้ค้ำประกันหาต้องรับผิดชอบเพื่อใช้ค่าฤชาธรรมเนียมเช่นนั้นไม่

มาตรา 685 ถ้าเมื่อบังคับตามสัญญาค้ำประกันนั้น ผู้ค้ำประกันไม่ชำระหนี้ทั้งหมด
 ของลูกหนี รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน และอุปกรณ์ด้วยไซ้หนี้ยังเหลืออยู่เท่าใดท่านว่าลูกหนี
 ยังคงรับผิดชอบต่อเจ้าหนีในส่วนที่เหลือนั้น

หมวด 2

ผลก่อนชำระหนี้

มาตรา 686 ลูกหนีผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่าเจ้าหนีชอบที่จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระ
 หนี้ได้แต่ต้น

มาตรา 687 ผู้ค้ำประกันไม่จำต้องชำระหนี้ก่อนถึงเวลากำหนดที่จะชำระ แม้ถึงว่า
 ลูกหนีจะไม่อาจถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งเงื่อนไขเวลาเริ่มต้นหรือเวลาสุดสิ้นได้ต่อไปแล้ว

มาตรา 688 เมื่อเจ้าหนีทวงให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันจะขอให้เรียกลูกหนี
 ชำระก่อนก็ได้ เว้นแต่ลูกหนีจะถูกศาลพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเสียแล้ว หรือไม่ปรากฏว่าลูกหนี
 ไปอยู่แห่งใดในพระราชอาณาเขต

มาตรา 689 ถึงแม้จะได้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าวมาในมาตราก่อนนั้นแล้วก็ตาม ถ้าผู้ค้ำประกันพิสูจน์ได้ว่าลูกหนี้มีทางที่จะชำระหนี้ได้และการที่จะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้นจะไม่เป็นการยากไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องบังคับการชำระหนี้รายนั้นเอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ก่อน

มาตรา 690 ถ้าเจ้าหนี้มีทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ติดไว้เป็นประกันไซ้ เมื่อผู้ค้ำประกันร้องขอ ท่านว่าเจ้าหนี้จะต้องให้ชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นก่อน

มาตรา 691 ถ้าผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบร่วมกันกับลูกหนี้ท่านว่าผู้ค้ำประกันย่อมไม่มีสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา 688, 689 และ 690

มาตรา 692 อายุความสะดุดหยุดลงเป็นโทษแก่ลูกหนี้นั้น ย่อมเป็นโทษแก่ผู้ค้ำประกันด้วย

หมวด 3

ผลภายหลังชำระหนี้

มาตรา 693 ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใด ๆ เพราะการค้ำประกันนั้น อนึ่งผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย

มาตรา 694 นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้ำประกันมีต่อเจ้าหนี้นั้น ท่านว่าผู้ค้ำประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย

มาตรา 695 ผู้ค้ำประกันซึ่งละเลยไม่ยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้นั้น ท่านว่า ย่อมสิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ลูกหนี้เพียงเท่าที่ไม่ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้ว่ามีข้อต่อสู้เช่นนั้น และที่ไม่รู้นั้นมีได้เป็นเพราะความผิดของตนด้วย

มาตรา 695 ผู้ค้ำประกันไม่มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ลูกหนี้ได้ ถ้าว่าตนได้ชำระหนี้แทนไปโดยมิได้บอกลูกหนี้ และลูกหนี้ยังมีความมาชำระหนี้ซ้ำอีก ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ค้ำประกันก็ได้แต่เพียงจะฟ้องเจ้าหนี้เพื่อคืนลาภมิควรได้เท่านั้น

มาตรา 697 ถ้าเพราะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเจ้าหนี้เองเป็นเหตุให้ผู้ค้ำประกันไม่อาจเข้ารับช่วงได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสิทธิที่ดี จำนองก็ดี จำนำก็ดี และบุรีมสิทธิอันได้ให้ไว้แก่เจ้าหนี้แต่ก่อนหรือในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกันเพื่อชำระหนี้ นั้น ท่านว่าผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเพียงเท่าที่ตนต้องเสียหายเพราะการนั้น

หมวด 4

ความระงับสิ้นไปแห่งการค้าประกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 698 อันผู้ค้าประกันยอมหลุดพ้นจากความรับผิด ในขณะที่เมื่อหนึ่งของลูกหนี้
ระงับสิ้นไปไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ

มาตรา 699 การค้าประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวไม่มีจำกัดเวลาเป็นคุณ
แก่เจ้าหนี้ยัน ท่านว่าผู้ค้าประกันอาจเลิกเสียเพื่อคราวอันเป็นอนาคตได้ โดยบอกกล่าวความประสงค์
นั้นแก่เจ้าหนี้

ในกรณีเช่นนี้ ท่านว่าผู้ค้าประกันไม่ต้องรับผิดในกิจการที่ลูกหนี้กระทำลงภายหลัง
คำบอกกล่าวนั้นได้ไปถึงเจ้าหนี้

มาตรา 700 ถ้าการค้าประกันนั้นอันจะต้องชำระ ณ เวลาที่กำหนดแน่นอนและเจ้าหนี้
ยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ไซ้ ท่านว่าผู้ค้าประกันยอมหลุดพ้นจากความรับผิด
แต่ถ้าผู้ค้าประกันได้ตกลงด้วยในการผ่อนเวลา ท่านว่าผู้ค้าประกันหาหลุดพ้นจาก
ความรับผิดไม่

มาตรา 701 ผู้ค้าประกันจะขอชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตั้งแต่เมื่อถึงกำหนดชำระก็ได้
ถ้าเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้ ผู้ค้าประกันก็เป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิด

ลักษณะ 12

จำนวน

หมวด 1

บทเปิดเสร็จทั่วไป

มาตรา 702 อันว่าจำนวนนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้จำนองเอา
ทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจำนอง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่มอบ
ทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง

ผู้รับจำนองชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองก่อนเจ้าหนี้สามัญ
มีพักต้องพิเคราะห์ว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะได้โอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือหาไม่

มาตรา 703 อันอสังหาริมทรัพย์นั้นอาจจำนองได้ไม่ว่าประเภทใด ๆ
สังหาริมทรัพย์อันจะกล่าวต่อไปนี้ก็อาจจำนองได้ดุจกัน หากว่าได้จดทะเบียน

ไว้แล้วตามกฎหมาย คือ

- (1) เรือกำปั่น หรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวาง
ตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป
- (2) แพง
- (3) สัตว์พาหนะ

(4) สั่งหาทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งกฎหมายหากบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 704 สัญญาจำนองต้องระบุทรัพย์สินซึ่งจำนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 705 การจำนองทรัพย์สินนั้น นอกจากผู้เป็นเจ้าของในขณะนั้นแล้ว
ท่านว่าใครอื่นจะจำนองหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 706 บุคคลมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแต่ภายในบังคับเงื่อนไขเช่นใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จะจำนองทรัพย์สินนั้นได้แต่ภายในบังคับเงื่อนไขเช่นนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 707 บทบัญญัติมาตรา 681 ว่าด้วยค้ำประกันนั้น ท่านให้ใช้ได้ใน

การจำนอง อนุโลมตามควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 708 สัญญาจำนองนั้นต้องมีจำนวนเงินระบุไว้เป็นเงินไทยเป็นจำนวน
แน่ตรงตัว หรือจำนวนชั้นสูงสุดที่ได้เอาทรัพย์สินจำนองนั้นตราไว้เป็นประกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 709 บุคคลหนึ่งจะจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อื่น

บุคคลอื่นจะต้องชำระ ก็ให้ทำได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 710 ทรัพย์สินหลายสิ่งมีเจ้าของคนเดียวหรือหลายคน จะจำนอง
เพื่อประกันการชำระหนี้แต่รายหนึ่งรายเดียว ท่านก็ให้ทำได้

และในการนี้คู่สัญญาจะตกลงกันดังต่อไปนี้ก็ได้ คือว่า

(1) ให้ผู้รับจำนองใช้สิทธิบังคับเอาแก่ทรัพย์สินซึ่งจำนองตามลำดับอันระบุไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ให้ถือเอาทรัพย์สินแต่ละสิ่งเป็นประกันหนี้เฉพาะแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด

ที่ระบุไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 711 การที่จะตกลงกันไว้เสียแต่ก่อนเวลานี้ถึงกำหนดชำระเป็นข้อความ

อย่างใดอย่างหนึ่งว่า ถ้าไม่ชำระหนี้ ให้ผู้รับจำนองเข้าเป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งจำนอง หรือว่าให้จัดการ
แก่ทรัพย์สินนั้นเป็นประการอื่นอย่างใด นอกจากตามบทบัญญัติทั้งหลายว่าด้วยการบังคับจำนองนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 712 แม้ถึงว่ามีข้อสัญญาเป็นอย่างอื่นก็ตามทรัพย์สินซึ่งจำนองไว้แก่บุคคล
หนึ่งนั้น ท่านว่าจะเอาไปจำนองแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง ในระยะเวลาที่สัญญาแล้วยังมีอายุอยู่
ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 713 ถ้ามีได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาจำนอง ท่านว่าผู้จำนองจะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ชำระหนี้จำนองเป็นงวด ๆ ก็ได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 714 อันสัญญาจำนองนั้น ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 2
สิทธิจำนองครอบเพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 715 ทรัพย์สินซึ่งจำนองย่อมเป็นประกันเพื่อการชำระหนี้กับทั้งค่าอุปกรณ์ต่อไปนี้ด้วย คือ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
(1) ดอกเบี้ย
(2) ค่าสินไหมทดแทนในการไม่ชำระหนี้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
(3) ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับจำนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 716 จำนองย่อมครอบคลุมไปถึงบรรดาทรัพย์สินซึ่งจำนองหมดทุกสิ่ง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
แม้จะได้ชำระหนี้แล้วบางส่วน

มาตรา 717 แม้ว่าทรัพย์สินซึ่งจำนองจะแบ่งออกเป็นหลายส่วนก็ตามท่านว่าจำนองก็ยังคงครอบคลุมไปถึงส่วนเหล่านั้นหมดทุกส่วนด้วยกันอยู่นั่นเอง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ถึงกระนั้นก็ดี ถ้าผู้รับจำนองยินยอมด้วย ท่านว่าจะโอนทรัพย์สินส่วนหนึ่งส่วนใดไปปลอดจากจำนองก็ให้ทำได้ แต่ความยินยอมดังกล่าวนี้หากมิได้จดทะเบียน ท่านว่าจะยกเอาขึ้นเป็นข้อต่อสู้แก่บุคคลภายนอกหาได้ไม่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 718 จำนองย่อมครอบคลุมไปถึงทรัพย์สินทั้งปวงอันติดพันอยู่กับทรัพย์สินซึ่งจำนอง แต่ต้องอยู่ภายในบังคับซึ่งท่านจำกัดไว้ในสามมาตราต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 719 จำนองที่ดินไม่ครอบคลุมไปถึงเรือนโรงอันผู้จำนองปลูกสร้างลงในที่ดินภายหลังวันจำนอง เว้นแต่จะมีข้อความกล่าวไว้โดยเฉพาะในสัญญาว่าให้ครอบคลุมไปถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
แต่กระนั้นก็ดี ผู้รับจำนองจะให้ขายเรือนโรงนั้นรวมไปกับที่ดินด้วยก็ได้ แต่ผู้รับจำนองอาจใช้บุริมสิทธิของตนได้เพียงแก่ราคาที่ดินเท่านั้น

มาตรา 720 จำนองเรือนโรงหรือส่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งได้ทำขึ้นไว้บนดินหรือใต้ดิน ในที่ดินอันเป็นของผู้อื่นเขานั้นย่อมไม่ครอบคลุมไปถึงที่ดินนั้นด้วยฉนั้นใดกลับกันก็ฉนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 721 จำนองไม่ครอบคลุมไปถึงดอกผลแห่งทรัพย์สินซึ่งจำนอง เว้นแต่ในเมื่อผู้รับจำนองได้บอกกล่าวแก่ผู้จำนองหรือผู้รับโอนแล้วว่าตนจำนองจะบังคับจำนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สิทธิและหน้าที่ของผู้รับจ้างและผู้จ้าง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 722 ถ้าทรัพย์สินได้จ้างแล้ว และภายหลังที่จดทะเบียนจ้าง
มีจดทะเบียนการจำยอมหรือทรัพย์สินหรืออย่างอื่น โดยผู้รับจ้างมิได้ยินยอมด้วยไซ้ ท่านว่าสิทธิ
จ้างยอมเป็นใหญ่กว่าการจำยอมหรือทรัพย์สินหรืออย่างอื่นนั้น หากว่าเป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้รับ
จ้างในเวลาบังคับจ้าง ก็ให้ลบลสิทธิตกแล้วหลังนั้นเสียจากทะเบียน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 723 ถ้าทรัพย์สินซึ่งจ้างบุบสลาย หรือถ้าทรัพย์สินซึ่งจ้างแต่
สิ่งใดสิ่งหนึ่งสูญหายหรือบุบสลาย เป็นเหตุให้ไม่เพียงพอแก่การประกันไซ้ ท่านว่าผู้รับจ้างจะ
บังคับจ้างเสียในทันทีก็ได้ เว้นแต่เมื่อเหตุนั้นมีได้เป็นเพราะความผิดของผู้จ้าง และผู้จ้างก็
เสนอจะจ้างทรัพย์สินอื่นแทนให้มีราคาเพียงพอหรือเสนอจะรับซ่อมแซมแก้ไขความบุบสลายนั้น
ภายในเวลาอันสมควรแก่เหตุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 724 ผู้จ้างใดได้จ้างทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้
บุคคลอื่นจะต้องชำระแล้ว และเข้าชำระหนี้เสียเองแทนลูกหนี้เพื่อจะปกป้องมิให้ต้องบังคับจ้างรู้
ท่านว่าผู้จ้างนั้นชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจากลูกหนี้ตามจำนวนที่ตนได้ชำระไป
ถ้าว่าต้องบังคับจ้าง ท่านว่าผู้จ้างชอบที่จะได้รับเงินใช้คืนจากลูกหนี้
ตามจำนวนซึ่งผู้รับจ้างจะได้รับใช้หนี้จากการบังคับจ้างนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 725 เมื่อบุคคลสองคนหรือกว่านั้นต่างได้จ้างทรัพย์สินแห่งตน
เพื่อประกันหนี้แต่รายหนึ่งรายเดียวอันบุคคลอื่นจะต้องชำระและมีได้ระบุดำดับไว้ไซ้ ท่านว่า
ผู้จ้างซึ่งได้เป็นผู้ชำระหนี้ หรือเป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งต้องบังคับจ้างนั้นหากมีสิทธิจะไล่เบี้ยเอา
แก่ผู้จ้างอื่น ๆ ต่อไปได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 726 เมื่อบุคคลหลายคนต่างได้จ้างทรัพย์สินแห่งตนเพื่อประกัน
หนี้แต่รายหนึ่งรายเดียวอันบุคคลอื่นจะต้องชำระและได้ระบุดำดับไว้ด้วยไซ้ ท่านว่าการที่ผู้รับจ้าง
ยอมปลดหนี้ให้แก่ผู้จ้างคนหนึ่งนั้น ย่อมทำให้ผู้จ้างคนหลัง ๆ ให้หลุดพ้นด้วยเพียงขนาดที่เขา
ต้องรับความเสียหายแต่การนั้น

มาตรา 727 ถ้าบุคคลคนเดียวจ้างทรัพย์สินแห่งตนเพื่อประกันหนี้
บุคคลอื่นจะต้องชำระ ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 697, 700 และ 701 ว่าด้วยค้ำประกันนั้นบังคับ
อนุโลมตามควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 4

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การบังคับจ้าง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 728 เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าว ไปยังลูกหนี้ก่อนเพื่อให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ถ้าและลูกหนี้ ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สิน ซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 729 นอกจากทางแก้ตั้งบัญญัติไว้ในมาตราก่อนนั้น ผู้รับจำนอง

ยังชอบที่จะเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดได้ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขดังกล่าวต่อไปนี้

- (1) ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลาถึงห้าปี
- (2) ผู้จำนองมิได้แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาทรัพย์สินนั้นท่วมจำนวน

เงินอันค้างชำระ และ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (3) ไม่มีการจำนองรายอื่น หรือบุริมสิทธิอื่นได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สิน

อันเดียวกันนี้เอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 730 เมื่อทรัพย์สินอันหนึ่งอันเดียวได้จำนองแก่ผู้รับจำนองหลายคน ด้วยกัน ท่านให้ถือลำดับผู้รับจำนองเรียงตามวันและเวลาจดทะเบียน และผู้รับจำนองคนก่อนได้รับใช้ หนี้ก่อนผู้รับจำนองคนหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 731 อันผู้รับจำนองคนหลังจะบังคับตามสิทธิของตนให้เสียหายแก่ ผู้รับจำนองคนก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 732 ทรัพย์สินซึ่งจำนองขายทอดตลาดได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใด ท่านให้จัดใช้แก่ผู้รับจำนองเรียงตามลำดับ และถ้ายังมีเงินเหลืออยู่อีก ก็ให้ส่งมอบแก่ผู้จำนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 733 ถ้าเอาทรัพย์สินจำนองหลุด และราคาทรัพย์สินนั้นมีประมาณต่ำกว่า จำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่ก็ดี หรือถ้าเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองออกขายทอดตลาดใช้หนี้ได้เงินจำนวน สุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระกันอยู่นั้นก็ดี เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใด ท่านว่าลูกหนี้ต้องชำระ ครบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 734 ถ้าจำนองทรัพย์สินหลายสิ่งเพื่อประกันหนี้แต่รายหนึ่งรายเดียว

และมีได้ระบุลำดับไว้ไซ้ ท่านว่าผู้รับจำนองจะใช้สิทธิของตนบังคับแก่ทรัพย์สินนั้น ๆ ทั้งหมดหรือแต่ เพียงบางสิ่งก็ได้ แต่ท่านห้ามมิให้ทำเช่นนั้นแก่ทรัพย์สินมากกว่าที่จำเป็นเพื่อใช้หนี้ตามสิทธิแห่งตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้รับจำนองใช้สิทธิของตนบังคับแก่ทรัพย์สินทั้งหมดพร้อมกัน ท่านให้ แบ่งภาระแห่งหนี้นั้นกระจายไปตามส่วนราคาแห่งทรัพย์สินนั้น ๆ เว้นแต่ในกรณีที่ได้ระบุจำนวนเงิน จำนองไว้เฉพาะทรัพย์สินแต่ละสิ่ง ๆ เป็นจำนวนเท่าใดท่านให้แบ่งกระจายไปตามจำนวนเงินจำนองที่ ระบุไว้เฉพาะทรัพย์สินนั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ถ้าผู้รับจำนองใช้สิทธิของตนบังคับแก่ทรัพย์สินอันใดอันหนึ่งแต่เพียงสิ่งเดียวไซ้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับจ้างจะให้ชำระหนี้อันเป็นส่วนของตนทั้งหมดจากทรัพย์สินอันนั้นก็ได้ในกรณีเช่นนั้น ท่านให้ถือว่าผู้รับจ้างคนถัดไปโดยลำดับย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้รับจ้างคนก่อนและจะเข้าบังคับจ้างองแทนที่คนก่อนก็ได้แต่เพียงเท่าจำนวนซึ่งผู้รับจ้างคนก่อนจะพึงได้รับจากทรัพย์สินอื่น ๆ ตามบทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 735 เมื่อผู้รับจ้างคนใดจ้างจะบังคับจ้างองเอาแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้างอง ท่านว่าต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้าเดือนหนึ่งก่อนแล้วจึงจะบังคับจ้างองได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด 5 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิทธิและหน้าที่ของผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้างอง

มาตรา 736 ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้างองจะไถ่ถอนจ้างองก็ได้ ถ้าหากมิได้เป็นตัวลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน หรือเป็นทายาทของลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน

มาตรา 737 ผู้รับโอนจะไถ่ถอนจ้างองเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้าผู้รับจ้างองได้บอกกล่าวว่ามีจ้างองจะบังคับจ้างองไซ้ ผู้รับโอนต้องไถ่ถอนจ้างองภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันรับคำบอกกล่าว

มาตรา 738 ผู้รับโอนซึ่งประสงค์จะไถ่ถอนจ้างองต้องบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่ผู้เป็นลูกหนี้ชั้นต้น และต้องส่งคำเสนอไปยังบรรดาเจ้าหนี้ที่ได้จดทะเบียน ไม่ว่าในทางจ้างองหรือประการอื่นว่าจะรับใช้เงินให้เป็นจำนวนอันสมควรกับราคาทรัพย์สินนั้น

คำเสนอนั้นให้แจ้งข้อความทั้งหลายต่อไปนี้ คือ

- (1) ตำแหน่งแหล่งที่และลักษณะแห่งทรัพย์สินซึ่งจ้างอง
 - (2) วันซึ่งโอนกรรมสิทธิ์
 - (3) ชื่อเจ้าของเดิม
 - (4) ชื่อและภูมิลำเนาของผู้รับโอน
 - (5) จำนวนเงินที่เสนอว่าจะใช้
 - (6) จำนวนยอดจำนวนเงินที่ค้างชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่ง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์และจำนวนเงินที่จะจัดเป็นส่วนใช้แก่บรรดาเจ้าหนี้ตามลำดับกัน
- อนึ่งให้คัดสำเนารายงานจดทะเบียนของเจ้าพนักงานในเรื่องทรัพย์สินซึ่งจ้างองนั้นอันเจ้าพนักงานรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องส่งไปด้วย

มาตรา 739 ถ้าเจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดไม่ยอมรับคำเสนอเจ้าหนี้คนนั้นต้องฟ้องคดีต่อศาลภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันมีคำเสนอเพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจ้างองนั้น แต่เจ้าหนี้นั้นจะต้องปฏิบัติตามการดังจะกล่าวต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) ออกเงินตรองค่าฤชาธรรมเนียมการขายทอดตลาด

(2) ต้องเข้าสู่ราคาเอง หรือแต่งคนเข้าสู่ราคาเป็นจำนวนเงินสูงกว่าที่ผู้รับโอนเสนอ
จะใช้

(3) บอกล่าวการที่ตนไม่ยอมนั้นให้ผู้รับโอนและเจ้าหนี้คนอื่น ๆ บรรดา
ได้จดทะเบียน กับทั้งเจ้าของทรัพย์สินก่อนและลูกหนี้ชั้นต้นทราบด้วย

มาตรา 740 ถ้าขายทอดตลาดได้เงินจำนวนสุทธิลำจำนวนเงินที่ผู้รับโอนเสนอว่าจะ
ใช้ ท่านให้ผู้รับโอนเป็นผู้ออกใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในการขายทอดตลาดถ้าได้ไม่ถึงลำจำนวน ท่านให้
เจ้าหนี้ผู้ร้องขอให้ขายทอดตลาดเป็นผู้ออก

มาตรา 741 เมื่อเจ้าหนี้ทั้งหลายได้สนองรับคำเสนอทั่วทุกคนแล้ว โดยแสดงออก
ชัดหรือโดยปริยายก็ดี ท่านว่าจำนองหรือบุริมสิทธิก็เป็นอันไถ่ถอนได้ด้วยผู้รับโอนใช้เงินหรือวางเงิน
ตามจำนวนที่เสนอจะใช้แทนการชำระหนี้

มาตรา 742 ถ้าการบังคับจำนองก็ดี ถอนจำนองก็ดี เป็นเหตุให้ทรัพย์สิน
ซึ่งจำนองหลุดมือไปจากบุคคลผู้ได้ทรัพย์สินนั้นไว้แต่ก่อนไซ้ ท่านว่าการที่ทรัพย์สินหลุดมือไปเช่นนั้น
หาไม่ผลย้อนหลังไม่ และบุริมสิทธิทั้งหลายของเจ้าหนี้แห่งผู้ทรัพย์สินหลุดมือไปอันมีอยู่เหนือทรัพย์สิน
และได้จดทะเบียนไว้แล้ว ก็ย่อมเข้าอยู่ในลำดับหลังบุริมสิทธิอันเจ้าหนี้ของผู้จำนอง หรือเจ้าของคน
ก่อนได้จดทะเบียนไว้

ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสิทธิใด ๆ อันมีอยู่เหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองเป็นคุณหรือ
เป็นโทษแก่บุคคลผู้ได้ทรัพย์สินซึ่งจำนองไว้แต่ก่อนได้ระงับไปแล้วด้วยเคลื่อนกลิ้งกันในขณะที่ได้
ทรัพย์สินนั้นมาไซ้ สิทธินั้นท่านให้กลับคืนมาเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลผู้นั้นได้อีก ในเมื่อ
ทรัพย์สินซึ่งจำนองกลับหลุดมือไป

มาตรา 743 ถ้าผู้รับโอนได้ทำให้ทรัพย์สินซึ่งจำนองเสื่อมราคาลงเพราะ
การกระทำหรือความประมาทเลินเล่อแห่งตน เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ทั้งหลายผู้มีสิทธิจำนองหรือบุริมสิทธิ
เหนือทรัพย์สินนั้นต้องเสียหายไซ้ ท่านว่าผู้รับโอนจะต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายนั้น อย่างไรก็ดี อัน
ผู้รับโอนจะเรียกเอาเงินจำนวนใด ๆ ซึ่งตนได้ออกไป หรือเรียกให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ตนได้ทำให้
ทรัพย์สินดีขึ้นนั้น ท่านว่าหาอาจจะเรียกได้ไม่ เว้นแต่ที่เป็นการทำให้ทรัพย์สินนั้นงอกราคาขึ้น และจะ
เรียกได้เพียงเท่าจำนวนราคาที่สูงขึ้นเมื่อขายทอดตลาดเท่านั้น

หมวด 6

ความระงับสินไปแห่งสัญญาจำนอง

มาตรา 750 ถ้าทรัพย์สินที่จำหน่ายเป็นสิทธิซึ่งมีตราสารและมีได้ส่งมอบตราสารนั้น ให้แก่ผู้รับจำหน่าย ทั้งมิได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งการจำหน่ายแก่ลูกหนี้แห่งสิทธินั้นด้วยไซ้ ท่านว่าการจำหน่ายย่อมเป็นโมฆะ

มาตรา 751 ถ้าจำหน่ายตราสารชนิดออกให้แก่บุคคลเพื่อเขาสั่ง ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอก เว้นแต่จะได้สลักหลังไว้ที่ตราสารให้ปรากฏการจำหน่ายเช่นนั้น อนึ่งในการนี้ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวแก่ลูกหนี้แห่งตราสาร

มาตรา 752 ถ้าจำหน่ายตราสารชนิดออกให้แก่บุคคลโดยนามและจะโอนกันด้วยสลักหลังไม่ได้ ท่านว่าต้องจดข้อความแสดงการจำหน่ายไว้ให้ปรากฏในตราสารนั่นเอง และท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้แห่งตราสารหรือบุคคลภายนอกเว้นแต่จะได้บอกกล่าวการจำหน่ายนั้นให้ทราบถึงลูกหนี้แห่งตราสาร

มาตรา 753 ถ้าจำหน่ายใบหุ้น หรือใบหุ้นกู้ชนิดระบุชื่อท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บริษัทหรือบุคคลภายนอก เว้นแต่จะได้จดทะเบียนการจำหน่ายนั้นไว้ในสมุดของบริษัทตามบทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะ 22 ว่าด้วยการโอนหุ้นหรือหุ้นกู้

มาตรา 754 ถ้าสิทธิซึ่งจำหน่ายนั้นถึงกำหนดชำระก่อนหนี้ซึ่งประกันไว้นั้นไซ้ ท่านว่าลูกหนี้แห่งสิทธิต้องส่งมอบทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสิทธิให้แก่ผู้รับจำหน่าย และทรัพย์สินนั้นก็กลายเป็นของจำหน่ายแทนสิทธิซึ่งจำหน่าย ถ้าสิทธิซึ่งจำหน่ายนั้นเป็นมูลหนี้ซึ่งต้องชำระเป็นเงิน และถึงกำหนดชำระก่อนหนี้ซึ่งประกันไว้นั้นไซ้ ท่านว่าต้องใช้เงินให้แก่ผู้รับจำหน่ายและผู้จำหน่ายร่วมกัน ถ้าและเขาทั้งสองนั้นไม่ปรองดองตกลงกันได้ ท่านว่าแต่ละคนชอบที่จะเรียกให้วางเงินจำนวนนั้นไว้ ณ สำนักงานฝากทรัพย์สินได้เพื่อประโยชน์อันร่วมกัน

มาตรา 755 ถ้าจำหน่ายสิทธิ ท่านห้ามมิให้ทำสิทธินั้นให้สิ้นไป หรือแก้ไขสิทธินั้นให้เสียหายแก่ผู้รับจำหน่ายโดยผู้รับจำหน่ายมิได้ยินยอมด้วย

มาตรา 756 การที่จะตกลงกันไว้เสียแต่ก่อนเวลาหนี้ถึงกำหนดชำระเป็นข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งว่า ถ้าไม่ชำระหนี้ ให้ผู้รับจำหน่ายเข้าเป็นเจ้าของทรัพย์สินจำหน่าย หรือให้จัดการแก่ทรัพย์สินนั้นเป็นประการอื่นนอกจากตามบทบัญญัติทั้งหลายว่าด้วยการบังคับจำหน่ายนั้นไซ้ ข้อตกลงเช่นนั้นท่านว่าไม่สมบูรณ์

มาตรา 757 บทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะ 13 นี้ ท่านให้ใช้บังคับแก่สัญญาจำหน่ายที่ทำกับผู้ตั้งโรงรับจำหน่ายโดยอนุญาตรัฐบาลแต่เพียงที่ไม่ขัดกับกฎหมายหรือกฎข้อบังคับว่าด้วยโรงจำหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 2

สิทธิและหน้าที่ของผู้จํานำและผู้รับจํานำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 758 ผู้รับจํานำชอบที่จะยึดของจํานำไว้ได้ทั้งหมดจนกว่าจะได้รับชำระหนี้

และค่าอุปกรณ์ครบถ้วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 759 ผู้รับจํานำต้องรักษาทรัพย์สินจํานำไว้ให้ปลอดภัย และต้องสงวน

ทรัพย์สินจํานำนั้นเช่นอย่างวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 760 ถ้าผู้รับจํานำเอาทรัพย์สินซึ่งจํานำออกใช้เอง หรือเอาไปให้

บุคคลภายนอกใช้สอย หรือเก็บรักษาโดยผู้จํานำมิได้ยินยอมด้วยไซ้ ท่านว่าผู้รับจํานำจะต้องรับผิดชอบ

เพื่อที่ทรัพย์สินจํานำนั้นสูญหาย หรือบุบสลายไปอย่างไรก็ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะ

พิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไรก็ตาม ก็คงจะต้องสูญหาย หรือบุบสลายอยู่นั้นเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 761 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาหากมีดอกผลนิตินัยงอกจาก

ทรัพย์สินนั้นอย่างไรก็ตาม ให้ผู้รับจํานำจัดสรรใช้เป็นค่าดอกเบี้ยอันค้างชำระแก่ตน ละถ้าไม่มีดอกเบี้ย

ค้างชำระ ท่านให้จัดสรรใช้ต้นเงินแห่งหนี้อันได้จํานำทรัพย์สินเป็นประกันนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 762 ค่าใช้จ่ายใด ๆ อันควรแก่การบำรุงรักษาทรัพย์สินจํานำนั้น

ผู้จํานำจําต้องชดใช้ให้แก่ผู้รับจํานำ เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 763 ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ เมื่อพ้นหกเดือนนับแต่วัน

ส่งคืน หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินจํานำ คือ

(1) ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความบุบสลายอันผู้รับจํานำก่อให้เกิด

แก่ทรัพย์สินจํานำ

(2) ฟ้องเรียกให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายเพื่อการบำรุงรักษาทรัพย์สินจํานำ

(3) ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแก่ผู้รับจํานำเพราะความ

ชำรุดบกพร่องในทรัพย์สินจํานำซึ่งไม่เห็นประจักษ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

การบังคับจํานำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 764 เมื่อจะบังคับจํานำ ผู้รับจํานำต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้

ก่อนว่า ให้ชำระหนี้และอุปกรณ์ภายในเวลาอันควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้น

ถ้าลูกหนี้ละเลยไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจํานำชอบที่จะเอาทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ซึ่งจำหน่ายออกขายได้ แต่ต้องขายทอดตลาด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนึ่งผู้รับจำหน่ายต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้จำหน่ายบอกเวลาและสถานที่

ซึ่งจะขายทอดตลาดด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 765 ถ้าไม่สามารถจะบอกกล่าวก่อนได้ ผู้รับจำหน่ายจะเอาทรัพย์สินจำหน่ายออกขายทอดตลาดเสียในเมื่อหนี้ค้างชำระมาล่วงหน้าเดือนหนึ่งแล้วก็ให้ทำได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 766 ถ้าจำหน่ายตัวเงิน ท่านให้ผู้รับจำหน่ายเก็บเรียกเงินตามตัวเงินนั้นในวันถึง

สำนักงานกำหนด ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวก่อน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 767 เมื่อบังคับจำหน่ายได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใด ท่านว่าผู้รับจำหน่ายต้องจัดสรรชำระหนี้และอุปกรณเพื่อให้เสร็จสิ้นไป และถ้ายังมีเงินเหลือก็ต้องส่งคืนให้แก่ผู้จำหน่าย หรือแก่บุคคลผู้ควรจะได้เงินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าได้เงินน้อยกว่าจำนวนค้างชำระ ท่านว่าลูกหนี้ก็ยังคงต้องรับใช้ในส่วนของขาดอยู่นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 768 ถ้าจำหน่ายทรัพย์สินสิ่งเพื่อประกันหนี้แต่รายหนึ่งรายเดียวท่านว่าผู้รับจำหน่ายจะเลือกเอาทรัพย์สินสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกขายก็ได้ แต่จะขายจนเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อใช้เงินตามสิทธิแห่งตนนั้นหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 4

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความระงับสิ้นไปแห่งการจำหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 769 อันจำหน่ายยอมระงับสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) เมื่อหนี้ซึ่งจำหน่ายเป็นประกันอยู่นั้นระงับสิ้นไปเพราะเหตุประการอื่น

มิใช่เพราะอายุความ หรือ

(2) เมื่อผู้รับจำหน่ายยอมให้ทรัพย์สินจำหน่ายกลับคืนไปสู่ครอบครองของผู้จำหน่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 14

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เก็บของในคลังสินค้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับเบ็ดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 770 อันว่านายคลังสินค้านั้น คือบุคคลผู้รับทำการเก็บรักษาสินค้าเพื่อบำเหน็จเป็นทางค่าปกติของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 771 บทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยฝากทรัพย์สินนั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่การเก็บของในคลังสินค้าด้วยเพียงเท่าที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติในลักษณะนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 772 บทบัญญัติมาตรา 616, 619, 623, 625, 630, 631 และ 632 อันว่าด้วยการรับขนนั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่การเก็บของในคลังสินค้าอนุโลมตามควรแก่บท

มาตรา 773 นายคลังสินค้าจำต้องยอมให้ผู้ทรงใบรับของคลังสินค้า หรือผู้ทรงประทวนสินค้าตรวจสินค้าและเอาตัวอย่างไปได้ในเวลาอันควรระหว่างเวลาทำงานทุกเมื่อ

มาตรา 774 นายคลังสินค้าจะเรียกให้ผู้ฝากถอนสินค้าไปก่อนสิ้นระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ นั้น ท่านว่าหากอาจทำได้ ถ้าไม่มีกำหนดเวลาส่งคืนสินค้านายคลังสินค้าจะส่งคืนได้ต่อเมื่อบอกกล่าวให้ผู้ฝากทราบล่วงหน้าเดือนหนึ่ง แต่ท่านมิให้ผู้ฝากต้องถูกบังคับให้ถอนสินค้าไปก่อนเวลาล่วงแล้วสองเดือน นับแต่วันที่ได้ส่งมอบฝากไว้

หมวด 2

ใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้า

มาตรา 775 ถ้าผู้ฝากต้องการไซ้ นายคลังสินค้าต้องส่งมอบเอกสารซึ่งเอาออกจากทะเบียนมีต้นขั้วเฉพาะการอันมีใบรับของคลังสินค้าฉบับหนึ่ง และประทวนสินค้าฉบับหนึ่งให้แก่ผู้ฝาก

มาตรา 776 อันใบรับของคลังสินค้านั้น ย่อมให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าไปเป็นของผู้อื่นได้

มาตรา 777 อันประทวนสินค้านั้น ย่อมให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังจำหน่ายสินค้าซึ่งจดแจ้งไว้ในประทวนได้โดยไม่ต้องส่งมอบสินค้านั้นแก่ผู้รับสลักหลัง แต่ว่าเมื่อผู้ฝากประสงค์จะจำหน่ายสินค้า ต้องแยกประทวนออกเสียจากใบรับของคลังสินค้า และส่งมอบประทวนนั้นให้แก่ผู้รับสลักหลัง

มาตรา 778 ใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าต้องมีเลขลำดับตรงกันกับเลขในต้นขั้ว และลงลายมือชื่อของนายคลังสินค้า

อนึ่งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้น ท่านให้มีรายละเอียดดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อหรือยี่ห้อ และสำนักของผู้ฝาก
- (2) ที่ตั้งคลังสินค้า
- (3) คำบำเหน็จสำหรับเก็บรักษา
- (4) สภาพของสินค้าที่เก็บรักษา และน้ำหนักหรือขนาดแห่งสินค้านั้น กับทั้ง

สภาพ จำนวน และเครื่องหมายที่บ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (5) สถานที่และวันออกไปรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้น

(6) ถ้าได้กำหนดกันไว้ว่าให้เก็บสินค้าไว้ช่วงเวลาเท่าใดให้แจ้งกำหนดนั้นด้วย

(7) ถ้าของที่เก็บรักษามีประกันภัย ให้แสดงจำนวนเงินที่ประกันภัยกำหนด

เวลาที่ประกันภัย และชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับประกันภัยด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนึ่งนายคลังสินค้าต้องจดยรายละเอียดทั้งนี้ลงในต้นขั้วด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 779 อันใบรับของคลังสินค้าก็ดี ประทวนสินค้านั้นก็ดี ท่านว่าหาอาจออกให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือสลักหลังให้แก่ผู้ถือได้ไม่

มาตรา 780 เมื่อใดผู้ฝากสลักหลังประทวนสินค้านั้นให้แก่ผู้รับจำนำ คู่สัญญา

ต้องจดยการที่สลักหลังนั้นลงในใบรับของคลังสินค้าด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถ้ามิได้จดยไว้ดั่งนั้น ท่านว่าการจำนำนั้นหาอาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้ซื้อสินค้าสับไป

นั้นได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 781 เมื่อประทวนสินค้านั้นได้สลักหลังและส่งมอบแก่ผู้รับจำนำแล้ว

ให้ผู้ฝากกับผู้รับจำนำจดยลงในประทวนสินค้านั้นสำคัญ ว่าได้จดยข้อความตามที่บัญญัติในมาตรา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนไว้ในใบรับของคลังสินค้าแล้ว

มาตรา 782 เมื่อใดผู้ฝากจำนำสินค้าและส่งมอบประทวนสินค้านั้นแก่ผู้รับสลักหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้ว ผู้รับสลักหลังเช่นนั้นต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่นายคลังสินค้าให้ทราบจำนวนหนี้ซึ่งจำนำสินค้านั้น

นั้นเป็นประกัน ทั้งจำนวนดอกเบี้ยและวันอันหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระ เมื่อนายคลังสินค้าได้รับคำ

บอกกล่าวเช่นนั้นแล้วต้องจดยการทั้งนี้ลงในต้นขั้ว

ถ้าและมีได้จดยในต้นขั้วเช่นนั้น ท่านว่าการจำนำนั้นหาอาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้าหนี้ทั้งหลายของผู้ฝากได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 783 ผู้ทรงเอกสารอันมีทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้านั้น จะให้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นายคลังสินค้าแยกสินค้าที่เก็บรักษาไว้ออกเป็นหลายส่วนและให้ส่งมอบเอกสารแก่ตนส่วนละใบก็ได้

ในกรณีเช่นนี้ผู้ทรงเอกสารต้องคืนเอกสารเดิมแก่นายคลังสินค้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนึ่งค่าใช้จ่ายในการแยกสินค้าและการส่งมอบเอกสารใหม่นั้น ผู้ทรงเอกสารต้องรับ

ใช้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 784 กรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เก็บรักษาไว้นั้น ท่านว่าอาจโอนได้แต่ด้วยสลักหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ใบรับของคลังสินค้านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 785 สินค้าซึ่งเก็บรักษาไว้นั้นอาจจำนำได้แต่ด้วยสลักหลังประทวนสินค้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อประทวนสินค้านั้นได้สลักหลังแล้ว สินค้านั้นจะจำนำแก่ผู้อื่นอีกชั้นหนึ่งด้วยสลักหลังใบรับของ

คลังสินค้าอย่างเดียวกับสลักหลังประทวนสินค้านั้นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 795 บทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยตัวเงินนั้น ท่านให้ใช้ได้ถึงประทอนสินค้าและใบรับของคลังสินค้าซึ่งได้สลักหลังอย่างประทอนสินค้านั้นด้วยเพียงที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะนี้

มาตรา 796 ถ้าเอกสารมีทั้งใบรับของคลังสินค้าและประทอนสินค้าหรือแต่อย่างหนึ่งอย่างใดสูญหายไป เมื่อผู้ทรงเอกสารนั้น ๆ ให้ประกันตามสมควรแล้ว จะให้นายคลังสินค้าออกให้ใหม่ก็ได้

ในกรณีเช่นนี้นายคลังสินค้าต้องจดหมายลงไว้ในต้นขั้วเป็นสำคัญ

ลักษณะ 15

ตัวแทน

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 797 อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลหนึ่ง เรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวการ และตกลงจะทำการดั่งนั้น อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นโดยตั้งแต่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยาย

ก็ย่อมได้

มาตรา 798 กิจการอันใดท่านบังคับไว้โดยกฎหมายว่าต้องทำเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอันนั้นก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย

กิจการอันใดท่านบังคับไว้ว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอันนี้ก็ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย

มาตรา 799 ตัวการคนใดใช้บุคคลผู้ไร้ความสามารถเป็นตัวแทนท่านว่าตัวการคนนั้นย่อมต้องผูกพันในกิจการที่ตัวแทนกระทำ

มาตรา 800 ถ้าตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ท่านว่าจะทำการแทนตัวการได้แต่เพียงในสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้นสำเร็จลุล่วงไป

มาตรา 801 ถ้าตัวแทนได้มอบอำนาจทั่วไป ท่านว่าจะทำกิจใด ๆ ในทางจัดการแทนตัวการก็ย่อมทำได้ทุกอย่าง

แต่การเช่นอย่างจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านว่าหาอาจทำได้ไม่ คือ

(1) ขายหรือจำนองอสังหาริมทรัพย์

(2) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์กว่าสามปีขึ้นไป

(3) ให้

(4) ปรานีประνομย้อมความ

(5) ยืนฟ้องต่อศาล

(6) มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา

มาตรา 802 ในเหตุฉุกเฉิน เพื่อจะห้ทั้งกันมิให้ตัวการต้องเสียหายท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าตัวแทนจะทำการใด ๆ เช่นอย่างวิญญูชนจะพึงกระทำก็ยอมมีอำนาจจะทำได้ทั้งสิ้น

มาตรา 803 ตัวแทนไม่มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จ เว้นแต่จะได้มีข้อตกลงกันไว้ในสัญญาว่ามีบำเหน็จ หรือทางการที่คู่สัญญาประพฤติดต่อกันนั้นเป็นปริยายว่ามีบำเหน็จ หรือเคยเป็นธรรมเนียมมีบำเหน็จ

มาตรา 804 ถ้าในสัญญาอันเดียวตัวการคนเดียวตั้งตัวแทนหลายคนเพื่อแก้การอันเดียวกันไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าตัวแทนจะต่างคนต่างทำกรนั้น ๆ แยกกันไม่ได้

มาตรา 805 ตัวแทนนั้น เมื่อไม่ได้รับความยินยอมของตัวการ จะเข้าทำนิติกรรมอันใดในนามของตัวการทำกับตนเองในนามของตนเองหรือในฐานะเป็นตัวแทนของบุคคลภายนอกหาได้ไม่ เว้นแต่นิติกรรมนั้นมีเฉพาะแต่การชำระหนี้

มาตรา 806 ตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อจะกลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาใด ๆ ซึ่งตัวแทนได้ทำไว้แทนตนก็ได้ แต่ถ้าตัวการผู้ใดได้ยอมให้ตัวแทนของตนทำการออกหน้าเป็นตัวการไซ้ ท่านว่าตัวการผู้นั้นหาอาจทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของบุคคลภายนอกอันเขามีต่อตัวแทน และเขาชวนชวยได้มาแต่ก่อนที่รู้ว่าเป็นตัวแทนนั้นไม่ได้

หมวด 2

หน้าที่และความรับผิดชอบของตัวแทนต่อตัวการ

มาตรา 807 ตัวแทนต้องทำการตามคำสั่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายของตัวการ เมื่อไม่มีคำสั่งเช่นนั้น ก็ต้องดำเนินตามทางที่เคยทำกันมาในกิจการค้าขายอันเขาให้ตนทำอยู่นั้น อนึ่งบทบัญญัติมาตรา 659 ว่าด้วยการฝากทรัพย์นั้น ท่านให้นำมาใช้ด้วย

มาตรา 808 ตัวแทนต้องทำการด้วยตนเอง เว้นแต่จะมีอำนาจใช้ตัวแทนช่งทำการได้

มาตรา 809 เมื่อตัวการมีประสงค์จะทราบความเป็นไปของการที่ได้มอบหมายแก่ตัวแทนนั้นในเวลาใด ๆ ซึ่งสมควรแก่เหตุ ตัวแทนก็ต้องแจ้งให้ตัวการทราบ อนึ่งเมื่อการเป็นตัวแทนสิ้นสุดลงแล้วตัวแทนต้องแถลงบัญชีด้วย

มาตรา 810 เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นบรรดาที่ตัวแทนได้รับไว้เกี่ยวกับ
 การเป็นตัวแทนนั้น ท่านว่าตัวแทนต้องส่งให้แก่ตัวการทั้งสิ้น
 อนึ่งสิทธิทั้งหลายซึ่งตัวแทนชนวนขายได้มาในนามของตนเองแต่โดยฐานที่ทำการ
 แทนตัวการนั้น ตัวแทนก็ต้องโอนให้แก่ตัวการทั้งสิ้น

มาตรา 811 ถ้าตัวแทนเอาเงินซึ่งควรจะได้ส่งแก่ตัวการหรือซึ่งควรจะใช้ใน
 กิจของตัวการนั้นไปใช้สอยเป็นประโยชน์ตนเสีย ท่านว่าตัวแทนต้องเสียดอกเบี้ยในเงินนั้นนับแต่วันที่
 ได้เอาไปใช้

มาตรา 812 ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใด ๆ เพราะความประมาท
 เลินเล่อของตัวแทนก็ดี เพราะไม่ทำการเป็นตัวแทนก็ดี หรือเพราะทำการโดยปราศจากอำนาจหรือ
 นอกเหนืออำนาจก็ดี ท่านว่าตัวแทนจะต้องรับผิดชอบ

มาตรา 813 ตัวแทนผู้ใดตั้งตัวแทนช่วงตามที่ตัวการระบุตัวให้ตั้งท่านว่าตัวแทนผู้
 นั้นจะต้องรับผิดชอบแต่เพียงในกรณีที่ท่านได้รู้ว่าตัวแทนช่วงนั้นเป็นผู้ที่ไม่เหมาะแก่การ หรือเป็นผู้ที่ไม่
 สมควรไว้วางใจแล้วและมีได้แจ้งความนั้นให้ตัวการทราบหรือมิได้เลิกถอนตัวแทนช่วงนั้นเสียเอง

มาตรา 814 ตัวแทนช่วงย่อมรับผิดชอบโดยตรงต่อตัวการ ฉะนั้นใดกลับกับก็ฉนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3

หน้าที่และความรับผิดชอบของตัวการต่อตัวแทน

มาตรา 815 ถ้าตัวแทนมีประสงค์ใช้ ตัวการต้องจ่ายเงินทอรองให้แก่ตัวแทนตาม
 จำนวนที่จำเป็น เพื่อทำการอันมอบหมายแก่ตัวแทนนั้น

มาตรา 816 ถ้าในการจัดทำกิจการอันเขามอบหมายแก่ตนนั้น ตัวแทน
 ได้ออกเงินทอรองหรือออกเงินค่าใช้จ่ายไป ซึ่งพิเคราะห์ตามเหตุควรนับว่าเป็นการจำเป็นได้ไซ้ ท่าน
 ว่าตัวแทนจะเรียกเอาเงินชดใช้จากตัวการ รวมทั้งดอกเบี้ยนับแต่วันที่ได้ออกเงินไปนั้นด้วย
 ก็ได้

ถ้าในการจัดทำกิจการอันเขามอบหมายแก่ตนนั้น ตัวแทนต้องรับภาระเป็นหนี้ขึ้น
 อย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งพิเคราะห์ตามเหตุควรนับว่าเป็นการจำเป็นได้ไซ้ ท่านว่าตัวแทนจะเรียกให้
 ตัวการชำระหนี้แทนตนก็ได้ หรือถ้ายังไม่ถึงเวลากำหนดชำระหนี้ จะให้ตัวการให้ประกันอันสมควรก็
 ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าในการจัดทำกิจการอันเขามอบหมายแก่ตนนั้น เป็นเหตุให้ตัวแทนต้องเสียหาย
 อย่างหนึ่งอย่างใด มิใช่เป็นเพราะความผิดของตนเองไซ้ ท่านว่าตัวแทนจะเรียกเอา
 ค่าสินไหมทดแทนจากตัวการก็ได้

มาตรา 817 ในกรณีที่มิำาเห็ญตัวแทนถ้าไม่มีข้อสัญญาตกลงกันไว้เป็น
 อย่างอื่น ท่านว่าำาเห็ญนั้นพึงจ่ายให้ต่อเมื่อการเป็นตัวแทนได้สุดสิ้นลงแล้ว

มาตรา 818 การในหน้าที่ตัวแทนส่วนใดตัวแทนได้ทำมิชอบในส่วนนั้น
 ท่านว่าตัวแทนไม่มีสิทธิจะได้ำาเห็ญ

มาตรา 819 ตัวแทนชอบที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินของใด ๆ ของตัวการอันตก
 อยู่ในความครอบครองของตนเพราะเป็นตัวแทนนั้นเอาไว้ได้ จนกว่าจะได้รับเงินบรรดาค่างชำระแก่
 ตนเพราะการเป็นตัวแทน

หมวด 4

ความรับผิดของตัวการและตัวแทนต่อบุคคลภายนอก

มาตรา 820 ตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลาย
 อันตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน

มาตรา 821 บุคคลผู้ใดเซ็ดบุคคลอีกคนหนึ่งออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็ดี
 รู้แล้วยอมให้บุคคลอีกคนหนึ่งเซ็ดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็ดี ท่านว่าบุคคลผู้นั้นจะต้อง
 รับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนว่าบุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเป็นตัวแทนของตน

มาตรา 822 ถ้าตัวแทนทำการอันใดเกินอำนาจตัวแทนแต่ทางปฏิบัติของ
 ตัวการทำให้บุคคลภายนอกมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าการอันนั้นอยู่ภายในขอบอำนาจของตัวแทน
 ไซ้ ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตราก่อนนี้เป็นบทบังคับ แล้วแต่กรณี

มาตรา 823 ถ้าตัวแทนกระทำการอันใดอันหนึ่งโดยปราศจากอำนาจก็ดี
 หรือทำนอกทำเห็ญขอบอำนาจก็ดี ท่านว่ายอมไม่ผูกพันตัวการ เว้นแต่ตัวการจะให้สัตยาบันแก่การ
 นั้น

ถ้าตัวการไม่ให้สัตยาบัน ท่านว่าตัวแทนย่อมต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก
 โดยลำพังตนเอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลภายนอกนั้นได้รู้ยู่ว่าตนทำการโดยปราศจากอำนาจหรือ
 ทำนอกเห็ญขอบอำนาจ

มาตรา 824 ตัวแทนคนใดทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมี
 ภูมิลำเนาในต่างประเทศ ท่านว่าตัวแทนคนนั้นจะต้องรับผิดตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง แม้
 ทั้งชื่อและตัวการจะได้เปิดเผยแล้ว เว้นแต่ข้อความแห่งสัญญาจะแย้งกันกับความรับผิดของตัวแทน

มาตรา 825 ถ้าตัวแทนเข้าทำสัญญากับบุคคลภายนอกโดยเห็นแก่อำิสสินจ้างเป็น
 ทรัพย์สินอย่างใด ๆ หรือประโยชน์อย่างอื่นอันบุคคลภายนอกได้ให้เป็นลาภส่วนตัวก็ดี หรือให้คำมั่น
 ว่าจะให้ก็ดี ท่านว่าตัวการหาต้องผูกพันในสัญญาซึ่งตัวแทนของตนได้ทำนั้นไม่ เว้นแต่ตัวการจะได้
 ยินยอมด้วย

หมวด 5
 ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 826 อันสัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไปด้วยตัวการถอนตัวแทน หรือ
 ด้วยตัวแทนบอกเลิกเป็นตัวแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งสัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไป เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย หรือ
 ตกเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือล้มละลาย เว้นแต่จะปรากฏว่าขัดกับข้อสัญญาหรือสภาพแห่งกิจการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 827 ตัวการจะถอนตัวแทน และตัวแทนจะบอกเลิกเป็นตัวแทนเสีย
 ในเวลาใด ๆ ก็ได้ทุกเมื่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คู่สัญญาฝ่ายซึ่งถอนตัวแทนหรือบอกเลิกเป็นตัวแทนในเวลาที่ไม่สะดวกแก่
 อีกฝ่ายหนึ่ง จะร้องรับผิดต่อคู่สัญญาฝ่ายนั้นในความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น เว้นแต่ใน
 กรณีที่เป็นความจำเป็นอันมิอาจจะก้าวล่วงเสียได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 828 เมื่อสัญญาตัวแทนระงับสิ้นไปเพราะตัวการตายก็ดี ตัวการตกเป็น
 ผู้ไร้ความสามารถหรือล้มละลายก็ดี ท่านว่าตัวแทนต้องจัดการอันสมควรทุกอย่างเพื่อจะปกปักษ์รักษาประโยชน์
 อันเขาได้มอบหมายแก่ตนไป จนกว่าทายาทหรือผู้แทนของตัวการจะอาจเข้าปกปักษ์รักษาประโยชน์นั้น
 ๆ ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 829 เมื่อสัญญาตัวแทนระงับสิ้นไปเพราะตัวแทนตายก็ดี ตัวแทน
 ตกเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือล้มละลายก็ดี ท่านว่าทายาทหรือบุคคลผู้รับหน้าที่ดูแลทรัพย์สินมรดกของ
 ตัวแทนโดยชอบด้วยกฎหมายต้องบอกกล่าวแก่ตัวการและจัดการเพื่อปกปักษ์รักษาประโยชน์ของ
 ตัวการไปตามสมควรแก่พฤติการณ์ จนกว่าตัวการอาจเข้าปกปักษ์รักษาประโยชน์นั้น ๆ ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 830 อันเหตุที่ทำให้สัญญาตัวแทนระงับสิ้นไปในนั้นจะเกิดแต่ตัวการ
 หรือตัวแทนก็ตาม ท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง จนกว่าจะได้บอกกล่าวเหตุนั้น
 ๆ ไปยังคู่สัญญาฝ่ายนั้นแล้ว หรือจนกว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นจะได้ทราบเหตุแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 831 อันความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทนนั้น ท่านห้ามมิให้ยกขึ้น
 เป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต เว้นแต่บุคคลภายนอกหากไม่ทราบความนั้นเพราะ
 ความประมาทเลินเล่อของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 832 ในเมื่อสัญญาตัวแทนระบุรับสิ้นไป ตัวการชอบที่จะเรียกให้เวนคืนหนังสือมอบอำนาจอย่างไรใด ๆ อันได้ให้ไว้แก่ตัวแทนนั้นได้

หมวด 6

ตัวแทนค้าต่าง

มาตรา 833 อันว่าตัวแทนค้าต่าง คือบุคคลซึ่งในทางค้าขายของเขาย่อมทำการซื้อหรือขายทรัพย์สิน หรือรับจัดทำกิจการค้าขายอย่างอื่นในนามของตนเองต่างตัวการ

มาตรา 834 ถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ท่านว่าตัวแทนค้าต่างชอบที่จะได้รับบำเหน็จโดยอัตราตามธรรมเนียมเพื่อกิจการอันขายอันตนได้จัดการให้ตกลงไปนั้นทุกรายไป

มาตรา 835 บทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยตัวแทนนั้น ท่านให้ใช้บังคับถึงตัวแทนค้าต่างด้วยเพียงที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา 836 บุคคลผู้ไร้ความสามารถอาจจะทำการเป็นตัวแทนค้าต่างได้ไม่ เว้นแต่จะได้รับอำนาจโดยชอบให้ทำได้

มาตรา 837 ในการที่ตัวแทนค้าต่างทำการขายหรือซื้อหรือจัดทำกิจการค้าขายอย่างอื่นต่างตัวการนั้น ท่านว่าตัวแทนค้าต่างย่อมได้ซึ่งสิทธิอันมีต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในกิจการเช่นนั้น และตัวแทนค้าต่างย่อมเป็นผู้ต้องผูกพันต่อคู่สัญญาฝ่ายนั้นด้วย

มาตรา 838 ถ้าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ไซ้ ท่านว่าตัวแทนค้าต่างหาต้องรับผิดชอบต่อตัวการเพื่อชำระหนี้นั้นเองไม่ เว้นแต่จะได้มีข้อกำหนดในสัญญาหรือมีปรีชาแต่ทางการที่ตัวการกับตัวแทนประพัตต่อกัน หรือมีธรรมเนียมในท้องถิ่นว่าจะต้องรับผิดชอบถึงเพียงนั้น อนึ่งตัวแทนค้าต่างคนใดเข้ารับประกันการปฏิบัติตามสัญญาโดยนัยดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นไซ้ ท่านว่าตัวแทนคนนั้นชื่อว่าเป็นตัวแทนฐานประกัน ชอบที่จะได้รับบำเหน็จพิเศษ

มาตรา 839 ถ้าตัวแทนค้าต่างได้ทำการขายเป็นราคาต่ำไปกว่าที่ตัวการกำหนดหรือทำการซื้อเป็นราคาสูงไปกว่าที่ตัวการกำหนดไซ้ หากว่าตัวแทนรับใช้เศษที่ขาดเกินนั้นแล้ว ท่านว่าการขายหรือการซื้ออันนั้นตัวการก็ต้องรับขายรับซื้อ

มาตรา 840 ถ้าตัวแทนค้าต่างได้ทำการขายได้ราคาสูงกว่าที่ตัวการกำหนดหรือทำการซื้อได้ราคาต่ำกว่าที่ตัวการกำหนดไซ้ ท่านว่าตัวแทนหาอาจจะถือเอาเป็นประโยชน์ของตนได้ไม่ ต้องคิดให้แก่ตัวการ

มาตรา 841 ตัวแทนค้าต่างทำการไปอย่างไรบ้าง ท่านให้แถลงรายงานแก่ตัวการ และเมื่อได้ทำการค้าต่างเสร็จลงแล้ว ก็ให้แจ้งแก่ตัวการทราบมิให้ชักช้า

มาตรา 842 เมื่อใดเขามอบหมายทรัพย์สินไว้แก่ตัวแทนค้าต่าง ท่านให้นำ บทบัญญัติทั้งหลายแห่งประมวลกฎหมายนี้ ลักษณะฝากทรัพย์สินมาใช้บังคับ อนุโลมตามควร

อนึ่งในกรณีที่เป็นความจำเป็นอันมิก้าวล่วงเสียได้ ท่านว่าตัวแทนค้าต่างจะ จัดการแก่ทรัพย์สินนั้นตามวิธีการตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 631 ว่าด้วยรับขนนั้นก็ได้

มาตรา 843 ตัวแทนค้าต่างคนใดได้รับคำสั่งให้ขายหรือซื้อทรัพย์สินอันมี รายการขายราคาของสถานแลกเปลี่ยน ท่านว่าตัวแทนคนนั้นจะเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขายเองก็ได้ เว้นแต่จะมีข้อห้ามไว้ชัดแจ้งโดยสัญญา ในกรณีเช่นนั้น ราคาอันจะพึงใช้เงินแก่กันก็พึงกำหนดตามรายการขาย ราคาทรัพย์สินนั้น ณ สถานแลกเปลี่ยนในเวลาเมื่อตัวแทนค้าต่างให้คำบอกกล่าวว่าตนจะเป็นผู้ซื้อ หรือผู้ขาย

เมื่อตัวการรับคำบอกกล่าวเช่นนั้น ถ้าไม่บอกปิดเสียในทันที ท่านให้ถือว่า ตัวการเป็นอันได้สนองรับการนั้นแล้ว

อนึ่งแม้ในกรณีเช่นนั้น ตัวแทนค้าต่างจะคิดเอาบำเหน็จก็ย่อมคิดได้

มาตรา 844 ในระหว่างตัวการกับตัวแทนค้าต่าง ท่านให้ถือว่ากิจการอันตัวแทนได้ ทำให้ตกลงไปนั้น ย่อมมีผลเสมือนดังว่าได้ทำให้ตกลงไปในนามของตัวการโดยตรง

ลักษณะ 16

นายหน้า

มาตรา 845 บุคคลผู้ใดตกลงจะให้คำบำเหน็จแก่นายหน้าเพื่อที่ซึ่งช่องให้ได้เข้าทำ สัญญาก็นั้น จัดการให้ได้ทำสัญญาก็นั้น ท่านว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบใช้คำบำเหน็จก็ต่อเมื่อสัญญา นั้นได้ทำกันสำเร็จเนื่องแต่ผลแห่งการที่นายหน้าได้ซึ่งช่องหรือจัดการนั้น ถ้าสัญญาที่ได้ทำกันไว้นั้นมี เงื่อนไขเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนไซ้ ท่านว่าจะเรียกร้องคำบำเหน็จค่านายหน้ายังหาได้ไม่ จนกว่าเงื่อนไขนั้น สำเร็จแล้ว

นายหน้ามีสิทธิจะได้รับชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ได้เสียไปก็ต่อเมื่อได้ตกลงกันไว้เช่นนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้บังคับแม้ถึงว่าสัญญาจะมีได้ทำกันสำเร็จ

มาตรา 846 ถ้ากิจการอันได้มอบหมายแก่นายหน้านั้นโดยพฤติการณ์เป็น ที่คาดหมายได้ว่ายอมทำให้แต่เพื่อจะเอาคำบำเหน็จไซ้ ท่านให้ถือว่าได้ตกลงกันโดยปริยายว่ามีคำ บำเหน็จนายหน้า

คำบำเหน็จนั้นถ้ามิได้กำหนดจำนวนกันไว้ ท่านให้ถือว่าได้ตกลงกันเป็นจำนวนตาม

ธรรมเนียม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 847 ถ้านายหน้าทำการให้แก่บุคคลภายนอกด้วยก็ดี หรือได้รับค้ำประกันแต่บุคคลภายนอกเช่นนั้นว่าจะให้ค้ำประกันอื่นไม่ควรแก่นายหน้าผู้กระทำการโดยสุจริตก็ดี เป็นการฝ่าฝืนต่อการที่ตนเข้ารับทำหน้าที่ไซร์ ท่านว่านายหน้าหาจะมีสิทธิจะได้รับค้ำประกันหรือรับชดเชยค่าใช้จ่ายที่ได้เสียไปไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 848 ตัวนายหน้าไม่ต้องรับผิดชอบไปถึงการชำระหนี้ตามสัญญาซึ่งได้ทำต่อกันเพราะตนเป็นสื่อ เว้นแต่จะมีได้บอกชื่อของฝ่ายหนึ่งให้รู้ถึงอีกฝ่ายหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 849 การรับเงินหรือรับชำระหนี้อันจะพึงชำระตามสัญญานั้นท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่านายหน้าย่อมไม่มีอำนาจที่จะรับแทนผู้เป็นคู่สัญญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 17

ปธานิประนอมยอมความ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 850 อันว่าปธานิประนอมยอมความนั้น คือสัญญาซึ่งผู้เป็นคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่หรือจะมีขึ้นนั้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 851 อันสัญญาปธานิประนอมยอมความนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 852 ผลของสัญญาปธานิประนอมยอมความนั้น ย่อมทำให้การเรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้ยอมสละนั้นระงับสิ้นไป และทำให้แต่ละฝ่ายได้สิทธิตามที่แสดงในสัญญานั้นว่าเป็นของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 18

การพนัน และขั้นตอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 853 อันการพนันหรือขั้นตอนนั้น ท่านว่าหากก่อให้เกิดหนี้ไม่ สิ่งที่ได้ให้กันไปใน การพนันหรือขั้นตอนก็จะทวงคืนไม่ได้ เพราะเหตุหามูลหนี้เป็นอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อบัญญัติที่กล่าวนี้ ท่านให้ใช้ตลอดถึงข้อตกลงเป็นมูลหนี้หนึ่งอย่างใดอันฝ่ายข้างเสียพนันขั้นตอนหากทำให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเพื่อจะใช้หนี้เงินพนันหรือขั้นตอนนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 854 อันการออกสลากกินแบ่งก็ดี ออกสลากกินรวบก็ดี ท่านว่าเป็นสัญญา
อันจะผูกพันต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้อำนาจหรือให้สัตยาบันแก่การนั้นเฉพาะรายอนั้น
ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติมาตรา 853

มาตรา 855 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 312 และ 916 ตัวเงิน
หรือเอกสารอย่างอื่นทุกฉบับซึ่งออกให้เต็มจำนวน หรือแต่โดยส่วน เพื่อแทนเงินใด ๆ อันได้แต่ชนะ
พนันหรือชดต่อก็ดี ออกให้เพื่อใช้เงินที่ยืมมาใช้ในการพนันหรือชดต่อเช่นว่านั้นก็ดี ท่านว่าไม่สมบูรณ์
เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัตินี้ เงินรายได้ให้ยืมแก่บุคคลกำลังเล่นการพนัน
หรือชดต่อ ในเวลาหรือ ณ สถานที่เล่นเช่นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเงินนั้นได้ให้ยืมไปเพื่อเล่น
การพนันหรือชดต่อ

ลักษณะ 19

บัญชีเดิรสะพัด

มาตรา 856 อันว่าสัญญาบัญชีเดิรสะพัดนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลสองคนตกลง
กันว่าสืบแต่นั้นไป หรือในชั่วเวลากำหนดอันใดอันหนึ่ง ให้ตัดทอนบัญชีหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วนอัน
เกิดขึ้นแต่กิจการในระหว่างเขาทั้งสองนั้นหักกลบลบกัน และคงชำระแต่ส่วนที่เป็นจำนวนคงเหลือโดย
ดุลยภาพ

มาตรา 857 การนำตัวเงินลงเป็นรายการในบัญชีเดิรสะพัดนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้
ก่อนว่าได้ลงด้วยเงื่อนไขว่าจะมีผู้ชำระเงินตามตัวนั้น ถ้าและตัวนั้นมีได้ชำระเงินไซ้ จะเพิกถอน
รายการอันนั้นเสียก็ได้

มาตรา 858 ถ้าคู่สัญญามีได้กำหนดกันไว้ว่าให้หักทอนบัญชีโดยระยะเวลา
อย่างไรไซ้ ท่านให้ถือเอาเป็นกำหนดทุกเดือน

มาตรา 859 คู่สัญญาฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาบัญชีเดิรสะพัด และให้หักทอน
บัญชีกันเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ ถ้าไม่มีอะไรปรากฏเป็นข้อขัดกับที่กล่าวมานี้

มาตรา 860 เงินส่วนที่ผิดกันอยู่นั้นถ้ายังมีได้ชำระ ท่านให้คิดดอกเบี้ย
นับแต่วันที่หักทอนบัญชีเสร็จเป็นต้นไป

ลักษณะ 20

ประกันภัย

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 861 อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งตกลงจะให้
 ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคต
 ตั้งได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า
 เบี้ยประกันภัย

มาตรา 862 ตามข้อความในลักษณะนี้
 คำว่า “ผู้รับประกันภัย” ท่านหมายความว่า คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะใช้
 ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้
 คำว่า “ผู้รับประกันภัย” ท่านหมายความว่า บุคคลผู้จะพึงได้รับค่าสินไหม
 ทดแทน หรือรับจำนวนเงินใช้ให้
 อนึ่งผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยนั้น จะเป็นบุคคลคนหนึ่งคนเดียวกัน
 ก็ได้

มาตรา 863 อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสีย
 ในเหตุที่ประกันภัยไว้นั้นไซ้ ท่านว่าย่อมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา 864 เมื่อคู่สัญญาประกันภัยยกเอาภัยใดโดยเฉพาะขึ้นเป็นข้อพิจารณา
 ในการกำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัย และภัยเช่นนั้นสิ้นไปหามีไม่แล้ว ท่านว่าภายหน้าแต่นั้นไป
 ผู้เอาประกันภัยชอบที่จะได้ลดเบี้ยประกันภัยลงตามส่วน

มาตรา 865 ถ้าในเวลาทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยก็ดี หรือในกรณีประกัน
 ชีวิต บุคคลอันการใช้เงินย่อมอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของเขานั้นก็ดี รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่
 เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้จูงใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปิดไม่
 ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆียะ
 ถ้ามิได้ใช้สิทธิบอกกล่าวภายในกำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ผู้รับประกันภัย
 ทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้ก็ดี หรือมิได้ใช้สิทธินั้นภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันทำสัญญาก็ดี ท่านว่า
 สิทธินั้นเป็นอันระงับสิ้นไป

มาตรา 866 ถ้าผู้รับประกันภัยได้รู้ข้อความจริงดังกล่าวในมาตรา 865 นั้นก็ดี หรือ
 รู้ว่าข้อแถลงความเป็นความเท็จก็ดี หรือควรจะได้รู้เช่นนั้นหากใช้ความระมัดระวังตั้งจะพึงคาดหมาย
 ได้แต่วิญญูชนก็ดี ท่านให้ฟังว่าสัญญานั้นเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 867 อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใด
 อย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญท่านว่าจะฟ้องร้อง
 ให้บังคับคดีหาได้ไม่
 ให้ส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยอันมีเนื้อความต้องตามสัญญานั้นแก่ผู้เอา
 ประกันภัยฉบับหนึ่ง

กรรมธรรม์ประกันภัย ต้องลงลายมือชื่อของผู้รับประกันภัย และมีรายการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์เอาประกันภัย
- (2) ภัยใดซึ่งผู้รับประกันภัยรับเสี่ยง
- (3) ราคาแห่งมูลประกันภัย ถ้าหากได้กำหนดกันไว้
- (4) จำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัย
- (5) จำนวนเบี้ยประกันภัย และวิธีส่งเบี้ยประกันภัย
- (6) ถ้าหากสัญญาประกันภัยมีกำหนดเวลา ต้องลงเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (7) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับประกันภัย
- (8) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้เอาประกันภัย
- (9) ชื่อของผู้รับประโยชน์ ถ้าจะพึงมี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (10) วันทำสัญญาประกันภัย
- (11) สถานที่และวันที่ได้ทำกรรมธรรม์ประกันภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 868 อันสัญญาประกันภัยทะเล ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายทะเล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกันวินาศภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 869 อันคำว่า “วินาศภัย” ในหมวดนี้ ท่านหมายรวมเอาความเสียหาย
อย่างไร ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 870 ถ้าได้ทำสัญญาประกันภัยเป็นสองรายหรือกว่านั้นพร้อมกันเพื่อความ
วินาศภัยอันเดียวกัน และจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัยรวมกันทั้งหมดนั้นท่วมจำนวนที่วินาศจริงไซ้
ท่านว่าผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพียงเสมอจำนวนวินาศจริงเท่านั้น ผู้รับ
ประกันภัยแต่ละคนต้องจ่ายเงินจำนวนวินาศจริงแบ่งตามส่วนมาน้อยที่ตนได้รับประกันภัยไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อันสัญญาประกันภัยทั้งหลาย ถ้าลงวันเดียวกัน ท่านให้ถือว่าได้ทำพร้อมกัน

ถ้าได้ทำสัญญาประกันภัยเป็นสองรายหรือกว่านั้นสืบเนื่องเป็นลำดับกันท่านว่าผู้รับ
ประกันภัยคนแรกจะต้องรับผิดชอบเพื่อความวินาศภัยก่อน ถ้าและจำนวนเงินซึ่งผู้รับประกันภัยคนแรกได้
ใช้นั้นยังไม่คุ้มจำนวนวินาศภัยไซ้ ผู้รับประกันภัยคนถัดไปก็ต้องรับผิดชอบในส่วนที่ยังขาดอยู่นั้นต่อ ๆ กัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ไปจนกว่าจะคุ้มวินาศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 871 ถ้าได้ทำสัญญาประกันภัยเป็นสองรายหรือว่านั้นพร้อมกันก็ดี หรือสืบเนื่องเป็นลำดับกันก็ดี ท่านว่าการที่ยอมสละสิทธิอันมีต่อผู้รับประกันภัยรายหนึ่งนั้น ไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยรายอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 872 ก่อนเริ่มเสี่ยงภัย ผู้เอาประกันภัยจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ แต่ผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้เบี้ยประกันภัยทั้งจำนวน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 873 ถ้าในระหว่างอายุสัญญาประกันภัยนั้น มูลประกันภัยได้ลดน้อยถอยลงไปหนักไซ้ ท่านว่าผู้เอาประกันภัยชอบที่จะได้ลดจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัยไว้ และลดจำนวนเงินเบี้ยประกันภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การลดจำนวนเบี้ยประกันภัยนั้น ให้เป็นผลต่อในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 874 ถ้าคู่สัญญาได้กำหนดราคาแห่งมูลประกันภัยไว้ ผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้ลดจำนวนค่าสินไหมทดแทนก็แต่เมื่อพิสูจน์ได้ว่าราคาแห่งมูลประกันภัยตามที่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตกลงกันไว้เป็นจำนวนสูงเกินไปหนัก และคืนจำนวนเบี้ยประกันภัยให้ตามส่วนกับทั้งดอกเบี้ยด้วย

มาตรา 875 ถ้าวัตถุอันได้เอาประกันภัยไว้ นั้น เปลี่ยนมือไปจากผู้เอาประกันภัยโดยพิณัยกรรมก็ดี หรือโดยบัญญัติกฎหมายก็ดี ท่านว่าสิทธิอันมีอยู่ในสัญญาประกันภัยก็ย่อมโอนตามไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าในสัญญามีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อผู้เอาประกันภัยโอนวัตถุที่เอาประกันภัย และบอกกล่าวการโอนไปยังผู้รับประกันภัยไซ้ ท่านว่าสิทธิอันมีอยู่ในสัญญาประกันภัยนั้นย่อมโอนตามไปด้วย อนึ่งถ้าในการโอนเช่นนี้ช่องแห่งภัยเปลี่ยนแปลงไปหรือเพิ่มขึ้นหนักไซ้ ท่านว่าสัญญาประกันภัยนั้นกลายเป็นโมฆะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 876 ถ้าผู้รับประกันภัยต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย ผู้รับประกันภัยจะเรียกให้หาประกันอันสมควรให้แก่ตนก็ได้ หรือจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้เอาประกันภัยต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย ท่านให้ใช้วิธีเดียวกันนี้บังคับตามควรแก่เรื่อง แต่กระนั้นก็ดี ถ้าเบี้ยประกันภัยได้ส่งแล้วเต็มจำนวนเพื่ออายุประกันภัยเป็นระยะเวลาไม่น้อยเท่าใดไซ้ ท่านห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยบอกเลิกสัญญาก่อนระยะเวลานั้นสุดลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 877 ผู้รับประกันภัยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) เพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) เพื่อความบอบสลายอันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งได้เอาประกันภัยไว้เพราะได้จัดการตาม

สมควรเพื่อป้องกันความวินาศภัย

(3) เพื่อบรรเทาค่าใช้จ่ายอันสมควรซึ่งได้เสียไปเพื่อรักษาทรัพย์สินซึ่งเอาประกันภัยไว้ นั้นมิให้วินาศ

อันจำนวนวินาศจริงนั้น ท่านให้ตราค่า ณ สถานที่และในเวลาซึ่งเหตุวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้น อนึ่งจำนวนเงินซึ่งได้เอาประกันภัยไว้ นั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นหลักประมาณอันถูกต้องในการตราค่าเช่นนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดค่าสินไหมทดแทนเกินไปกว่าจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัยไว้

มาตรา 878 ค่าใช้จ่ายในการตราค่าวินาศภัยนั้น ท่านว่าผู้รับประกันภัยต้องเป็นผู้ออกใช้

มาตรา 879 ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในเมื่อความวินาศภัยหรือเหตุอื่นซึ่งได้ระบุไว้ในสัญญาอันได้เกิดขึ้นเพราะความทุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกัน

ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในความวินาศภัยอันเป็นผลโดยตรงมาแต่ความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุที่เอาประกันภัย เว้นแต่จะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น

มาตรา 880 ถ้าความวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลภายนอกไซ้ ผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปเป็นจำนวนเพียงใด ผู้รับประกันภัยย่อมเข้ารับช่วงสิทธิ

ของผู้เอาประกันภัยและของผู้รับประกันซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกเพียงนั้น ถ้าผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแต่เพียงบางส่วนไซ้ ท่านห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยนั้นใช้สิทธิของตนให้เสื่อมเสียสิทธิของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกัน ในการที่เขาจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกเพื่อเศษแห่งจำนวนวินาศนั้น

มาตรา 881 ถ้าความวินาศเกิดขึ้นเพราะภัยมีขึ้นตั้งผู้รับประกันภัยตกลงประกันภัยไว้ไซ้ เมื่อผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันทราบความวินาศนั้นแล้วต้องบอกกล่าวแก่ผู้รับประกันภัยโดยไม่ชักช้า

ถ้ามิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อน ผู้รับประกันภัยอาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้นได้ เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่งจะพิสูจน์ได้ว่าไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้

มาตรา 882 ในการเรียกให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันวินาศภัย

ในการเรียกให้ใช้หรือให้คืนเบี้ยประกันภัย ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาสองปีนับแต่วันซึ่งสิทธิจะเรียกให้ใช้หรือคืนเบี้ยประกันภัยถึงกำหนด

ส่วนที่ 2

วิधिเฉพาะการประกันภัยในการรับขน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 883 อันสัญญาประกันภัยในการรับขนนั้น ย่อมคุ้มครองความวินาศภัย
ทุกอย่างซึ่งอาจเกิดแก่ของที่ขนส่งในระหว่างเวลาตั้งแต่ผู้ขนส่งได้รับของไป จนได้ส่งมอบของนั้นแก่ผู้รับ
ตราส่ง และจำนวนค่าสินไหมทดแทนนั้น ย่อมกำหนดตามที่ของซึ่งขนส่งนั้นจะได้มีราคาเมื่อถึงตำบล
อันกำหนดให้ส่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 884 ถ้าของซึ่งขนส่งนั้นได้เอาประกันภัยเมื่ออยู่ในระหว่างส่งเดินทางไป
ท่านให้คิดมูลประกันภัยในของนั้นนับรวมทั้งราคาของ ณ สถานที่และในเวลาที่ได้รับของ และ
ให้เพิ่มค่าระวางส่งของไปยังสถานที่ส่งมอบแก่ผู้รับตราส่ง กับทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เนื่องด้วยการส่งของ
ไปนั้นเข้าด้วย

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าไรอันจะพึงได้ในเวลาเมื่อส่งมอบของนั้นย่อมจะคิดรวมเข้าเป็นมูลประกันภัยได้
ต่อเมื่อได้มีข้อตกลงกันไว้เช่นนั้นชัดแจ้ง

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 885 อันสัญญาประกันภัยในการรับขนนั้น ถึงแม้การขนส่งจะต้องสะดุด
หยุดลงชั่วคราวหรือจะต้องเปลี่ยนทางหรือเปลี่ยนวิธีขนส่งอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเหตุจำเป็นในระหว่าง
ส่งเดินทางก็ดี ท่านว่าสัญญานั้นก็ย่อมคงเป็นอันสมบูรณ์อยู่เว้นแต่จะได้ระบุไว้ในสัญญาเป็นอย่างอื่น

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 886 อันกรรมธรรม์ประกันภัยในการรับขนนั้นนอกจากที่ได้ระบุไว้แล้วใน
มาตรา 867 ต้องมีรายการเพิ่มขึ้นอีกดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

สำนักงาน

(1) ระบุทางและวิธีขนส่ง

(2) ชื่อหรือยี่ห้อของผู้ขนส่ง

(3) สถานที่ซึ่งกำหนดให้รับและส่งมอบของ

(4) กำหนดระยะเวลาขนส่งตามแต่มี

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 3

ประกันภัยค่าจุน

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 887 อันว่าประกันภัยค่าจุนนั้น คือสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัย
ตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีก
คนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

สำนักงาน

บุคคลผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้
จากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้หาอาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับ
ประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น
ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย

สำนักงาน

อนึ่งผู้รับประกันภัยนั้นแม้จะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว
ก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อบุคคลผู้ต้องเสียหายนั้นไม่ เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทน

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นั้นผู้เอาประกันภัยได้ใช้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 888 ถ้าค่าสินไหมทดแทนอันผู้รับประกันภัยได้ใช้ไปโดยคำพิพากษา

นั้นยังไม่คุ้มค่าวินาศภัยเต็มจำนวนไซ้ ท่านว่าผู้เอาประกันภัยก็ยังคงต้องรับใช้จำนวนที่ยังขาด เว้นไว้
แต่บุคคลผู้ต้องเสียหายจะได้ละเลยเสียไม่เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาสู่คดีด้วยดังกล่าวไว้ในมาตรา
ก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน หมวด 3 การกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกันชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 889 ในสัญญาประกันชีวิตนั้น การใช้จำนวนเงินยอมอาศัยความทรงชีพ
หรือมรณะของบุคคลคนหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 890 จำนวนเงินอันจะพึงใช้นั้น จะชำระเป็นเงินจำนวนเดียวหรือเป็นเงิน
รายปีก็ได้ สุดแล้วแต่จะตกลงกันระหว่างคู่สัญญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 891 แม้ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมิได้เป็นผู้รับประกันภัยเองก็ดีผู้เอา
ประกันภัยยอมมีสิทธิที่จะโอนประโยชน์แห่งสัญญานั้นให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งได้ เว้นแต่จะได้ส่งมอบ
กรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยไปแล้ว และผู้รับประกันภัยได้บอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้รับ
ประกันภัยแล้วว่าตนจำนงจะถือเอาประโยชน์แห่งสัญญานั้น

ถ้ากรมธรรม์ประกันภัยได้ทำเป็นรูปให้ใช้เงินตามเขาสั่งแล้ว ท่านให้นำบทบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 309 มาใช้บังคับ

มาตรา 892 ในกรณีบอกล้างสัญญาตามความในมาตรา 865 ผู้รับประกันภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ต้องคืนค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือทายาทของผู้นั้น

มาตรา 893 การใช้เงินอาศัยเหตุความทรงชีพ หรือมรณะของบุคคลผู้ใด แม้ได้

แถลงอายุของบุคคลผู้นั้นไว้คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องเป็นเหตุให้ได้กำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ไว้ต่ำไซ้ ท่านให้ลดจำนวนเงินอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้นั้นลงตามส่วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ถ้าผู้รับประกันภัยพิสูจน์ได้ว่าในขณะที่ทำสัญญานั้น อายุที่ถูกต้องแท้จริงอยู่นอก
จำกัดอัตราตามทางคำปกติของเขาแล้ว ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆียะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 894 ผู้เอาประกันภัยชอบที่จะบอกเลิกสัญญาประกันภัยเสียในเวลาใด ๆ ก็

ได้ด้วยการงดไม่ส่งเบี้ยประกันภัยต่อไป ถ้าและได้ส่งเบี้ยประกันภัยมาแล้วอย่างน้อยสามปีไซ้ ท่านว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้เอาประกันภัยชอบที่จะได้รับเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย หรือรับกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จจาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับประกันภัย

มาตรา 895 เมื่อใดจะต้องใช้จำนวนเงินในเหตุมรณะของบุคคลคนหนึ่งคนใด
ท่านว่าผู้รับประกันภัยจำต้องใช้เงินนั้นในเมื่อมรณภัยอันนั้นเกิดขึ้น เว้นแต่

(1) บุคคลผู้นั้นได้กระทำอัตวินิบาตด้วยใจสมัครภายในปีหนึ่งนับแต่วันทำสัญญา

หรือ

(2) บุคคลผู้นั้นถูกผู้รับประกันฆ่าตายโดยเจตนา

ในกรณีที่ 2 นี้ ท่านว่าผู้รับประกันภัยจำต้องใช้เงินค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ให้แก่ผู้เอา
ประกันภัย หรือให้แก่ทายาทของผู้นั้น

มาตรา 896 ถ้ามรณภัยเกิดขึ้นเพราะความผิดของบุคคลภายนอก ผู้รับประกันภัย
อาจจะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกนั้นได้ไม่ แต่สิทธิของฝ่ายทายาทแห่งผู้มรณะ
ในอันจะได้ค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกนั้นหาสูญสิ้นไปด้วยไม่ แม้ทั้งจำนวนเงินอันจะพึงใช้
ตามสัญญาประกันชีวิตนั้นจะหวนกลับมาได้แก่ตนด้วย

มาตรา 897 ถ้าผู้เอาประกันภัยได้เอาประกันภัยไว้โดยกำหนดว่า เมื่อตนถึงซึ่งความ
มรณะให้ใช้เงินแก่ทายาททั้งหลายของตนโดยมิได้เจาะจงระบุชื่อผู้หนึ่งผู้ใดไว้ไซ้ จำนวนเงินอันจะพึง
ใช้นั้นท่านให้พึงเอาเป็นสินทรัพย์ส่วนหนึ่งแห่งกองมรดกของผู้เอาประกันภัย ซึ่งเจ้าหนี้จะเอาใช้หนี้ได้

ถ้าได้เอาประกันภัยไว้โดยกำหนดว่าให้ใช้เงินแก่บุคคลคนใดคนหนึ่งโดย
เฉพาะเจาะจง ท่านว่าเฉพาะแต่จำนวนเงินเบี้ยประกันภัยซึ่งผู้เอาประกันภัยได้ส่งไปแล้วเท่านั้นจักเป็น
สินทรัพย์ส่วนหนึ่งแห่งกองมรดกของผู้เอาประกันภัยอันเจ้าหนี้จะเอาใช้หนี้ได้

ลักษณะ 21

ตัวเงิน

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 898 อันตัวเงินตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้มีสามประเภท ๆ
หนึ่ง คือตัวแลกเงิน ประเภทหนึ่ง คือตัวสัญญาใช้เงินประเภทหนึ่ง คือเช็ค

มาตรา 899 ข้อความอันใดซึ่งมิได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายลักษณะนี้
ถ้าเขียนลงในตัวเงิน ท่านว่าข้อความอันนั้นหาเป็นผลอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ตัวเงินนั้นไม่

มาตรา 900 บุคคลผู้ลงลายมือชื่อของตนในตัวเงินย่อมจะต้องรับผิดชอบ
เนื้อความในตัวเงินนั้น

ถ้าลงเพียงแต่เครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใด เช่นแกงไต หรือลายพิมพ์นิ้วมืออ้างเอา
เป็นลายมือชื่อในตัวเงินไซ้ แม้ถึงว่าจะมีพยานลงชื่อรับรองก็ตามท่านว่าหาให้ผลเป็นลงลายมือชื่อใน

ตัวเงินนั้นไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 901 ถ้าบุคคลคนใดลงลายมือชื่อของตนในตัวเงิน และมีได้เขียน
แกลงว่ากระทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่งไซ้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นยอมเป็นผู้รับผิดชอบในตัวเงินนั้น

ตัวเงินนั้น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 902 ถ้าตัวเงินลงลายมือชื่อของบุคคลหลายคน มีทั้งบุคคลซึ่งไม่อาจจะเป็น
คู่สัญญาแห่งตัวเงินนั้นได้เลย หรือเป็นได้แต่ไม่เต็มผลไซ้ ท่านว่าการนี้ยอมไม่กะทบกะทั่งถึงความรับ
ผิดของบุคคลอื่น ๆ นอกนั้นซึ่งคงต้องรับผิดชอบในตัวเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 903 ในการใช้เงินตามตัวเงินท่านมิให้ให้วันผ่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 904 อันผู้ทรงหนี้ หมายความว่าบุคคลผู้มีตัวเงินไว้ในครอบครอง
โดยฐานเป็นผู้รับเงินหรือเป็นผู้รับสลักหลัง ถ้าและเป็นตัวเงินส่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ ๆ กันนับว่าเป็น
ผู้ทรงเหมือนกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 905 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 1008 บุคคลผู้ได้ตัวเงินไว้ใน
ครอบครอง ถ้าแสดงให้ปรากฏสิทธิด้วยการสลักหลังไม่ขาดสาย แม้ถึงว่าการสลักหลังรายที่สุดจะเป็น
สลักหลังลอยก็ตาม ท่านให้ถือว่าเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อใดรายการสลักหลังลอยมีสลัก
หลังรายอื่นตามหลังไปอีกท่านให้ถือว่าคุณสมบัติที่ลงลายมือชื่อในการสลักหลังรายที่สุดนั้น เป็นผู้ได้ไป
ซึ่งตัวเงินด้วยการสลักหลังลอย อนึ่งคำสลักหลังเมื่อขีดฆ่าเสียแล้ว ท่านให้ถือ
เสมือนว่ามีได้มีเลย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดต้องปราศจากตัวเงินไปจากครอบครอง ท่านว่าผู้ทรงซึ่งแสดงให้
ปรากฏสิทธิของตนในตัวตามวิธีการดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นหาจำต้องสละตัวเงินไม่ เว้นแต่จะได้นำ
โดยทุจริต หรือได้มาด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งข้อความในวรรคก่อนนี้ ให้ใช้บังคับตลอดถึงผู้ทรงตัวเงินส่งจ่ายให้แก่ผู้ถือด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 906 คำว่าคู่สัญญาคนก่อน ๆ นั้น รวมทั้งผู้ส่งจ่ายหรือผู้ออกตัวเงินและผู้
สลักหลังคนก่อน ๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 907 เมื่อใดไม่มีที่ในตัวเงินซึ่งจะสลักหลังได้ต่อไปไซ้ ท่านอนุญาตให้เอา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กระดาษแผ่นหนึ่งผนึกต่อเข้ากับตัวเงินเรียกว่าใบประจำต่อ นับเป็นส่วนหนึ่งแห่งตัวเงินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การสลักหลังในใบประจำต่อครั้งแรกต้องเขียนคาบบนตัวเงินเดิมบ้างบนใบประจำ

ต่อบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 2

ตัวแลกเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การออกและสลักหลังตัวแลกเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 908 อันว่าตัวแลกเงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้จ่าย ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 909 อันตัวแลกเงินนั้น ต้องมีรายการดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
- (2) คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
- (3) ชื่อ หรือยี่ห้อผู้จ่าย
- (4) วันถึงกำหนดใช้เงิน
- (5) สถานที่ใช้เงิน
- (6) ชื่อ หรือยี่ห้อผู้รับเงิน หรือคำจดแจ้งว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
- (7) วันและสถานที่ออกตัวเงิน
- (8) ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 910 ตราสารอันมีรายการขาดตกบกพร่องไปจากที่ท่านระบุบังคับไว้ในมาตราก่อนนี้ ย่อมไม่สมบูรณ์เป็นตัวแลกเงิน เว้นแต่ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ ตัวแลกเงินซึ่งไม่ระบุเวลาใช้เงิน ท่านให้ถือว่าพึงใช้เงินเมื่อได้เห็น ถ้าสถานที่ใช้เงินมิได้แสดงไว้ในตัวแลกเงิน ท่านให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้จ่ายเป็นสถานที่ใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าตัวแลกเงินไม่แสดงให้ปรากฏสถานที่ออกตัว ท่านให้ถือว่าตัวเงินนั้นได้ออก ณ ภูมิลำเนาของผู้สั่งจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ามิได้ลงวันออกตัว ท่านว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนหนึ่งคนใดทำการโดยสุจริตจะจวันตามที่ถูกต้องแท้จริงลงก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 911 ผู้สั่งจ่ายจะเขียนข้อความกำหนดลงไว้ว่าจำนวนเงินอันจะพึงใช้นั้นให้คิดดอกเบี้ยก็ได้ และในกรณีเช่นนั้น ถ้ามิได้กล่าวลงไว้เป็นอย่างอื่น ท่านว่าดอกเบี้ยย่อมคิดแต่วันที่ลงในตัวเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 912 อันตัวแลกเงินนั้นจะออกสั่งให้ใช้เงินตามคำสั่งของผู้สั่งจ่ายก็ได้ อนึ่งจะสั่งจ่ายเอาจากตัวผู้สั่งจ่ายเอง หรือสั่งจ่ายเพื่อบุคคลภายนอกก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 913 อันวันถึงกำหนดของตัวแลกเงินนั้น ท่านว่าย่อมเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ในวันใดวันหนึ่งที่กำหนดไว้ หรือ
- (2) เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้นับแต่วันที่ลงในตัวนั้น หรือ
- (3) เมื่อทวงถาม หรือเมื่อได้เห็น หรือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(4) เมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้นับแต่ได้เห็น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 914 บุคคลผู้ส่งจ่ายหรือสลักหลังตั๋วแลกเงินยอมเป็นอันสัญญาว่า

เมื่อตัวนั้นได้นำยื่นโดยชอบแล้วจะมีผู้รับรองและใช้เงินตามเนื้อความแห่งตั๋ว ถ้าและตั๋วแลกเงินนั้นเขาไม่เชื่อถือโดยไม่ยอมรับรองก็ดี หรือไม่ยอมจ่ายเงินก็ดี ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังก็จะใช้เงินแก่ผู้ทรง หรือแก่ผู้สลักหลังคนหลังซึ่งต้องถูกบังคับให้ใช้เงินตามตัวนั้น ถ้าหากว่าได้ทำถูกต้องตามวิธีการในข้อไม่รับรองหรือไม่จ่ายเงินนั้นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 915 ผู้ส่งจ่ายตั๋วแลกเงินและผู้สลักหลังคนใด ๆ ก็ดี จะจดข้อกำหนดซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ลงไว้ชัดแจ้งในตัวนั้นก็ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (1) ข้อกำหนดลบล้างหรือจำกัดความรับผิดชอบตนเองต่อผู้ทรงตัวเงิน
- (2) ข้อกำหนดยอมลดละให้แก่ผู้ทรงตัวเงินซึ่งหน้าที่ทั้งหลายอันผู้ทรงจะพึงต้องมีแก่ตนบางอย่างหรือทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 916 บุคคลทั้งหลายผู้ถูกฟ้องในมูลตั๋วแลกเงินหาอาจจะต่อสู้ผู้ทรงด้วยข้อต่อสู้อันอาศัยความเกี่ยวพันกันเฉพาะบุคคลระหว่างตนกับผู้ส่งจ่ายหรือกับผู้ทรงคนก่อน ๆ นั้นได้ไม่เว้นแต่การโอนจะได้มีขึ้นด้วยคบคิดกันฉ้อฉล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 917 อันตั๋วแลกเงินทุกฉบับ ถึงแม้ว่าจะมิใช่ส่งจ่ายให้แก่บุคคลเพื่อเขาส่งก็ตาม ท่านว่ายอมโอนให้กันได้ด้วยสลักหลังและส่งมอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อผู้ส่งจ่ายเขียนลงในด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงินว่า “เปลี่ยนมือไม่ได้” ดังนี้ก็ดี หรือเขียนคำอื่นอันได้ความเป็นทำนองเช่นเดียวกันนั้นก็ ท่านว่าตัวเงินนั้นยอมจะโอนให้กันได้แต่โดยรูปการและด้วยผลอย่างการโอนสามัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งตัวเงินจะสลักหลังให้แก่ผู้จ่ายก็ได้ ไม่ว่าผู้จ่ายจะได้รับรองตัวนั้นหรือไม่ หรือจะสลักหลังให้แก่ผู้ส่งจ่าย หรือให้แก่คู่สัญญาฝ่ายอื่นใดแห่งตัวเงินนั้นก็ ได้ ส่วนบุคคลทั้งหลายเหล่านี้ก็ยอมจะสลักหลังตัวเงินนั้นต่อไปอีกได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 918 ตั๋วแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินแก่ผู้ถือมันท่านว่ายอมโอนไปเพียงด้วยส่งมอบให้กัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 919 คำสลักหลังนั้นต้องเขียนลงในตั๋วแลกเงินหรือใบประจำต่อและต้องลงลายมือชื่อผู้สลักหลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การสลักหลังยอมสมบูรณ์แม้ทั้งมิได้ระบุชื่อผู้รับประโยชน์ไว้ด้วย หรือแม้ผู้สลักหลังจะมีได้กระทำการใดไปกว่าลงลายมือชื่อของตนที่ด้านหลังตั๋วแลกเงินหรือที่ใบประจำต่อก็ยอมพึงเป็นสมบูรณ์ดุจกัน การสลักหลังเช่นนี้เรียกว่า “สลักหลังลอย”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 920 อันการสลักหลังยอมโอนไปซึ่งบรรดาสิทธิอันเกิดแต่ตั๋วแลกเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าสลักหลังลอย ผู้ทรงจะปฏิบัติดังกล่าวต่อไปนี้ประการหนึ่งประการใดก็ได้

คือ

- (1) ตระกความลงในที่ว่างด้วยเขียนชื่อของตนเอง หรือชื่อบุคคลอื่นผู้ใดผู้หนึ่ง
- (2) สลักหลังตัวเงินต่อไปอีกเป็นสลักหลังลอย หรือสลักหลังให้แก่บุคคลอื่น

ผู้ใดผู้หนึ่ง

- (3) โอนตัวเงินนั้นให้แก่บุคคลภายนอกโดยไม่ตระกความลงในที่ว่างและ

ไม่สลักหลังอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา 921 การสลักหลังตัวแลกเงินซึ่งสั่งให้ใช้เงินแก่ผู้ถือนั้น ย่อมเป็นเพียงประกัน (อาว์ล) สำหรับผู้สั่งจ่าย

มาตรา 922 การสลักหลังนั้นต้องให้เป็นข้อความอันปราศจากเงื่อนไข ถ้าและวางเงื่อนไขบังคับลงไว้อย่างใด ท่านให้ถือเสมือนว่าเงื่อนไขนั้นมิได้เขียนลงไว้เลย

อนึ่งการสลักหลังโอนแต่บางส่วน ท่านว่าเป็นโมฆะ

มาตรา 923 ผู้สลักหลังคนใดระบุข้อความห้ามสลักหลังสืบไปลงไว้แล้ว ผู้สลักหลังคนนั้นย่อมไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นเขาสลักหลังตัวแลกเงินนั้นให้ไปในภายหลัง

มาตรา 924 ถ้าตัวแลกเงินสลักหลังต่อเมื่อสิ้นเวลาเพื่อคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินนั้นแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลักหลังยอมได้ไปซึ่งสิทธิแห่งการรับรองตามแต่มีต่อผู้จ่าย กับสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้ซึ่งสลักหลังตัวเงินนั้น ภายหลังที่สิ้นเวลาเช่นนั้น

แต่ถ้าตัวเงินนั้นได้มีคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินมาแต่ก่อนสลักหลังแล้วไซ้ ท่านว่าผู้รับสลักหลังยอมได้ไปแต่เพียงสิทธิของผู้ซึ่งสลักหลังให้แก่ตนอันมีต่อผู้รับรองต่อผู้สั่งจ่าย และต่อบรรดาผู้ซึ่งสลักหลังตัวเงินนั้นมาก่อนย้อนขึ้นไปจนถึงเวลาคัดค้านเท่านั้น

มาตรา 925 เมื่อใดความที่สลักหลังมีข้อกำหนดว่า “ราคาอยู่ที่เรียกเก็บ” ก็ตี “เพื่อเรียกเก็บ” ก็ตี “ในฐานะจัดการแทน” ก็ตี หรือความสำนวนอื่นใดอันเป็นปริยายว่าตัวแทนไซ้ ท่านว่าผู้ทรงตัวแลกเงินจะใช้สิทธิทั้งปวงอันเกิดแต่ตัวนั้นก็ยอมได้ทั้งสิ้น แต่ว่าจะสลักหลังได้เพียงในฐานะเป็นตัวแทน

ในกรณีเช่นนี้ คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบจะต่อผู้ทรงได้แต่เพียงด้วย

ข้อต่อสู้อันจะพึงใช้ได้ต่อผู้สลักหลังเท่านั้น

มาตรา 926 เมื่อใดความที่สลักหลังมีข้อกำหนดว่า “ราคาเป็นประกัน” ก็ตี “ราคาเป็นจำนำ” ก็ตี หรือข้อกำหนดอย่างอื่นใดอันเป็นปริยายว่าจำนำไซ้ ท่านว่าผู้ทรงตัวแลกเงินจะใช้สิทธิทั้งปวงอันเกิดแต่ตัวนั้นก็ยอมได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าผู้ทรงสลักหลังตัวนั้น ท่านว่าการสลักหลังยอมใช้ได้เพียงในฐานะเป็นค่าสลักหลังของตัวแทน

คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบจะต่อผู้ทรงด้วยข้อต่อสู้อันอาศัยความ

เกี่ยวพันเฉพาะบุคคลระหว่างตนกับผู้สลักหลังนั้นได้ไม่ เว้นแต่การสลักหลังจะได้มีขึ้นด้วยคบคิดกันฉ้อ

ฉล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การรับรอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 927 อันตัวแลกเงินนั้นจะนำไปยื่นแก่ผู้จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้จ่ายเพื่อให้รับรองเมื่อไร ๆ ก็ได้จนกว่าจะถึงเวลากำหนดใช้เงิน และผู้ทรงจะเป็นผู้ยื่นหรือเพียงแต่ผู้ที่ได้ตัวนั้นไว้ใน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในตั๋วแลกเงินนั้น ผู้สั่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่าให้นำยื่นเพื่อรับรองโดยกำหนดเวลา

จำกัดไว้ให้ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้สั่งจ่ายจะห้ามการนำตั๋วแลกเงินยื่นเพื่อรับรองก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่เป็นตัวเงินอัน

ได้ออกสั่งให้ใช้เงินเฉพาะ ณ สถานที่อื่นใดอันมิใช่ภูมิลาเนาของผู้จ่าย หรือได้ออกสั่งให้ใช้เงินในเวลา

ใดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น

อนึ่งผู้สั่งจ่ายจะลงข้อกำหนดไว้ว่ายังมีได้นำตัวยื่นเพื่อรับรองจนถึงกำหนด

วันใดวันหนึ่งก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้สลักหลังทุกคนจะลงข้อกำหนดไว้ว่าให้นำตัวเงินยื่นเพื่อรับรองโดยกำหนดเวลา

จำกัดไว้ให้ยื่น หรือไม่กำหนดเวลาก็ได้ เว้นแต่ผู้สั่งจ่ายจะได้ออกสั่งห้ามการรับรอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 928 ผู้ทรงตั๋วแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่าง

หนึ่งนับแต่ได้เห็นนั้น ต้องนำตัวเงินยื่นเพื่อรับรองภายในหกเดือนนับแต่วันที่ลงในตั๋วเงิน หรือ

ภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้สั่งจ่ายจะได้ระบุไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 929 ภายในบังคับบทบัญญัติมาตรา 927 ผู้ทรงตั๋วแลกเงินมีสิทธิที่จะยื่นตัว

เงินแก่ผู้จ่ายได้ในทันทีเพื่อให้รับรอง ถ้าและเขาไม่รับรองภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงไซ้ ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะ

คัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 930 ในการยื่นตั๋วแลกเงินเพื่อให้เขารับรองนั้นผู้ทรงไม่จำเป็นต้องปล่อยตัวนั้น

ให้ไว้ในมือผู้จ่าย

อนึ่งผู้จ่ายจะเรียกให้ยื่นตั๋วแลกเงินแก่ตนอีกเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นแต่วันที่ยื่นครั้ง

แรกนั้นก็ได้ ท่านห้ามมิให้คู่กรณีที่มีส่วนได้เสียยกเอาการที่มีได้อันผิดตามคำเรียกอันนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้

เว้นแต่การเรียกนั้นได้ระบุไว้ในคำคัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 931 การรับรองนั้นพึงกระทำด้วยเขียนลงไว้ในด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงินเป็น

ถ้อยคำสั้นว่า 'รับรองแล้ว' หรือความอย่างอื่นทำนองเช่นเดียวกันนั้น และลงลายมือชื่อของผู้จ่าย

อนึ่งแต่เพียงลงลายมือชื่อของผู้จ่ายลงไว้ในด้านหน้าแห่งตั๋วแลกเงิน ท่านก็จัดว่าเป็นคำรับรองแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 932 ตัวแลกเงินฉบับใดเขียนสั่งให้ใช้เงินในกำหนดระยะเวลาอย่างใดอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หนึ่งนับแต่วันที่ตั้งในตัวเงินนั้น แต่หากมิได้ลงวันไว้ก็ดี หรือตัวเงินฉบับใดสั่งให้ใช้เงินในกำหนด
ระยะเวลาอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น แต่หากคำรับรองตัวนั้นมีได้ลงวันไว้ก็ดี ตัวแลกเงินเช่นว่ามา
นี้ ท่านว่าผู้ทรงจะจวันออกตัวหรือวันรับรองลงตามที่แท้จริงก็ได้แล้วพึงให้ใช้เงินตามนั้น

อนึ่งท่านบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ทรงทำการโดยสุจริตแต่ลงวันคลาดเคลื่อน
ไปด้วยสำคัญผิด และในกรณีลงวันผิดทุกสถาน หากว่าในภายหลังตัวเงินนั้นตกไปยังมือผู้ทรงโดยชอบ
ด้วยกฎหมายแล้ว ตัวเงินจะเสียไปเพราะเหตุนั้นก็หาไม่ท่านให้คงเป็นตัวเงินที่ใช้ได้ และพึงใช้เงินกัน
เสมือนตั้งว่าวันที่ได้จดลงนั้นเป็นวันที่ถูกต้องแท้จริง

มาตรา 933 ถ้าการรับรองมิได้ลงวัน ท่านให้ถือเอาวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาอัน
กำหนดไว้เพื่อรับรองนั้นเป็นวันรับรอง

มาตรา 934 ถ้าผู้จ่ายเขียนคำรับรองลงในตัวแลกเงินแล้ว แต่หากกลับขีดฆ่า
เสียก่อนตัวเงินนั้นหลุดพ้นไปจากมือตนไซ้ ท่านให้ถือเป็นอันว่าได้บอกปิดไม่รับรอง แต่ถ้าผู้จ่ายได้
แจ้งความเป็นหนังสือไปยังผู้ทรง หรือคู่สัญญาฝ่ายอื่นซึ่งได้ลงนามในตัวเงินว่าตนรับรองตัวเงินนั้นก่อน
แล้ว จึงมาขีดฆ่าคำรับรองต่อภายหลังไซ้ ท่านว่าผู้จ่ายก็ยังคงผูกพันอยู่ตามเนื้อความที่ตนได้เขียน
รับรองนั่นเอง

มาตรา 935 อันการรับรองนั้นย่อมมีได้สองสถาน คือ รับรองตลอดไปหรือรับรอง
เพียงป้าย
การรับรองตลอดไป คือยอมตกลงโดยไม่แก่ง้างคำสั่งของผู้สั่งจ่ายแต่อย่างหนึ่งอย่าง
ใดเลย

ส่วนการรับรองเพียงป้ายนั้น กล่าวเป็นเนื้อความทำผลแห่งตัวเงินให้แยกไปจากที่
เขียนสั่งไว้
กล่าวโดยเฉพาะก็คือว่า ถ้าคำรับรองมีเงื่อนไขก็ดี หรือรับรองแต่เพียงบางส่วน
ก็ดี ท่านว่าเป็นรับรองเพียงป้าย

มาตรา 936 คำรับรองเพียงป้ายนั้น ผู้ทรงตัวแลกเงินจะบอกปิดเสียก็ได้ และถ้า
ไม่ได้คำรับรองอันไม่เพียงป้ายจะถือเอาว่าตัวเงินนั้นเป็นอันขาดความเชื่อถือรับรองก็ได้

ถ้าผู้ทรงรับเอาคำรับรองเพียงป้าย และผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังมิได้ให้อำนาจแก่ผู้
ทรงโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายให้รับเอาคำรับรองเพียงป้ายเช่นนั้นก็ดี หรือไม่ยินยอมด้วยใน
ภายหลังก็ดี ท่านว่าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังนั้น ๆ ย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในตัวเงินนั้น แต่
บทบัญญัติทั้งนี้ท่านมิให้ใช้ไปถึงการรับรองแต่บางส่วนซึ่งได้บอกกล่าวก่อนแล้วโดยชอบ

ถ้าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังตัวเงินรับคำบอกกล่าวการรับรองเพียงป้ายแล้ว
ไม่ได้แย้งไปยังผู้ทรงภายในเวลาอันสมควร ท่านให้ถือว่าผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังนั้นเป็นอันได้ยินยอม
ด้วยกับการนั้นแล้ว

มาตรา 937 ผู้จ่ายได้ทำการรับรองตัวแลกเงินแล้วย่อมต้องผูกพันในอันจะจ่ายเงิน
จำนวนที่รับรองตามเนื้อความแห่งคำรับรองของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 3

อาวัวล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 938 ตัวแลกเงินจะมีผู้ค้าประกันรับประกันการใช้เงินทั้งจำนวน

หรือแต่บางส่วนก็ได้ ซึ่งท่านเรียกว่า “อาวัวล”

อันอาวัวลนั้นบุคคลภายนอกคนใดคนหนึ่งจะเป็นผู้รับ หรือแม่คู่สัญญาแห่ง

ตัวเงินนั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้รับก็ได้

มาตรา 939 อันการรับอาวัวลยอมทำให้กันด้วยเขียนลงในตัวเงินนั้นเอง

หรือที่ใบประจำต่อ

ในการนี้พึงใช้ถ้อยคำสำนวนว่า “ใช้ได้เป็นอาวัวล” หรือสำนวนอื่นใดทำนองเดียวกัน

นั้น และลงลายมือชื่อผู้รับอาวัวล

อนึ่งเพียงแต่ลงลายมือชื่อของผู้รับอาวัวลในด้านหน้าแห่งตัวเงิน ท่านก็จัดว่าเป็นคำ

รับอาวัวลแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่เป็นลายมือชื่อของผู้จ่ายหรือผู้ส่งจ่าย

ในคำรับอาวัวลต้องระบุว่าจะรับประกันผู้ใด หากมิได้ระบุท่านให้ถือว่ารับประกัน

ผู้ส่งจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 940 ผู้รับอาวัวลยอมต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับบุคคลซึ่งตนประกัน

แม้ถึงว่าความรับผิดชอบอันผู้รับอาวัวลได้ประกันอยู่นั้น จะตกเป็นใช้ไม่ได้ด้วยเหตุ

ใด ๆ นอกจากเพราะทำผิดแบบระเบียบ ท่านว่าข้อที่สัญญารับอาวัวลนั้นก็ยังคงสมบูรณ์

เมื่อผู้รับอาวัวลได้ใช้เงินไปตามตัวแลกเงินแล้ว ย่อมได้สิทธิในอันจะไล่เบี้ยเอาแก่

บุคคลซึ่งตนได้ประกันไว้ กับทั้งบุคคลทั้งหลายผู้รับผิดชอบแทนตัวผู้นั้น

ส่วนที่ 4

การใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 941 อันตัวแลกเงินนั้น ย่อมจะพึงใช้เงินในวันถึงกำหนด และถึงกำหนดวัน

ใดผู้ทรงต้องนำตัวเงินไปยื่นเพื่อให้ใช้เงินในวันนั้น

มาตรา 942 อันจะบังคับให้ผู้ตัวแลกเงินรับเงินใช้ก่อนตัวเงินถึงกำหนดนั้น

ท่านว่าหาอาจจะทำได้ไม่

อนึ่งผู้จ่ายคนใดใช้เงินไปแต่ก่อนเวลาตัวเงินถึงกำหนด ท่านว่ายอมทำ

เช่นนั้นด้วยเสียงเคราะห์ของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 943 อันการถึงกำหนดแห่งตัวแลกเงินซึ่งสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาอันใดอันหนึ่งนับแต่วันได้เห็นนั้น ท่านให้กำหนดนับแต่วันรับรอง หรือวันคัดค้าน ถ้าไม่มีคำคัดค้าน และคำรับรองมิได้ลงวัน ท่านให้ถือว่าผู้รับรองได้ให้คำรับรองนั้นในวันท้ายแห่งกำหนดเวลาซึ่งจำกัดไว้ตามกฎหมาย หรือตามสัญญาเพื่อการยื่นตัวนั้น

มาตรา 944 อันตัวแลกเงินซึ่งให้ใช้เงินเมื่อได้เห็นนั้น ท่านว่าย่อมจะพึงใช้เงินในวันเมื่อยื่นตัว ทั้งนี้ต้องยื่นให้ใช้เงินภายในกำหนดเวลา ซึ่งบังคับไว้เพื่อการยื่นให้รับรองตัวเงินชนิดให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังได้เห็นนั้น

มาตรา 945 การใช้เงินจะเรียกเอาได้ต่อเมื่อได้เวนตัวแลกเงินให้ผู้ใช้นั้นจะให้ผู้ทรงลงลายมือชื่อรับเงินในตัวเงินนั้นก็ได้

มาตรา 946 อันตัวแลกเงินนั้น ถ้าเขาจะใช้เงินให้แต่เพียงบางส่วนท่านว่าผู้ทรงจะบอกปิดเสียไม่ยอมรับเขาก็ได้ ถ้าและรับเอาเงินที่เขาใช้แต่เพียงบางส่วน ผู้ทรงต้องบันทึกข้อความนั้นลงไว้ในตัวเงิน และส่งมอบใบรับให้แก่ผู้ใช้เงิน

มาตรา 947 ถ้าตัวแลกเงินมิได้ยื่นเพื่อให้ใช้เงินในวันถึงกำหนดไซ้ท่านว่าผู้รับรองจะเปลื้องตนให้พ้นจากความรับผิดชอบโดยวางจำนวนเงินที่ค้างชำระตามตัวนั้นไว้ก็ได้

มาตรา 948 ถ้าผู้ทรงตัวแลกเงินยอมผ่อนเวลาให้แก่ผู้จ่ายไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิ้นสิทธิที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้เป็นคู่สัญญาคนก่อน ๆ ซึ่งมีได้ตกลงในการผ่อนเวลานั้น

มาตรา 949 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 1009 บุคคลผู้ใช้เงินในเวลาถึงกำหนดยอมเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิด เว้นแต่ตนจะได้ทำการฉ้อฉลหรือมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง อนึ่งบุคคลซึ่งกล่าวนี้จำต้องพิสูจน์ให้เห็นจริงว่าได้มีการสลักหลังติดต่อกันเรียบร้อยไม่ขาดสายแต่ไม่จำต้องพิสูจน์ลายมือชื่อของเหล่าผู้สลักหลัง

ส่วนที่ 5

การสอดเข้าแก้หน้า

มาตรา 950 ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะระบุบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดไว้ก็ได้ว่าเป็นผู้จะรับรอง หรือใช้เงินยามประสงค์ ณ สถานที่ใช้เงิน

ภายในเงื่อนไขบังคับดังกล่าวต่อไปข้างหน้า บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดจะรับรองหรือใช้เงิน

ตามตัวแลกเงินในฐานะเป็นผู้สอดเข้าแก่นำบุคคลใดผู้ลงลายมือชื่อในตัวนั้นก็ได้

ผู้สอดเข้าแก่นำนั้นจะเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ แม้จะเป็นผู้จ่ายหรือบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตัวเงินนั้นอยู่แล้วก็ได้ห้ามแต่ผู้รับรองเท่านั้น

ผู้สอดเข้าแก่นำจำต้องให้คำบอกกล่าวโดยไม่ชักช้า เพื่อให้คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนเข้าแก่นำนั้นทราบการที่ตนเข้าแก่นำ

(1) การรับรองเพื่อแก่นำ

มาตรา 951 การรับรองด้วยสอดเข้าแก่นำ ย่อมมีได้ในบรรดากรณีซึ่งผู้ทรงมีสิทธิไต่เบี่ยได้ก่อนถึงกำหนดตามตัวเงินอันเป็นตัวสามารถจะรับรองได้

การรับรองด้วยสอดเข้าแก่นำนั้น ผู้ทรงจะบอกปิดเสียก็ได้ แม้ถึงว่าบุคคลผู้ซึ่งป่งไว้ว่าจะเป็นผู้รับรอง หรือใช้เงินยามประสงค์นั้นจะเป็นผู้เสนอเข้ารับรองก็บอกปิดได้

ถ้าผู้ทรงยอมให้เขารับรองแล้ว ผู้ทรงยอมเสียสิทธิไต่เบี่ยก่อนถึงกำหนดเอาแก่คู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบ

มาตรา 952 อันการรับรองด้วยสอดเข้าแก่นำนั้น ย่อมทำด้วยเขียนระบุความลงบนตัวแลกเงิน และลงลายมือชื่อของผู้สอดเข้าแก่นำเป็นสำคัญหนึ่งต้องระบุลงไว้ว่าการรับรองนั้นทำให้เพื่อผู้ใด ถ้ามิได้ระบุไว้เช่นนั้น ท่านให้ถือว่าทำให้เพื่อผู้ส่งจ่าย

มาตรา 953 ผู้รับรองด้วยสอดเข้าแก่นำย่อมต้องรับผิดชอบต่อผู้ทรงตัวเงินนั้น และรับผิดชอบผู้สักรหัสทั้งหลายภายหลังคู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนเข้าแก่นำอย่างเดียวกันกับที่คู่สัญญาฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบเอง

(2) การใช้เงินเพื่อแก่นำ

มาตรา 954 อันการใช้เงินเพื่อแก่นำย่อมมีได้ในบรรดากรณีซึ่งผู้ทรงมีสิทธิไต่เบี่ยเมื่อตัวเงินถึงกำหนดหรือก่อนถึงกำหนด

การใช้เงินนั้น ท่านว่าอย่างช้าที่สุดต้องทำในวันรุ่งขึ้นแต่วันท้ายแห่งกำหนดเวลาซึ่งจำกัดอนุญาตไว้ให้ทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงิน

มาตรา 955 ถ้าตัวแลกเงินได้รับรองเพื่อแก่นำแล้วก็ดี หรือได้มีตัวบุคคลระบุว่าเป็นผู้จะใช้เงินยามประสงค์แล้วก็ดี ผู้ทรงต้องยื่นตัวเงินนั้นต่อบุคคลนั้น ๆ ณ สถานที่ใช้เงิน และถ้าจำเป็นก็ต้องจัดการทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงินอย่างช้าที่สุดในวันรุ่งขึ้นแต่วันท้ายแห่งกำหนดเวลาอัน

จำกัดไว้เพื่อทำคำคัดค้าน

ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดเวลานั้น ท่านว่าคู่สัญญาฝ่ายที่ได้ระบุตัวผู้ใช้จ่ายเงินยาม
ประสงค์ หรือคู่สัญญาฝ่ายซึ่งได้มีผู้รับรองตัวเงินให้แล้วนั้นกับทั้งบรรดาผู้สละหลังในภายหลังย่อมเป็น
อันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

มาตรา 956 การใช้จ่ายเงินเพื่อแก้หนี้นั้น ใช้เพื่อคู่สัญญาฝ่ายใดต้องใช้งเพิ่มเติมจำนวน
อันคู่สัญญาฝ่ายนั้นจะต้องใช้ เว้นแต่ค่าชกส่วนลดตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 968 (4)
ผู้ทรงคนใดบอกปิดไม่ยอมรับเงินอันเขาใช้ให้ ท่านว่าผู้ทรงคนนั้นย่อมเสียสิทธิในอัน
จะไล่เบี้ยเอาแก่บุคคลทั้งหลายเหล่านั้นซึ่งพอที่จะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบเพราะการใช้เงินนั้น

มาตรา 957 การใช้จ่ายเงินเพื่อแก้หนี้ต้องทำให้เป็นหลักฐานด้วยใบรับเขียนลงในตัว
แลกเงิน ระบุความว่าได้ใช้จ่ายเงินเพื่อบุคคลผู้ใด ถ้ามิได้ระบุตัวไว้ดังนั้น ท่านให้ถือว่าการใช้เงินนั้นได้ทำ
ไปเพื่อผู้ส่งจ่าย

ตัวแลกเงินกับทั้งคำคัดค้านหากว่าได้ทำคัดค้าน ต้องส่งให้แก่บุคคลผู้ใช้จ่ายเงินเพื่อแก้
หนี้

มาตรา 958 บุคคลผู้ใช้จ่ายเงินเพื่อแก้หนี้ยอมรับช่วงสิทธิทั้งปวงของผู้ทรงอันมีต่อ
คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนได้ใช้จ่ายเงินแทนไปและต่อคู่สัญญาทั้งหลายผู้ต้องรับผิดชอบต่อคู่สัญญาฝ่ายนั้น แต่หา
อาจจะสละหลังตัวแลกเงินนั้นอีกต่อไปได้ไม่

อนึ่งบรรดาผู้ซึ่งสละหลังภายหลังจากคู่สัญญาฝ่ายซึ่งเขาได้ใช้จ่ายเงินแทนไปนั้นย่อมหลุดพ้น
จากความรับผิดชอบ

ในกรณีแข่งกันเข้าใช้เงินเพื่อแก้หนี้ ท่านว่าการใช้จ่ายเงินรายใดจะให้ผลลดหนี้มาก
รายที่สุด ฟังนิยมเอารายนั้นเป็นดียิ่ง

ถ้าไม่ดำเนินตามวิธีดังกล่าวนี้ ท่านว่าผู้ใช้จ่ายเงินทั้งที่รู้เช่นนั้นย่อมเสียสิทธิในอันจะไล่
เบี้ยเอาแก่บุคคลทั้งหลายซึ่งพอที่จะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 6

สิทธิไล่เบี้ยเพราะเขาไม่รับรองหรือไม่ใช้เงิน

มาตรา 959 ผู้ทรงตัวแลกเงินจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้สละหลังผู้ส่งจ่าย และ
บุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวเงินนั้นก็ได้อ คือ

- ก) ไล่เบี้ยได้เมื่อตัวเงินถึงกำหนดในกรณีไม่ใช้เงิน
- ข) ไล่เบี้ยได้แม้ทั้งตัวเงินยังไม่ถึงกำหนดในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คือ
 - (1) ถ้าเขาบอกปิดไม่รับรองตัวเงิน
 - (2) ถ้าผู้จ่ายหากจะได้รับรองหรือไม่ก็ตาม ตกเป็นคนล้มละลาย หรือได้งดเว้นการใช้

หนี้ แม้การงดเว้นใช้นั้นจะมีได้มีคำพิพากษาเป็นหลักฐานก็ตาม หรือถ้าผู้จ่ายถูกยึดทรัพย์และการ

ยึดทรัพย์สินนั้นไว้ผล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (3) ถ้าผู้ส่งจ่ายตัวเงินชนิดไม่จำเป็นต้องให้ผู้ได้รับรองนั้นตกเป็นคนล้มละลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 960 การที่ตัวแลกเงินขาดรับรองหรือขาดใช้เงินนั้น ต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบด้วยเอกสารฉบับหนึ่ง เรียกว่าคำคัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คำคัดค้านการไม่ใช้เงินต้องทำในวันซึ่งจึงใช้เงินตามตัวนั้น หรือวันใดวันหนึ่งภายในสามวันต่อแต่นั้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวเงินให้เขารับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อมีคำคัดค้านการไม่รับรองขึ้นแล้วก็เป็นอันไม่ต้องยื่นเพื่อใช้เงินและไม่ต้องทำคำคัดค้านการไม่ใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีทั้งหลายซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา 959 ข) (2) นั้น ท่านว่าผู้ทรงยังหาอาจจะใช้สิทธิไล่เบี้ยได้ไม่ จนกว่าจะได้ยื่นตัวเงินให้ผู้จ่ายใช้เงินและได้ทำคำคัดค้านขึ้นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีทั้งหลายดังกล่าวไว้ในมาตรา 959 ข) (3) นั้น ท่านว่าถ้าเอาคำพิพากษาซึ่งสั่งให้ผู้ส่งจ่ายเป็นคนล้มละลายออกแสดง ก็เป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 961 คำคัดค้านนั้นให้นายอำเภอ หรือผู้ทำการแทนนายอำเภอหรือทนายความผู้รับอนุญาตเพื่อการนี้เป็นผู้ทำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ อันว่าด้วยการออกใบอนุญาตและการทำคำคัดค้าน รวมทั้งกำหนดอัตราค่าฤชาธรรมเนียมอันเกี่ยวกับกรณีนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 962 ในคำคัดค้านนั้นนอกจากชื่อ ตำแหน่ง และลายมือชื่อของผู้ทำ ต้องมีสำเนาตัวเงินกับรายการสลักหลังทั้งหมดตรงถ้อยตรงคำก็ระบุความตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ชื่อ หรือยี่ห้อของบุคคลผู้คัดค้านและผู้ถูกคัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2) มูล หรือเหตุที่ต้องทำคำคัดค้านตัวเงิน การทวงถามและคำตอบถ้ามี หรือข้อที่ว่าหาตัวผู้จ่ายหรือผู้รับรองไม่พบ

(3) ถ้ามีการรับรอง หรือใช้เงินเพื่อแก้หน้า ให้แถลงลักษณะแห่งการเข้าแก้หน้าทั้งชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับรองหรือผู้ใช้เงินเพื่อแก้หน้าและชื่อบุคคลซึ่งเขาเข้าแก้หน้านั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (4) สถานที่และวันทำคำคัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ผู้ทำคำคัดค้านส่งมอบคำคัดค้านแก่ผู้ร้องขอให้ทำ และให้ผู้ทำคำคัดค้านรีบส่งคำบอกกล่าวการคัดค้านนั้นไปยังผู้ถูกคัดค้าน ถ้าทราบภูมิลำเนาาก็ให้ส่งโดยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์หรือส่งมอบไว้ ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ได้ ถ้าไม่ทราบภูมิลำเนาาก็ให้ปิดสำเนาคำคัดค้านไว้ยังที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ที่ว่าการอำเภอประจำท้องที่อันผู้ถูกคัดค้านมีถิ่นที่อยู่ครั้งหลังที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 963 ผู้ทรงต้องให้คำบอกกล่าวการที่เขาไม่รับรองตัวแลกเงินหรือไม่ใช้เงินนั้นไปยังผู้สลักหลังถัดตนขึ้นไปกับทั้งผู้ส่งจ่ายด้วยภายในเวลาสี่วันต่อจากวันคัดค้าน หรือต่อจากวัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ยื่นตัวในกรณีที่มีข้อกำหนดว่า 'ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน'

ผู้สลักหลังทุก ๆ คนต้องให้คำบอกกล่าวไปยังผู้สลักหลังถัดตนขึ้นไปภายในสองวัน ให้ทราบคำบอกกล่าวอันตนได้รับ จดแจ้งให้ทราบชื่อและสำนักของผู้ที่ได้ให้คำบอกกล่าวมาก่อน ๆ นั้นด้วย ทำเช่นนี้ติดต่อกันไปโดยลำดับจนกระทั่งถึงผู้ส่งจ่าย อนึ่งจำกัดเวลาซึ่งกล่าวมานั้น ท่านนับแต่เมื่อคนหนึ่ง ๆ ได้รับคำบอกกล่าวแต่คนก่อน

ถ้าผู้สลักหลังคนหนึ่งคนใดมิได้ระบุสำนักของตนไว้ก็ดี หรือได้ระบุแต่อ่านไม่ได้ความก็ดี ท่านว่าสุดแต่คำบอกกล่าวได้ส่งไปยังผู้สลักหลังคนก่อนก็เป็นอันพอแล้ว

บุคคลผู้จะต้องให้คำบอกกล่าว จะทำคำบอกกล่าวเป็นรูปอย่างใดก็ได้ทั้งสิ้น แม้เพียงแต่ด้วยส่งตัวแลกเงินคืนก็ใช้ได้ อนึ่งต้องพิสูจน์ได้ว่าได้ส่งคำบอกกล่าวภายในเวลากำหนด

ถ้าส่งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือจดทะเบียนไปรษณีย์ หากว่าหนังสือนั้นได้ส่งไปรษณีย์ภายในเวลากำหนดดังกล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้ถือว่าคำบอกกล่าวเป็นอันได้ส่งภายในจำกัดเวลาบังคับแล้ว

บุคคลซึ่งมิได้ให้คำบอกกล่าวภายในจำกัดเวลาดังได้ว่ามานั้นหาเสียสิทธิไต่เบี่ยไม่ แต่จะต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่ความประมาทเลินเล่อของตน แต่ท่านมิให้คิดค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวนในตัวแลกเงิน

มาตรา 964 ด้วยข้อกำหนดเขียนลงไว้ว่า 'ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน'

ก็ดี 'ไม่มีคัดค้าน' ก็ดี หรือสำนวนอื่นใดทำนองนั้นก็ดี ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะยอมปลดเปลื้องผู้ทรงจากการทำคำคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงินก็ได้ เพื่อตนจะได้ใช้สิทธิไต่เบี่ย

ข้อกำหนดอันนี้ ย่อมไม่ปลดผู้ทรงให้พ้นจากหน้าที่นำตัวเงินยื่นภายในเวลากำหนด หรือจากหน้าที่ให้คำบอกกล่าวตัวเงินขาดความเชื่อถือแก่ผู้สลักหลังคนก่อนหรือผู้ส่งจ่าย อนึ่งหน้าที่นำสืบว่าไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกำหนดเวลาจำกัดนั้น ย่อมตกอยู่แก่บุคคลผู้แสวงจะใช้เวลาช้อนนั้น เป็นข้อต่อสู้ผู้ทรงตัวแลกเงิน

ข้อกำหนดอันนี้ ถ้าผู้ส่งจ่ายเป็นผู้เขียนลงไปแล้ว ย่อมเป็นผลตลอดถึงคู่สัญญา ทั้งปวงบรรดาที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนั้น ถ้าและทั้งมีข้อกำหนดดังนี้แล้ว ผู้ทรงยังขึ้นทำคำคัดค้านไซ้ ท่านว่าผู้ทรงต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น หากว่าข้อกำหนดนั้นผู้สลักหลังเป็นผู้เขียนลง และถ้ามีคัดค้านทำขึ้นไซ้ ท่านว่าค่าใช้จ่ายในการคัดค้านนั้นอาจจะเรียกเอาใช้ได้จากคู่สัญญาอื่น ๆ บรรดาที่ได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนั้น

มาตรา 965 ในกรณีตัวเงินภายในประเทศ ถ้าผู้จ่ายบันทึกลงไว้ในตัวแลกเงินเป็นข้อความบอกปิดไม่รับรองหรือไม่ยอมใช้เงิน ทั้งลงวันที่บอกปิดลงลายมือชื่อไว้ด้วยแล้ว ท่านว่าคำคัดค้านนั้นก็เป็นอันไม่จำเป็นต้องทำและผู้ทรงต้องส่งคำบอกกล่าวขาดความเชื่อถือไปยังบุคคลซึ่งตนจ้างจะไต่เบี่ยภายในส่วนต่อจากวันเขาบอกปิดไม่รับรองนั้น

มาตรา 966 คำบอกกล่าวขาดความเชื่อถือในกรณีไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินนั้น ต้องมีรายการคือวันที่ลงในตัวแลกเงิน ชื่อหรือยี่ห้อของผู้ส่งจ่ายและของผู้จ่าย จำนวนเงินในตัวเงิน วันถึงกำหนดใช้เงิน ชื่อหรือยี่ห้อและสำนักของผู้ทรงตัวเงิน วันที่คัดค้านหรือวันที่บอกปิดไม่รับรองหรือไม่

ใช้เงินกับข้อความว่าเขาไม่รับรองหรือไม่ใช้เงินตามตัวเงินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 967 ในเรื่องตัวแลกเงินนั้น บรรดาบุคคลผู้ส่งจ่ายก็ดี รับรองก็ดี สลักหลังก็ดี หรือรับประกันด้วยอาวัลก็ดี ย่อมต้องร่วมกันรับผิดชอบผู้ทรง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ทรงยอมมีสิทธิว่ากล่าวเอาความแก่บรรดาบุคคลเหล่านั้นเรื่องตัวหรือรวมกันก็ได้ โดยมีพักต้องดำเนินตามลำดับที่คนเหล่านั้นมาต้องผูกพัน

สิทธิเช่นเดียวกันนี้ ย่อมมีแก่บุคคลทุกคนซึ่งได้ลงลายมือชื่อในตัวเงินและเข้าถือเอาตัวเงินนั้น ในการที่จะใช้บังคับเอาแก่ผู้ที่มีความผูกพันอยู่แล้วก่อนตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การว่ากล่าวเอาความแก่คู่สัญญาคนหนึ่ง ซึ่งต้องรับผิดชอบไม่ตัดหนทางที่จะว่ากล่าวเอาความแก่คู่สัญญาคนอื่น ๆ แม้ทั้งจะเป็นฝ่ายอยู่ในลำดับภายหลังบุคคลที่ได้ว่ากล่าวเอาความมาก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 968 ผู้ทรงจะเรียกร้องเอาเงินใช้จากบุคคลซึ่งตนใช้สิทธิไต่เบี่ยนั้นก็ได้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) จำนวนเงินในตัวแลกเงินซึ่งเขาไม่รับรองหรือไม่ใช้กับทั้งดอกเบี่ยด้วย หากว่ามี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อกำหนดไว้ว่าให้คิดดอกเบี่ย

(2) ดอกเบี่ยอัตราร้อยละห้าต่อปีนับแต่วันถึงกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ค่าใช้จ่ายในการคัดค้าน และในการส่งคำบอกกล่าวของผู้ทรงไปยังผู้สลักหลังถัด

จากตนขึ้นไปและผู้ส่งจ่าย กับทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(4) ค่าชกส่วนลดซึ่งถ้าไม่มีข้อตกลงกันไว้ ท่านให้คิดร้อยละ 1/6 ในต้นเงินอันจะพึง

ใช้ตามตัวเงิน และไม่ว่ากรณีจะเป็นอย่างไร ท่านมิให้คิดสูงกว่าอัตรานี้

ถ้าใช้สิทธิไต่เบี่ยก่อนถึงกำหนด ท่านให้หักลดจำนวนเงินในตัวเงินลงให้ร้อยละห้า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 969 คู่สัญญาฝ่ายซึ่งเข้าถือเอาและใช้เงินตามตัวแลกเงินอาจจะเรียกเอาเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ใช้จากคู่สัญญาทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบตนได้ คือ

(1) เงินเต็มจำนวนซึ่งตนได้ใช้ไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ดอกเบี่ยในจำนวนเงินนั้น คิดอัตราร้อยละห้าต่อปีนับแต่วันที่ได้ใช้เงินไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันตนต้องออกไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(4) ค่าชกส่วนลดจากต้นเงินจำนวนในตัวแลกเงินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 968

อนุมาตรา (4)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 970 คู่สัญญาทุกฝ่ายซึ่งต้องรับผิดชอบและถูกไต่เบี่ยหรืออยู่ในฐานะจะถูกไต่เบี่ยได้นั้น อาจจะใช้เงินแล้วเรียกให้เขาสละตัวเงินให้แก่ตนได้ รวมทั้งค่าคัดค้านและบัญชีรับเงินด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้สลักหลังทุกคนซึ่งเข้าถือเอาและใช้เงินตามตัวแลกเงินแล้ว จะชี้ตงค่าสลักหลัง

ของตนเองและของเหล่าผู้สลักหลังภายหลังตนนั้นเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 971 ผู้ส่งจ่ายก็ดี ผู้รับรองก็ดี ผู้สลักหลังคนก่อนก็ดี ซึ่งเขาสลักหลังหรือโอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตัวแลกเงินให้อีกทอดหนึ่งนั้น ห้ามมีสิทธิจะไต่เบี่ยเอาแก่คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตนยอมต้องรับผิดชอบต่ออยู่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก่อนแล้วตามตัวเงินนั้นได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 972 ในกรณีใช้สิทธิไล่เบียดภายหลังการรับรองแต่บางส่วนท่านว่าคู่สัญญาฝ่ายซึ่งใช้เงินอันเป็นจำนวนเขาไม่รับรองนั้น อาจจะเรียกให้จดระบุความที่ใช้เงินนี้ลงในตัวเงิน และเรียกให้ทำใบรับให้แก่ตนได้ อนึ่งผู้ทรงตัวเงินต้องให้สำเนาตัวเงินอันรับรองว่าถูกต้องแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้นพร้อมทั้งค่าคัดค้านด้วย เพื่อให้เขาสามารถใช้สิทธิไล่เบียดในภายหลังได้สืบไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 973 เมื่อกำหนดเวลาจำกัดซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ได้ล่วงพ้นไปแล้ว คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) กำหนดเวลาสำหรับยื่นตัวแลกเงินชนิดให้ใช้เงินเมื่อได้เห็นหรือในระยะเวลา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อย่างไรอย่างหนึ่งภายหลังได้เห็น

(2) กำหนดเวลาสำหรับทำคำคัดค้านการไม่รับรองหรือการไม่ใช้เงิน

(3) กำหนดเวลาสำหรับยื่นตัวเพื่อให้ใช้เงิน ในกรณีที่มีข้อกำหนดว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน”

ท่านว่าผู้ทรงยอมสิ้นสิทธิที่จะไล่เบียดเอาแก่เหล่าผู้สละหลังผู้ส่งจ่ายและคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ผู้รับรอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งถ้าไม่ยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้เขารับรองภายในเวลาจำกัดตั้งผู้ส่งจ่ายได้กำหนดไว้ ท่านว่าผู้ทรงยอมเสียสิทธิที่จะไล่เบียดทั้งเพื่อการที่เขาไม่ใช้เงิน และเพื่อการที่เขาไม่รับรอง เว้นแต่จะปรากฏจากข้อกำหนดว่า ผู้ส่งจ่ายหมายเพียงแต่จะปลดตนเองให้พ้นจากประกันการรับรอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าข้อกำหนดจำกัดเวลายื่นตัวแลกเงินนั้นมีอยู่ที่คำสละหลัง ท่านว่าเฉพาะแต่ผู้สละ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หลังเท่านั้นจะอาจเอาประโยชน์ในข้อกำหนดนั้นได้

มาตรา 974 การยื่นตัวแลกเงินก็ดี การทำคำคัดค้านก็ดี ถ้ามีเหตุจำเป็นอันมิอาจ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก้าวล่วงเสียได้มาขัดขวางมิให้ทำได้ภายในกำหนดเวลาจำกัดสำหรับการนั้นไซ้ ท่านให้ยึด

กำหนดเวลาออกไปอีกได้

เหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ตั้งว่ามานั้น ผู้ทรงต้องบอกกล่าวแก่ผู้สละหลังคน ถัดตนขึ้นไปโดยไม่ชักช้า และคำบอกกล่าวนั้นต้องเขียนระบุลงในตัวเงิน หรือใบประจำตัวต้องลงวัน และลงลายมือชื่อของผู้ทรง การอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวนี้ ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติมาตรา 963

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้สิ้นสุดสิ้นลงแล้ว ผู้ทรงต้องยื่นตัวเงินให้เขา

รับรองหรือใช้เงินโดยไม่ชักช้า และถ้าจำเป็นก็ทำคำคัดค้านขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้นั้น ยังคงมีอยู่ต่อไปจนเป็นเวลากว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สามสิบวันภายหลังตัวเงินถึงกำหนดไซ้ ท่านว่าจะใช้สิทธิไล่เบียดก็ได้ และถ้าเช่นนั้นการยื่นตัวเงินก็ดี

การทำคำคัดค้านก็ดี เป็นอันไม่จำเป็นต้องทำ

ในส่วนตัวเงินชนิดที่ให้ใช้เงินเมื่อได้เห็น หรือให้ใช้เงินในระยะเวลาอย่างหนึ่งอย่างใด ภายหลังได้เห็นนั้น กำหนดสามสิบวันเช่นว่ามานี้ท่านให้นับแต่วันที่ผู้ทรงได้ให้คำบอกกล่าวเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้นั้นแก่ผู้สละหลังถัดตนขึ้นไป และถึงแม้ว่าจะเป็นการก่อนล่วงกำหนดเวลายื่นตัวเงิน ก็ให้นับเช่นนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 7

ตัวแลกเงินเป็นสำรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 975 อันตัวแลกเงินนั้น นอกจากชนิดที่ส่งจ่ายแก่ผู้ถือแล้วจะออกไปเป็นคู่ฉีกความต้องกันสองฉบับหรือกว่านั้นก็อาจจะออกได้

คู่ฉีกเหล่านี้ต้องมีหมายลำดับลงในตัวตราสารนั่นเอง มิฉะนั้นคู่ฉีกแต่ละฉบับย่อมใช้ได้เป็นตัวแลกเงินฉบับหนึ่ง ๆ แยกเป็นตั๋วเงินต่างฉบับกัน

บุคคลทุกคนซึ่งเป็นผู้ทรงตั๋วเงินอันมิได้ระบุว่าได้ออกเป็นตั๋วเดียวนั้นจะเรียกให้ส่งมอบคู่ฉีกสองฉบับหรือกว่านั้นแก่ตนก็ได้ โดยยอมให้คิดค่าใช้จ่ายเอาแก่ตน ในการนี้ผู้ทรงต้องว่ากล่าวไปยังผู้สลักหลังคนถัดตนขึ้นไป และผู้สลักหลังคนนั้นก็จำต้องช่วยผู้ทรงว่ากล่าวไปยังผู้ที่สลักหลังให้แก่ตนต่อไปอีกสืบเนื่องกันไปเช่นนี้ตลอดสายจนกระทั่งถึงผู้ส่งจ่าย อนึ่งผู้สลักหลังทั้งหลายจำต้องเขียนคำสลักหลังของตนเป็นความเดียวกันลงในฉบับคู่ฉีกใหม่แห่งตัวสำหรับนั้นอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 976 ถ้าผู้ทรงตั๋วแลกเงินสำหรับหนึ่งสลักหลังคู่ฉีกสองฉบับหรือกว่านั้นให้แก่บุคคลต่างคนกัน ท่านว่าผู้ทรงยอมต้องรับผิดชอบคู่ฉีกเช่นว่านั้นทุก ๆ ฉบับ และผู้สลักหลังภายหลังผู้ทรงทุก ๆ คนก็ต้องรับผิดชอบคู่ฉีกอันตนเองได้สลักหลังลงไปนั้น เสมือนตั้งว่าคู่ฉีกที่ว่านั้นแยกเป็นตั๋วเงินต่างฉบับกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 977 ถ้าคู่ฉีกสองฉบับหรือกว่านั้นในสำหรับหนึ่งได้เปลี่ยนมือไปยังผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายต่างคนกันไซ้ในระวางผู้ทรงเหล่านั้นด้วยคนใดได้ไปเป็นสิทธิก่อนท่านให้ถือว่าคนนั้นเป็นเจ้าของอันแท้จริงแห่งตั๋วเงินนั้นแต่ความใด ๆ ในบทมาตรานี้ไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิของบุคคลผู้ทำการโดยชอบด้วยกฎหมายรับรองหรือใช้เงินไปตามคู่ฉีกฉบับซึ่งเขายื่นแก่ตนก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 978 คำรับรองนั้นจะเขียนลงในคู่ฉีกฉบับใดก็ได้ และจะต้องเขียนลงในคู่ฉีกแต่เพียงฉบับเดียวเท่านั้น

ถ้าผู้จ่ายรับรองลงไปกว่าฉบับหนึ่ง และคู่ฉีกซึ่งรับรองเช่นนั้นตกไปถึงมือผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายต่างคนกันไซ้ ท่านว่าผู้จ่ายจะต้องรับผิดชอบคู่ฉีกนั้น ๆ ทุกฉบับ เสมือนตั้งว่าแยกเป็นตั๋วเงินต่างฉบับกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 979 ถ้าผู้รับรองตั๋วเงินซึ่งออกเป็นสำหรับใช้เงินไปโดยมิได้เรียกให้ส่งมอบคู่ฉีกฉบับซึ่งมีคำรับรองของตนนั้นให้แก่ตนและในเวลาตั๋วเงินถึงกำหนด คู่ฉีกฉบับนั้นไปตกอยู่ในมือผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนใดคนหนึ่งไซ้ท่านว่าผู้รับรองจะต้องรับผิดชอบคู่ฉีกฉบับนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 980 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายซึ่งกล่าวมาาก่อนนั้น ถ้าคู่ฉีกฉบับใดแห่งตั๋วเงินออกเป็นสำหรับได้หลุดพ้นไปด้วยการใช้เงินหรือประการอื่นฉบับหนึ่งแล้วท่านว่าตั๋วเงินทั้งสำหรับก็ย่อมหลุดพ้นไปตามกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 981 คู่สัญญาซึ่งส่งคู่ฉีกฉบับหนึ่งไปให้เขารับรองต้องเขียนแกลงลงในคู่ฉีก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับอื่นว่าคู่ฉีกฉบับนั้นอยู่ในมือบุคคลชื่อไร ส่วนบุคคลคนนั้นก็จำต้องสละตัวให้แก่ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายแห่งคู่ฉีกฉบับอื่นนั้น

ถ้าบุคคลคนนั้นบอกปิดไม่ยอมให้ ท่านว่าผู้ทรงยังจะใช้สิทธิไล่เบียดไม่ได้จนกว่าจะได้ทำคดีค้ำประกันความดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ว่าคู่ฉีกฉบับซึ่งได้ส่งไปเพื่อรับรองนั้น เขาไม่สละให้แก่ตนเมื่อทวงถาม
- (2) ว่าไม่สามารถจะให้เขารับรองหรือใช้เงินด้วยคู่ฉีกฉบับอื่นได้

หมวด 3

ตัวสัญญาใช้เงิน

มาตรา 982 อันว่าตัวสัญญาใช้เงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้ออกตัว ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับเงิน

มาตรา 983 ตัวสัญญาใช้เงินนั้น ต้องมีรายการดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) คำบอกชื่อว่าเป็นตัวสัญญาใช้เงิน
- (2) คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขว่าจะใช้เงินเป็นจำนวนแน่นอน
- (3) วันถึงกำหนดใช้เงิน
- (4) สถานที่ใช้เงิน
- (5) ชื่อ หรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
- (6) วันและสถานที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน
- (7) ลายมือชื่อผู้ออกตัว

มาตรา 984 ตราสารอันมีรายการขาดตกบกพร่องไปจากที่ท่านระบุบังคับไว้ในมาตราก่อนนี้ ย่อมไม่สมบูรณ์เป็นตัวสัญญาใช้เงิน เว้นแต่ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

ตัวสัญญาใช้เงินซึ่งไม่ระบุเวลาใช้เงิน ท่านให้ถือว่าพึงใช้เงินเมื่อได้เห็น ถ้าสถานที่ใช้เงินมิได้แถลงไว้ในตัวสัญญาใช้เงิน ท่านให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้ออกตราสารนั้นเป็นสถานที่ใช้เงิน

ถ้าตัวสัญญาใช้เงินไม่ระบุสถานที่ออกตัว ท่านให้ถือว่าตัวนั้นได้ออก ณ ภูมิลำเนาของผู้ออกตัว

ถ้ามิได้ลงวันออกตัว ท่านว่าผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายคนหนึ่งคนใดทำการโดยสุจริตจะจดวันตามที่ถูกต้องแท้จริงลงก็ได้

มาตรา 985 บทบัญญัติทั้งหลายในหมวด 2 ว่าด้วยตัวแลกเปลี่ยนดังจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านให้ยกมาบังคับในเรื่องตัวสัญญาใช้เงินเพียงเท่าที่ไม่ขัดกับสภาพแห่งตราสารชนิดนี้คือบทมาตรา 911, 913, 916, 917, 919, 920, 922 ถึง 926, 938 ถึง 947, 949, 950, 954 ถึง 959, 967 ถึง 971

ถ้าเป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ออกมาแต่ต่างประเทศ ท่านให้นำบทบัญญัติต่อไปนี้มาใช้

บังคับด้วย คือบทมาตรา 960 ถึง 964, 973, 974

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 986 ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินย่อมต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับ ผู้รับรองตั๋วแลกเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งให้ใช้เงินในเวลาใดเวลาหนึ่งภายหลังได้เห็นนั้นต้องนำยื่นให้ผู้ออก ตั๋วจดรับรู้อยู่ภายในจำกัดเวลาดังกำหนดไว้ในมาตรา 928 กำหนดเวลานี้ให้นับแต่วันจดรับรูซึ่งลงลายมือ ชื่อผู้ออกตั๋ว ถ้าผู้ออกตั๋วบอกปิดไม่ยอมจดรับรูและลงวันไซ้ การที่เขาบอกปิดเช่นนี้ท่านว่าต้องทำให้ เป็นหลักฐานขึ้นด้วยคำคัดค้าน และวันคัดค้านนั้นให้ถือเป็นวันเริ่มต้นในการนับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด 4 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เช็ค

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 987 อันว่าเช็คนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือให้ใช้ตามคำสั่งของ บุคคลอีกคนหนึ่ง อันเรียกว่าผู้รับเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 988 อันเช็คนั้น ต้องมีรายการดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (1) คำบอกชื่อว่าเป็นเช็ค
- (2) คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้ใช้เงินเป็นจำนวนแน่นอน
- (3) ชื่อ หรือยี่ห้อและสำนักของธนาคาร
- (4) ชื่อ หรือยี่ห้อของผู้รับเงิน หรือคำจัดแจงว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
- (5) สถานที่ใช้เงิน
- (6) วันและสถานที่ออกเช็ค
- (7) ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 989 บทบัญญัติทั้งหลายในหมวด 2 อันว่าด้วยตั๋วแลกเงินดังจะกล่าว ต่อไปนี้ ท่านให้ยกมาบังคับในเรื่องเช็คเพียงเท่าที่ไม่ขัดกับสภาพแห่งตราสารชนิดนี้ คือบทมาตรา 910, 914 ถึง 923, 925, 926, 938 ถึง 940, 945, 946, 959, 967, 971

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าเป็นเช็คที่ออกมาแต่ต่างประเทศ ท่านให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับด้วย คือบทมาตรา 924, 960 ถึง 964, 973 ถึง 977, 980

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 990 ผู้ทรงเช็คต้องยื่นเช็คแก่ธนาคารเพื่อให้ใช้เงิน คือว่าถ้าเป็นเช็คให้ใช้เงิน ในเมืองเดียวกันกับที่ออกเช็คต้องยื่นภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันออกเช็คนั้น ถ้าเป็นเช็คให้ใช้เงินที่อื่น ต้องยื่นภายในสามเดือน ถ้ามิฉะนั้นท่านว่าผู้ทรงสิทธิ์ที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้สลักหลังทั้งปวง ทั้งเสีย สิทธิอันมีต่อผู้สั่งจ่ายด้วยเพียงเท่าที่จะเกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใด แก่ผู้สั่งจ่ายเพราะการที่ละเลยเสียไม่ยื่นเช็คนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งผู้ทรงเช็คซึ่งผู้ส่งจ่ายหลุดพ้นจากความรับผิดชอบไปแล้วนั้น ท่านให้รับช่วงสิทธิของผู้
ส่งจ่ายคนนั้นอันมีต่อธนาคาร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 991 ธนาคารจำต้องใช้เงินตามเช็คซึ่งผู้เคยค้ำกับธนาคารได้ออกเบิกเงินแก่
ตน เว้นแต่ในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คือ
(1) ไม่มีเงินในบัญชีของผู้เคยค้ำคนนั้นเป็นเจ้าหนี้พอจะจ่ายตามเช็คคนนั้น คือ
(2) เช็คนั้นยื่นเพื่อให้ใช้เงินเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันออกเช็ค หรือ
(3) ได้มีคำบอกกล่าวว่ายเช็คคนนั้นหายหรือถูกลักไป

มาตรา 992 หน้าที่และอำนาจของธนาคารซึ่งจะใช้เงินตามเช็คอันเบิกแก่ตนนั้น
ท่านว่าเป็นอันสุดสิ้นไปเมื่อกรณีเป็นดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ
(1) มีคำบอกห้ามการใช้เงิน
(2) รู้ว่าผู้ส่งจ่ายตาย
(3) รู้ว่าศาลได้มีคำสั่งรักษาทรัพย์ชั่วคราว หรือคำสั่งให้ผู้ส่งจ่าย
เป็นคนล้มละลาย หรือได้มีประกาศโฆษณาคำสั่งเช่นนั้น

มาตรา 993 ถ้าธนาคารเขียนข้อความลงลายมือชื่อบนเช็ค เช่น คำว่า “ใช้ได้” หรือ
“ใช้เงินได้” หรือคำใด ๆ อันแสดงผลอย่างเดียวกันท่านว่าธนาคารต้องผูกพันในฐานะเป็นลูกหนี้ชั้นต้น
ในอันจะต้องใช้เงินแก่ผู้ทรงตามเช็คคนนั้น
ถ้าผู้ทรงเช็คเป็นผู้จัดการให้ธนาคารลงข้อความรับรองดังว่านั้นท่านว่าผู้ส่งจ่ายและผู้
สลักหลังทั้งปวงเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามเช็คคนนั้น
ถ้าธนาคารลงข้อความรับรองดังนั้นโดยคำขอร้องของผู้ส่งจ่าย ท่านว่าผู้ส่งจ่ายและ
ปวงผู้สลักหลังก็หาหลุดพ้นไปไม่

มาตรา 994 ถ้าในเช็คมีเส้นขนานคู่ขีดขวางไว้ข้างด้านหน้า กับมีหรือไม่มีคำว่า
“และบริษัท” หรือคำย่ออย่างใด ๆ แห่งข้อความนี้อยู่ในระหว่างเส้นทั้งสองนั้นไซ้ เช็คคนนั้นชื่อเป็นเช็ค
ขีดคร่อมทั่วไป และจะใช้เงินตามเช็คคนนั้นได้แต่เฉพาะให้แก่ธนาคารเท่านั้น
ถ้าในระหว่างเส้นทั้งสองนั้นตรอกชื่อธนาคารอันหนึ่งอันใดลงไว้โดยเฉพาะ
เช็คเช่นนั้นชื่อว่า เป็นเช็คขีดคร่อมเฉพาะ และจะใช้เงินตามเช็คคนนั้นได้เฉพาะให้แก่ธนาคารอันนั้น

มาตรา 995 (1) เช็คไม่มีขีดคร่อม ผู้ส่งจ่ายหรือผู้ทรงคนใดคนหนึ่งจะขีดคร่อมเสียก็
ได้ และจะทำได้เป็นขีดคร่อมทั่วไปหรือขีดคร่อมเฉพาะก็ได้
(2) เช็คขีดคร่อมทั่วไป ผู้ทรงจะทำให้เป็นขีดคร่อมเฉพาะเสียก็ได้
(3) เช็คขีดคร่อมทั่วไปก็ตี ขีดคร่อมเฉพาะก็ตี ผู้ทรงจะเติมคำลงว่า “ห้ามเปลี่ยน
มือ” ก็ได้

(4) เช็คขีดคร่อมเฉพาะให้แก่ธนาคารใด ธนาคารนั้นจะชำขีดคร่อมเฉพาะให้ไปแก่
ธนาคารอื่นเพื่อเรียกเก็บเงินก็ได้

(5) เชื้อไม่มีชีวิตคร่อมก็ตี เชื้อชีวิตคร่อมทั่วไปก็ตี ส่งไปยังธนาคารใดเพื่อให้เรียกเก็บเงิน ธนาคารนั้นจะลงชีวิตคร่อมเฉพาะให้แก่ตนเองก็ได้

มาตรา 996 การชีวิตคร่อมเชื้อตามที่อนุญาตไว้ในมาตราก่อนนั้นท่านว่าเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งของเชื้อ ใครจะลบล้างย่อมไม่เป็นการชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 997 เชื้อชีวิตคร่อมเฉพาะให้แก่ธนาคารกว่าธนาคารหนึ่งขึ้นไปเมื่อนำเบิกเอาแก่ธนาคารใด ท่านให้ธนาคารนั้นบอกปิดเสียอย่าใช้เงินให้ เว้นแต่ที่ชีวิตคร่อมให้แก่ธนาคารในฐานะเป็นตัวแทนเรียกเก็บเงิน

ธนาคารใดซึ่งเขานำเชื้อเบิกขึ้นใช้เงินไปตามเชื้อที่ชีวิตคร่อมอย่างว่ามานั้นก็ตี ใช้เงินตามเชื้ออันเขาชีวิตคร่อมทั่วไปเป็นประการอื่นนอกจากใช้ให้แก่ธนาคารอันใดอันหนึ่งก็ตี ใช้เงินตามเชื้ออันเขาชีวิตคร่อมเฉพาะเป็นประการอื่นนอกจากใช้ให้แก่ธนาคารซึ่งเขาเจาะจงชีวิตคร่อมให้โดยเฉพาะ หรือแก่ธนาคารตัวแทนเรียกเก็บเงินของธนาคารนั้นก็ตี ท่านว่าธนาคารซึ่งใช้เงินไปดังกล่าวนี้จะต้องรับผิดชอบผู้เป็นเจ้าของอันแท้จริงแห่งเชื่อนั้น ในการที่เขาต้องเสียหายอย่างใด ๆ เพราะการที่ตนใช้เงินไปตามเชื้อตั้งนั้น

แต่หากเชื้อใดเขานำยื่นเพื่อให้ใช้เงิน และเมื่อยื่นไม่ปรากฏว่าเป็นเชื้อชีวิตคร่อมก็ตี หรือไม่ปรากฏว่ามีรอยชีวิตคร่อมอันได้ลบล้างหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมเป็นประการอื่นนอกจากที่อนุญาตไว้โดยกฎหมายก็ตี เชื้อเช่นนี้ถ้าธนาคารใดใช้เงินไปโดยสุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อ ท่านว่าธนาคารนั้นไม่ต้องรับผิดชอบหรือต้องมีหน้าที่รับใช้เงินอย่างใด ๆ

มาตรา 998 ธนาคารใดซึ่งเขานำเชื้อชีวิตคร่อมเบิกเงินใช้เงินไปตามเชื่อนั้นโดยสุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อ กล่าวคือว่าถ้าเป็นเชื้อชีวิตคร่อมทั่วไปก็ตีใช้เงินให้แก่ธนาคารอันใดอันหนึ่ง ถ้าเป็นเชื้อชีวิตคร่อมเฉพาะก็ใช้ให้แก่ธนาคารซึ่งเขาเจาะจงชีวิตคร่อมให้โดยเฉพาะ หรือใช้ให้แก่ธนาคารตัวแทนเรียกเก็บเงินของธนาคารนั้นไซ้ ท่านว่าธนาคารซึ่งใช้เงินไปตามเชื่อนั้นฝ่ายหนึ่ง กับถ้าเชื่อกตกไปถึงมือผู้รับเงินแล้ว ผู้ส่งจ่ายอีกฝ่ายหนึ่งต่างมีสิทธิเป็นอย่างเดียวกัน และเข้าอยู่ในฐานะอันเดียวกันเสมือนดังว่าเชื่อนั้นได้ใช้เงินให้แก่ผู้เป็นเจ้าของอันแท้จริงแล้ว

มาตรา 999 บุคคลใดได้เชื้อชีวิตคร่อมของเขามาซึ่งมีคำว่า “ห้ามเปลี่ยนมือ” ท่านว่าบุคคลนั้นไม่มีสิทธิในเชื่อนั้นยิ่งไปกว่า และไม่สามารถให้สิทธิในเชื่อนั้นต่อไปได้ดีกว่าสิทธิของบุคคลอันตนได้เชื้อของเขา

มาตรา 1000 ธนาคารใดได้รับเงินไว้เพื่อผู้เคยกค้าของตนโดยสุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อ อันเป็นเงินเขาใช้ให้ตามเชื้อชีวิตคร่อมทั่วไปก็ตี ชีวิตคร่อมเฉพาะให้แก่ตนก็ตี หากปรากฏว่าผู้เคยกค้านั้นไม่มีสิทธิหรือมีสิทธิเพียงอย่างบกพร่องในเชื่อนั้นไซ้ ท่านว่าเพียงแต่เหตุที่ได้รับเงินไว้หากทำให้ธนาคารนั้นต้องรับผิดชอบต่อผู้เป็นเจ้าของอันแท้จริงแห่งเชื่อนั้นแต่อย่างหนึ่งอย่างใดไม่

หมวด 5

อายุความ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1001 ในคดีฟ้องผู้รับรองตัวแลกเงินก็ดี ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินก็ดี ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาสามปีนับแต่วันตัวนั้น ๆ ถึงกำหนดใช้เงิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1002 ในคดีที่ผู้ทรงตัวเงินฟ้องผู้สลักหลังและผู้ส่งจ่าย ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่วันที่ได้ลงในคำคัดค้านซึ่งได้ทำขึ้นภายในเวลาอันถูกต้องตามกำหนด หรือนับแต่วันตัวเงินถึงกำหนดในกรณีที่มีข้อกำหนดไว้ว่า 'ไม่จำเป็นต้องมีคำคัดค้าน'

มาตรา 1003 ในคดีผู้สลักหลังทั้งหลายฟ้องไล่เบี้ยกันเองและไล่เบี้ยเอาแก่ผู้ส่งจ่ายแห่งตัวเงิน ท่านห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ผู้สลักหลังเข้าถือเอาตัวเงินและใช้เงิน หรือนับแต่วันที่ผู้สลักหลังนั้นเองถูกฟ้อง

มาตรา 1004 เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงเพราะการอันหนึ่งอันใดซึ่งกระทำแก่คู่สัญญาแห่งตัวเงินฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ท่านว่าย่อมมีผลสะดุดหยุดลงเพียงแต่แก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น

มาตรา 1005 ถ้าตัวเงินได้ทำขึ้นหรือได้โอนหรือสลักหลังไปแล้วในมูลหนี้อันหนึ่งอันใด และสิทธิในตัวเงินนั้นมาสูญสิ้นไปเพราะอายุความก็ดี หรือเพราะละเว้นไม่ดำเนินการให้ต้องตามวิธีใด ๆ อันจะพึงต้องทำก็ดี ท่านว่าหนี้เดิมนั้นก็ยังคงมีอยู่ตามหลักกฎหมายอันแพร่หลายทั่วไป เท่าที่ลูกหนี้มิได้ต้องเสียหายแต่การนั้น เว้นแต่จะจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 6

ตัวเงินปลอม ตัวเงินถูกลัก และตัวเงินหาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1006 การที่ลายมือชื่ออันหนึ่งในตัวเงินเป็นลายมือปลอมย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงความสมบูรณ์แห่งลายมือชื่ออื่น ๆ ในตัวเงินนั้น

มาตรา 1007 ถ้าข้อความในตัวเงินใด หรือในคำรับรองตัวเงินรายใด มีผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญโดยที่คู่สัญญาทั้งปวงผู้ต้องรับผิดชอบในตัวเงินมิได้ยินยอมด้วยหมดทุกคนไซ้ ท่านว่าตัวเงินนั้นก็เป็นอันเสีย เว้นแต่ยังคงใช้ได้ต่อคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น หรือได้ยินยอมด้วยกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น กับทั้งผู้สลักหลังในภายหลัง แต่หากตัวเงินใดได้มีผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญ แต่ความเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ประจักษ์ และตัวเงินนั้นตกอยู่ในมือผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ทรงคนนั้นจะเอาประโยชน์จากตัวเงินนั้นก็เสมือนดังว่ามีได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเลย และจะบังคับการใช้เงินตามเนื้อความเดิมแห่งตัวเงินก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กล่าวโดยเฉพาะ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเช่นจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านถือว่าเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญ คือแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไร ๆ แก่วันที่ลง จำนวนเงินอันจะพึงใช้

เวลาใช้เงินสถานที่ใช้เงิน กับทั้งเมื่อตัวเงินเขารับรองไว้ทั่วไปไม่เจาะจงสถานที่ใช้เงิน ไปเติมความระบุสถานที่ใช้เงินเข้าโดยที่ผู้รับรองมิได้ยินยอมด้วย

มาตรา 1008 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้ เมื่อใดลายมือชื่อในตัวเงินเป็นลายมือปลอมก็ดี เป็นลายมือชื่อลงไว้โดยที่บุคคลซึ่งอ้างเอาเป็นเจ้าของลายมือชื่อนั้นมิได้มอบอำนาจให้ลงก็ดี ท่านว่าลายมือชื่อปลอมหรือลงปราศจากอำนาจเช่นนั้นเป็นอันใช้ไม่ได้เลยใครจะอ้างอิงอาศัยแสวงสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อยึดหน่วงตัวเงินไว้ก็ดี เพื่อกำหนดวันนั้น หลุดพ้นก็ดี หรือเพื่อบังคับการใช้เงินเอาแก่คู่สัญญาแห่งตัวนั้นคนใดคนหนึ่งก็ดี ท่านว่าไม่อาจจะทำได้เป็นอันขาด เว้นแต่คู่สัญญาฝ่ายซึ่งจะพึงถูกยึดหน่วงหรือถูกบังคับใช้เงินนั้น จะอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องตัดบทมิให้ยกข้อลายมือชื่อปลอมหรือข้อลงลายมือชื่อปราศจากอำนาจนั้นขึ้นเป็นข้อต่อสู้

แต่ข้อความใด ๆ อันกล่าวมาในมาตรานี้ ท่านมิให้กระทบกระทั่งถึงการให้สัตยาบันแก่ลายมือชื่อซึ่งลงไว้โดยปราศจากอำนาจแต่หากไม่ถึงแก่เป็นลายมือปลอม

มาตรา 1009 ถ้ามีผู้นำตัวเงินชนิดจะพึงใช้เงินตามเขาสั่งเมื่อทวงถามมาเบิกต่อธนาคารใด และธนาคารนั้นได้ใช้เงินให้ไปตามทางคำปกติโดยสุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อไซ้ไร ท่านว่าธนาคารไม่มีหน้าที่จะต้องนำสืบว่าการสลักหลังของผู้รับเงิน หรือการสลักหลังในภายหลังรายใด ๆ ได้ทำไปด้วยอาศัยรับมอบอำนาจแต่บุคคลซึ่งอ้างเอาเป็นเจ้าของคำสลักหลังนั้น และถึงแม้ว่ารายการสลักหลังนั้นจะเป็นสลักหลังปลอมหรือปราศจากอำนาจก็ตาม ท่านให้ถือว่าธนาคารได้ใช้เงินไปถูกระเบียบ

มาตรา 1010 เมื่อผู้ทรงตัวเงินซึ่งหายหรือถูกลักทราบเหตุแล้วในทันใดนั้นต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้ออกตัวเงิน ผู้จ่าย ผู้สมอ้างยามประสงค์ ผู้รับรองเพื่อแก้หน้าและผู้รับอาวัลตามแต่มี เพื่อให้บอกปิดไม่ใช้เงินตามตัวเงินนั้น

มาตรา 1011 ถ้าตัวเงินหายไปแต่ก่อนเวลาล่วงเลยกำหนดใช้เงิน ท่านว่าบุคคลซึ่งได้เป็นผู้ทรงตัวเงินนั้นจะร้องขอไปยังผู้ส่งจ่ายให้ ๆ ตัวเงินเป็นเนื้อความเดียวกันแก่ตนใหม่อีกฉบับหนึ่งก็ได้ และในการนี้ถ้าเขาประสงค์ก็วางประกันไว้แก่ผู้ส่งจ่าย เพื่อไว้ทดแทนที่เขาหากจะต้องเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดในกรณีที่ตัวเงินซึ่งว่าหายนั้นจะกลับหาได้

อนึ่งผู้ส่งจ่ายรับค่าขอร้องตั้งว่ามานั้นแล้ว หากบอกปิดไม่ยอมให้ตัวเงินคู่ฉบับเช่นนั้น อาจจะถูกบังคับให้ออกให้ก็ได้

หุ้นส่วนและบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 1

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1012 อันว่าสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคล

ตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1013 อันห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น ท่านกำหนดเป็นสามประเภท

คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) ห้างหุ้นส่วนสามัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด

(3) บริษัทจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1014 บรรดาสำนักงานสำหรับจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัททั้งหลาย

นั้น ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงซึ่งบัญชาการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทเป็นผู้ออกกฎข้อบังคับจัดตั้งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1015 ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้

แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1016 การจดทะเบียนนั้น ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ทำ

กิจการอยู่ ณ ตำบลใดในพระราชอาณาจักร ท่านให้จดทะเบียน ณ หอทะเบียนสำหรับตำบลนั้น

การแก้ไขข้อความที่ได้จดทะเบียนประการหนึ่งประการใดในภายหลังก็ดี กับทั้งแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดอันบทบัญญัติแผนกนี้บังคับหรืออนุญาตให้จดทะเบียนก็ดี ก็ต้องจด ณ หอ

ทะเบียนแห่งเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1017 ถ้าข้อความที่จดทะเบียน หรือประกาศโฆษณาเกิดขึ้นในต่างประเทศ

ไซ้ ท่านให้นับกำหนดเวลาสำหรับการจดทะเบียนหรือประกาศโฆษณาข้อความนั้น ตั้งแต่เวลาเมื่อคำบอกกล่าวการนั้นมาถึงตำบลที่จะจดทะเบียนหรือตำบลที่จะประกาศโฆษณานั้นเป็นต้นไป

มาตรา 1018 ในการจดทะเบียน ท่านให้เสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายข้อบังคับซึ่ง

เสนาบดีเจ้ากระทรวงตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1019 ถ้าคำขอจดทะเบียนหรือเอกสารซึ่งต้องจดทะเบียนไม่มี

รายการบริบูรณ์ตามที่บังคับไว้ในลักษณะนี้ว่าให้จดแจ้งก็ดี หรือถ้ารายการอันใดซึ่งจดแจ้งในคำขอ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หรือในเอกสารนั้นขัดกับกฎหมายก็ดี หรือถ้าเอกสารใดซึ่งกำหนดไว้ว่าให้ส่งด้วยกันกับคำขอจด

ทะเบียนยังขาดอยู่มิได้ส่งให้ครบก็ดี หรือถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้ออื่นซึ่งกฎหมายบังคับไว้ก็ดี นายทะเบียนจะไม่ยอมรับจดทะเบียนก็ได้ จนกว่าค่าของจดทะเบียนหรือเอกสารนั้นจะทำให้บริบูรณ์หรือแก้ไขให้ถูกต้อง หรือได้ส่งเอกสารซึ่งกำหนดไว้ครบทุกสิ่งอันหรือได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนั้นแล้ว

มาตรา 1020 บุคคลทุกคน เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎข้อบังคับของเสนาบดีเจ้ากระทรวงแล้ว ขอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอให้นายทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ ให้ก็ได้ หรือจะขอให้คัดสำเนาหรือเนื้อความในเอกสารฉบับใด ๆ พร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องมอบให้ก็ได้

มาตรา 1021 นายทะเบียนทุกคนจะต้องแต่งย่อรายการซึ่งได้ลงทะเบียนส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ตามแบบซึ่งเสนาบดีเจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

มาตรา 1022 เมื่อได้พิมพ์โฆษณาดังนั้นแล้ว ท่านให้ถือว่าบรรดาเอกสารและข้อความซึ่งลงทะเบียนอันได้กล่าวถึงในย่อรายการนั้น เป็นอันรู้แก่บุคคลทั้งปวงไม่เลือกกว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องด้วยห้างหุ้นส่วนหรือด้วยบริษัทนั้น หรือที่ไม่เกี่ยวข้อง

มาตรา 1023 ผู้เป็นหุ้นส่วนก็ดี ห้างหุ้นส่วนก็ดี หรือบริษัทก็ดี จะถือเอาประโยชน์แก่บุคคลภายนอกเพราะเหตุที่มีสัญญาหรือเอกสาร หรือข้อความอันบังคับให้จดทะเบียนตามลักษณะนี้ยังไม่ได้ จนกว่าจะได้ลงพิมพ์โฆษณาดังกล่าวแล้ว แต่ฝ่ายบุคคลภายนอกจะถือเอาประโยชน์เช่นนั้นได้

แต่ถึงกระนั้นก็ดี ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ซึ่งได้รับชำระหนี้ก่อนโฆษณานั้นย่อมไม่จำต้องคืน

มาตรา 1024 ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันก็ดี หรือในระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันก็ดี ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกับห้างหุ้นส่วนก็ดี ในระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัทก็ดี ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาสมุดบัญชีเอกสารของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือของผู้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ นั้นย่อมเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้องตามข้อความที่ได้บันทึกไว้ในนั้นทุกประการ

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ส่วนที่ 1

บทวิเคราะห์

มาตรา 1025 อันว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 2

ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1026 ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาลงหุ้นด้วยใน

ห้างหุ้นส่วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งทีนำมาลงหุ้นด้วยนั้น จะเป็นเงินหรือทรัพย์สินสิ่งอื่นหรือแรงงานก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1027 ในเมื่อมีกรณีเป็นข้อสงสัย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าสิ่งซึ่งนำมาลง

หุ้นด้วยกันนั้นมีค่าเท่ากัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1028 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดได้ลงแต่แรงงานของตนเข้าเป็นหุ้น และใน

สัญญาเข้าหุ้นส่วนมิได้ตราค่าค่าแรงไว้ ท่านให้คำนวณส่วนกำไรของผู้ที่เป็นหุ้นส่วนด้วยแรงงาน

เช่นนั้น เสมอด้วยส่วนถัวเฉลี่ยของผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งได้ลงเงินหรือทรัพย์สินเข้าหุ้นในการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1029 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งเอาทรัพย์สินมาให้ใช้เป็นการลงหุ้นด้วยไซ้

ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นกับห้างหุ้นส่วนในเรื่องส่งมอบและซ่อมแซมก็ดี ความรับผิดชอบ

เพื่อชำระคบกพร่องก็ดี ความรับผิดชอบเพื่อการรอนสิทธิก็ดี ซ้อยกเว้นความรับผิดชอบก็ดี ท่านให้บังคับตาม

บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยเข้าทรัพย์สิน

กรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1030 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอันใดอันหนึ่งเป็น

การลงหุ้นด้วยไซ้ ความเกี่ยวพันระวางผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นกับห้างหุ้นส่วนในเรื่องส่งมอบและ

ซ่อมแซมก็ดี ความรับผิดชอบเพื่อชำระคบกพร่องก็ดี ความรับผิดชอบเพื่อการรอนสิทธิก็ดี ซ้อยกเว้นความรับผิด

ก็ดี ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยซื้อขาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1031 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดละเลยไม่ส่งมอบส่วนลงหุ้นของตนเสียเลย ท่าน

ว่าต้องส่งค้ำบอกกล่าวเป็นจดหมายจดทะเบียนไปรษณีย์ไปยังผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้น ให้ส่งมอบส่วนลง

หุ้นของตนมาภายในเวลาอันสมควรมิฉะนั้นผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ จะลงเนื้อเห็นพร้อมกัน หรือโดย

เสียข้างมากด้วยกันสุดแต่ข้อสัญญา ให้เอาผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นออกเสียได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1032 ห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเดิมแห่งห้างหุ้นส่วนหรือประเภทแห่ง

กิจการ นอกจากด้วยความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนหมดด้วยกันทุกคน เว้นแต่จะมีข้อตกลงกันไว้เป็น

อย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1033 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมิได้ตกลงกันไว้ในกระบวนจัดการห้างหุ้นส่วนไซ้

ท่านว่าผู้เป็นหุ้นส่วนยอมจัดการห้างหุ้นส่วนนั้นได้ทุกคน แต่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดจะเข้าสัญญา

อันใดซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนอีกคนหนึ่งทักท้วงนั้นไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีเช่นนี้ ท่านให้ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนยอมเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1034 ถ้าได้ตกลงกันไว้ว่าการงานของห้างหุ้นส่วนนั้นจักให้เป็นไปตามเสียง
ข้างมากแห่งผู้เป็นหุ้นส่วนไซ้ ท่านให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งมีเสียงเป็นคะแนนหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึง
จำนวนที่ลงหุ้นด้วยมากหรือน้อย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1035 ถ้าได้ตกลงกันไว้ว่าจะให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหลายคนจัดการ
ห้างหุ้นส่วนไซ้ หุ้นส่วนผู้จัดการแต่ละคนจะจัดการห้างหุ้นส่วนนั้นก็ได้ แต่หุ้นส่วนผู้จัดการ
คนหนึ่งคนใดจะทำการอันใดซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการอีกคนหนึ่งทักท้วงนั้นไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1036 อันหุ้นส่วนผู้จัดการนั้น จะเอาออกจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อ
ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นยินยอมพร้อมกันเว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1037 ถึงแม้ว่าผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้ตกลงให้ผู้เป็นหุ้นส่วน
คนเดียวหรือหลายคนเป็นผู้จัดการห้างหุ้นส่วนก็ดี ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนนอกจากผู้จัดการย่อมมีสิทธิที่
จะได้ถามถึงการงานของห้างหุ้นส่วนที่จัดอยู่นั้นได้ทุกเมื่อและมีสิทธิที่จะตรวจและคัดสำเนาสมุด
บัญชี และเอกสารใด ๆ ของห้างหุ้นส่วนได้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1038 ห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด
ซึ่งมีสภาพดุจเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตน
หรือประโยชน์ผู้อื่น โดยมิได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรานี้ไซ้ ผู้เป็นหุ้นส่วน
คนอื่น ๆ ขอบที่จะเรียกเอาผลกำไรซึ่งผู้้นั้นหาได้ทั้งหมด หรือเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อการที่ห้าง
หุ้นส่วนได้รับความเสียหายเพราะเหตุนั้น แต่ท่านห้ามมิให้ฟ้องเรียกเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่วันทำ
การฝ่าฝืน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1039 ผู้เป็นหุ้นส่วนจำต้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วนด้วย
ความระมัดระวังให้มากเสมือนกับจัดการงานของตนเองฉะนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1040 ห้ามมิให้ชักนำเอาบุคคลผู้อื่นเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนโดย
มิได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนหมดด้วยกันทุกคน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็น
อย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1041 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งโอนส่วนกำไรของตนใน
ห้างหุ้นส่วนทั้งหมดก็ดี หรือแต่บางส่วนก็ดีให้แก่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับความยินยอมของผู้เป็น
หุ้นส่วนทั้งหลายอื่นไซ้ ท่านว่าบุคคลภายนอกนั้นจะกลายเป็นเข้าหุ้นส่วนด้วยก็หาไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1042 ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นนั้น
ท่านให้บังคับด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยตัวแทน

มาตรา 1043 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนอันมิได้เป็นผู้จัดการเอื้อมเข้ามาจัดการงานของห้าง
หุ้นส่วนก็ดี หรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นผู้จัดการกระทำล่วงขอบอำนาจของตนก็ดี ท่านให้บังคับด้วย
บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยจัดการงานนอกสั่ง

มาตรา 1044 อันส่วนกำไรก็ดี ส่วนขาดทุนก็ดี ของผู้เป็นหุ้นส่วนทุก ๆ คนนั้น ย่อม
เป็นไปตามส่วนที่ลงทุน

มาตรา 1045 ถ้าหุ้นส่วนของผู้ใดได้กำหนดไว้แต่เพียงข้างฝ่ายกำไรวาง
จะแบ่งเอาเท่าไร หรือกำหนดแต่เพียงข้างขาดทุนว่าจะยอมขาดเท่าไรละนี้ไซ้ ท่านให้สันนิษฐานไว้
ก่อนว่าหุ้นส่วนของผู้นั้นมีส่วนกำไรและส่วนขาดทุนเป็นอย่างเดียวกัน

มาตรา 1046 ผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ว่าคนหนึ่งคนใดหาจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จ
เพื่อที่ได้จัดการงานของห้างหุ้นส่วนนั้นไม่ เว้นแต่จะได้มีความตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 1047 ถ้าชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วยังคงใช้เรียกขาน
ติดเป็นชื่อห้างหุ้นส่วนอยู่ ท่านว่าผู้เป็นหุ้นส่วนนั้นชอบที่จะเรียกให้งดใช้ชื่อของตนเสียได้

มาตรา 1048 ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งจะเรียกเอาส่วนของตนจากหุ้นส่วนอื่น ๆ แม้ใน
กิจการค้าขายอันใดซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตนก็ได้

ส่วนที่ 3

ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก

มาตรา 1049 ผู้เป็นหุ้นส่วนจะถือเอาสิทธิใด ๆ แก่บุคคลภายนอกใน
กิจการค้าขายซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตนนั้นหาได้ไม่

มาตรา 1050 การใด ๆ อันผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งได้จัดทำไปในทางที่เป็น
ธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วนนั้น ท่านว่าผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนย่อมมีความผูกพันในการนั้น ๆ
ด้วย และจะต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการชำระหนี้อันได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะจัดการไป
เช่นนั้น

มาตรา 1051 ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วยังคงต้องรับผิดชอบในซึ่งห้าง
หุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไป

มาตรา 1052 บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนย่อมต้องรับผิดชอบในหนี้ใด ๆ ซึ่ง
ห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วย

มาตรา 1053 ห้างหุ้นส่วนซึ่งมิได้จดทะเบียนนั้น ถึงแม้จะมีข้อจำกัดอำนาจของ
หุ้นส่วนคนหนึ่งในการที่จะผูกพันผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ ท่านว่าข้อจำกัดเช่นนั้นก็ห้ามมิผลถึง
บุคคลภายนอกไม่

มาตรา 1054 บุคคลใดแสดงตนว่าเป็นหุ้นส่วนด้วยวาจาที่ดี ด้วยลายลักษณ์อักษรก็
ดี ด้วยกิริยาที่ดี ด้วยยินยอมให้เขาใช้ชื่อตนเป็นชื่อห้างหุ้นส่วนก็ดี หรือรู้แล้วไม่คัดค้าน

ปล่อยให้เขาแสดงว่าตนเป็นหุ้นส่วนก็ดี ท่านว่าบุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในบรรดา
หนี้ของห้างหุ้นส่วนเสมือนเป็นหุ้นส่วน
ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดตายไปแล้ว และห้างหุ้นส่วนนั้นยังคงค้ำ
ต่อไปในชื่อเดิมของห้าง ท่านว่าเหตุเพียงที่คงใช้ชื่อเดิมนั้นก็ดี หรือใช้ชื่อของหุ้นส่วนผู้ตายควบอยู่ด้วย
ก็ดี หากทำให้ความรับผิดชอบแก่กองทรัพย์มรดกของผู้ตายเพื่อหนี้ใด ๆ อันห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้น
ภายหลังมรณะนั้นไม่

ส่วนที่ 4

การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ

มาตรา 1055 ห้างหุ้นส่วนสามัญย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังกล่าวต่อไปนี้
(1) ถ้าในสัญญาทำไว้มีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้น
(2) ถ้าสัญญาทำไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น
(3) ถ้าสัญญาทำไว้เฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว

เมื่อเสร็จการนั้น
(4) เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งให้คำบอกกล่าวแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ
ตามกำหนดตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 1056
(5) เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย หรือล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้

มาตรา 1056 ถ้าห้างหุ้นส่วนได้ตั้งขึ้นไม่มีกำหนดการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นยุติ ท่าน
ว่าจะเลิกได้ต่อเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งบอกเลิกเมื่อสิ้นรอบปีในทางบัญชีเงินของห้างหุ้นส่วนนั้น
และผู้เป็นหุ้นส่วนนั้นต้องบอกกล่าวความจำนองจะเลิกล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกเดือน

มาตรา 1057 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดร้องขอเมื่อมีกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังจะกล่าว
ต่อไปนี้ ศาลอาจสั่งให้ห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกกันเสียก็ได้ คือ

(1) เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งนอกจากผู้ร้องฟ้องนั้น ล่วงละเมิดทบบังคับใด ๆ อันเป็นข้อสารสำคัญซึ่งสัญญาหุ้นส่วนกำหนดไว้แก่ตน โดยจงใจหรือเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(2) เมื่อกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้นจะเข้าไปก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีหวังว่าจะกลับฟื้นตัวได้อีก

(3) เมื่อมีเหตุอื่นใด ๆ ทำให้ห้างหุ้นส่วนนั้นเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้

มาตรา 1058 เมื่อเหตุอันใดอันหนึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวกับผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่ง ซึ่งตามความในมาตรา 1057 หรือ มาตรา 1067 เป็นเหตุให้ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายนอกนั้นมีสิทธิจะเรียกให้เลิกห้างหุ้นส่วนได้ไซ้ ในเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนเหล่านั้นยื่นคำร้อง ท่านว่าศาลจะสั่งให้กำจัดหุ้นส่วนผู้ต้นเหตุคนนั้นออกเสียจากห้างหุ้นส่วนแทนสั่งให้เลิกห้างหุ้นส่วนก็ได้

ในการแบ่งทรัพย์สินระหว่างห้างหุ้นส่วนกับผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งถูกกำจัดนั้น ท่านให้ตีราคาทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนตามราคาที่เป็นอยู่ในเวลาแรกยื่นคำร้องขอให้กำจัด

มาตรา 1059 ถ้าเมื่อสิ้นกำหนดกาลซึ่งได้ตกลงกันไว้และผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเคยได้จัดการอยู่ในระหว่างกำหนดนั้นยังคงดำเนินการค้าของห้างหุ้นส่วนอยู่ต่อไปโดยมิได้ชำระบัญชีหรือชำระเงินกันให้เสร็จไปไซ้ ท่านให้ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งปวงได้ตกลงคงทำการเป็นหุ้นส่วนกันสืบไปโดยไม่มีกำหนดกาล

มาตรา 1060 ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา 1055 อนุมาตรา 4 หรืออนุมาตรา 5 นั้น ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่รับซื้อหุ้นของผู้ที่ออกจากหุ้นส่วนไปไซ้ ท่านว่าสัญญาหุ้นส่วนนั้นก็ยังคงใช้ได้ต่อไปในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่ด้วยกัน

มาตรา 1061 เมื่อห้างหุ้นส่วนเลิกกันแล้วก็ให้จัดการชำระบัญชี เว้นแต่จะได้ตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินโดยวิธีอื่นในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน หรือว่าห้างหุ้นส่วนนั้นศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย

ถ้าการเลิกห้างหุ้นส่วนนั้นได้เป็นไปโดยที่เจ้าหน้าที่เฉพาะตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งได้ให้คำบอกกล่าวก็ดี หรือโดยที่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งล้มละลายก็ดี ท่านว่าจะงดการชำระบัญชีเสียได้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่คนนั้น หรือเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ยินยอมด้วย

การชำระบัญชานั้น ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดด้วยกันจัดทำหรือให้บุคคลอื่นซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้แต่งตั้งขึ้นนั้นเป็นผู้จัดทำ การแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี ให้วินิจฉัยชี้ขาดโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้เป็นหุ้นส่วน

มาตรา 1062 การชำระบัญชี ให้ทำโดยลำดับดังนี้ คือ

(1) ให้ชำระหนี้ทั้งหลายซึ่งค้างชำระแก่บุคคลภายนอก

(2) ให้ชดใช้เงินทรองและค่าใช้จ่ายซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้ออกของตนไปเพื่อจัดการค้าของห้าง

(3) ให้คืนทุนทรัพย์ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนได้ลงเป็นหุ้น

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีกเท่าไร ก็ให้เฉลี่ยแจกเป็นกำไรในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1063 ถ้าเมื่อได้ชำระหนี้ซึ่งค้างชำระแก่บุคคลภายนอกและชดใช้เงินทอน และค่าใช้จ่ายแล้ว สินทรัพย์ที่ยังอยู่ไม่พอจะคืนแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนให้ครบจำนวนที่ลงทุนไซ้ ส่วนที่ขาดนี้คือขาดทุน ซึ่งต้องคิดเฉลี่ยช่วยกันขาด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 5

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1064 อันห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น จะจดทะเบียนก็ได้

การลงทะเบียนนั้น ท่านบังคับให้มีรายการดังนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (1) ชื่อห้างหุ้นส่วน
- (2) วัตถุประสงค์ของห้างหุ้นส่วน
- (3) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง
- (4) ชื่อและที่สำนักกับทั้งอาชีพของผู้เป็นหุ้นส่วนทุก ๆ คน ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดมีชื่อย่อ ก็ให้ลงทะเบียนทั้งชื่อและย่อด้วย
- (5) ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ในเมื่อได้แต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการแต่เพียงบางคน
- (6) ถ้ามีข้อจำกัดอำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการประการใดให้ลงไว้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (7) ตราซึ่งใช้เป็นสำคัญของห้างหุ้นส่วน

ข้อความซึ่งลงทะเบียนนั้น จะลงรายการอื่น ๆ อีกอันคู่สัญญาเห็นสมควร จะให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การลงทะเบียนนั้น ต้องลงลายมือชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน และต้องประทับตราของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่ห้างหุ้นส่วนนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฉบับหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1065 ผู้เป็นหุ้นส่วนอาจถือประโยชน์แก่บุคคลภายนอกในบรรดา

สิทธิอันห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนนั้นได้มา แม้นในกิจการซึ่งไม่ปรากฏชื่อของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1066 ห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน

ประกอบกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์ผู้อื่นหรือไปเข้าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนอื่น ซึ่งประกอบกิจการอันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกัน และแข่งขันกับกิจการของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนนั้นเว้นไว้แต่จะได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ข้อห้ามเช่นว่ามานี้ ท่านว่าจะไม่พึงใช้ได้ ถ้าหากผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้รู้อยู่แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในเวลาเมื่อลงทะเบียนห้างหุ้นส่วนนั้นว่า ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งได้ทำกิจการ หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนอยู่ใน

ห้างหุ้นส่วนอื่นอันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และในสัญญาเข้าหุ้นส่วนที่ทำได้ต่อกันนั้นก็ได้
บังคับให้ถอนตัวออก

มาตรา 1067 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดกระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในมาตราก่อนนี้
ไซ้ ท่านว่าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนนั้นชอบที่จะเรียกเอาผลกำไรอันผู้นั้นหาได้ทั้งหมดหรือเรียกเอา
ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายซึ่งห้างหุ้นส่วนได้รับเพราะเหตุนั้น

แต่ทั้งนี้ท่านห้ามมิให้ฟ้องเรียกเมื่อพ้นเวลาปีหนึ่งนับแต่วันทำการฝ่าฝืน
อนึ่งบทบัญญัติมาตรานี้ไม่ลบล้างสิทธิของผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายนอกนั้น

ในอันจะเรียกให้เลิกห้างหุ้นส่วน

มาตรา 1068 ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนอันเกี่ยวแก่
หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้นย่อมมีจำกัดเพียงสองปีนับแต่เมื่อออก
จากหุ้นส่วน

มาตรา 1069 นอกจากในกรณีทั้งหลายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1055 ท่านว่า
ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนย่อมเล็กกัน เมื่อห้างหุ้นส่วนนั้นล้มละลาย

มาตรา 1070 เมื่อใดห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนผิดนัดชำระหนี้ เมื่อนั้น
เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนนั้นชอบที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอาแต่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งก็ได้

มาตรา 1071 ในกรณีที่กล่าวไว้ในมาตรา 1070 นั้น ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนนำพิสูจน์ได้ว่า
(1) สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนยังมีพอที่จะชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือบางส่วน

และ

(2) การที่จะบังคับเอาแก่ห้างหุ้นส่วนนั้นไม่เป็นการยากจะนี้ไซ้

ศาลจะบังคับให้เอาสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนนั้นชำระหนี้ก่อนก็ได้ สุดแต่ศาลจะ
เห็นสมควร

มาตรา 1072 ถ้าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนยังมีได้เล็กกันตราบใดเจ้าหนี้ของผู้เป็น
หุ้นส่วนเฉพาะตัวยอมใช้สิทธิได้แต่เพียงในผลกำไรหรือเงินซึ่งห้างหุ้นส่วนค้างชำระแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคน
นั้นเท่านั้น ถ้าห้างหุ้นส่วนนั้นเลิกกันแล้ว เจ้าหนี้อยอมใช้สิทธิได้ตลอดจนถึงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้น

อันมีในสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน

ส่วนที่ 6

การควบห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเข้ากัน

มาตรา 1073 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหนึ่งจะควบเข้าเป็นอันเดียว
กับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนอีกห้างหนึ่งก็ได้ โดยความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมด เว้นแต่จะได้ออก
ลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 1074 เมื่อห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างใดปลงใจจะควบเข้ากันกับห้างอื่น
 ห้างหุ้นส่วนนั้นต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่นั้นสองครั้งเป็นอย่างน้อย และส่งคำบอกกล่าว
 ความประสงค์ที่จะควบเข้ากันนั้นแก่บรรดาผู้ซึ่งห้างหุ้นส่วนรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ และขอให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อ
 คัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดในการที่จะทำนั้นส่งคำคัดค้านไปภายในสามเดือนนับแต่วันบอกกล่าว
 ถ้าไม่มีใครคัดค้านภายในกำหนดเวลาเช่นนั้น ก็ให้พึงถือว่าไม่มีคัดค้าน
 ถ้ามีคัดค้านไซ้ ท่านมิให้ห้างหุ้นส่วนจัดการควบเข้ากันเว้นแต่จะได้ใช้หนี้ที่เรียกร้อง
 หรือให้ประกันเพื่อหนี้นั้นแล้ว

มาตรา 1075 เมื่อห้างได้ควบเข้ากันแล้ว ต่างห้างก็ต่างมีหน้าที่จะต้องนำความนั้น
 ไปจดทะเบียนว่าได้ควบเข้ากันเป็นห้างหุ้นส่วนขึ้นใหม่

มาตรา 1076 ห้างหุ้นส่วนใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งสิทธิทั้งต้องอยู่ในความรับผิดชอบ
 ของห้างหุ้นส่วนเดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

หมวด 3

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา 1077 อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่งซึ่งมี
 ผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวกตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมีจำกัดความรับผิดชอบเพียงไม่เกิน
 จำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนนั้นจำพวกหนึ่ง และ
- (2) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้
 ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวนอีกจำพวกหนึ่ง

มาตรา 1078 อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านบังคับว่าต้องจดทะเบียน
 การลงทะเบียนนั้น ต้องมีรายการดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อห้างหุ้นส่วน
- (2) ข้อแถลงความว่าเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และวัตถุประสงค์ของห้างหุ้นส่วนนั้น
- (3) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขาทั้งปวง
- (4) ชื่อ ยี่ห้อ สำนัก และอาชีพะของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบ
 และจำนวนเงินซึ่งเขาเหล่านั้นได้ลงหุ้นด้วยในห้างหุ้นส่วน
- (5) ชื่อ ยี่ห้อ สำนัก และอาชีพะของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ
- (6) ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ
- (7) ถ้ามีชื่อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการอันจะผูกพันห้างหุ้นส่วนนั้นประการใด

ให้ลงไว้ด้วย

ข้อความซึ่งลงทะเบียนนั้น จะลงรายการอื่น ๆ อีกอันคู่สัญญาเห็นสมควร

จะให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การลงทะเบียนนั้น ต้องลงลายมือชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน และต้องประทับตรา
ของห้างหุ้นส่วนนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่ห้างหุ้นส่วน
นั้นฉบับหนึ่ง

มาตรา 1079 อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ถ้ายังมีได้จดทะเบียนอยู่ตราใบ
ท่านให้ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ห้างหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัดจำนวนจนกว่าจะได้จดทะเบียน

มาตรา 1080 บทบัญญัติว่าด้วยห้างหุ้นส่วนสามัญข้อใด ๆ หากมิได้ยกเว้น
หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปโดยบทบัญญัติแห่งหมวด 3 นี้ ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ด้วย

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบนั้นมีอยู่หลายคนด้วยกัน ท่าน
ให้ใช้บทบัญญัติสำหรับห้างหุ้นส่วนสามัญเป็นวิธีบังคับในความเกี่ยวพันระหว่างคนเหล่านั้นเอง และ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนเหล่านั้นกับห้างหุ้นส่วน

มาตรา 1081 ห้ามมิให้เอาชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด
มาเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1082 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบคนใดยินยอมโดยแสดงออก
ชัดหรือโดยปริยายให้ใช้ชื่อของตนระคนเป็นชื่อห้างไซ้ ท่านว่าผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
บุคคลภายนอกเสมือนตั้งว่าเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบนั้น
แต่ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกันเองนั้น ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนเช่นนี้
ท่านให้คงบังคับตามสัญญาหุ้นส่วน

มาตรา 1083 การลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบนั้น
ท่านว่าต้องให้ลงเป็นเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1084 ห้ามมิให้แบ่งเงินปันผลหรือดอกเบี้ยให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัด
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ความรับผิด นอกจากผลกำไรซึ่งห้างหุ้นส่วนทำมาค้าได้
ถ้าทุนของห้างหุ้นส่วนลดน้อยลงไปเพราะค่าขายขาดทุน ท่านห้ามมิให้แบ่งเงินปัน
ผลหรือดอกเบี้ยให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด จนกว่าทุนซึ่งขาดไปนั้นจะได้คืนมาเต็ม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จำนวนเต็ม

แต่ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบคนใดได้รับเงินปันผลหรือดอกเบี้ยไป
แล้วโดยสุจริต ท่านว่าหาอาจจะบังคับให้เขาคืนเงินนั้นได้ไม่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1085 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้แสดงด้วยจดหมายหรือใบแจ้งความหรือด้วยวิธีอย่างอื่นให้บุคคลภายนอกทราบว่าตนได้ลงทุนไว้มากกว่าจำนวนซึ่งได้จดทะเบียนเพียงใด ท่านว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบเท่าถึงจำนวนเพียงนั้น

มาตรา 1086 ข้อซึ่งตกลงกันในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายเพื่อจะเปลี่ยนแปลงประเภททรัพย์สินที่ลงทุน หรือเพื่อจะลดจำนวนลงทุนของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบหนึ่งคนใดนั้น ท่านว่ายังไม่เป็นผลแก่บุคคลภายนอกจนกว่าจะได้จดทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้วไซ้ ข้อตกลงนั้น ๆ ก็ย่อมมีผลแต่เพียงเฉพาะแก่หุ้นส่วนนั้น

มาตรา 1087 อันหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านว่าต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบเท่านั้นเป็นผู้จัดการ

มาตรา 1088 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบผู้ใดสอดเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วน ท่านว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนนั้น โดยไม่จำกัดจำนวน

แต่การออกความเห็นและแนะนำที่ดี ออกเสียงเป็นคะแนนนับในการตั้งและถอดถอนผู้จัดการตามกรณีที่มีบังคับไว้ในสัญญาหุ้นส่วนนั้นก็ดี ท่านหาว่าเป็นการสอดเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วนนั้นไม่

มาตรา 1089 ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบนั้น จะตั้งให้เป็นผู้ชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนก็ได้

มาตรา 1090 ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบจะประกอบการค้าขายอย่างใด ๆ เพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกก็ได้ แม้ว่าการงานเช่นนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างไรก็ตาม

มาตรา 1091 ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบจะโอนหุ้นของตนปราศจากความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น ๆ ก็โอนได้

มาตรา 1092 การที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบตามก็ดี ล้มละลายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถก็ดี หาเป็นเหตุให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องเลิกกันไม่ เว้นแต่จะได้มีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 1093 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบผู้ใดตาย ท่านว่าทายาทของผู้นั้นย่อมเข้าเป็นหุ้นส่วนแทนที่ผู้ตาย เว้นแต่จะได้มีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 1094 ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบผู้ใดล้มละลาย ท่านว่าต้องเอาหุ้นของผู้นั้นในห้างหุ้นส่วนออกเป็นสินทรัพย์ในกองล้มละลาย

มาตรา 1095 ตราบใดห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมีได้เลิกกัน ตราบนั้นเจ้าหน้าที่ของห้างย่อมไม่มีสิทธิจะฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้ แต่เมื่อห้างหุ้นส่วนนั้นได้เลิกกันแล้ว เจ้าหน้าที่ของห้างมีสิทธิฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้เพียงจำนวนดังนี้ คือ

- (1) จำนวนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนเท่าที่ยังค้างส่งแก่ห้างหุ้นส่วน
 - (2) จำนวนลงหุ้นเท่าที่ผู้เป็นหุ้นส่วนได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน
 - (3) จำนวนเงินปันผลและดอกเบี้ยซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้วโดยทุจริต
- และฝ่าฝืนต่อบทมาตรา 1084

หมวด 4

บริษัทจำกัด

ส่วนที่ 1

สภาพและการตั้งบริษัทจำกัด

มาตรา 1096 อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังสงใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ

มาตรา 1097 บุคคลใด ๆ ตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปจะเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัทจำกัดก็ได้ด้วยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณสนธิ และกระทำการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 1098 หนังสือบริคณสนธินั้น ต้องมีรายการดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อบริษัทอันคิดจะตั้งขึ้น ซึ่งต้องมีคำว่า 'จำกัด' ไว้ปลายชื่อนั้นด้วยเสมอไป
- (2) ที่สำนักงานของบริษัทซึ่งบอกทะเบียนนั้นจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดในพระราชอาณาเขต
- (3) วัตถุประสงค์ทั้งหลายของบริษัท

(4) ถ้อยคำสำแดงว่า ความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นจะมีจำกัด

(5) จำนวนทุนเรือนหุ้นซึ่งบริษัทคิดกำหนดจะจดทะเบียนแบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่ากำหนดหุ้นละเท่าไร

(6) ชื่อ สำนัก อาชีวะ และลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ ทั้งจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนต่างเข้าชื่อชื่อไว้คนละเท่าใด

มาตรา 1099 หนังสือบริคณสนธินั้น ท่านให้ทำเป็นต้นฉบับไว้ไม่น้อยกว่าสองฉบับ และให้ลงลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ และลายมือชื่อทั้งปวงนั้นให้มีพยานลงชื่อรับรอง

ด้วยสองคน

หนังสือบริคณสนธิซึ่งได้ทำนั้น ท่านบังคับให้นำฉบับหนึ่งไปจดทะเบียน และมอบไว้ ณ หอทะเบียนในส่วนพระราชอาณาเขตซึ่งบ่งไว้ว่าจะบอกทะเบียนตั้งสำนักงานของบริษัทนั้น

มาตรา 1100 ผู้เริ่มกิจการทุกคนต้องลงชื่อชื่อหุ้น ๆ หนึ่งเป็นอย่างน้อย

มาตรา 1101 บุคคลซึ่งเป็นกรรมการของบริษัทจำกัดจะรับผิดชอบโดยไม่จำกัดก็ได้ ถ้ากรณีเป็นเช่นนั้นไซ้ ท่านว่าต้องจดแถลงความรับผิดชอบนั้นลงในหนังสือบริคณสนธิด้วย อันความรับผิดชอบโดยไม่จำกัดของผู้เป็นกรรมการนั้น ย่อมถึงที่สุดเมื่อล่วงเวลาสองปี นับแต่วันที่ตัวเขาออกจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา 1102 ห้ามมิให้โฆษณาชวนคนให้เข้าชื่อชื่อหุ้นก่อนได้จดทะเบียน หนังสือบริคณสนธิของบริษัท

มาตรา 1103 บรรดาหนังสือชี้ชวนและหนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง หรือหนังสืออย่างอื่นในการชวนให้เข้าชื่อชื่อหุ้นทุก ๆ ฉบับ ต้องลงวันและลายมือชื่อของผู้เริ่มกิจการบริษัท และต้องนำไปจดทะเบียนก่อนแล้วจึงโฆษณา

ในหนังสือเช่นกล่าวมานั้น ต้องแถลงความเหล่านี้ คือ

- (1) ชื่อความในหนังสือบริคณสนธิ
- (2) จำนวนเงินที่จะต้องใช้ในหุ้นหนึ่ง ๆ ก่อนบริษัทจดทะเบียน
- (3) จำนวนและมูลค่าแห่งหุ้นบุริมสิทธิ ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นบริษัทให้บอกสภาพและบุริมสิทธิซึ่งจะพึงได้แก่หุ้นนั้นสถานใดเพียงใด และเพราะเหตุใดจึงได้คิดจะให้หุ้นบุริมสิทธิเช่นนั้น

(4) จำนวนและมูลค่าแห่งหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิซึ่งจะออกให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว เพราะใช้ให้ด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นในบริษัทไซ้ ให้แถลงว่าจะถือเอาเป็นอันได้ใช้เงินแล้วเพียงใด และคิดจะออกหุ้นเช่นนั้นให้เพื่อแทนคุณแรงงานหรือตอบแทนทรัพย์สินอย่างไร

- (5) จำนวนเงินใช้จ่ายหรือประมาณว่าจะใช้จ่ายในชั้นแรก
- (6) ถ้ามีเจตนาจะให้เงินแก่ผู้เริ่มกิจการคนใดคนหนึ่งไซ้ จำนวนเงินนั้น

เท่าใดและจะให้เพราะเหตุใด

(7) ผู้เริ่มกิจการได้ทำสัญญาเป็นข้อสำคัญไว้ประการใดบ้าง ทำในนามของตนเองก็ดี หรือในนามของบริษัทก็ดี อันเนื่องในกิจการหรือจัดการบริษัทนั้นหรือเนื่องในการค้าขายของบริษัทนั้นในภายหน้า ให้แถลงรายการและสภาพทั้งกำหนดแห่งสัญญานั้น ๆ จงเต็มทุกประการ

มาตรา 1104 จำนวนหุ้นทั้งหมดซึ่งบริษัทคิดจะจดทะเบียนนั้น ต้องมีผู้เข้าชื่อชื่อหรือออกให้กันเสร็จก่อนการจดทะเบียนของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1105 อันหุ้มนั้น ท่านห้ามมิให้ออกโดยราคาต่ำไปกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้ การออกหุ้นโดยราคาสูงกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้นั้น หากว่าหนังสือบริคณส์สนธิให้อ่านอาจไว้ ก็ให้ออกได้ และในกรณีเช่นนั้น ต้องส่งใช้จำนวนที่ล้ำมูลค่าพร้อมกันไปกับการส่งใช้เงินคราวแรก

อนึ่งเงินส่งใช้ค่าหุ้นคราวแรกนั้น ต้องมิให้น้อยกว่าร้อยละสิบห้าแห่งมูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1106 การที่เข้าซื้อหุ้นนั้นยอมผูกพันผู้ซื้อโดยเงื่อนไขว่า ถ้าบริษัทตั้งขึ้นแล้วจะใช้จำนวนเงินค่าหุ้นนั้น ๆ ให้แก่บริษัทตามหนังสือชี้ชวนและข้อบังคับของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1107 เมื่อหุ้นชนิดซึ่งจะต้องลงเงินนั้นได้มีผู้เข้าซื้อซื้อหมดแล้วผู้เริ่มก่อการต้องนัดบรรดาผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่โดยไม่ชักช้า ประชุมอันนี้ให้เรียกว่าประชุมตั้งบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งให้ผู้เริ่มก่อการส่งรายงานการตั้งบริษัทมีคำรับรองของตนว่าถูกต้อง และมีข้อความที่เกี่ยวข้องแก่กิจการอันจะพึงกระทำในที่ประชุมตั้งบริษัททุก ๆ ข้อตามความในมาตราต่อไปนี้ไปยังผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นทุกคนอย่างน้อยเจ็ดวันก่อนวันนัดประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อได้ส่งรายงานตั้งบริษัทแก่ผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นแล้ว ผู้เริ่มก่อการต้องจัดส่งสำเนารายงานอันมีคำรับรองว่าถูกต้องตามที่บังคับไว้ในมาตรานี้ไปยังนายทะเบียนบริษัทโดยพลัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งให้ผู้เริ่มก่อการจัดให้มีบัญชีแถลงรายชื่อ ฐาน และสำนักของผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นกับจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนได้ลงชื่อซื้อไว้เพื่อเสนอต่อที่ประชุมนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทบัญญัติทั้งหลายแห่งมาตรา 1176, 1187, 1188, 1189, 1191, 1192 และ 1195 นั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่การประชุมตั้งบริษัทด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1108 กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมตั้งบริษัทนั้น คือ

(1) ทำความตกลงตั้งข้อบังคับต่าง ๆ ของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ให้สัตยาบันแก่บรรดาสัญญาซึ่งผู้เริ่มก่อการได้ทำไว้และค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งเขาต้องออกไปในการเริ่มก่อบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) วางกำหนดจำนวนเงินซึ่งจะให้แก่ผู้เริ่มก่อการ ถ้าหากมีเจตนาว่าจะให้

(4) วางกำหนดจำนวนหุ้นบุริมสิทธิ ทั้งกำหนดสภาพและบุริมสิทธิแห่งหุ้นนั้น ๆ ว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นสถานใดเพียงใด ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(5) วางกำหนดจำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว เพราะใช้ให้ด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน และกำหนดว่าเพียงใดซึ่งจะถือเอาเป็นว่าได้ใช้เงินแล้ว ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้แถลงในที่ประชุมโดยเฉพาะว่า ซึ่งจะออกหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เงินแล้วเช่นนั้น เพื่อแทนคุณแรงงานหรือตอบแทนทรัพย์สินอย่างใด ให้พรรณนาจง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชัดเจนทุกประการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (6) เลือกตั้งกรรมการและพนักงานสอบบัญชีอันเป็นชุดแรกของบริษัท และวางกำหนดอำนาจของคนเหล่านี้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 1109 ผู้เริ่มกิจการหรือผู้เข้าซื้อหุ้นจะออกเสียงลงคะแนนไม่ได้ ถ้าตนมีส่วนได้เสียโดยพิเศษในปัญหาที่ยกขึ้นวินิจฉัยนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
อนึ่งมติของที่ประชุมตั้งบริษัทย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติโดยเสียงข้างมาก อันมีคะแนนของผู้เข้าซื้อหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนผู้เข้าซื้อหุ้นทั้งหมด ซึ่งมีสิทธิลงคะแนนได้ และคิดตามจำนวนหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้นนั้น ๆ ทั้งหมดด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 1110 เมื่อได้ประชุมตั้งบริษัทแล้ว ให้ผู้เริ่มกิจการบริษัทมอบการทั้งปวงให้แก่กรรมการของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมื่อกรรมการได้รับการแล้ว ก็ให้ลงมือจัดการเรียกให้ผู้เริ่มกิจการและผู้เข้าซื้อหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน เรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้า ตามที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนบอกกล่าวป่าวร้องหรือหนังสือชวนให้ซื้อหุ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา 1111 เมื่อจำนวนเงินซึ่งว่าไว้ในมาตรา 1110 ได้ใช้เสร็จแล้ว กรรมการต้องไปขอจดทะเบียนบริษัทนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
คำขอและข้อความที่ลงในทะเบียนนั้น ให้ระบุรายการตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมตั้งบริษัท ดังต่อไปนี้ คือ

- (1) จำนวนหุ้นทั้งสิ้นซึ่งได้มีผู้เข้าซื้อซื้อ หรือได้จัดออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่าเป็นชนิดหุ้นสามัญเท่าใด หุ้นบุริมสิทธิเท่าใด
- (2) จำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ ซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน และหุ้นที่ได้ใช้แต่บางส่วนนั้น ให้บอกว่าได้ใช้แล้วเพียงใด
- (3) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด
- (4) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด
- (5) ชื่อ อาชีวะ และที่สำนักของกรรมการทุกคน
- (6) ถ้าให้กรรมการต่างมีอำนาจจัดการของบริษัทได้โดยลำพังตัวให้แสดงอำนาจของกรรมการนั้น ๆ ว่าคนใดมีเพียงใดและบอกจำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้นั้นด้วย

- (7) ถ้าตั้งบริษัทขึ้นชั่วคราวกำหนดอันหนึ่ง ให้บอกกำหนดอันนั้นด้วย
 - (8) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
การลงทะเบียนจะมีรายการอย่างอื่นซึ่งกรรมการเห็นสมควรจะให้ทราบแก่

ประชาชนก็ลงได้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้ทำข้อบังคับของบริษัทไว้ประการใดบ้าง ต้องส่งสำเนาข้อบังคับนั้น ๆ ไปด้วย กับทั้งสำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัทหนังสือทั้งสองนี้

กรรมการต้องลงลายมือชื่อรับรองคนหนึ่งเป็นอย่างน้อย

ในเวลาเดียวกันนั้น กรรมการต้องนำฉบับตีพิมพ์แห่งหนังสือบริคณสนธิและ
ข้อบังคับ ถ้าหากมีมอบไว้แก่หอทะเบียนอย่างละสิบฉบับ
ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่บริษัท

ฉบับหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1112 ถ้าการจดทะเบียนมิได้ทำภายในสามเดือนนับแต่ประชุม
ตั้งบริษัทไซ้ร้ ท่านว่าบริษัทนั้นเป็นอันไม่ได้ตั้งขึ้น และบรรดาเงินที่ได้รับไว้จากผู้เข้าซื้อหุ้นนั้นต้อง
ใช้คืนเต็มจำนวนมิให้ลดเลย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ามีจำนวนเงินเช่นว่านั้นค้างอยู่มิได้คืนในสามเดือนภายหลังการประชุม
ตั้งบริษัทไซ้ร้ ท่านว่ากรรมการของบริษัทต้องรับผิดชอบร่วมกันที่จะใช้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยคิดตั้งแต่เวลา
สิ้นกำหนดสามเดือนนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ถ้ากรรมการคนใดพิสูจน์ได้ว่า การที่เงินขาดหรือที่ใช้คืนเข้าไปมิได้เป็นเพราะ
ความผิดของตนไซ้ร้ กรรมการคนนั้นก็ไม่ต้องรับผิดชอบในการใช้ต้นเงินหรือดอกเบี้ย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1113 ผู้เริ่มก่อการบริษัทต้องรับผิดชอบกันและไม่จำกัด
ในบรรดาหนี้และการจ่ายเงินซึ่งที่ประชุมตั้งบริษัทมิได้อนุมัติ และแม้จะได้มีอนุมัติก็ยังคงต้องรับผิดชอบอยู่
เช่นนั้นไปจนกว่าจะได้จดทะเบียนบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1114 เมื่อบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว ผู้เข้าซื้อหุ้นงฟ้องร้องขอให้ศาลเพิก
ถอนการที่ตนได้เข้าซื้อชื่อ โดยยกเหตุว่าสำคัญผิด หรือต้องข่มขู่หรือถูกลวงล่อฉ้อฉลนั้น ท่านว่าหา
อาจทำได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1115 ถ้าหากว่าชื่อบริษัทซึ่งตั้งไว้ในหนังสือบริคณสนธิพ้องกับชื่อบริษัทอื่น
ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วก็ดี หรือพ้องกับชื่อซึ่งตั้งไว้ในหนังสือบริคณสนธิฉบับอื่นอันได้จดทะเบียนแล้วก็ดี
หรือคล้ายคลึงกับชื่อเช่นกล่าวนั้นจนน่าจะลวงให้มหาชนหลงไปได้ก็ดี ท่านว่าบุคคลผู้ที่มีส่วนได้เสียคน
หนึ่งคนใดจะฟ้องเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เริ่มก่อการบริษัทก็ได้ และจะร้องขอให้ศาลสั่งบังคับ
ให้เปลี่ยนชื่อนั้นเสียใหม่ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อศาลมีคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ก็ต้องบอกชื่อซึ่งเปลี่ยนใหม่นั้นจดทะเบียนแทนชื่อเก่า
และต้องแก้ไขสำคัญการจดทะเบียนด้วยตามกันไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1116 บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งปรารถนาจะได้สำเนาหนังสือบริคณ
สนธิ และข้อบังคับบรรดามีในบริษัทหนึ่งบริษัทใด ก็ขอที่จะเรียกได้จากบริษัทนั้นในการนี้บริษัทจะ
เรียกเอาเงินไม่เกินฉบับละบาทหนึ่งก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หุ้นและผู้ถือหุ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1117 อันมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งนั้น ท่านมิให้ต่ำกว่าห้าสิบบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1118 อันหุ้นนั้น ท่านว่าจะแบ่งแยกหาได้ไม่

ถ้าบุคคลมีจำนวนแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้น ๆ เดียวร่วมกัน ท่านว่าต้องตั้งให้คนใดคน

หนึ่งในจำนวนนั้นแต่คนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้ถือหุ้น

อนึ่งบุคคลทั้งหลายซึ่งถือหุ้น ๆ เดียวร่วมกัน ต้องร่วมกันรับผิดชอบบริษัทในการส่งใช้

สำนักงานมูลค่าของหุ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1119 หุ้นทุก ๆ หุ้นจำเป็นต้องให้ใช้เป็นเงินจนเต็มค่า เว้นแต่หุ้นซึ่งออกตาม

บทบัญญัติมาตรา 1108 อนุมาตรา (5) หรือมาตรา 1221

ในการใช้เงินเป็นค่าหุ้นนั้น ผู้ถือหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1120 บรรดาเงินค่าหุ้นซึ่งจะต้องส่งอีกนั้น กรรมการจะเรียกให้ผู้ถือหุ้น

ส่งใช้เสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะได้อนุญาตเป็นอย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1121 การเรียกเงินค่าหุ้นแต่ละคราวนั้น ท่านบังคับว่าให้ส่งคำบอกกล่าว

ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่ายี่สิบเอ็ดวันด้วย จดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์และผู้ถือหุ้นทุกคนจะต้องใช้เงิน

ตามจำนวนที่เรียกนั้น สุดแต่กรรมการจะได้กำหนดไปว่าให้ส่งไปยังผู้ใด ณ ที่ใดและเวลาใด

มาตรา 1122 ถ้าและเงินอันจะพึงส่งใช้เป็นค่าหุ้นตามเรียกนั้นผู้ถือหุ้นคนใดมิได้ส่ง

ใช้ตามวันกำหนดไซ้ ผู้นั้นจำเป็นต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันที่กำหนดให้ส่งใช้จนถึงวันที่ได้ส่งเสร็จ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1123 ถ้าผู้ถือหุ้นคนใดละเลยไม่ส่งใช้เงินที่เรียกค่าหุ้นตามวันกำหนด

กรรมการจะส่งคำบอกกล่าวด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ไปยังผู้นั้น ให้ส่งใช้เงินที่เรียกกับทั้ง

ดอกเบี้ยด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในคำบอกกล่าวอันนี้ ให้กำหนดเวลาไปพอสมควรเพื่อให้ใช้เงินที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ย

และต้องบอกไปด้วยว่าให้ส่งใช้ ณ สถานที่ใด อนึ่งในคำบอกกล่าวนั้นจะแจ้งไปด้วยก็ได้ว่า ถ้าไม่ใช้เงิน

ตามเรียกหุ้นนั้นอาจจะถูกริบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1124 ถ้าในคำบอกกล่าวมีข้อแฉงความถึงการริบหุ้นด้วยแล้ว

หากเงินค่าหุ้นที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยยังคงค้างชำระอยู่ตราบใด กรรมการจะบอกริบหุ้นนั้น ๆ เมื่อใดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1125 หุ้นซึ่งริบแล้วนั้นให้เอาออกขายทอดตลาดโดยไม่ชักช้า

ได้จำนวนเงินเท่าใดให้เอาหักค่าใช้จ่ายที่เรียกกับดอกเบี่ยค้างชำระ ถ้ายังมีเงินเหลือเท่าใดต้องส่งคืน

ให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1126 แม้ว่าวิธีการรับหุ้นขายหุ้นจะไม่ถูกต้องด้วยระเบียบก็ดี ท่านว่าหา
สาเหตุให้สิทธิของผู้ถือหุ้นซึ่งรับนั้นเสื่อมเสียไปอย่างไรไม่

มาตรา 1127 ให้บริษัททำใบหุ้น คือใบสำคัญสำหรับหุ้นใบหนึ่งหรือหลายใบ มอบ
ให้เป็นคู่มือแก่ผู้ถือหุ้นจงทุก ๆ คน
เมื่อมอบใบหุ้นนั้น จะเรียกค่าธรรมเนียมก็ได้ สุดแต่กรรมการจะกำหนด แต่มิให้เกิน
ห้าสิบบาท

มาตรา 1128 ใบหุ้นทุก ๆ ใบ ท่านให้กรรมการลงลายมือชื่อเองคนหนึ่งเป็นอย่าง
น้อย และประทับตราของบริษัทเป็นสำคัญ

ใบหุ้นนั้นต้องมีข้อความต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อบริษัท
- (2) เลขหมายหุ้นที่กล่าวถึงในใบหุ้นนั้น
- (3) มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นเงินเท่าใด
- (4) ถ้าและเป็นหุ้นที่ยังไม่ได้ใช้เงินเสร็จ ให้จดลงว่าได้ใช้เงินค่าหุ้นแล้วหุ้นละเท่าใด
- (5) ชื่อผู้ถือหุ้น หรือคำแถลงว่าได้ออกใบหุ้นนั้นให้แก่ผู้ถือ

มาตรา 1129 อันว่าหุ้นนั้นย่อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท

เว้นแต่เมื่อเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น ซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้
โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือเขียนนั้น ๆ ด้วยแล้วท่านว่าเป็นโมฆะ
อนึ่งตราสารอันนั้นต้องแถลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการ
โอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น

มาตรา 1130 หุ้นใดเงินที่เรียกค่าหุ้นยังชำระอยู่หุ้นนั้นบริษัทจะไม่ยอมรับ
จดทะเบียนให้โอนก็ได้

มาตรา 1131 ในระหว่างสิบสี่วันก่อนการประชุมใหญ่สามัญ บริษัทจะปิดสมุด
ทะเบียนพักการโอนหุ้นเสียก็ได้

มาตรา 1132 ในเหตุบางอย่างเช่นผู้ถือหุ้นตายก็ดี หรือล้มละลายก็ดีอันเป็นเหตุให้
บุคคลอื่นเป็นผู้มีสิทธิจะได้หุ้นขึ้นนั้น หากว่าบุคคลนั้นนำใบหุ้นมาเวนคืน เมื่อเป็นวิสัยจะทำได้ ทั้งได้
นำหลักฐานอันสมควรมาแสดงด้วยแล้วก็ให้บริษัทรับบุคคลนั้นลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นสืบไป

มาตรา 1133 หุ้นซึ่งโอนกันนั้น ถ้าเป็นหุ้นอันมิได้ส่งเงินใช้เต็มจำนวนค่าหุ้น ท่านว่า
ผู้โอนยังคงต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินที่ยังมิได้ส่งใช้ให้ครบถ้วนนั้นแต่ว่า

(1) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้อันหนึ่งอันใดของบริษัทซึ่งได้ก่อให้เกิดขึ้น

ภายหลังโอน

(2) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบออกส่วนใช้หนี้ เว้นแต่ความปรากฏขึ้นแก่ศาลว่าบรรดา

ผู้ที่ยังถือหุ้นของบริษัทอยู่นั้นไม่สามารถออกส่วนใช้หนี้อันเขาจะพึงต้องออกใช้นั้นได้

ในข้อความรับผิดชอบเช่นว่ามานั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องผู้โอนเมื่อพ้นสองปีนับแต่ได้จัดแจ้งการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น

มาตรา 1134 ใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น จะออกได้ก็แต่เมื่อมีข้อบังคับของบริษัท

อนุญาตไว้ และจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อหุ้นซึ่งได้ใช้เต็มค่าแล้วในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ทรงใบหุ้นชนิดระบุ

ชื่อย่อมมีสิทธิจะได้รับใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ เมื่อเวนคืนใบหุ้นชนิดระบุชื่อนั้นให้ชดฆ่าเสีย

มาตรา 1135 หุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น ย่อมโอนกันได้เพียงด้วย

ส่งมอบใบหุ้นแก่กัน

มาตรา 1136 ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือย่อมมีสิทธิจะมาขอเปลี่ยน

เอาใบหุ้นชนิดระบุชื่อได้ เมื่อเวนคืนใบหุ้นฉบับออกให้แก่ผู้ถืออันให้ชดฆ่าเสีย

มาตรา 1137 ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่กำหนดไว้เป็นของบุคคลอันหนึ่งสำหรับผู้จะ

เป็นกรรมการ ว่าจำจะต้องเป็นผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนเท่าหนึ่งใดไซ้หุ้นเช่นนี้ท่านว่าต้องเป็นหุ้นชนิดระบุ

ชื่อ

มาตรา 1138 บริษัทจำกัดต้องมีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นมีรายการดังต่อไปนี้ คือ

(1) ชื่อและสำนัก กับอาชีพะ ถ้าว่ามี ของผู้ถือหุ้น ชื่อแถลงเรื่องหุ้นของผู้ถือหุ้นคน

หนึ่ง ๆ แยกหุ้นออกตามเลขหมายและจำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหรือที่ได้ตกลงกันให้ถือว่าเป็นอันได้ใช้

แล้วในหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ

(2) วันเดือนปีซึ่งได้ลงทะเบียนบุคคลผู้หนึ่ง ๆ เป็นผู้ถือหุ้น

(3) วันเดือนปีซึ่งบุคคลคนใดคนหนึ่งขาดจากเป็นผู้ถือหุ้น

(4) เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ และเลขหมายของหุ้นซึ่ง

ได้ลงไว้ในใบหุ้นนั้น ๆ

(5) วันที่ได้ชดฆ่าใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ

มาตรา 1139 สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเริ่มแต่วันจดทะเบียนบริษัทนั้นให้รักษาไว้ ณ

สำนักงานของบริษัทแห่งที่ได้บอกทะเบียนไว้ สมุดทะเบียนนี้ให้เปิดให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายดูได้ใน

ระยะเวลาทำการโดยไม่เรียกค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งอย่างใด แต่กรรมการจะจำกัดเวลาลงไว้อย่างไร

พอสมควรก็ได้หากไม่น้อยกว่าวันละสองชั่วโมง

ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ที่ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ทั้งหมด

ในเวลาทีประชุม และรายชื่อผู้ที่ขาดจากเป็นผู้ถือหุ้นจำเดิมแต่วันประชุมสามัญครั้งที่แล้วมานั้น ไปยัง

นายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง และมีให้ช้ากว่าวันที่สืบสืบแต่การประชุมสามัญ บัญชีรายชื่อนี้ให้มี

รายการบรรดาที่ระบุไว้ในมาตราก่อนนั้นทุกประการ

มาตรา 1140 ผู้ถือหุ้นชอบที่จะเรียกให้ส่งมอบสำเนาทะเบียนชื่อนั้น หรือแต่ตอนหนึ่งตอนใดแก่ตนได้ เมื่อเสียค่าคัดสำเนาทำสิบสตางค์ต่อร้อยคำ

มาตรา 1141 สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็น พยานหลักฐานอันถูกต้องในข้อกะทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับ หรือให้อำนาจให้เอาลงในทะเบียน นั้น

มาตรา 1142 ถ้าบริษัทได้ออกหุ้นบุริมสิทธิไปแล้ว ได้กำหนดไว้ว่าบุริมสิทธิจะมีแก่ หุ้นนั้น ๆ เป็นอย่างไร ท่านห้ามมิให้แก้ไขอีกเลย

มาตรา 1143 ห้ามมิให้บริษัทจำกัดเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง หรือ รับจำหน่ายหุ้นของตนเอง

ส่วนที่ 3

วิธีการบริษัทจำกัด

1.บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 1144 บรรดาบริษัทจำกัด ให้มีกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนด้วยกัน จัดการตามข้อบังคับของบริษัท และอยู่ในความครอบงำของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นทั้งปวง

มาตรา 1145 จำเดิมแต่ได้จดทะเบียนบริษัทแล้ว ท่านห้ามมิให้ตั้งข้อบังคับใหม่ หรือเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงข้อบังคับหรือข้อความในหนังสือบริคณสนธิแต่อย่างหนึ่งอย่างใด เว้นแต่จะ ได้มีการลงมติพิเศษ

มาตรา 1146 บรรดาข้อบังคับอันได้ตั้งขึ้นใหม่ หรือได้เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงนั้น เป็น หน้าที่ของบริษัทที่จะจัดให้ไปจดทะเบียนภายในกำหนดสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้มีการลงมติพิเศษ

มาตรา 1147 บรรดาข้อบังคับอันได้ตั้งขึ้นใหม่ หรือหนังสือบริคณสนธิหรือข้อบังคับ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงนั้น ให้บริษัทส่งมอบฉบับตีพิมพ์ ไว้ ณ หอทะเบียนอย่างละสิบฉบับในเวลาเดียวกับ ที่ขอจดทะเบียน

มาตรา 1148 บรรดาบริษัทจำกัด ต้องมีสำนักงานบอกทะเบียนไว้แห่งหนึ่ง ซึ่งธุรการติดต่อและคำบอกกล่าวทั้งปวงจะส่งถึงบริษัทได้ ณ ที่นั้น คำบอกกล่าวสถานที่ตั้งแห่งสำนักงานที่ได้บอกทะเบียนไว้ก็ดี หรือเปลี่ยน ย้ายสถานที่ก็ดี ให้ส่งแก่นายทะเบียนบริษัทและให้นายทะเบียนจดข้อความนั้นลงในทะเบียน

มาตรา 1149 ตราบใดหุ้นทั้งหลายยังมีได้ชำระเงินเต็มจำนวน ท่านว่าตราบนั้น

บริษัทจะลงพิมพ์หรือแสดงจำนวนต้นทุนของบริษัทในหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดเช่นในคำบอกกล่าว
ปาวร้องก็ดี ในตัวเงินและบัญชีสิ่งของก็ดี ในจดหมายก็ดี ต้องแสดงไว้ให้ชัดเจนด้วยในทีเดียวกันว่า
จำนวนเงินต้นทุนได้ชำระแล้วเพียงกี่ส่วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
2.กรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1150 ผู้เป็นกรรมการจะพึงมีจำนวนมากน้อยเท่าใด และจะพึงได้บำเหน็จ
เท่าใด ให้สุดแล้วแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1151 อันผู้เป็นกรรมการนั้น เฉพาะแต่ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นอาจแต่งตั้งหรือ
ถอนได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1152 ในเมื่อมีการประชุมสามัญครั้งแรกภายหลังจดทะเบียนบริษัทก็ดี
และในเมื่อมีการประชุมสามัญครั้งแรกในปีทุก ๆ ปีต่อไปก็ดี ผู้เป็นกรรมการต้องออกจากตำแหน่งโดย
จำนวนหนึ่งในสามเป็นอัตรา ถ้าและจำนวนกรรมการจะแบ่งออกให้ตรงเป็นส่วนสามไม่ได้ ก็ให้ออก
โดยจำนวนใกล้เคียงที่สุดกับส่วนหนึ่งในสาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1153 ตัวกรรมการที่จะต้องออกจากตำแหน่งในปีแรกและปีที่สองภายหลัง
จดทะเบียนบริษัทนั้น ถ้ากรรมการมิได้ตกลงกันไว้เองเป็นวิธีอื่นไซ้ร์ ก็ให้จับสลากกัน ส่วนปีหลัง ๆ
ต่อไปให้กรรมการคนที่ได้อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดนั้นเป็นผู้ต้องออก
กรรมการผู้ออกไปนั้นจะเลือกเข้ารับตำแหน่งอีกก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1154 ถ้ากรรมการคนใดล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถไซ้ร์ ท่าน
ว่ากรรมการคนนั้นเป็นอันขาดจากตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1155 ถ้าตำแหน่งว่างลงในสภากรรมการเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราว
ออกตามเวรไซ้ร์ ท่านว่ากรรมการจะเลือกผู้อื่นตั้งขึ้นใหม่ให้เต็มที่ว่างก็ได้ แต่บุคคลที่ได้เป็นกรรมการ
ใหม่เช่นนั้น ให้มีเวลาอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่กรรมการผู้ออกไปนั้นชอบที่จะอยู่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1156 ถ้าที่ประชุมใหญ่ถอนกรรมการผู้หนึ่งออกก่อนครบกำหนดของ
เขา และตั้งคนอื่นขึ้นไว้แทนที่ไซ้ร์ ท่านว่าบุคคลที่เป็นกรรมการใหม่นั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่า
กำหนดเวลาที่กรรมการผู้ถูกถอนนั้นชอบที่จะอยู่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1157 การตั้งกรรมการขึ้นใหม่นั้น ตั้งใครเมื่อใดท่านให้นำความไป
จดทะเบียนภายในสิบส่วนนับแต่วันที่ตั้งจงทุกครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1158 นอกจากจะมีข้อบังคับของบริษัทไว้เป็นอย่างอื่น ท่านว่ากรรมการมีอำนาจตั้งพรรณาไว้ในหกมาตรา ต่อไปนี้

มาตรา 1159 ในจำนวนกรรมการนั้น แม้อำนาจจะว่างไปบ้าง กรรมการที่มีตัวอยู่ก็ยอมทำกิจการได้ แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุมได้ตลอดเวลาเช่นนั้น กรรมการที่มีตัวอยู่ยอมทำกิจการได้เฉพาะแต่ในเรื่องที่จะเพิ่มกรรมการขึ้นให้ครบจำนวนหรือนัดเรียกประชุมใหญ่ของบริษัทเท่านั้น จะกระทำการกิจการอย่างอื่นไม่ได้

มาตรา 1160 กรรมการจะวางกำหนดไว้ก็ได้ว่า จำนวนกรรมการเข้าประชุมกี่คนจึงจะเป็นองค์ประชุมทำกิจการได้ ถ้าและมีได้กำหนดไว้ดังนี้ไซ้ (เมื่อจำนวนกรรมการเกินกว่าสามคน) ท่านว่าต้องมีกรรมการเข้าประชุมสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา 1161 ข้อปรีกษาซึ่งเกิดเป็นปัญหาในประชุมกรรมการนั้น ให้ชี้ขาดตัดสินเอาเสียงข้างมากเป็นใหญ่ ถ้าและคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ผู้เป็นประธานเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

มาตรา 1162 กรรมการคนหนึ่งคนใดจะนัดเรียกให้ประชุมกรรมการเมื่อใดก็ได้

มาตรา 1163 กรรมการจะเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานที่ประชุม และจะกำหนดเวลาว่าให้อยู่ในตำแหน่งเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าหากมิได้เลือกกันไว้เช่นนั้น หรือผู้เป็นประธานไม่มาประชุมตามเวลาที่ได้นับหมายไซ้กรรมการที่มาประชุมนั้นจะเลือกกันคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานในการประชุมเช่นนั้นก็ได้

มาตรา 1164 กรรมการจะมอบอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใดของตนให้แก่ผู้จัดการ หรือให้แก่นุกรรมการซึ่งตั้งขึ้นจากผู้ที่เป็นกรรมการด้วยกันก็ได้ ในการใช้อำนาจซึ่งได้มอบหมายเช่นนั้น ผู้จัดการทุกคนหรือนุกรรมการทุกคนต้องทำตามคำสั่งหรือข้อบังคับซึ่งกรรมการทั้งหลายได้กำหนดให้ทุกอย่างทุกประการ

มาตรา 1165 ถ้าการมอบอำนาจมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นไซ้ข้อปรีกษาซึ่งเกิดเป็นปัญหาขึ้นในที่ประชุมอนุกรรมการทั้งหลายให้ตัดสินเอาเสียงข้างมากเป็นใหญ่ ถ้าและคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ผู้เป็นประธานชี้ขาด

มาตรา 1166 บรรดาการซึ่งกรรมการคนหนึ่งได้ทำไปแม้ในภายหลังความปรากฏว่าการตั้งแต่งกรรมการคนนั้นมีข้อบกพร่องอยู่บ้างก็ดี หรือเป็นผู้บกพร่องด้วยองคุณควรแก่ตำแหน่งกรรมการก็ดี ท่านว่าการที่ได้ทำนั้นยอมสมบูรณ์เสมือนดังว่าบุคคลผู้นั้นได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้องและบริบูรณ์ด้วยองคุณของกรรมการ

มาตรา 1167 ความเกี่ยวพันกันในระวางกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยตัวแทน

มาตรา 1168 ในอันที่จะประกอบกิจการของบริษัทนั้น กรรมการต้องใช้ความ
เอื้อเพื่อสอดส่องอย่างบุคคลค้าขายผู้ประกอบด้วยความระมัดระวัง
ว่าโดยเฉพาะ กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันในประการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

คือ

(1) การใช้เงินค่าหุ้นนั้น ได้ใช้กันจริง

(2) จัดให้มีและรักษาไว้ให้เรียบร้อย ซึ่งบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารที่กฎหมาย

กำหนดไว้

(3) การแจกเงินปันผลหรือดอกเบี้ยให้เป็นไปโดยถูกต้องตามที่กฎหมาย

กำหนดไว้

(4) บังคับการให้เป็นไปโดยถูกต้องตามมติของที่ประชุมใหญ่

อนึ่งท่านห้ามมิให้ผู้เป็นกรรมการประกอบการค้าขายใด ๆ อันมีสภาพเป็นอย่าง
เดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับการค้าขายของบริษัทนั้น ไม่ว่าทำเพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์
ผู้อื่น หรือไปเข้าหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างค้าขายอื่นซึ่งประกอบกิจการมีสภาพเป็นอย่าง
เดียวกันและแข่งขันกับกิจการของบริษัท โดยมีได้รับความยินยอมของที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้น

บทบัญญัติที่กล่าวมาข้างบนนี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนของ
กรรมการด้วย

มาตรา 1169 ถ้ากรรมการทำให้เกิดเสียหายแก่บริษัท ๆ จะฟ้องร้องเรียกเอา

สินไหมทดแทนแก่กรรมการก็ได้ หรือในกรณีที่บริษัทไม่ยอมฟ้องร้องผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดจะเอาคดี
นั้นขึ้นมาก็ได้

อนึ่งการเรียกร้องเช่นนี้ เจ้าหนี้ของบริษัทจะเป็นผู้เรียกบังคับก็ได้เท่าที่เจ้าหนี้อย่างคง

สิทธิเรียกร้องแก่บริษัทอยู่

มาตรา 1170 เมื่อการซึ่งกรรมการคนใดได้ทำไปได้รับอนุมัติของที่ประชุมใหญ่แล้ว

ท่านว่ากรรมการคนนั้นไม่ต้องรับผิดชอบในการนั้นต่อผู้ถือหุ้นซึ่งได้ให้อนุมัติหรือต่อบริษัทอีกต่อไป

ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นซึ่งมิได้ให้อนุมัติด้วยนั้นฟ้องคดีเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่
ประชุมใหญ่ให้อนุมัติแก่การเช่นนั้น

3. ประชุมใหญ่

มาตรา 1171 ให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ภายในหกเดือน

นับแต่วันที่ได้จดทะเบียนบริษัท และต่อนั้นไปก็ให้มีการประชุมเช่นนี้ครั้งหนึ่งเป็นอย่างน้อยทุก

ระยะเวลาสิบสองเดือน

การประชุมเช่นนี้ เรียกว่าประชุมสามัญ

การประชุมใหญ่คราวอื่นบรรดามีนอกจากนี้ เรียกว่าประชุมวิสามัญ

มาตรา 1172 กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร

ถ้าบริษัทขาดทุนลงถึงกึ่งจำนวนต้นทุน กรรมการต้องเรียกประชุมวิสามัญทันทีเพื่อ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1173 การประชุมวิสามัญจะต้องนัดเรียกให้มากขึ้นเมื่อผู้ถือหุ้นมีจำนวนหุ้น
รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าแห่งจำนวนหุ้นของบริษัท ได้เข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอให้เรียกประชุม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1174 เมื่อผู้ถือหุ้นยื่นคำร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญตั้งได้กล่าวมาใน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1175 คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกคราวนั้น ให้ลงพิมพ์โฆษณาอย่าง
น้อยสองคราวในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ฉบับหนึ่งก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันหรือส่งทาง
ไปรษณีย์ไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนบรรดามีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในคำบอกกล่าวนั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุม
ปรึกษากันนั้นด้วย

มาตรา 1176 ผู้ถือหุ้นทั่วทุกคนมีสิทธิจะเข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่ได้เสมอ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1177 วิธีตั้งบัญญัติไว้ในมาตราต่อ ๆ ไปนี้ ท่านให้ใช้บังคับแก่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การประชุมใหญ่ เว้นแต่จะมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นข้อความขัดกัน

มาตรา 1178 ในการประชุมใหญ่ ถ้าไม่มีผู้ถือหุ้นมาเข้าประชุมรวมกันแทนหุ้นได้ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จำนวนหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัทเป็นอย่างน้อยแล้ว ท่านว่าที่ประชุมอันนั้นจะปรึกษากิจการอันใดหา
ไม่
มาตรา 1179 การประชุมใหญ่เรียกนัดเวลาใด เมื่อล่วงเวลานัดนั้นไปแล้วถึงชั่วโมง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หนึ่ง จำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาเข้าประชุมยังไม่ครบถ้วนเป็นองค์ประชุมตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 1178 นั้น
ไซ้ร้ หากว่าการประชุมใหญ่นั้นได้เรียกนัดเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอ ท่านให้เลิกประชุม
ถ้าการประชุมใหญ่นั้นมิใช่ชนิดซึ่งเรียกนัดเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอไซ้ร้ ท่านให้เรียกนัด
ใหม่อีกคราวหนึ่งในสิบสี่วัน และการประชุมใหญ่ครั้งหลังนี้ท่านไม่บังคับว่าจำต้องครบองค์ประชุม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1180 ในการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ทุก ๆ ครั้ง ให้ผู้เป็น
ประธานในสภากรรมการนั่งเป็นประธาน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าประธานกรรมการเห็นว่าไม่มีตัวก็ดี หรือไม่มาเข้าประชุมจนล่วงเวลานัดไปแล้ว

สิบห้านาทีก็ดี ให้ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่นั้นเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นนั่งเป็นประธาน

มาตรา 1181 ผู้นั่งเป็นประธานจะเลื่อนการประชุมใหญ่ใด ๆ ไปเวลาอื่นโดยความยินยอมของที่ประชุมก็ได้ แต่ในที่ประชุมซึ่งได้เลื่อนมานั้นท่านมิให้ปรึกษากิจการอันใดนอกไปจากที่ค้างมาแต่วันประชุมก่อน

มาตรา 1182 ในการลงคะแนนโดยวิธีชูนี้นั้น ท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนที่มาประชุมเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมแทนมีเสียงหนึ่งเป็นคะแนน แต่ในการลงคะแนนลับท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนมีคะแนนเสียงเสียงหนึ่งต่อหุ้นหนึ่งที่ตนถือ

มาตรา 1183 ถ้ามีข้อบังคับของบริษัทวางเป็นกำหนดไว้ว่า ต่อเมื่อผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีหุ้นแต่จำนวนเท่าใดขึ้นไปจึงให้ออกเสียงเป็นคะแนนได้ไซ้ ท่านว่าผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งไม่มีหุ้นถึงจำนวนเท่านั้นย่อมมีสิทธิที่จะเข้าร่วมกันให้ได้จำนวนหุ้นดังกล่าว แล้วตั้งคนหนึ่งในพวกของตนให้เป็นผู้รับฉันทะออกเสียงแทนในการประชุมใหญ่ใด ๆ ได้

มาตรา 1184 ผู้ถือหุ้นคนใดยังมีได้ชำระเงินค่าหุ้นซึ่งบริษัทได้เรียกเอาแต่ตนให้เสร็จสิ้น ท่านว่าผู้ถือหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเป็นคะแนน

มาตรา 1185 ผู้ถือหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในข้ออันใดซึ่งที่ประชุมจะลงมติ ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นคนนั้นออกเสียงลงคะแนนด้วยในข้อนั้น

มาตรา 1186 ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือหาอาจออกเสียงเป็นคะแนนได้ไม่ เว้นแต่จะได้นำใบหุ้นของตนนั้นมาวางไว้แก่บริษัทแต่ก่อนเวลาประชุม

มาตรา 1187 ผู้ถือหุ้นทุกคนจะมอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียงแทนตนก็ได้ แต่การมอบฉันทะเช่นนี้ต้องทำเป็นหนังสือ

มาตรา 1188 หนังสือตั้งผู้รับฉันทะนั้น ให้ลงวันและลงลายมือชื่อผู้ถือหุ้น และให้มีรายการดังต่อไปนี้ คือ

- (1) จำนวนหุ้นซึ่งผู้มอบฉันทะนั้นถืออยู่
- (2) ชื่อผู้รับฉันท
- (3) ตั้งผู้รับฉันทนั้นเพื่อการประชุมคราวใด หรือตั้งไว้ชั่วระยะเวลาเพียงใด

มาตรา 1189 อันหนังสือตั้งผู้รับฉันทนั้น ถ้าผู้มีชื่อรับฉันทประสงค์จะออกเสียงในการประชุมครั้งใด ต้องนำไปวางต่อผู้เป็นประธานแต่เมื่อเริ่มหรือก่อนเริ่มประชุมครั้งนั้น

มาตรา 1190 ในการประชุมใหญ่ใด ๆ ข้อมติอันเสนอให้ลงคะแนน
 ท่านให้ตัดสินด้วยวิธีชুমือ เว้นแต่เมื่อก่อนหรือในเวลาทีแสดงผลแห่งการชুমือนั้นจะมีผู้ถือหุ้นสองคน
 เป็นอย่างน้อยติดใจร้องขอให้ลงคะแนนลับ

มาตรา 1191 ในการประชุมใหญ่ใด ๆ เมื่อผู้เป็นประธานแสดงว่ามติอันใดนับ
 คะแนนชুমือเป็นอันว่าได้หรือตกก็ติ และได้จดลงไว้ในสมุดรายงานประชุมของบริษัทตั้งนั้นแล้ว ท่าน
 ให้ถือเป็นหลักฐานเพียงพอที่จะฟังได้ตามนั้น
 ถ้ามีผู้ติดใจร้องขอให้ลงคะแนนลับไซ้ ท่านให้ถือว่าผลแห่งคะแนนลับนั้น

เป็นมติของที่ประชุม

มาตรา 1192 ถ้ามีผู้ติดใจร้องขอโดยชอบให้ลงคะแนนลับ การลงคะแนน
 เช่นนั้นจะทำด้วยวิธีใดสุดแล้วแต่ผู้เป็นประธานจะสั่ง

มาตรา 1193 ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน จะเป็นในการชুমือก็ติ หรือในการลงคะแนน
 ลับก็ติ ให้ผู้เป็นประธานในที่ประชุมมีคะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 1194 ถ้ามีประชุมใหญ่ได้ลงมติอันใดเป็นลำดับกันสองครั้งประชุม
 แล้ว มติอันนั้นท่านให้ถือว่าเป็นมติพิเศษเมื่อได้ทำให้เป็นไปโดยวิธีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ
 ข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมตินั้น ได้จดลงในคำบอกกล่าวนัดประชุมใหญ่
 ที่ประชุมครั้งแรกได้ลงมติโดยคะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่าสามในสี่ส่วน
 ของจำนวนเสียงทั้งหมด

การประชุมใหญ่ครั้งหลังนั้น ได้นัดเรียกและได้ประชุมกันในเวลาไม่น้อยกว่า
 สิบสี่วัน และไม่มากกว่าหกสัปดาห์ภายหลังการประชุมครั้งแรก
 ข้อความอันที่ประชุมครั้งแรกได้ลงมตินั้น ได้จดลงไว้เต็มสำนวนในคำบอกกล่าว
 นัดประชุมครั้งหลังด้วย

ที่ประชุมครั้งหลังได้ลงมติยืนตามมติของที่ประชุมครั้งแรกโดยคะแนนเสียง
 ข้างมากนับได้ไม่น้อยกว่าสองในสามส่วนของจำนวนเสียงทั้งหมด

มาตรา 1195 การประชุมใหญ่นั้นถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกัน หรือได้ลงมติฝ่า
 ฝืนบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็ติ หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัทก็ติ เมื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคน
 ไตร้องขึ้นแล้ว ให้ศาลเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบนั้นเสีย แต่ต้องร้องขอภายใน
 กำหนดเดือนหนึ่งนับแต่วันลงมตินั้น

4. บัญชีงบดุล

มาตรา 1196 อันบัญชีงบดุลนั้น ท่านว่าต้องทำอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบ

สิบสองเดือน คือเมื่อเวลาสุทธอสิบสองเดือนอันจัดว่าเป็นขอบปีในทางบัญชีเงินของบริษัทนั้น
 หนึ่งบุคคลต้องมีรายการย่อแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทกับทั้ง
 บัญชีกำไรและขาดทุน

มาตรา 1197 บุคคลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบ
 แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในสี่เดือนนับแต่วันถึงในงบุคคลนั้น
 หนึ่งให้ส่งสำเนาบุคคลไปยังบุคคลทุกคนบรรดามีชื่อในทะเบียนผู้ถือหุ้นของ
 บริษัทแต่ก่อนวันนัดประชุมใหญ่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

นอกจากนั้นให้มีสำเนาบุคคลเปิดเผยไว้ในสำนักงานของบริษัทในระหว่าง
 เวลาเช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้นตรวจดูได้ด้วย

มาตรา 1198 ในเมื่อเสนองบุคคล กรรมการต้องเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่
 แสดงว่าภายในรอบปีซึ่งพิจารณากันอยู่นั้นการงานของบริษัทได้จัดทำไปเป็นประการใด

มาตรา 1199 บุคคลใดปรารถนาจะได้สำเนาบุคคลฉบับหลังที่สุดจากบริษัท
 ใด ๆ ก็ชอบที่จะซื้อเอาได้โดยราคาไม่เกินกว่าฉบับละห้าสิบบatangค์
 ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะส่งสำเนาบุคคลทุกฉบับไปยังนายทะเบียน
 ไม่ช้ากว่าเดือนหนึ่งนับแต่วันซึ่งบุคคลนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่

5.เงินปันผลและเงินสำรอง

มาตรา 1200 การแจกเงินปันผลนั้น ต้องคิดตามส่วนจำนวนซึ่งผู้ถือหุ้น
 ได้ส่งเงินแล้วในหุ้นหนึ่ง ๆ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องหุ้นบริมสิทธิ

มาตรา 1201 ห้ามมิให้ประกาศอนุญาตเงินปันผล นอกจากโดยมติของ
 ที่ประชุมใหญ่

กรรมการอาจจ่ายเงินปันผลระวางกาลให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เป็นครั้งเป็นคราวในเมื่อ
 ปรากฏแก่กรรมการว่าบริษัทมีกำไรสมควรพอที่จะทำเช่นนั้น

ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจากเงินประเภทอื่นนอกจากเงินกำไร ถ้าหากบริษัทขาดทุน
 ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผลจนกว่าจะได้แก้ไขให้หายขาดทุนเช่นนั้น

มาตรา 1202 ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่าง
 น้อยหนึ่งในยี่สิบส่วนของจำนวนผลกำไรซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรอง
 นั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุนของบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะได้ตกลงกำหนดไว้ใน
 ข้อบังคับของบริษัท

ถ้าได้ออกหุ้นโดยคิดเอาราคาเกินกว่าที่ปรากฏในใบหุ้นเท่าใด จำนวนที่คิดเกินนี้ท่าน

ให้บวกทบเข้าในทุนสำรองจนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่าถึงที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1203 ถ้าจ่ายเงินปันผลไปโดยฝ่าฝืนความในมาตราทั้งสองซึ่งกล่าวมาไซ้
เจ้าหน้าที่ทั้งหลายของบริษัทชอบที่จะเรียกเอาเงินจำนวนซึ่งได้แจกไปคืนมายังบริษัทได้ แต่ถ้าถ้าผู้ถือหุ้น
คนใดได้รับเงินปันผลไปแล้วโดยสุจริตท่านว่าจะกลับบังคับให้เขาจำคืนนั้นหาได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1204 การบอกกล่าวว่าจะปันผลอย่างไร ๆ อันได้อนุญาตให้จ่ายนั้น ท่านให้
โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ฉบับหนึ่งสองครั้งเป็นอย่างน้อยหรือมิฉะนั้นให้มีจดหมายบอกกล่าว
ไปยังตัวผู้ถือหุ้นบรรดาปรากฏชื่ออยู่ในทะเบียนผู้ถือหุ้นจงทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1205 เงินปันผลนั้น แม้จะค้างจ่ายอยู่ ท่านว่าหาอาจจะคิดเอาดอกเบี้ยแก่
บริษัทได้ไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

6. สมุดและบัญชี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1206 กรรมการต้องจัดให้ถือบัญชีซึ่งกล่าวต่อไปนี้ไว้ให้ถูกต้องจริง ๆ คือ
(1) จำนวนเงินที่บริษัทได้รับและได้จ่าย ทั้งรายการอันเป็นเหตุให้รับหรือจ่ายเงินทุก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รายไป

(2) สินทรัพย์และหนี้สินของบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1207 กรรมการต้องจัดให้จัดบันทึกรายงานการประชุม และข้อมติทั้งหมด
ของที่ประชุมผู้ถือหุ้นและของที่ประชุมกรรมการลงในสมุดโดยถูกต้อง สมุดนี้ให้เก็บรักษาไว้ ณ
สำนักงานที่ได้จดทะเบียนของบริษัท บันทึกเช่นนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อได้ลงลายมือชื่อของผู้เป็น
ประธานแห่งการประชุมซึ่งได้ลงมติ หรือซึ่งได้ดำเนินการงานประชุมก็ดีหรือได้ลงลายมือชื่อของผู้เป็น
ประธานแห่งการประชุมถัดจากครั้งนั้นมาก็ดี ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็น
หลักฐานอันถูกต้องแห่งข้อความที่ได้จัดบันทึกลงในสมุดนั้น ๆ และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการลงมติ
และการดำเนินการของที่ประชุมอันได้จัดบันทึกไว้เช่นนี้ได้เป็นไปโดยชอบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ถือหุ้นคนใดจะขอตรวจดูเอกสารดังกล่าวมาข้างต้นในเวลาใดเวลาหนึ่งระหว่าง
เวลาทำการงานก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การสอบบัญชี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1208 ผู้สอบบัญชีนั้น จะเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทก็ได้ แต่บุคคลผู้มีส่วนได้เสีย
ในการงานที่บริษัททำโดยสถานอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดนอกจากเป็นแต่ผู้ถือหุ้นในบริษัทเท่านั้นแล้ว ท่าน
ว่าจะเลือกเอามาเป็นตำแหน่งผู้สอบบัญชีหาได้ไม่ กรรมการก็ดี หรือผู้อื่นซึ่งเป็น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตัวแทนหรือเป็นลูกจ้างของบริษัทก็ดีเวลาอยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ ก็จะเลือกเอามาเป็นตำแหน่งผู้สอบ
บัญชีของบริษัทหาได้ไม่

มาตรา 1209 ผู้สอบบัญชีนั้น ให้ที่ประชุมสามัญเลือกตั้งทุกปี
ผู้สอบบัญชีคนซึ่งออกไปนั้นจะเลือกกลับเข้ารับตำแหน่งอีกก็ได้

มาตรา 1210 ผู้สอบบัญชีควรจะได้สินจ้างเท่าใด ให้ที่ประชุมใหญ่กำหนด

มาตรา 1211 ถ้ามีตำแหน่งว่างลงในจำนวนผู้สอบบัญชีให้กรรมการนัดเรียกประชุม
วิสามัญ เพื่อให้เลือกตั้งขึ้นใหม่ให้ครบจำนวน

มาตรา 1212 ถ้ามิได้เลือกตั้งผู้สอบบัญชีโดยวิธีดังกล่าวมา เมื่อผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า
ห้าคนร้องขอ ก็ให้ศาลตั้งผู้สอบบัญชีประจำปีนั้น และกำหนดสินจ้างให้ด้วย

มาตรา 1213 ให้ผู้สอบบัญชีทุกคนเข้าตรวจสอบสรรพสมุดและบัญชีของบริษัทใน
เวลาอันสมควรได้ทุกเมื่อและในการอันเกี่ยวด้วยสมุดและบัญชีเช่นนั้นให้แต่ถามสอบสวนกรรมการ
หรือผู้อื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวแทน หรือเป็นลูกจ้างของบริษัทได้ไม่ว่าคนหนึ่งคนใด

มาตรา 1214 ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานว่าด้วยบุคคลและบัญชียื่นต่อ
ที่ประชุมสามัญ
ผู้สอบบัญชีต้องแถลงในรายงานเช่นนั้นด้วยว่าตนเห็นว่างบุคคลได้ทำโดยถูกถ้วนควร
ฟังว่าสำแดงให้เห็นการงานของบริษัทที่เป็นอยู่ตามจริงและถูกต้องหรือไม่

ส่วนที่ 5
การตรวจ

มาตรา 1215 เมื่อผู้ถือหุ้นในบริษัทมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของ
จำนวนหุ้นทั้งหมด ทำเรื่องร่ำร้องขอไซ้ ให้เสนาบดีเจ้าหน้าที่ตั้งผู้ตรวจอันทรงความสามารถ จะเป็น
คนเดียวหรือหลายคนก็ตามไปตรวจการงานของบริษัทจำกัดนั้นและทำรายงานยื่นให้ทราบ
ก่อนที่จะตั้งผู้ตรวจเช่นนั้น เสนาบดีจะบังคับให้คนทั้งหลายผู้ยื่นเรื่องร่ำวางประกัน
เพื่อรับออกเงินค่าใช้จ่ายในการตรวจนั้นก็ไ้

มาตรา 1216 กรรมการก็ดี ลูกจ้างและตัวแทนของบริษัทก็ดี จำต้องส่งสรรพสมุด
และเอกสารทั้งปวงซึ่งตนเก็บรักษาหรืออยู่ในอำนาจแห่งตนนั้นให้แก่ผู้ตรวจ
ผู้ตรวจคนหนึ่งคนใดจะให้กรรมการ ลูกจ้าง และตัวแทน ของบริษัทสาบานตัวแล้ว
สอบถามคำให้การในเรื่องอันเนื่องด้วยการงานของบริษัทนั้นก็ได้

มาตรา 1217 ผู้ตรวจต้องทำรายงานยื่น และรายงานนั้นจะเขียนหรือตีพิมพ์สุดแต่
เสนาบดีเจ้าหน้าที่จะบัญชา สำเนารายงานนั้นให้เสนาบดีส่งไปยังสำนักงานบริษัทซึ่งได้จดทะเบียนไว้
กับทั้งส่งแก่ผู้ถือหุ้นซึ่งยื่นเรื่องราวขอให้ตรวจนั้นด้วย

มาตรา 1218 ค่าใช้สอยในการตรวจเช่นนี้ ผู้ยื่นเรื่องราวขอให้ตรวจต้องใช้ทั้งสิ้น
เว้นแต่ถ้าบริษัทในคราวประชุมใหญ่ครั้งแรกเมื่อตรวจสำเร็จลงแล้วได้ยินยอมว่าจะจ่ายจากสินทรัพย์
ของบริษัทนั้น

มาตรา 1219 เสนาบดีเจ้าหน้าที่โดยลำพังตนเอง จะตั้งผู้ตรวจคนเดียวหรือหลาย
คนให้ไปตรวจการของบริษัทเพื่อทำรายงานยื่นต่อรัฐบาลก็ได้ การตั้งผู้ตรวจเช่นว่ามานี้จะพึงมีเมื่อใด
สุดแล้วแต่เสนาบดีจะเห็นสมควร

ส่วนที่ 6

การเพิ่มทุนและลดทุน

มาตรา 1220 บริษัทจำกัดอาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ด้วยออกหุ้นใหม่
โดยมติพิเศษของประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา 1221 บริษัทจำกัดจะออกหุ้นใหม่ให้เหมือนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่า
แล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้วด้วยอย่างอื่นนอกจากให้ใช้เป็นตัวเงินนั้นไม่ได้เว้นแต่จะทำตามมติ
พิเศษของประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา 1222 ถ้าหากว่าที่ประชุมใหญ่มิได้วินิจฉัยไว้เป็นสถานอื่นไשרบรรดาหุ้นที่
ออกใหม่นั้นต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่

คำเสนอเช่นนี้ต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นทุก ๆ คนระบุจำนวนหุ้นให้
ทราบว่าผู้นั้นชอบที่จะซื้อได้กี่หุ้นและให้กำหนดวันว่าถ้าพ้นวันนั้นไปมิได้มีคำสนองมาแล้ว จะถือว่า
เป็นอันไม่รับซื้อ

เมื่อวันที่กำหนดล่วงไปแล้วก็ดี หรือผู้ถือหุ้นได้บอกมาว่าไม่รับซื้อหุ้นนั้นก็ดี
กรรมการจะเอาหุ้นเช่นนั้นออกเสนอให้บุคคลภายนอกเข้าซื้อซื้อก็ได้

มาตรา 1223 บรรดาหนังสือชี้ชวน หนังสือบอกกล่าวป่าวร้องหรือหนังสือ
อย่างอื่นซึ่งชวนให้บุคคลภายนอกเข้าซื้อซื้อหุ้นใหม่นั้น กรรมการต้องลงลายมือชื่อและลงวันแล้วนำไป
จดทะเบียนก่อนแล้วจึงโฆษณา

หนังสือเช่นกล่าวมานั้น ต้องมีรายการเหล่านี้ คือ

- (1) ชื่อ อาชีวะ และสำนัก ทั้งของกรรมการและของผู้สอบบัญชีทั้งหลาย

(2) ข้อความในหนังสือบริคณสนธิ

(3) ทุนของบริษัทที่ได้จดทะเบียนแล้ว จำแนกให้ปรากฏจำนวนหุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ และหุ้นที่ไ้ค่าแล้วด้วยอย่างอื่นนอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน

(4) ยอดจำนวนที่ได้ใช้ตัวเงินเข้าในทุน

(5) ใจความของงบดุลฉบับหลังที่สุด แสดงสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัท

(6) จำนวนหุ้นซึ่งจะออกใหม่มาอย่างน้อยเท่าใด เป็นจำนวนเงินเท่าใดและวัตถุประสงค์ซึ่งออกหุ้นใหม่นั้นเพื่อการอันใด

(7) เงินค่าหุ้นซึ่งจะต้องส่งใช้เมื่อขอซื้อหุ้นละเท่าใดหนึ่งเงินจำนวน

ซึ่งจะต้องใช้เช่นนี้ท่านมิให้กำหนดน้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าแห่งมูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

(8) ถ้าหุ้นใหม่นั้นเป็นหุ้นบุริมสิทธิทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องแสดงว่า

บุริมสิทธิจะมีแก่หุ้นเช่นนี้สถานใด

(9) ถ้ามีหุ้นใหม่ซึ่งออกให้เหมือนหนึ่งว่าไ้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือไ้ใช้แต่บางส่วนด้วย

อย่างอื่นนอกจากใช้เป็นตัวเงิน ต้องแสดงให้ปรากฏว่ามีจำนวนหุ้นและเป็นมูลค่าเท่าใด และหุ้น

เหล่านั้นได้จัดไว้เหมือนหนึ่งว่าไ้ใช้เงินแล้วเพียงใด เพื่อแทนคุณแรงงานหรือตอบแทนทรัพย์สินอย่าง

ใด

มาตรา 1224 บริษัทจำกัดจะลดทุนของบริษัทลงด้วยลดมูลค่าแต่ละหุ้น ๆ

ให้ต่ำลง หรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลงโดยมติพิเศษของประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้

มาตรา 1225 อันทุนของบริษัทนั้นจะลดลงไปให้ถึงต่ำกว่าจำนวนหนึ่งในสี่ของทุน

ทั้งหมดหาได้ไม่

มาตรา 1226 เมื่อบริษัทประสงค์จะลดทุน ต้องโฆษณาความประสงค์นั้น

ในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่เจ็ดครั้งเป็นอย่างน้อย และต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งบริษัทรู้

ว่าเป็นเจ้านี่ของบริษัท บอกให้ทราบรายการซึ่งประสงค์จะลดทุนลงและขอให้เจ้านี่ผู้มีข้อคัดค้าน

อย่างหนึ่งอย่างใดในการลดทุนนั้นส่งคำคัดค้านไปภายในสามเดือนนับแต่วันที่บอกกล่าวนั้น

ถ้าไม่มีใครคัดค้านภายในกำหนดเวลาสามเดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีคัดค้าน

ถ้าหากมีเจ้านี่คัดค้าน บริษัทจะจัดการลดทุนลงไม่ได้จนกว่าจะไ้ใช้หนี้

หรือให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา 1227 ถ้ามีเจ้านี่คนหนึ่งคนใดละเลยเสียมิไ้คัดค้านในการที่บริษัทจะลด

ทุนลง เพราะเหตุว่าตนไม่ทราบความ และเหตุที่ไม่ทราบนั้นมิได้เป็นเพราะความผิดของเจ้านี่คนนั้น

แต่อย่างใดไซ้ ท่านว่าผู้ถือหุ้นทั้งหลายบรรดาที่ไ้รับเงินคืนไปตามส่วนที่ลดหุ้นลงนั้น ยังคงจะต้องรับ

ผิดต่อเจ้านี่เช่นนั้นเพียงจำนวนที่ไ้รับทุนคืนไปชั่วเวลาสองปีนับแต่วันที่ไ้จดทะเบียนการลดทุนนั้น

มาตรา 1228 มติพิเศษซึ่งอนุญาตให้เพิ่มทุนหรือลดทุนนั้น บริษัทต้อง

จดทะเบียนภายในสิบสัปดาห์นับแต่วันที่ไ้ลงมตินั้น

ส่วนที่ 7

หุ้นกู้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1229 บริษัทจะออกหุ้นกู้ไม่ได้ เว้นแต่มีมติพิเศษ

มาตรา 1230 จำนวนเงินที่จะออกหุ้นกุนั้น ท่านมิให้เกินจำนวนเงินอันได้ส่งใช้เข้า
ในทุนของบริษัทแล้ว

ถ้าบัญชีบุคคลครั้งที่สุดแสดงจำนวนสินทรัพย์ว่าลดน้อยลงไปกว่าจำนวนเงิน
อันได้ส่งใช้เข้าในทุนของบริษัทแล้วไซ้ ท่านมิให้กำหนดจำนวนเงินที่จะออกหุ้นกู้ให้เกินไปกว่าจำนวน
ราคาสินทรัพย์นั้น

มาตรา 1231 มูลค่าหุ้นกู้ใบหนึ่งท่านมิให้ต่ำกว่าห้าสิบบาท

หุ้นกู้ทุก ๆ หุ้นต้องส่งใช้เป็นเงิน

มาตรา 1232 ก่อนที่จะออกหุ้นกู้ ท่านให้จดทะเบียนมีรายการตั้งจะกล่าวต่อไปนี้
คือ

- (1) ยอดจำนวนเงินที่จะกู้
- (2) ยอดจำนวนหุ้นกู้
- (3) มูลค่าหุ้นกู้หุ้นหนึ่งเท่าใด
- (4) อัตราดอกเบี้ย
- (5) วิธีไถคืนหุ้นกู้ และกำหนดเวลาที่จะต้องไถคืน
- (6) ถ้าบริษัทได้ออกหุ้นกู้ไว้ก่อนแล้ว ต้องแสดงจำนวนเงินที่บริษัทยังเป็นหนี้อยู่
เพราะหุ้นกู้เท่านั้น
- (7) กำหนดราคาที่จะออกหุ้นกุนั้น
- (8) วิธีส่งเงินใช้ค่าหุ้นกู้ และกำหนดเวลาที่จะต้องส่งใช้
- (9) เงินทุนเรือนหุ้นของบริษัทที่ได้ออกเป็นหุ้น และยอดเงินที่ได้ส่งใช้
เข้าทุนแล้ว
- (10) ราคาสินทรัพย์ของบริษัทที่ตั้งที่แสดงไว้ในงบดุลครั้งที่สุด

มาตรา 1233 หนังสือชี้ชวนบอกกล่าวป่าวร้องหรือหนังสืออย่างอื่นซึ่งชวนให้เข้าชื่อ
ซื้อหุ้นกุนั้น กรรมการต้องลงลายมือชื่อ ลงวัน และจดทะเบียนเสียก่อนแล้วจึงโฆษณาและต้องมี
ข้อความตามรายการที่ไว้ในมาตรา 1232

มาตรา 1234 บทบัญญัติมาตรา 1118 ว่าด้วยหุ้นและบทบัญญัติแต่มาตรา 1127
ถึง 1130 กับมาตรา 1132 ถึงมาตรา 1136 ว่าด้วยใบหุ้นนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่หุ้นกูด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 1235 ใบสำคัญสำหรับหุ้นกู้ทุก ๆ ใบต้องมีข้อความตามรายการ

ที่ว่าไว้ในอนุมาตรา 1 ถึง 5 แห่งมาตรา 1232

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 8

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เลิกบริษัทจำกัด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลิกบริษัทจำกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1236 อันบริษัทจำกัดย่อมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทที่กำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกันเมื่อมีกรณีนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว

เมื่อเสร็จการนั้น

(4) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(5) เมื่อบริษัทล้มละลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1237 นอกจากนี้ศาลอาจสั่งให้เลิกบริษัทจำกัดด้วยเหตุต่อไปนี้ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) ถ้าทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ถ้าบริษัทไม่เริ่มทำการภายในปีหนึ่งนับแต่วันจดทะเบียน หรือหยุด

ทำการถึงปีหนึ่งเต็ม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ถ้าการค้าของบริษัททำไปก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีทางหวังว่าจะกลับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฟื้นตัวได้

(4) ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือไม่ถึงเจ็ดคน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการ

ประชุมตั้งบริษัท ศาลจะสั่งให้ยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือให้มีการประชุมตั้งบริษัทแทนสั่งให้เลิก

บริษัทก็ได้ แล้วแต่จะเห็นควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 9

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การควบบริษัทจำกัดเข้ากัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1238 อันบริษัทจำกัดนั้นจะควบเข้ากันมิได้เว้นแต่จะเป็นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยมติพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1239 มติพิเศษซึ่งวินิจฉัยให้ควบบริษัทจำกัดเข้ากันนั้น บริษัทต้องนำไปจด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทะเบียนภายในสิบสี่วันนับตั้งแต่วันลงมติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1240 บริษัทต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่เจ็ดครั้งเป็นอย่างน้อย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และส่งคำบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งบริษัทรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ของบริษัทด้วยจดหมายลงทะเบียน

ไปรษณีย์ บอกให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบบริษัทเข้ากันและขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านอย่าง
 หนึ่งอย่างใดในการควบบริษัทเข้ากันนั้นส่งคำคัดค้านไปภายในหกเดือนนับแต่วันที่บอกกล่าว
 ถ้าไม่มีใครคัดค้านภายในกำหนดเวลาเช่นนั้น ก็ให้พึงถือว่าไม่มีคัดค้าน
 ถ้าหากมีเจ้าหน้าที่คัดค้าน บริษัทจะจัดการควบเข้ากันไม่ได้ จนกว่าจะได้ใช้หนี้
 หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา 1241 บริษัทได้ควบเข้ากันแล้วเมื่อใด ต่างบริษัทต้องนำความไป
 จดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ควบเข้ากัน และบริษัทจำกัดอันได้ตั้งขึ้นใหม่ด้วยควบเข้ากันนั้น
 ก็ต้องจดทะเบียนเป็นบริษัทใหม่

มาตรา 1242 จำนวนทุนเรือนหุ้นของบริษัทใหม่นั้นต้องเท่ากับยอดรวม
 จำนวนทุนเรือนหุ้นของบริษัทเดิมอันมาควบเข้ากัน

มาตรา 1243 บริษัทใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งสิทธิและความรับผิดชอบที่มีอยู่แก่บริษัท
 เดิมอันได้มาควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

ส่วนที่ 10

หนังสือบอกกล่าว

มาตรา 1244 อันหนังสือบอกกล่าวซึ่งบริษัทจะพึงส่งถึงผู้ถือหุ้นนั้น ถ้าว่าได้ส่งมอบ
 ให้แล้วถึงตัวก็ดี หรือส่งไปโดยทางไปรษณีย์สลักหลังถึงสำนักอาศัยของผู้ถือหุ้นตั้งที่ปรากฏในทะเบียน
 ของบริษัทแล้วก็ดี ท่านให้ถือว่าเป็นอันได้ส่งชอบแล้ว

มาตรา 1245 หนังสือบอกกล่าวใด ๆ เมื่อได้ส่งโดยทางไปรษณีย์สลักหลังถูกต้อง
 แล้ว ท่านให้ถือว่าเป็นอันได้ส่งถึงมือผู้รับในเวลาทีหนังสือเช่นนั้นจะควรไปถึงได้ตามทางการปกติแห่ง
 ไปรษณีย์

ส่วนที่ 11

การถอนทะเบียนบริษัทร้าง

มาตรา 1246 (1) เมื่อใดนายทะเบียนบริษัทมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อ
 ว่าบริษัทใดมิได้ทำการค้าขายหรือประกอบกิจการแล้ว ท่านให้นายทะเบียนมีจดหมายส่งทาง
 ไปรษณีย์ไปยังบริษัทนั้น เพื่อไต่ถามว่ายังทำการค้าขายหรือประกอบกิจการอยู่ประการใด หรือหาไม่

(2) ถ้านายทะเบียนส่งจดหมายไปแล้วมิได้รับตอบภายในเวลาเดือนหนึ่ง
 ไซ้ร เมื่อสิ้นเวลาเดือนหนึ่งนั้นแล้วภายในสิบสี่วันต่อแต่นั้นไปให้นายทะเบียนมีจดหมายอีกฉบับหนึ่งส่ง
 จดทะเบียนไปรษณีย์ไปยังบริษัท อ้างท้าวความถึงจดหมายฉบับแรกและแถลงว่ายังไม่ได้รับตอบ

หนังสือนั้นก็ว่าถ้ามิได้รับตอบจดหมายฉบับที่สองนี้ภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ลงในจดหมายนั้นแล้ว จะได้ออกแจ้งความโฆษณาเพื่อการชื้อบริษัทนั้นออกเสียจากทะเบียน

(3) ถ้านายทะเบียนได้รับตอบจากบริษัทว่า บริษัทมิได้ทำการค้าขายหรือประกอบกิจการแล้วก็ดี หรือมิได้รับตอบจดหมายฉบับที่สองนั้นเป็นประการหนึ่งประการใดภายในเดือนหนึ่งนับแต่วันที่ส่งไปก็ดี นายทะเบียนจะโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ และให้คำบอกกล่าวเป็นหนังสือจดทะเบียนไปรษณีย์ไปยังบริษัทก็ได้ ว่าเมื่อล่วงเวลาสามเดือนนับแต่วันบอกกล่าวบริษัทนั้นจะถูกชื้อชื้อออกจากทะเบียนและจะต้องเลิก เว้นแต่จะแสดงเหตุให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(4) ถ้าในกรณีที่กำลังชำระสะสางบัญชีเลิกบริษัทนายทะเบียนมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าไม่มีตัวผู้ชำระบัญชีทำการอยู่ก็ดี หรือการงานของบริษัทได้ชำระสะสางตลอดแล้วแต่รายงานแถลงบัญชีอันท่านบังคับไว้ว่าผู้ชำระบัญชีจะพึงต้องทำนั้น ยังมีได้ทำขึ้นสำหรับระยะเวลาหกเดือนอันนับแต่วันนายทะเบียนทำคำบอกกล่าวเรียกเอารายงานบัญชีและส่งทางไปรษณีย์ไปยังบริษัท หรือส่งไปยังผู้ชำระบัญชี ณ สถานที่อันปรากฏเป็นสำนักงานชั้นที่สุดของเขานั้นก็ดี ท่านว่านายทะเบียนจะโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่และส่งคำบอกกล่าวไปยังบริษัทเช่นอย่างที่ได้กล่าวมาในอนุมาตราก่อนนี้ก็

(5) เมื่อสิ้นกำหนดเวลาดังจัดแจ้งไปในคำบอกกล่าวนั้นแล้ว ถ้าบริษัทมิได้แสดงมูลเหตุมาเป็นอย่างอื่นก่อนนั้น ท่านว่านายทะเบียนจะชื้อชื้อบริษัทออกเสียจากทะเบียนก็ได้ และในการนี้ให้ออกแจ้งความโฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษา และบริษัทนั้นก็ให้เป็นอันเลิกกันตั้งแต่วันที่โฆษณาแจ้งความในหนังสือราชกิจจานุเบกษานั้น แต่ว่าความรับผิดชอบของกรรมการ ของผู้จัดการและของผู้ถือหุ้นทุก ๆ คนมีอยู่เท่าไร ก็ให้คงมีอยู่อย่างนั้นและพึงเรียกบังคับได้เสมือนดังว่าบริษัทยังมีได้เลิก

(6) ถ้าบริษัท หรือผู้ถือหุ้น หรือเจ้าหนี้ใด ๆ ของบริษัทรู้สึกว่าจะต้องเสียหายเป็นธรรมดาเพราะการที่บริษัทถูกชื้อชื้อจากทะเบียนนั้นไซ้ เมื่อบริษัทหรือผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหนี้นั้นคำร้องต่อศาล และศาลพิจารณาได้ความเป็นที่พอแก่ใจว่าในขณะที่ชื้อชื้อบริษัทจากทะเบียนนั้นบริษัทยังทำการค้าขายหรือยังประกอบกิจการอยู่ก็ดี หรือมิฉะนั้นเห็นเป็นการยุติธรรมในการที่จะให้บริษัทนั้นได้กลับคืนขึ้นทะเบียนก็ดี ท่านว่าศาลจะสั่งให้กลับชื้อชื้อบริษัทคืนเข้าสู่ทะเบียนก็ได้ และถ้าเช่นนั้นท่านให้ถือว่าบริษัทนั้นได้คงตั้งยืนยงตลอดมาเสมือนดังว่ามีได้มีการชื้อชื้อออกเลย อนึ่งด้วยคำสั่งอันนั้นศาลจะสั่งและวางข้อกำหนดไว้เป็นประการใด ๆ ตามที่เห็นเป็นยุติธรรมด้วยก็ได้ เพื่อจัดให้บริษัทและบรรดาบุคคลอื่น ๆ เข้าสู่ฐานอันใกล้เคียงที่สุดกับฐานเดิมเสมือนดังว่าบริษัทนั้นมิได้ถูกชื้อชื้อออกจากทะเบียนเลย

หมวด 5

การชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด

มาตรา 1247 การชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

หรือบริษัทจำกัดซึ่งล้มละลายนั้น ให้จัดทำไปตามบทกฎหมายลักษณะล้มละลายที่คงใช้อยู่ตามแต่จะ

ทำได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บริษัทก็ออกได้

เสนาบดีเจ้าหน้าที่จะออกกฎข้อบังคับว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนและ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คือ

มาตรา 1248 เมื่อกล่าวถึงประชุมใหญ่ในหมวดนี้ท่านหมายความว่าดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัด ก็คือการประชุม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ห้างหุ้นส่วนทั้งปวงซึ่งอาศัยคะแนนเสียงข้างมากเป็นใหญ่ในการวินิจฉัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ถ้าเกี่ยวกับบริษัทจำกัด ก็คือการประชุมใหญ่ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน

มาตรา 1171

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา 1249 ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้ว่าจะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1250 หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือชำระสะสางการงานของห้างหุ้นส่วนหรือ
บริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1251 ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี ในเมื่อเลิกกันเพราะเหตุอื่นนอกจาก
ล้มละลาย หุ้นส่วนผู้จัดการห้างหรือกรรมการของบริษัทยอมเข้าเป็นผู้ชำระบัญชี เว้นไว้แต่ข้อสัญญา
ของห้าง หรือข้อบังคับบริษัทจะมีกำหนดไว้เป็นสถานอื่น

ถ้าไม่มีผู้ชำระบัญชีตั้งว่ามานี้ และเมื่อพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นผู้มีส่วนได้เสียใน
การนี้ร้องขอ ท่านให้ศาลตั้งผู้ชำระบัญชี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1252 หุ้นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการบริษัทมีอำนาจโดยตำแหน่งเดิมฉันใด
เมื่อเป็นผู้ชำระบัญชีก็ยังคงมีอำนาจอยู่ฉันนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1253 ภายในสิบสัปดาห์นับแต่ได้เลิกห้างเลิกบริษัท หรือถ้าศาลได้ตั้งผู้ชำระ
บัญชีนับแต่วันที่ศาลตั้ง ผู้ชำระบัญชีต้องกระทำดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) บอกกล่าวแก่ประชาชนโดยประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สองครั้งเป็นอย่างน้อย ว่าห้างหุ้นส่วนนั้น หรือบริษัทนั้นได้เลิกกันแล้ว และให้ผู้เป็นเจ้าของทั้งหลายยื่น

คำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

(2) ส่งคำบอกกล่าวอย่างเดียวกันเป็นจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ไปยังเจ้าหนี้

ทั้งหลายทุก ๆ คนบรรดามีชื่อปรากฏในสมุด บัญชี หรือเอกสารของห้างหรือบริษัทนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1254 การเลิกหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น ผู้ชำระบัญชีต้องนำบอก
ให้จดทะเบียนภายในสิบสัปดาห์นับแต่วันที่เลิกกัน และในการนี้ต้องระบุชื่อผู้ชำระบัญชีทุก ๆ คนให้จด
ลงทะเบียนไว้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1255 ผู้ชำระบัญชีต้องทำงานบุคคลขึ้นโดยเร็วที่สุดที่เป็นวิสัยจะทำได้ ส่งให้
ผู้สอบบัญชีตรวจสอบลงสำคัญว่าถูกต้อง แล้วต้องเรียกประชุมใหญ่

มาตรา 1256 ชุรการอันที่ประชุมใหญ่จะพึงทำนั้น คือ
(1) รับรองให้หุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการบริษัทเป็นผู้ชำระบัญชีต่อไป หรือ
เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีใหม่ขึ้นแทนที่และ
(2) อนุมัติบัญชีงบดุล

อนึ่งที่ประชุมใหญ่จะสั่งให้ผู้ชำระบัญชีทำบัญชีตีราคาทรัพย์สิน หรือให้ทำการใด ๆ
ก็ได้สุดแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร เพื่อชำระสะสางกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทให้เสร็จไป

มาตรา 1257 ผู้ชำระบัญชีซึ่งมิใช่เป็นขึ้นเพราะศาลตั้งนั้น ท่านว่าจะถอนเสียจาก
ตำแหน่งและตั้งผู้อื่นแทนที่ก็ได้ ในเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายออกเสียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หรือที่
ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้นได้ลงมติตั้งนั้น แต่ศาลยอมสั่งถอนผู้ชำระบัญชีจากตำแหน่งและตั้งผู้อื่นแทนที่
ได้ ไม่เลือกกว่าจะเป็นผู้ชำระบัญชีซึ่งศาลตั้งหรือมิใช่ศาลตั้ง ในเมื่อมีคำร้องขอของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้าง
คนใดคนหนึ่งหรือของผู้ถือหุ้นในบริษัทมีหุ้นรวมกันนับได้ถึงหนึ่งในยี่สิบแห่งทุนของบริษัท โดยจำนวน
ที่ส่งใช้เงินเข้าทุนแล้วนั้น

มาตรา 1258 เมื่อมีการเปลี่ยนตัวผู้ชำระบัญชีใหม่ครั้งใด ผู้ชำระบัญชีต้องนำความ
จดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้เปลี่ยนตัวกันนั้น

มาตรา 1259 ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ
(1) แก่ต่างว่าต่างในนามของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในอรรถคดีพิพาทอันเป็นแพ่ง
หรืออาชญาทั้งปวงและทำปราณีประนอมยอมความ
(2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อชำระสะสาง
กิจการให้เสร็จไปด้วยดี
(3) ขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
(4) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็น เพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี

มาตรา 1260 ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีอย่างใด ๆ จะอ้างเป็น
สมบูรณ์ต่อบุคคลภายนอกหาได้ไม่

มาตรา 1261 ถ้ามีผู้ชำระบัญชีหลายคน การใด ๆ ที่ผู้ชำระบัญชีกระทำ
ย่อมไม่เป็นอันสมบูรณ์นอกจากผู้ชำระบัญชีทั้งหลายจะได้ทำร่วมกัน เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่หรือศาลจะ
ได้กำหนดอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นในเวลาตั้งผู้ชำระบัญชี

มาตรา 1262 ถ้ามีมติของที่ประชุมใหญ่หรือคำบังคับของศาลให้อำนาจ
ผู้ชำระบัญชีให้ทำการแยกกันได้ ท่านว่าต้องนำความจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันลงมติหรือ
ออกคำบังคับนั้น

มาตรา 1263 ค่าธรรมเนียม ค่าการติดพัน และค่าใช้จ่ายซึ่งต้องเสียโดยควรในการชำระบัญชีนั้น ท่านว่าผู้ชำระบัญชีต้องจัดการใช้ก่อนหนี้เงินรายอื่น ๆ

มาตรา 1264 ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้มาทวงถามให้ใช้หนี้ผู้ชำระบัญชีต้องวางเงินเท่าจำนวนหนี้้นั้นตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยวางทรัพย์สินแทนชำระหนี้

มาตรา 1265 ผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นส่งใช้เงินลงหุ้นอันเป็นส่วนย้งค้างชำระอยู่นั้นก็ได้และเงินที่ค้างชำระนี้ ถึงแม้จะได้ตกลงกันไว้ก่อนโดยสัญญาเข้าหุ้นส่วนหรือโดยข้อบังคับของบริษัทว่าจะได้เรียกต่อภายหลังก็ตาม เมื่อเรียกเช่นนั้นแล้ว ท่านว่าต้องส่งใช้ทันที

มาตรา 1266 ถ้าผู้ชำระบัญชีมาพิจารณาเห็นว่า เมื่อเงินลงทุนหรือเงินค่าหุ้นได้ใช้เสร็จหมดแล้ว สิทธิพลก็ยังไม่พอกับหนี้สินไซ้ ผู้ชำระบัญชีต้องร้องขอต่อศาลทันที เพื่อให้ออกคำสั่งว่าห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นล้มละลาย

มาตรา 1267 ผู้ชำระบัญชีต้องทำรายงานยื่นไว้ ณ หอทะเบียนทุกกระยะสามเดือนครั้งหนึ่งว่าได้จัดการไปอย่างไรบ้างแสดงให้เป็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่นั้น และรายงานนี้ให้เปิดเผยแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนและผู้ถือหุ้น และเจ้าหนี้ทั้งหลายตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 1268 ถ้าการชำระบัญชีนั้นยังคงทำอยู่โดยกาลกว่าปีหนึ่งขึ้นไป ผู้ชำระบัญชีต้องเรียกประชุมใหญ่ในเวลาสิ้นปีทุกปีนับแต่เริ่มทำการชำระบัญชีและต้องทำรายงานยื่นที่ประชุมว่าได้จัดการไปอย่างไรบ้าง ทั้งแถลงให้ทราบความเป็นไปแห่งบัญชีโดยละเอียด

มาตรา 1269 อัมทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือของบริษัทนั้น จะแบ่งคืนให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นได้แต่เพียงเท่าที่ไม่ต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเท่านั้น

มาตรา 1270 เมื่อการชำระบัญชีกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทสำเร็จลง ผู้ชำระบัญชีต้องทำรายงานการชำระบัญชีแสดงว่า การชำระบัญชีนั้นได้ดำเนินไปอย่างไร และได้จัดการทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นไปประการใด แล้วให้เรียกประชุมใหญ่เพื่อเสนอรายงานนั้นและชี้แจงกิจการต่อที่ประชุม

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้ให้อนุมัติรายงานนั้นแล้ว ผู้ชำระบัญชีต้องนำข้อความที่ได้ประชุมกันนั้นไปจดทะเบียนภายในสิบวันนับแต่วันประชุม เมื่อได้จดทะเบียนแล้วดังนี้ให้ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี

มาตรา 1271 เมื่อเสร็จการชำระบัญชีแล้ว ท่านให้มอบบรรดาสมุดและบัญชี และเอกสารทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทซึ่งได้ชำระบัญชีนั้นไว้แก่นายทะเบียนภายในกำหนดสิบสี่วันตั้งกล่าวไว้ในมาตราก่อน และให้นายทะเบียนรักษาสุดและบัญชี และเอกสารเหล่านั้นไว้สืบนับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี

สมุดและบัญชีและเอกสารเหล่านี้ ให้เปิดให้แก่บรรดาบุคคลผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่เรียกค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา 1272 ในคดีฟ้องเรียกหนี้สินซึ่งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้น หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี

มาตรา 1273 บทบัญญัติแห่งมาตรา 1172 ถึงมาตรา 1193 กับมาตรา 1195 และมาตรา 1207 เหล่านี้ ท่านให้ใช้บังคับแก่การประชุมใหญ่ซึ่งมีขึ้นในระหว่างชำระบัญชีด้วยโดยอนุโลม

ลักษณะ 23

สมาคม

มาตรา 1274 อันว่าสัญญาตั้งสมาคมนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการอันใดอันหนึ่งร่วมกัน อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรแบ่งปันกัน

มาตรา 1275 บรรดาสมาคมต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียน

มาตรา 1276 อันข้อบังคับของสมาคมนั้น อย่างน้อยต้องระบุข้อความที่กล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อสมาคม
- (2) วัตถุประสงค์ของสมาคม
- (3) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ของสมาคม
- (4) ระเบียบวิธีรับสมาชิกเข้าสมาคมและระเบียบวิธีกำจัดสมาชิกออกจากสมาคม
- (5) ระเบียบวิธีจัดการสมาคม โดยมีกรรมสัมปาทิกหรือกรรมการ หรือวิธีอื่นใด

มาตรา 1277 การจดทะเบียนสมาคมนั้น ต้องทำเป็นหนังสือ และต้องมีสมาชิกของสมาคมลงลายมือชื่อไม่น้อยกว่าสามคน กับต้องมีข้อบังคับของสมาคมส่งไปด้วยสามฉบับ

มาตรา 1278 การจดทะเบียนนั้น สมาคมตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ทำกิจการอยู่ ณ ท้องที่แห่งใดในพระราชอาณาเขต ท่านให้จดทะเบียน ณ หอทะเบียนสำหรับท้องที่แห่งนั้นต่อไปภายหลังจะแก้ไขข้อความที่ได้จดทะเบียนไว้อย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี จะจดทะเบียนข้อความใด ๆ อันบังคับไว้ในลักษณะนี้ว่าให้จดทะเบียนก็ดี ก็ต้องจด ณ หอทะเบียนแห่งเดียวกันนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1279 ในการจัดทะเบียน ท่านบังคับว่าต้องจระบุข้อความซึ่งกล่าวต่อไปนี้
คือ

- (1) ชื่อสมาคม
- (2) วัตถุประสงค์ของสมาคม
- (3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของสมาคม
- (4) ชื่อ สำนัก และอาชีวะ ของบรรดาบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1280 ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้แสดงเอกสารและข้อความ
ดังกล่าวไว้ในมาตรา 1276 และมาตรา 1279 และถ้าปรากฏว่าบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการ
ของสมาคมนั้น เป็นคนมีหลักฐานสมควรแก่วัตถุประสงค์และฐานของสมาคมนั้นแล้ว ก็ให้อนุญาต
จดทะเบียนได้

*[5]

*[6]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “แต่ถ้าปรากฏว่าวัตถุประสงค์ คือกิจการของสมาคมใดน่าจะเป็นภัยอันตรายต่อ
สันติภาพของประชาชนก็ดี หรืออาจก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมืองก็ดี นายทะเบียนไม่รับทะเบียน
สมาคมได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อนายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ขอตั้ง
สมาคม ถ้าผู้ขอตั้งสมาคมไม่พอใจในคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังรัฐมนตรี
เจ้าหน้าทีในการนี้ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีนั้น ท่านว่าเป็น
ที่สุด”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1281 บุคคลทั้งปวงจะตรวจดูเอกสารของสมาคมใด ๆ ที่นายทะเบียนเก็บ
รักษาไว้ก็ดี หรือต้องการใบสำคัญการจดทะเบียนหรือสำเนาเอกสารอันอย่างหนึ่งอย่างใดของสมาคม
ซึ่งจะขอให้นายทะเบียนคัดเป็นสำเนาเต็มความมีคำรับรองหรือคัดย่อแต่เนื้อความส่งมอบให้ก็ดี เมื่อ
ได้เสียค่าธรรมเนียมตามข้อบังคับซึ่งเสนาบดีผู้รับผิดชอบในการปกครองท้องที่ที่กำหนดไว้แล้ว ก็ให้
ตรวจและขอได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1282 เมื่อใดได้จดทะเบียนสมาคมแล้ว แต่นั้นสมาคมก็ชื่อว่าได้ตั้งขึ้นเป็น
นิติบุคคลต่างหากจากบุคคลทั้งหลายที่รวมเข้าอยู่ในนั้น

ให้พนักงานทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนส่งมอบให้แก่สมาคมนั้น

ฉบับหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1283 ถ้ามิได้มีข้อบังคับของสมาคมบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ห้ามมิให้
แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม นอกจากที่ประชุมสมาชิกของสมาคมจะได้
ลงมติแก่การนั้นเป็นเสียงข้างมาก

อนึ่งต้องส่งสำเนาข้อบังคับที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมใหม่เช่นนั้นสามฉบับไป
จดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับตั้งแต่วันที่ได้ลงมติ

มาตรา 1284 การเปลี่ยนตัวบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการสมาคมนั้น
ต้องแจ้งแก่นายทะเบียนเพื่อจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับตั้งแต่วันที่ได้เปลี่ยน
ถ้านายทะเบียนไม่พอใจผู้จัดการใหม่นั้นเป็นบุคคลอันมีหลักฐานสมควรตั้งว่าไว้ใน
มาตรา 1280 จะไม่ยอมรับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงนั้นก็ได้

มาตรา 1285 บรรดาบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการนั้น ได้ชื่อว่า
เป็นผู้แทนของสมาคมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

มาตรา 1286 ความเกี่ยวพันในระหว่างสมาคมกับบุคคลซึ่งได้รับมอบหมาย
เป็นผู้จัดการก็ดี กับบุคคลภายนอกก็ดี ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้
ว่าด้วยตัวแทน

มาตรา 1287 สมาชิกของสมาคมทุกคนชอบที่จะตรวจตราความเป็นอยู่แห่งกิจการ
และทรัพย์สินของสมาคมได้

มาตรา 1288 ถ้ามีระเบียบจะพึงส่งเงินค่าบำรุงเป็นระยะเวลาอย่างไรท่านว่าเงินค่า
บำรุงนั้นถึงกำหนดจะต้องใช้เต็มจำนวนเมื่อเริ่มต้นระยะเวลาบำรุงนั้นทุกครั้งไป

มาตรา 1290 นอกจากจะได้มีข้อบังคับบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ท่านว่า
ความรับผิดชอบของสมาชิกในสมาคมแต่ละคนจำกัดเพียงจำนวนเงินค่าบำรุงที่สมาชิคนั้นค้างชำระอยู่

มาตรา 1291 ถ้าสมาคมลงมติโดยฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของสมาคมเองก็ดี หรือ
ฝ่าฝืนต่อกฎหมายก็ดี เมื่อสมาชิกคนหนึ่งคนใดหรือพนักงานอัยการร้องขอท่านให้ศาลเพิกถอนมตินั้น
เสีย แต่การที่สมาชิกจะร้องขอต่อศาลเช่นนี้ ต้องร้องอย่าให้เกินสามเดือนนับตั้งแต่วันที่ได้ลง
มตินั้น

*[6]

“มาตรา 1291 ทวิ เมื่อมีเหตุสงสัยว่าสมาคมใดจะดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมาย
หรือเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชน นายทะเบียนอาจสั่งให้สมาคมนั้นแจ้งวันเวลาประชุม
ทุกคราวให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง สมาคมใดมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน
ท่านว่านายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ปิดประชุมสมาคมนั้นได้แต่ครั้งหนึ่งไม่ให้เกินเดือน

ในกรณีหลังนี้ ผู้จัดการสมาคมอาจอุทธรณ์คำสั่งปิดประชุมนั้นไปยัง

คณะกรรมการสิทธิ ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่จะได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อการนี้

คณะกรรมการนั้น ประกอบด้วยผู้พิพากษาหนึ่งนาย อัยการหนึ่งนายและผู้ที่ไม่ใช่

ข้าราชการประจำการหนึ่งนาย ให้ผู้พิพากษาเป็นประธาน”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1292 สมาคมย่อมเลิกกันด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ถ้ามีข้อบังคับของสมาคมกำหนดไว้ให้เลิกในกรณีอันใด เมื่อมีกรณีอันนั้น
- (2) ถ้าตั้งสมาคมขึ้นโดยมีกำหนดกาลอันใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลอันนั้น
- (3) ถ้าสมาคมได้ตั้งขึ้นเพื่อทำกิจการอันหนึ่งอันเดียวเมื่อการอันนั้นสำเร็จแล้ว
- (4) เมื่อที่ประชุมใหญ่แห่งสมาคมได้ลงมติให้เลิก
- (5) เมื่อสมาคมต้องล้มละลาย
- (6) เมื่อศาลสั่งให้เลิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา * [5] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

* [6]

“ยกเลิก (7)” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

* [6]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “มาตรา 1293 ในกรณีอันใดอันหนึ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้เมื่อพนักงานอัยการหรือ

บุคคลใด ๆ ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอศาลจะสั่งให้เลิกสมาคมและตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ คือว่า

- (1) ถ้าวัตถุประสงค์ของสมาคมผิดต่อกฎหมายหรือกลายเป็นผิดกฎหมาย
- (2) ถ้าจะจัดการสมาคมนั้นต่อไปอีกไม่ได้ ไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ
- (3) ถ้าปรากฏว่าผู้ซึ่งจัดการสมาคมนั้น เป็นบุคคลอื่นมิใช่ผู้จัดการที่ได้

จดทะเบียนไว้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (4) ถ้าปรากฏว่าสมาคมนั้นเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชนหรืออาจจะกลายเป็นภัยอันตรายเช่นนั้น'

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1294 บทบัญญัติทั้งหลายในลักษณะ 22 หมวด 5 อันว่าด้วยการชำระบัญชี เลิกห้างหุ้นส่วนและบริษัทนั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับในการชำระบัญชีสมาคมด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1295 เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีสินทรัพย์เหลืออยู่เท่าใดจะแบ่งให้แก่สมาชิกของสมาคมนั้นไม่ได้ สินทรัพย์ทั้งนั้นจะต้องโอนไปให้แก่นิติบุคคลอื่นตามที่ได้ระบุไว้ในข้อบังคับของสมาคม หรือถ้าไม่ได้ระบุไว้ก็ตามแต่สมาคมจะตกลงในที่ประชุมใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1296 ถ้าในข้อบังคับของสมาคมหรือที่ประชุมใหญ่มิได้ระบุนิติบุคคลใดไว้ ให้เป็นผู้รับสินทรัพย์ที่เหลือไซ้ ท่านว่าสินทรัพย์ที่เหลือนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1297 เสนาบดีผู้รับผิดชอบในการปกครองท้องที่มีอำนาจที่จะออกกฎข้อบังคับ เพื่อตั้งสำนักงานจดทะเบียน และเพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะต้องเสียในการจดทะเบียน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อนึ่งเสนาบดีนั้นมีอำนาจที่จะอนุญาตยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนแก่สมาคมใด ๆ ได้ด้วย เมื่อปรากฏว่าเป็นสมาคมตั้งขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์เช่นว่าเป็นสมาคมทำการกุศลหรือการศาสนา เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[4]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“บรรพ 4

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 1

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1298 ทรัพย์สินทั้งหลายนั้น ท่านว่าจะก่อตั้งขึ้นได้แต่ด้วยอาศัย

อำนาจในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1299 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมาย

อื่น ท่านว่าการได้มาโดยนิติกรรมซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่
บริบูรณ์ เว้นแต่นิติกรรมจะได้ทำเป็นหนังสือและได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่

ถ้ามีผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม สิทธิของผู้ได้มานั้น ถ้ายังมีได้จดทะเบียนไว้ ท่านว่าจะมีการ
เปลี่ยนแปลงการทะเบียนไม่ได้ และสิทธิอันยังมีได้จดทะเบียนนั้น มิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้
บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1300 ถ้าได้จดทะเบียนการโอนอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สิน

อันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เป็นทางเสียเปรียบแก่บุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตน
ได้อยู่ก่อนไซ้ แต่การโอนอันมีค่าตอบแทน ซึ่งผู้รับโอนกระทำการนั้นได้ แต่การโอนอันมีค่าตอบแทน
ซึ่งผู้รับโอนกระทำการโดยสุจริตนั้นไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดท่านว่าจะเรียกให้เพิกถอนทะเบียน
ไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1301 บทบัญญัติแห่งสองมาตรานี้ ท่านให้ใช้บังคับถึงการเปลี่ยนแปลง
ระงับ และกลับคืนมาแห่งทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1302 บทบัญญัติแห่งสามมาตราก่อนนี้ ท่านให้ใช้บังคับถึงเรือกำปั่น หรือ
เรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไปเรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งแพและสัตว์
พาหนะด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1303 ถ้าบุคคลหลายคนเรียกเอาอสังหาริมทรัพย์เดียวกัน โดยอาศัยหลัก
กรรมสิทธิ์ต่างกันไซ้ ท่านว่าทรัพย์สินตกอยู่ในครอบครองของบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีสิทธิยิ่งกว่าบุคคล
อื่น ๆ แต่ต้องได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยมีค่าตอบแทนและได้การครอบครองโดยสุจริต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท่านมิให้ใช้มาตรานี้บังคับถึงสังหาริมทรัพย์ซึ่งระบุไว้ในมาตราก่อนและในเรื่อง
ทรัพย์สินหาย กับทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำผิด

มาตรา 1304 สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่ง
ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของ
แผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(2) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง
ทะเลสาบ

ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนัก
ราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

มาตรา 1305 ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้น
แต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 1306 ท่านห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

มาตรา 1307 ท่านห้ามมิให้ ยึดทรัพย์สินของแผ่นดินไม่ว่าทรัพย์สินนั้น
จะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่

ลักษณะ 2
กรรมสิทธิ์

หมวด 1
การได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์

มาตรา 1308 ที่ดินแปลงใดเกิดถึงอกริมตลิ่ง ที่งอกย่อมเป็นทรัพย์สิน
ของเจ้าของที่ดินแปลงนั้น

มาตรา 1309 เกาะที่ดินในทะเลสาบ หรือในทางน้ำหรือในเขตต้นน้ำน้ำของ
ประเทศก็ดี และท้องทางน้ำที่เขินขึ้นก็ดี เป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

มาตรา 1310 บุคคลใดสร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริตไซ้ ท่านว่าเจ้าของ
ที่ดินเป็นเจ้าของโรงเรือนนั้น ๆ แต่ต้องใช้ค่าแห่งที่ดินเพียงที่เพิ่มขึ้นเพราะสร้างโรงเรือนนั้นให้แก่
ผู้สร้าง

แต่ถ้าเจ้าของที่ดินสามารถแสดงได้ว่า มิได้มีความประมาทเลินเล่อจะบอกปิดไม่

ยอมรับโรงเรือนนั้นและเรียกให้ผู้สร้างรื้อถอนไป และทำที่ดินให้เป็นตามเดิมก็ได้ เว้นไว้แต่ถ้าการนี้จะทำไม่ได้โดยใช้เงินพอสมควรไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินจะเรียกให้ผู้สร้างซื้อที่ดินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามราคาตลาดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1311 บุคคลใดสร้างโรงเรือนในที่ดินของผู้อื่นโดยไม่สุจริตไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นต้องทำที่ดินให้เป็นตามเดิมแล้วส่งคืนเจ้าของ เว้นแต่เจ้าของจะเลือกให้ส่งคืนตามที่เป็นอยู่ ในกรณีเช่นนี้เจ้าของที่ดินต้องชำระค่าโรงเรือนหรือใช้ค่าแห่งที่ดินเพียงที่เพิ่มขึ้นเพราะสร้างโรงเรือนนั้นแล้วแต่จะเลือก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1312 บุคคลใดสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริตไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของโรงเรือนที่สร้างขึ้น แต่ต้องเสียเงินให้แก่เจ้าของที่ดินเป็นค่าใช้ที่ดินนั้น และจดทะเบียนสิทธิเป็นภาระจำยอม ต่อภายหลังถ้าโรงเรือนนั้นสลายไปทั้งหมด เจ้าของที่ดินจะเรียกให้เพิกถอนการจดทะเบียนเสียก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าบุคคลผู้สร้างโรงเรือนนั้นกระทำการโดยไม่สุจริตท่านว่าเจ้าของที่ดินจะเรียกให้ผู้สร้างรื้อถอนไป และทำที่ดินให้เป็นตามเดิมโดยผู้สร้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1313 ถ้าผู้เป็นเจ้าของที่ดินโดยมีเงื่อนไขสร้างโรงเรือนในที่ดินนั้น และภายหลังที่ดินตกเป็นของบุคคลอื่นตามเงื่อนไขไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลาภมิควรได้มาใช้บังคับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1314 ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 1310, 1311 และ 1313 บังคับตลอดถึงการก่อสร้างใด ๆ ซึ่งติดที่ดินและการเพาะปลูกต้นไม้หรือธัญชาติด้วยโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่เข้าหรือธัญชาติอย่างอื่นอันจะเก็บเกี่ยวรวงผลได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปี เจ้าของที่ดินต้องยอมให้บุคคลผู้กระทำการโดยสุจริต หรือผู้เป็นเจ้าของที่ดินโดยมีเงื่อนไขซึ่งได้เพาะปลูกลงไว้นั้น คงครองที่ดินจนกว่าจะเสร็จการเก็บเกี่ยวโดยใช้เงินคำนวณตามเกณฑ์ค่าเช่าที่ดินนั้น หรือเจ้าของที่ดินจะเข้าครอบครองในทันทีโดยใช้ค่าทดแทนให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1315 บุคคลใดสร้างโรงเรือน หรือทำการก่อสร้างอย่างอื่นซึ่งติดที่ดิน หรือเพาะปลูกต้นไม้หรือธัญชาติในที่ดินของตนด้วยสัมภาระของผู้อื่นท่านว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของสัมภาระ แต่ต้องใช้ค่าสัมภาระ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1316 ถ้าเอาสังหาริมทรัพย์ของบุคคลหลายคนมารวมเข้ากันจนเป็นส่วนควบหรือแบ่งแยกไม่ได้ไซ้ ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นเจ้าของร่วมแห่งทรัพย์ที่รวมเข้ากัน แต่ละคนมีส่วนตามค่าแห่งทรัพย์ของตนในเวลาที่รวมเข้ากับทรัพย์อื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าทรัพย์อันหนึ่งอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์ประธานไซ้ ท่านว่าเจ้าของทรัพย์นั้นเป็นเจ้าของทรัพย์ที่รวมเข้ากันแต่ผู้เดียวแต่ต้องใช้ค่าแห่งทรัพย์อื่น ๆ ให้แก่เจ้าของทรัพย์นั้น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1317 บุคคลใดใช้สัมภาระของบุคคลอื่นทำสิ่งใดขึ้นใหม่ไซ้ ท่านว่าเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สัมภาระเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องคำนึงว่าสัมภาระนั้นจะกลับคืนตามเดิมได้หรือไม่แต่ต้องใช้ค่าแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่ถ้าค่าแรงงานเกินกว่าค่าสัมภาระที่ใช้นั้นมากไซ้ ท่านว่าผู้ทำเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่
ทำขึ้น แต่ต้องใช้ค่าสัมภาระ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1318 บุคคลอาจได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์แห่งสังหาริมทรัพย์อันไม่มีเจ้าของโดย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เข้าถือเอา เว้นแต่การเข้าถือเอานั้นต้องห้ามตามกฎหมาย หรือฝ่าฝืนสิทธิของบุคคลอื่นที่จะเข้าถือเอา
สังหาริมทรัพย์นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา 1319 ถ้าเจ้าของสังหาริมทรัพย์เลิกครอบครองทรัพย์สินด้วยเจตนา
คณะกรรมการกฤษฎีกา
สละกรรมสิทธิ์ไซ้ ท่านว่าสังหาริมทรัพย์นั้นไม่มีเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1320 ภายในบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและกฎข้อบังคับในเรื่องนั้น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่านว่าสัตว์ป่าไม่มีเจ้าของทราบเท่าที่ยังอิสระ สัตว์ป่าในสวนสัตว์และปลาในบ่อหรือในที่น้ำซึ่ง
เจ้าของกั้นไว้ นั้น ท่านว่าไม่ใช่สัตว์ไม่มีเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สัตว์ป่าที่คนจับได้นั้น ถ้ามันกลับคืนอิสระและเจ้าของไม่ติดตามโดยพลัน

หรือเลิกติดตามเสียแล้ว ฉะนั้นท่านว่าไม่มีเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สัตว์ซึ่งเลี้ยงเชื่องแล้ว ถ้ามันทิ้งที่ไปเลย ท่านว่าไม่มีเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1321 ภายในบังคับแห่งกฎหมายเฉพาะและกฎข้อบังคับในเรื่องนั้น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ผู้ใดจับสัตว์ป่าได้ในที่รกร้างว่างเปล่าหรือในที่น้ำสาธารณะก็ดี หรือจับได้ในที่ดิน หรือที่น้ำมีเจ้าของ
โดยเจ้าของมิได้แสดงความหวงห้ามก็ดี ท่านผู้นั้นเป็นเจ้าของสัตว์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1322 บุคคลใดทำให้สัตว์ป่าบาดเจ็บแล้วติดตามไปและบุคคลอื่น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จับสัตว์นั้นได้ก็ดี หรือสัตว์นั้นตายลงในที่ตนของบุคคลอื่นก็ดี ท่านว่าบุคคลแรกเป็นเจ้าของสัตว์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1323 บุคคลเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายต้องทำอย่างหนึ่งอย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(1) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ของหายหรือเจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะ
รับทรัพย์สินนั้น หรือ

(2) แจ้งแก่ผู้ของหายหรือเจ้าของ หรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(3) ส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ตำรวจนครบาล หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นภายในสามวัน
และแจ้งพฤติการณ์ตามที่ราบอันอาจเป็นเครื่องช่วยในการสืบหาตัวบุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แต่ถ้าไม่ทราบตัวผู้ของหาย เจ้าของ หรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก็ดี หรือบุคคลตั้งระบุนั้นไม่รับมอบทรัพย์สินก็ดี ท่านให้ดำเนินการตามวิธีอันบัญญัติไว้ในอนุมาตรา

(3)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทั้งนี้ ท่านว่าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายต้องรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ด้วยความ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระมัดระวังอันสมควรจนกว่าจะส่งมอบ

มาตรา 1324 ผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย อาจเรียกร้อยเอารางวัลจากบุคคลผู้มีสิทธิ
 จะรับทรัพย์สินนั้นเป็นจำนวนร้อยละสิบแห่งค่าทรัพย์สินภายในราคาพันบาท และถ้าราคาสูงกว่านั้น
 ขึ้นไป ให้คิดให้อีกร้อยละห้าในจำนวนที่เพิ่มขึ้น แต่ถ้าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย ได้ส่งมอบทรัพย์สินแก่
 ตำรวจนครบาล หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นไซ้ ท่านว่าให้เสียเงินอีกร้อยละสองครึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน
 เป็นค่าธรรมเนียมแก่ทบวงการนั้น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากรางวัลซึ่ง
 ให้แก่ผู้เก็บได้ แต่ค่าธรรมเนียมนี้ท่านจำกัดไว้ไม่ให้เกินร้อยละ
 ถ้าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหารมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตราก่อนไซ้
 ท่านว่าผู้นั้นไม่มีสิทธิจะรับรางวัล

มาตรา 1325 ถ้าผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหายได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 1323
 แล้ว และมีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นมีได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เก็บได้ไซ้ท่านว่ากรรมสิทธิ์
 ตกแก่ผู้เก็บได้
 แต่ถ้าทรัพย์สินซึ่งไม่มีผู้เรียกเอานั้นเป็นโบราณวัตถุไซ้กรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินนั้น
 ตกแก่แผ่นดิน แต่ผู้เก็บได้มีสิทธิจะได้รับรางวัลร้อยละสิบแห่งค่าทรัพย์สินนั้น

มาตรา 1326 การเก็บได้ซึ่งทรัพย์สินอันตกหรือทิ้งทะเล หรือทางน้ำ หรือน้ำซัดขึ้น
 ฝั่งนั้น ท่านให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น
 มาตรา 1327 ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาชญากรรมสิทธิ์แห่งสิ่งใด ๆ
 ซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่นและ
 ส่งไว้ในความรักษาของกรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายใน
 หนึ่งปีนับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาชญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่ถ้าไม่ทราบ
 ตัวเจ้าของท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็นห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสี่ยงง่าย หรือถ้าหนวงซ้ำไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือ
 ค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาด
 ก่อนถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มี
 สิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของตนและพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็น
 จำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนตัวทรัพย์สิน

มาตรา 1328 สงหาริมทรัพย์มีค่าซึ่งซ่อนหรือฝังไว้้นถ้ามีผู้เก็บได้โดยพฤติการณ์ซึ่ง
 ไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ไซ้ ท่านว่ากรรมสิทธิ์ตกเป็นของแผ่นดิน
 ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นแก่ตำรวจนครบาล หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น แล้วมีสิทธิจะได้รับรางวัล
 หนึ่งในสามแห่งค่าทรัพย์สินนั้น

มาตรา 1329 สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมีค่าตอบแทนและ
 โดยสุจริตนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ว่าผู้โอนทรัพย์สินให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิติกรรมอันเป็น
 โหม้ยะ และนิติกรรมนั้นได้ถูกบอกกล่าวภายหลัง

มาตรา 1330 สิทธิของบุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินโดยสุจริตในการขายทอดตลาด ตามคำสั่งศาล หรือคำสั่งเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินในคดีล้มละลายนั้น ท่านว่ามิเสียไป ถึงแม้ภายหลัง จะพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินมิใช่ของจำเลย หรือลูกหนี้โดยคำพิพากษา หรือผู้ล้มละลาย

มาตรา 1331 บุคคลผู้ซื้อทรัพย์สินมาโดยสุจริตในการขายทอดตลาด หรือ ในท้องตลาด หรือจากพ่อค้าซึ่งขายของชนิดนั้น ไม่จำเป็นต้องคืนให้แก่เจ้าของแท้จริงเว้นแต่เจ้าของจะ ชดใช้ราคาที่ซื้อมา

มาตรา 1333 ท่านว่ากรรมสิทธิ์นั้น อาจได้มาโดยอายุความตามที่บัญญัติ ไว้ในลักษณะ 3 แห่งบรรพนี้

มาตรา 1334 ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดินนั้น ท่านว่าบุคคลอาจได้มาตาม กฎหมายที่ดิน

หมวด 2

แดนแห่งกรรมสิทธิ์ และการใช้กรรมสิทธิ์

มาตรา 1335 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมาย อื่น ท่านว่าแดนแห่งกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้นกินทั้งเหนือพื้นดินและใต้พื้นดินด้วย

มาตรา 1336 ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่ง ทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับ ทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 1337 บุคคลใดใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควร ในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้นมาค้ำประกันประกอบไซ้ ท่านว่าเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อป้องกันความเสียหายหรือเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไปทั้งนี้ไม่ลบล้างสิทธิ ที่จะเรียกเอาค่าทดแทน

มาตรา 1338 ข้อจำกัดสิทธิแห่งเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ นั้น ท่านว่าไม่จำกัดจดทะเบียน ข้อจำกัดเช่นนี้ ท่านว่าจะถอนหรือแก้ไขให้ย่อนลงโดยนิติกรรมไม่ได้นอกจากจะทำได้ทำ นิติกรรมเป็นหนังสือและจดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้อจำกัดซึ่งกำหนดไว้เพื่อสาธารณประโยชน์นั้น ท่านว่าจะถอนหรือแก้ไขให้ย่อนลง มิได้เลย

มาตรา 1339 เจ้าของที่ดินจำต้องรับน้ำซึ่งไหลตามธรรมดาจากที่ดินสูง
มาในที่ดินของตน

น้ำไหลตามธรรมดามายังที่ดินต่ำ และจำเป็นแก่ที่ดินนั้นไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินซึ่ง
อยู่สูงกว่าจะกันเอาไว้ได้เพียงที่จำเป็นแก่ที่ดินของตน

มาตรา 1340 เจ้าของที่ดินจำต้องรับน้ำซึ่งไหลเพราะระบายจากที่ดินสูง
มาในที่ดินของตน ถ้าก่อนที่ระบายนั้นน้ำได้ไหลเข้ามาในที่ดินของตนตามธรรมดาอยู่แล้ว

ถ้าได้รับความเสียหายเพราะการระบายน้ำ ท่านว่าเจ้าของที่ดินต่ำอาจเรียกร้องให้
เจ้าของที่ดินสูงทำทางระบายน้ำและออกค่าใช้จ่ายในการนั้นเพื่อระบายน้ำไปให้ตลอดที่ดินต่ำจนถึง
ทางน้ำ หรือน้ำสาธารณะ ทั้งนี้ไม่ลบล้างสิทธิแห่งเจ้าของที่ดินต่ำในอันจะเรียกเอาค่าทดแทน

มาตรา 1341 ท่านมิให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทำหลังคาหรือการปลูกสร้างอย่าง
อื่น ซึ่งทำให้น้ำฝนตกลงยังทรัพย์สินซึ่งอยู่ติดต่อกัน

มาตรา 1342 บ่อ สระ หลุมรับน้ำโสโครก หรือหลุมรับปุ๋ย หรือขยะมูลฝอยนั้น
ท่านว่าจะขุดในระยะสองเมตรจากแนวเขตที่ดินไม่ได้

คูหรือการขุดร่องเพื่อวางท่อน้ำใต้ดินหรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันนั้น ท่านว่าจะทำใกล้แนว
เขตที่ดินกว่าครึ่งหนึ่งแห่งส่วนลึกของคูหรือร่องนั้นไม่ได้ แต่ถ้าทำห่างแนวเขตหนึ่งเมตรหรือกว่านั้น
ท่านว่าทำได้

ถ้ากระทำการดังกล่าวไว้ในสองวรรคก่อนใกล้แนวเขตไซ้ ท่านว่าต้องใช้ความ
ระมัดระวังตามควร เพื่อป้องกันมิให้ดินหรือทรายพังลง หรือมิให้น้ำหรือสิ่งโสโครกซึมเข้าไป

มาตรา 1343 ห้ามมิให้ขุดดินหรือบรรทุกน้ำหนึ่กบนที่ดินเกินควรจนอาจ
เป็นเหตุอันตรายแก่ความอยู่มั่นแห่งที่ดินติดต่อกัน เว้นแต่จะจัดการเพียงพอเพื่อป้องกันความเสียหาย

มาตรา 1344 รั้ว กำแพง รั้วต้นไม้ คู ซึ่งหมายเขตที่ดินนั้น ท่านให้ท่านสันนิษฐาน
ไว้ก่อนว่าเจ้าของที่ดินทั้งสองข้างเป็นเจ้าของรวมกัน

มาตรา 1345 เมื่อรั้วต้นไม้ หรือคูซึ่งมิได้ใช้เป็นทางระบายน้ำ เป็นของเจ้าของที่ดิน
ทั้งสองข้างรวมกัน ท่านว่าเจ้าของข้างใดข้างหนึ่งมีสิทธิที่จะตัดรั้วต้นไม้ หรือถมคูนั้นได้ถึงแนวเขต
ที่ดินของตน แต่ต้องก่อกำแพง หรือทำรั้วตามแนวเขตนั้น

มาตรา 1346 ถ้ามีต้นไม้อยู่บนแนวเขตที่ดิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของ
ที่ดินทั้งสองข้างเป็นเจ้าของต้นไม้รวมกัน ดอกผลเป็นของเจ้าของที่ดินคนละส่วนเสมอกัน และถ้าตัด
ต้นลงไซ้ ไม้ นั้นเป็นของเจ้าของที่ดินคนละส่วนดุจกัน

เจ้าของแต่ละฝ่ายจะต้องการให้ขุดหรือตัดต้นไม้ก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการนั้นต้องเสีย
เท่ากันทั้งสองฝ่าย แต่ถ้าเจ้าของอีกฝ่ายหนึ่งสละสิทธิในต้นไม้ไซ้ฝ่ายที่ต้องการขุดหรือตัดต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายฝ่ายเดียว ถ้าต้นไม้เป็นหลักเขตและจะหาหลักเขตอื่นไม่เหมาะสม ท่านว่าฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดจะต้องการให้ขุดหรือตัดไม้ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1347 เจ้าของที่ดินอาจตัดรากไม้ซึ่งรุกเข้ามาจากที่ดินติดต่อและเอาไว้เสีย
ถ้ากิ่งไม้ยื่นล้ำเข้ามา เมื่อเจ้าของที่ดินได้บอกผู้ครอบครองที่ดินติดต่อให้ตัดภายในเวลาอันสมควรแล้ว
แต่ผู้นั้นไม่ตัด ท่านว่าเจ้าของที่ดินตัดเอาเสียได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1348 ดอกผลแห่งต้นไม้ที่หล่นตามธรรมดาลงในที่ดินติดต่อแปลงใด ท่าน
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นดอกผลของที่ดินแปลงนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1349 ที่ดินแปลงใดมีที่ดินแปลงอื่นล้อมอยู่จนไม่มีทางออกถึง
ทางสาธารณะได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินแปลงนั้นจะผ่านที่ดินซึ่งล้อมอยู่ไปสู่ทางสาธารณะได้
ที่ดินแปลงใดมีทางออกได้แต่เมื่อต้องข้ามสระ บึง หรือทะเล หรือมีที่ชั้นอันระดับ
ที่ดินกับทางสาธารณะสูงกว่ากันมากไซ้ ท่านว่าให้ใช้ความในวรรคต้นบังคับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ที่และวิธีทำทางผ่านนั้นต้องเลือกให้พอควรแก่ความจำเป็นของผู้มีสิทธิจะผ่าน กับ
ทั้งให้คำนึงถึงที่ดินที่ล้อมอยู่ให้เสียหายแต่น้อยที่สุดที่จะเป็นได้ ถ้าจำเป็น ผู้มีสิทธิจะผ่านจะสร้างถนน
เป็นทางผ่านก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้มีสิทธิจะผ่านต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินที่ล้อมอยู่เพื่อความปลอดภัยอัน
เกิดแต่เหตุที่มีทางผ่านนั้น ค่าทดแทนนั้นนอกจากค่าเสียหายเพราะสร้างถนน ท่านว่าจะกำหนดเป็น
รายปีก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1350 ถ้าที่ดินแบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันเป็นเหตุให้แปลงหนึ่งไม่มีทางออก
ไปสู่ทางสาธารณะไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินแปลงนั้นมีสิทธิเรียกร้องเอาทางเดิรตามมาตราก่อนได้
เฉพาะบนที่ดินแปลงที่ได้แบ่งแยกหรือแบ่งโอนกันและไม่ต้องเสียค่าทดแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1351 เจ้าของที่ดิน เมื่อบอกล่วงหน้าตามสมควรแล้ว อาจใช้ที่ดินติดต่อ
เพียงที่จำเป็นในการปลูกสร้างหรือซ่อมแซมรั้ว กำแพง หรือโรงเรือน ตรงหรือใกล้แนวเขตของตน แต่
จะเข้าไปในเรือนที่อยู่บ้านข้างเคียงไม่ได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าได้ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นไซ้ ท่านว่าเพื่อนบ้านข้างเคียงจะเรียกเอา
ค่าทดแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1352 ท่านว่าถ้าเจ้าของที่ดินได้รับค่าทดแทนตามสมควรแล้วต้องยอมให้
ผู้อื่นวางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้า หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้ายกันผ่านที่ดินของตน เพื่อประโยชน์แก่ที่ดิน
ติดต่อ ซึ่งถ้าไม่ยอมให้ผ่านก็ไม่มีทางจะวางได้ หรือถ้าจะวางได้ก็เปลืองเงินมากเกินควร แต่เจ้าของ
ที่ดินอาจให้ยกเอาประโยชน์ของตนขึ้นพิจารณาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อมีเหตุผลพิเศษ ถ้าจะต้องวางเหนือพื้นดินไซ้ ท่านว่าเจ้าของที่ดินอาจเรียกให้ซื้อที่ดินของตนบางส่วนตามควรที่จะใช้ในการนั้น โดยราคาคุ้มค่าที่ดินและค่าทดแทนความเสียหาย ซึ่งอาจมีเพราะการขายนั้นด้วย

ถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนไป เจ้าของที่ดินอาจเรียกให้ย้ายถอนสิ่งที่วางนั้นไปไว้ ณ ส่วนอื่นแห่งที่ดินของตนตามแต่จะเหมาะแก่ประโยชน์แห่งเจ้าของที่ดิน ค้าย้ายถอนนั้นเจ้าของที่ดินติดต่อเป็นผู้เสีย แต่ถ้ามีพฤติการณ์พิเศษไซ้ ท่านว่าจะให้เจ้าของที่ดินอีกฝ่ายหนึ่งช่วยเสียด้ายถอนตามส่วนอันควรก็ได้

มาตรา 1353 บุคคลอาจพาปศุสัตว์ของตนผ่านหรือเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นซึ่งมีได้กั้นเพื่อไปเลี้ยง และอาจเข้าไปเอาน้ำในบ่อหรือสระในที่เช่นว่านั้นมาใช้ได้ เว้นแต่ที่ดินเป็นที่เพาะปลูกหรือเตรียมเพื่อเพาะปลูกหว่าน หรือมีรั้วกั้นขึ้นอยู่แล้ว แต่ท่านว่าเจ้าของที่ดินยอมห้ามได้เสมอ

มาตรา 1354 ถ้ามีจาริตประเพณีแห่งท้องถิ่นให้ทำได้และถ้าเจ้าของไม่ห้าม บุคคลอาจเข้าไปในที่ป่า ที่ถัง หรือในที่มีหญ้าเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นที่ดินของผู้อื่น เพื่อเก็บฟืน หรือผลไม้ป่า ผักเห็ด และสิ่งเช่นกัน

มาตรา 1355 เจ้าของที่ดินริมทางน้ำ หรือมีทางน้ำผ่านไม่มีสิทธิจะชักเอาน้ำไว้เกินกว่าที่จำเป็นแก่ประโยชน์ของตนตามควร ให้เป็นเหตุเสื่อมเสียแก่ที่ดินแปลงอื่นซึ่งอยู่ตามทางน้ำนั้น

หมวด 3
กรรมสิทธิ์รวม

มาตรา 1356 ถ้าทรัพย์สินเป็นของบุคคลหลายคนรวมกัน ท่านให้ใช้บทบัญญัติในหมวดนี้บังคับ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 1357 ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้เป็นเจ้าของรวมกันมีส่วนเท่ากัน

มาตรา 1358 ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของรวมมีสิทธิจัดการทรัพย์สินรวมกัน

ในเรื่องจัดการตามธรรมดา ท่านว่าพึงตกลงโดยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม แต่เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางจัดการตามธรรมดาได้ เว้นแต่ฝ่ายข้างมากได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น แต่เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจทำการเพื่อรักษาทรัพย์สินได้เสมอ

ในเรื่องจัดการอันเป็นสาระสำคัญ ท่านว่าต้องตกลงกันโดยคะแนนข้างมากแห่งเจ้าของรวม และคะแนนข้างมากนั้นต้องมีส่วนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งแห่งค่าทรัพย์สิน การเปลี่ยนแปลงวัตถุที่ประสงค์นั้น ท่านว่าจะตกลงกันได้ก็แต่เมื่อเจ้าของรวม

เห็นชอบทุกคน

มาตรา 1359 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึง
ทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้อุคคลภายนอก แต่ในการเรียกร้องเอาทรัพย์สินคืนนั้น ท่านว่าต้องอยู่ใน
บังคับแห่งเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 302 แห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 1360 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิใช้ทรัพย์สินได้ แต่การใช้นั้นต้อง
ไม่ขัดต่อสิทธิแห่งเจ้าของรวมคนอื่น ๆ

ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ จะจำหน่ายส่วนของตนหรือ

จำนอง หรือก่อให้เกิดการติดพันก็ได้

แต่ตัวทรัพย์สินนั้นจะจำหน่าย จำนำ จำนอง หรือก่อให้เกิดการติดพันได้

ก็แต่ด้วยความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน

ถ้าเจ้าของรวมคนใดจำหน่าย จำนำ จำนอง หรือก่อให้เกิดการติดพันทรัพย์สินใด

มิได้รับความยินยอมแห่งเจ้าของรวมทุกคน แต่ภายหลังเจ้าของรวมคนนั้นได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินแต่ผู้
เดียวไซ้ ท่านว่านิติกรรมนั้นเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 1362 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ จำต้องช่วยเจ้าของรวมคนอื่น ๆ ตามส่วนของ
ตนในการออกค่าจัดการ ค่าภาษีอากร และค่ารักษา กับทั้งค่าใช้จ่ายทรัพย์สินรวมกันด้วย

มาตรา 1363 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้เว้นแต่จะมีนิติ

กรรมขัดอยู่ หรือถ้าวัตถุที่ประสงค์ที่เป็นเจ้าของรวมกันนั้นมีลักษณะเป็นการถาวร ก็เรียกให้แบ่งไม่ได้

สิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินนั้น ท่านว่าจะตัดโดยนิติกรรมเกินคราวละสิบปีไม่ได้

ท่านว่าเจ้าของรวมจะเรียกให้แบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้

มาตรา 1364 การแบ่งทรัพย์สินพึงกระทำโดยแบ่งทรัพย์สินนั้นเองระวางเจ้าของ
รวม หรือโดยขายทรัพย์สินแล้วเอาเงินที่ขายได้แบ่งกัน

ถ้าเจ้าของรวมไม่ตกลงกันว่าจะแบ่งทรัพย์สินอย่างไรไซ้เมื่อเจ้าของรวมคนหนึ่งคน
ใดขอ ศาลอาจสั่งให้เอาทรัพย์สินนั้นออกแบ่ง ถ้าส่วนที่แบ่งให้ไม่เท่ากันไซ้ จะสั่งให้ทดแทนกันเป็น
เงินก็ได้ ถ้าการแบ่งเช่นว่านี้ไม่อาจทำได้หรือจะเสียหายมากนักก็ดี ศาลจะสั่งให้ขายโดยประมูลราคา
กันระหว่างเจ้าของรวมหรือขายทอดตลาดก็ได้

มาตรา 1365 ถ้าเจ้าของรวมต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อบุคคลภายนอกในหนึ่
อันเกี่ยวกับทรัพย์สินรวม หรือในหนึ่ซึ่งได้ก่อตั้งใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมตั้งว่านั่นก็ดี ในเวลาแบ่ง เจ้าของ
รวมคนหนึ่ง ๆ จะเรียกให้เอาทรัพย์สินรวมนั้นชำระหนี้เสียก่อน หรือให้เอาเป็นประกันก็ได้

ถ้าเจ้าของรวมคนหนึ่งต้องรับผิดชอบเจ้าของรวมคนอื่นในหนึ่ ซึ่งเกิดจากการเป็นเจ้าของรวม
หรือในหนึ่ซึ่งได้ก่อตั้งใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมตั้งว่านั่นก็ดี ในเวลาแบ่ง เจ้าของรวมผู้เป็นเจ้าของหนึ่เดิมตั้งว่า
นั่นก็ดี ในเวลาแบ่งเจ้าของรวมผู้เป็นเจ้าของหนึ่จะเรียกให้เอาส่วนซึ่งจะได้แก่ลูกหนึ่ของตนในทรัพย์สิน
รวมนั้นชำระหนี้เสียก่อน หรือให้เอาเป็นประกันก็ได้

สิทธิที่กล่าวมาข้างต้นนี้อาจใช้แก่ผู้รับโอน หรือผู้สืบทอดสิทธิในส่วนของผู้เป็นเจ้าของ
รวมนั้น

ถ้าจำเป็นจะต้องขายทรัพย์สินรวมไซ้ ท่านให้นำบัญชีรายการมาก่อน
มาใช้บังคับ

มาตรา 1366 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ ต้องรับผิดชอบส่วนของตนเช่นเดียวกับผู้ขาย
ในทรัพย์สินซึ่งเจ้าของรวมคนอื่น ๆ ได้รับไปในการแบ่ง

ลักษณะ 3 การกฤษฎีกา
ครุบครอง

มาตรา 1367 บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ท่านว่า
บุคคลนั้นได้ซึ่งสิทธิครอบครอง

มาตรา 1368 บุคคลอาจได้มาซึ่งสิทธิครอบครองโดยผู้อื่นยึดถือไว้ให้

มาตรา 1369 บุคคลใดยึดทรัพย์สินไว้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นยึดถือ
เพื่อตน

มาตรา 1370 ผู้ครอบครองนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าครอบครองโดยสุจริต
โดยความสงบและโดยเปิดเผย

มาตรา 1371 ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลใดครอบครองทรัพย์สินเดียวกันสองคราว ท่าน
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นได้ครอบครองติดต่อกันตลอดเวลา

มาตรา 1372 สิทธิซึ่งผู้ครอบครองใช้ในทรัพย์สินที่ครอบครองนั้น ท่าน
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลผู้มีชื่อในทะเบียนที่ดิน ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลผู้มีชื่อใน
ทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง

มาตรา 1374 ถ้าผู้ครอบครองถูกรบกวนในการครอบครองทรัพย์สินเพราะมีผู้สอด
เข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะปลดเปลื้องการรบกวนนั้นได้
ถ้าเป็นที่น่าวิตกว่าจะยังมีกรรบกวนอีกผู้ครอบครองจะขอต่อศาลให้สั่งห้ามก็ได้
การฟ้องคดีเพื่อปลดเปลื้องการรบกวนนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่งนับแต่เวลา
ถูกรบกวน

มาตรา 1375 ถ้าผู้ครอบครองถูกแย่งการครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมายไซ้
ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะไต่คืนซึ่งการครอบครอง เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเหนือทรัพย์สินดีกว่าซึ่ง
จะเป็นเหตุให้เรียกคืนจากผู้ครอบครองได้

การฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่งนับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครอง

มาตรา 1376 ถ้าจะต้องส่งทรัพย์สินคืนแก่บุคคลผู้มีสิทธิเอาคืนไซ้ร้ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา 412 ถึง 418 แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลาภมิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 1377 ถ้าผู้ครอบครองสละเจตนาครอบครองหรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไปไซ้ร้ การครอบครองย่อมสุดสิ้นลง

ถ้าเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมีมาขัดขวางมิให้ผู้ครอบครองยึดถือทรัพย์สินไซ้ร้ ท่านว่าการครอบครองไม่สุดสิ้นลง

มาตรา 1378 การโอนไปซึ่งการครอบครองนั้นยอมทำได้โดยส่งมอบทรัพย์สินที่ครอบครอง

มาตรา 1379 ถ้าผู้รับโอนหรือผู้แทนยึดถือทรัพย์สินอยู่แล้ว ท่านว่าการโอนไปซึ่งการครอบครองจะทำเพียงแสดงเจตนาก็ได้

มาตรา 1380 การโอนไปซึ่งการครอบครองยอมเป็นผล แม้ผู้โอนยังยึดถือทรัพย์สินอยู่ ถ้าผู้โอนแสดงเจตนาว่าต่อไปจะยึดถือทรัพย์สินนั้นแทนผู้รับโอน

ถ้าทรัพย์สินนั้นผู้แทนของผู้โอนยึดถืออยู่ การโอนไปซึ่งการครอบครองจำทำโดยผู้โอนสั่งผู้แทนว่า ต่อไปให้ยึดถือทรัพย์สินไว้แทนผู้รับโอนก็ได้

ถ้าทรัพย์สินนั้นผู้แทนของผู้โอนยึดถืออยู่ การโอนไปซึ่งการครอบครองจำทำโดยผู้โอนสั่งผู้แทนว่า ต่อไปให้ยึดถือทรัพย์สินไว้แทนผู้รับโอนก็ได้

มาตรา 1381 บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินอยู่ในฐานะเป็นผู้แทนผู้ครอบครอง บุคคลนั้นจะเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือได้ ก็แต่โดยบอกกล่าวไปยังผู้ครอบครองต่อไป หรือตนเองเป็นผู้ครอบครองโดยสุจริต อาศัยอำนาจใหม่อันได้จากบุคคลภายนอก

มาตรา 1382 บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาห้าปีไซ้ร้ ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์

มาตรา 1383 ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำผิดนั้นท่านว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้รับโอนไม่สุจริตจะได้กรรมสิทธิ์โดยอายุความก็แต่เมื่อพ้นกำหนดอายุความอาชญา หรือพ้นเวลาที่กำหนดไว้ในมาตราก่อน ถ้ากำหนดไหนดยาวกว่า ท่านให้ใช้กำหนดนั้น

มาตรา 1384 ถ้าครอบครองขาดยึดถือทรัพย์สินโดยไม่สมัครและได้คืนภายในเวลาปีหนึ่งนับตั้งแต่วันขาดยึดถือหรือได้คืนโดยฟ้องคดีภายในกำหนดนั้นไซ้ร้ ท่านมิให้ถือว่าครอบครอง

สะกดหยุดลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1385 ถ้าโอนการครอบครองแก่กัน ผู้รับโอนจะนับเวลาซึ่งผู้โอนครอบครอง
อยู่ก่อนนั้นรวมเข้ากับเวลาครอบครองของตนก็ได้ ถ้าผู้รับโอนนับรวมเช่นนั้น และถ้ามีข้อบกพร่องใน
ระหว่างครอบครองของผู้โอนไซ้ ท่านว่าข้อบกพร่องนั้นยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ผู้รับโอนได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1396 บทบัญญัติว่าด้วยอายุความในประมวลกฎหมายนี้ ท่านให้
ใช้บังคับในเรื่องอายุความได้สิทธิอันกล่าวไว้ในลักษณะนี้โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 4

การจำยอม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1387 อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในการจำยอมอันเป็นเหตุ
ให้เจ้าของต้องยอมรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตน หรือต้องงดเว้นการใช้สิทธิ
บางอย่างอันมีอยู่ในกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์แก่อสังหาริมทรัพย์อื่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1388 เจ้าของสามยทรัพย์ไม่มีสิทธิทำการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์ซึ่งทำ
ให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1389 ถ้าความต้องการแห่งเจ้าของสามยทรัพย์เปลี่ยนแปลงไป
ท่านว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ให้สิทธิแก่เจ้าของสามยทรัพย์ที่จะทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่
การยทรัพย์ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1390 ท่านมิให้เจ้าของการยทรัพย์ประกอบกรรมใด ๆ อันจะเป็นเหตุ ๆ
อันจะเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งการจำยอมลุดไปหรือเสื่อมความสะดวก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1391 เจ้าของสามยทรัพย์มีสิทธิทำการทุกอย่างอันจำเป็นเพื่อรักษาและใช้
การจำยอม แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง ในการนี้เจ้าของสามยทรัพย์จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่
การยทรัพย์ได้ก็แต่น้อยที่สุดตามพฤติการณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เจ้าของสามยทรัพย์ต้องเสียค่าใช้จ่ายของตนเองรักษาซ่อมแซมการที่ได้ทำไปแล้วให้
เป็นไปด้วยดี ท่านว่าต้องออกค่าใช้จ่ายตามส่วนแห่งประโยชน์ที่ได้รับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1392 ถ้าการจำยอมแต่ต้องเพียงส่วนหนึ่งแห่งการยทรัพย์เจ้าของทรัพย์
นั้นอาจเรียกให้ย้ายไปยังส่วนอื่นก็ได้ แต่ต้องแสดงได้ว่าการย้ายนั้นเป็นประโยชน์แก่ตนและรับเสีย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ความสะดวกของเจ้าของสามยทรัพย์ลดน้อยลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1393 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดการจำยอมไซ้
ท่านว่า การจำยอมย่อมติดไปกับสามยทรัพย์ซึ่งได้จำหน่าย หรือตกไปในบังคับแห่งสิทธิอื่น
ท่านว่าจะจำหน่าย หรือทำให้การจำยอมตกไปในบังคับแห่งสิทธิอื่นต่างหากจาก
สามยทรัพย์ไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1394 ถ้ามีการแบ่งแยกภารยทรัพย์ ท่านว่า การจำยอมยังคงมีอยู่ทุกส่วนที่
แยกออก แต่ถ้าในส่วนใดการจำยอมนั้นไม่ใช่และใช้ไม่ได้ตามรูปการ ท่านว่าเจ้าของส่วนนั้นจะเรียกให้
พ้นจากการจำยอมก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1395 ถ้ามีการแบ่งแยกสามยทรัพย์ ท่านว่า การจำยอมยังคงมีอยู่เพื่อ
ประโยชน์แก่ทุกส่วนที่แยกออกนั้น แต่ถ้าการจำยอมนั้นไม่ใช่และใช้ไม่ได้ตามรูปการเพื่อประโยชน์แก่
ส่วนใดไซ้ ท่านว่าเจ้าของภารยทรัพย์จะเรียกให้พ้นจากการจำยอมอันเกี่ยวกับทรัพย์ส่วนนั้นก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1396 การจำยอมซึ่งเจ้าของรวมแห่งสามยทรัพย์คนหนึ่งได้มาหรือใช้อยู่
ท่านให้ถือว่าเจ้าของรวมได้มาหรือใช้อยู่ด้วยกันทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1397 ถ้าภารยทรัพย์หรือสามยทรัพย์สลายไปทั้งหมด ท่านว่า
การจำยอมสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1398 ถ้าภารยทรัพย์และสามยทรัพย์ตกเป็นของเจ้าของคนเดียวกัน ท่าน
ว่าเจ้าของจะให้เพิกถอนการจดทะเบียนการจำยอมก็ได้ แต่ถ้ายังมีได้เพิกถอนทะเบียนไซ้ การจำ
ยอมยังคงมีอยู่ในส่วนบุคคลภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1399 การจำยอมนั้น ถ้ามิได้ใช้สิบปี ท่านว่ายอมสิ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1400 ถ้าการจำยอมหมดประโยชน์แก่สามยทรัพย์ไซ้ ท่านว่า
การจำยอมนั้นสิ้นไป แต่ถ้าความเป็นไปมีทางให้กลับใช้การจำยอมได้ไซ้ ท่านว่า การจำยอมนั้นกลับมี
ขึ้นอีก แต่ต้องยังไม่พ้นอายุความที่ระบุไว้ในมาตราก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1401 การจำยอมอาจได้มาโดยอายุความ ท่านให้นำบทบัญญัติว่าด้วย
ความได้สิทธิอันกล่าวไว้ในลักษณะ 3 แห่งบรรพนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 5

อาศัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1402 บุคคลใดได้รับสิทธิอาศัยในโรงเรือนบุคคลนั้นย่อมมีสิทธิอยู่ใน
โรงเรือนนั้นโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า

มาตรา 1403 สิทธิอาศัยนั้น ท่านว่าจะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดชีวิต
ของผู้อาศัยก็ได้

ถ้าไม่มีกำหนดเวลา ท่านว่าสิทธินั้นจะเลิกเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ แต่ต้องบอกล่วงหน้า
แก่ผู้อาศัยตามสมควร

ถ้าให้สิทธิอาศัยโดยมีกำหนดเวลา กำหนดนั้นท่านมิให้เกินสามสิบปี ถ้ากำหนดไว้
นานกว่านั้น ให้ลดลงมาเป็นสามสิบปี การให้สิทธิอาศัยจะต่ออายุก็ได้ แต่ต้องกำหนดเวลาไม่เกิน
สามสิบปีนับแต่วันทำต่อ

มาตรา 1404 สิทธิอาศัยนั้นจะโอนกันไม่ได้แม้โดยทางมรดก

มาตรา 1405 สิทธิอาศัยนั้นถ้ามิได้จำกัดไว้ชัดแจ้งว่าให้เพื่อประโยชน์แก่ผู้อาศัย
เฉพาะตัวไซ้ บุคคลในครอบครัวและในครัวเรือนของผู้อาศัยจะอยู่ด้วยก็ได้

มาตรา 1406 ถ้าผู้ให้อาศัยมิได้ห้ามไว้ชัดแจ้ง ผู้อาศัยจะเก็บเอาดอกผลธรรมดา
หรือผลแห่งที่ดิน มาใช้เพียงที่จำเป็นแก่ความต้องการของครัวเรือนได้

มาตรา 1407 ผลให้อาศัยไม่จำต้องบำรุงรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในความซ่อมแซมอันดี
ผู้อาศัยจะเรียกให้ชดใช้ค่าใช้จ่าย ซึ่งได้ออกไปในการทำให้ทรัพย์สินดีขึ้นหาได้ไม่

มาตรา 1408 เมื่อสิทธิอาศัยสิ้นสุดลง ผู้อาศัยต้องส่งทรัพย์สินคืนแก่ผู้ให้อาศัย

มาตรา 1409 ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยหน้าที่และความ
รับผิดชอบของผู้เช่าอันกล่าวไว้ในมาตรา 552 ถึง 555 มาตรา 558, 562 และ 563 มาใช้บังคับกับโอนอนุโลม

ลักษณะ 6
สิทธิเหนือพื้นดิน

มาตรา 1410 เจ้าของที่ดินอาจก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินเป็นคุณแก่บุคคลอื่น โดยการ
ให้บุคคลนั้นมีสิทธิเป็นเจ้าของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งเพาะปลูก บนดินหรือใต้ดินนั้น

มาตรา 1411 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดสิทธิเหนือ
พื้นดินไซ้ ท่านว่าสิทธินั้นอาจโอนได้และรับมรดกกันได้

มาตรา 1412 สิทธิเหนือพื้นดินนั้นจะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิต

เจ้าของที่ดิน หรือตลอดชีวิตผู้ทรงสิทธิเหนือพื้นดินนั้นก็ได้

ถ้าก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินโดยมีกำหนดเวลาไซ้ร้ ท่านให้นำบทบัญญัติ

มาตรา 1403 วรรค 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1413 ถ้าสิทธิเหนือพื้นดินนั้นไม่มีกำหนดเวลาไซ้ร้ ท่านว่าคู่กรณีฝ่ายใดตาม
สมควร ถ้ามีค่าเช่าซึ่งจำต้องให้แก่กันไซ้ร้ ท่านว่าต้องบอกล่วงหน้าปีหนึ่ง หรือให้ค่าเช่าปีหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1414 ถ้าผู้ทรงสิทธิเหนือพื้นดินละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันเป็น
สาระสำคัญซึ่งระบุไว้ในนิติกรรมก่อตั้งสิทธินั้นก็ดี หรือถ้ามีค่าเช่าซึ่งจะต้องให้แก่กัน แต่ผู้ทรงสิทธิเหนือ
พื้นดินละเลยไม่ชำระถึงสองปีติด ๆ กันก็ดี ท่านว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสิทธิเหนือพื้นดินก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1415 สิทธิเหนือพื้นดินนั้นไม่สิ้นไปโดยเหตุที่โรงเรือนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่ง
เพาะปลูกสลายไป แม้การสลายนั้นจะเป็นเพราะเหตุสุทธวิสัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1416 เมื่อสิทธิเหนือพื้นดินสิ้นไป ผู้ทรงสิทธิจะรื้อถอนโรงเรือน สิ่งปลูก
สร้าง สิ่งเพาะปลูกของตนไปก็ได้ แต่ต้องทำให้ที่ดินเป็นตามเดิม
แต่ถ้าเจ้าของที่ดินจะไม่ยอมให้รื้อถอนไป และบอกเจตนาจะซื้อตามราคาท้องตลาด
ไซ้ร้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเหนือพื้นดินจะไม่ยอมขายไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ลักษณะ 7
สิทธิเก็บกิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1417 อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในบังคับสิทธิเก็บกินอันเป็นเหตุให้ผู้
ทรงสิทธินั้นมีสิทธิครอบครองใช้ และถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งทรัพย์สินนั้น
ผู้ทรงสิทธิเก็บกินมีอำนาจจัดการทรัพย์สิน
ผู้ทรงสิทธิเก็บกินในป่าไม้ เหมืองแร่ หรือที่ขุดหินนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1418 สิทธิเก็บกินนั้น จะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตแห่งผู้
ทรงสิทธิก็ได้
ถ้ามีกำหนดเวลา ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา 1403 วรรค 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม
ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินถึงแก่ความตาย ท่านว่าสิทธินั้นย่อมสิ้นไปเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1419 ถ้าทรัพย์สินสลายไปโดยไม่ได้ค่าทดแทนไซ้ร้ ท่านว่าเจ้าของ
ไม่จำต้องทำให้คืนดี แต่ถ้าเจ้าของทำให้ทรัพย์สินคืนดีขึ้นเพียงใดท่านว่าสิทธิเก็บกินก็กลับมีขึ้นเพียง
นั้น

ถ้าได้ค่าทดแทนไซ้ร้ ท่านว่าเจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิเก็บกิน ต้องให้ทรัพย์สินคืนดีเพียง

ที่สามารถทำได้ตามจำนวนเงินค่าทดแทนที่ได้รับ และสิทธิเก็บกินกลับมีขึ้นเพียงที่ทรัพย์สินกลับคืนดี แต่ถ้าพันวิสัยที่จะทำให้กลับคืนดีได้สิทธิเก็บกินก็เป็นอันสิ้นไป และค่าทดแทนนั้นต้องแบ่งกันระหว่างเจ้าของทรัพย์สิน และผู้ทรงสิทธิเก็บกินตามส่วนแห่งความเสียหายของตน

วิธีนี้ให้ใช้บังคับโดยอนุโลมถึงกรณีซึ่งทรัพย์สินถูกบังคับซื้อ และกรณีซึ่งทรัพย์สินสลายไปแต่บางส่วน หรือการทำให้คืนดีนั้นพันวิสัยในบางส่วน

มาตรา 1420 เมื่อสิทธิเก็บกินสิ้นสุดลง ผู้ทรงสิทธิต้องส่งทรัพย์สินคืนแก่เจ้าของ ถ้าทรัพย์สินสลายไป หรือเสื่อมราคาลง ผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นมิได้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินใช้ทรัพย์สินสิ้นเปลืองไปโดยมิชอบท่านว่าต้องทำให้มีมาแทน ถ้าทรัพย์สินเสื่อมราคาเพราะการใช้ตามควรไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินไม่จำเป็นต้องให้ค่าทดแทน

มาตรา 1421 ในการใช้สิทธิเก็บกินนั้น ผู้ทรงสิทธิต้องรักษาทรัพย์สินเสมอกับที่วิญญูชนพึงรักษาทรัพย์สินของตนเอง

มาตรา 1422 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดสิทธิเก็บกินไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธินั้นจะโอนการใช้สิทธิของตนให้บุคคลภายนอกก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นเจ้าของทรัพย์สินอาจฟ้องผู้รับโอนโดยตรง

มาตรา 1423 เจ้าของทรัพย์สินจะคัดค้านมิให้ใช้ทรัพย์สินในทางอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือมิสมควรก็ได้

ถ้าเจ้าของพิสูจน์ได้ว่าสิทธิของตนตกอยู่ในภัยอันตราย ท่านว่าจะเรียกให้ผู้ทรงสิทธิเก็บกินปาประกันให้ก็ได้ เว้นแต่ในกรณีซึ่งผู้ให้ทรัพย์สินสงวนสิทธิเก็บกินในทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อตนเอง ถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินละเลยไม่หาประกันมาให้ภายในเวลาอันควรซึ่งกำหนดให้เพื่อ การนั้น หรือถ้าผู้ทรงสิทธิเก็บกินมีนำพาต่อคำคัดค้านแห่งเจ้าของยังคงใช้ทรัพย์สินนั้นในทางอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือมิควรไซ้ ท่านว่าศาลจะตั้งผู้รักษาทรัพย์สินเพื่อจัดการทรัพย์สินแทนผู้ทรงสิทธิเก็บกินก็ได้ แต่เมื่อหาประกันมาให้แล้ว ศาลจะถอนผู้รักษาทรัพย์สินที่ตั้งขึ้นไว้นั้นก็

มาตรา 1424 ผู้ทรงสิทธิเก็บกินจำต้องสงวนภาวะแห่งทรัพย์สินมิให้เปลี่ยนไปในสาระสำคัญ กับต้องบำรุงรักษาและซ่อมแซมเล็กน้อยด้วย ถ้าจำเป็นต้องซ่อมแซมใหญ่ หรือมีการสำคัญอันต้องทำเพื่อรักษาทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องแจ้งแก่เจ้าของทรัพย์สินโดยพลัน และต้องยอมให้จัดทำกรนั้น ๆ ไป ถ้าเจ้าของทรัพย์สินละเลยเสีย ท่านว่าผู้ทรงสิทธิเก็บกินจะจัดทำกรนั้นไปโดยให้เจ้าของทรัพย์สินออกค่าใช้จ่ายก็ได้

มาตรา 1425 ค่าใช้จ่ายอันเป็นการจรรนั้น ท่านว่าเจ้าของต้องเป็นผู้ออก แต่เพื่อจะ

ออกค่าใช้จ่ายเช่นว่านี้ หรือค่าใช้จ่ายตามความในมาตราก่อนเจ้าของจะจำหน่ายทรัพย์สินบางส่วนก็ได้ เว้นแต่ผู้ทรงสิทธิเก็บกินจะเต็มใจตรองเงินตามที่จำเป็นโดยไม่คิดดอกเบี้ย

มาตรา 1426 ในระหว่างที่สิทธิเก็บกินยังมีอยู่ ผู้ทรงสิทธิต้องออกค่าใช้จ่ายในการจัดการทรัพย์สินตลอดจนเสียภาษีอากร กับทั้งต้องใช้ดอกเบี้ยหนี้สินซึ่งติดพันทรัพย์สินนั้น

มาตรา 1427 ถ้าเจ้าของทรัพย์สินต้องการ ผู้ทรงสิทธิเก็บกินจำต้องเอาทรัพย์สินประกันวินาศภัยเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของทรัพย์สิน และถ้าทรัพย์สินนั้นได้เอาประกันภัยไว้แล้ว ผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องต่อสัญญาประกันนั้นเมื่อถึงคราวต่อ

ผู้ทรงสิทธิเก็บกินต้องเสียเบี้ยประกันภัยระหว่างที่สิทธิของตนยังมีอยู่

มาตรา 1428 คดีอันเกี่ยวกับสิทธิเก็บกินในระหว่างเจ้าของทรัพย์สินกับผู้ทรงสิทธิเก็บกิน หรือผู้รับโอนนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อเกินปีหนึ่งนับแต่วันสิทธิเก็บกินสุดสิ้นลงแต่ในคดีที่เจ้าของทรัพย์สินเป็นโจทก์นั้น ถ้าเจ้าของไม่อาจรู้ว่าสิทธิเก็บกินสุดสิ้นลงเมื่อใด ท่านให้นับอายุความปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่เจ้าของทรัพย์สินได้รู้ หรือควรรู้ว่าสิทธิเก็บกินสุดสิ้นลง

ลักษณะ 8

การติดพันในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา 1429 อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในการติดพันอันเป็นเหตุให้ผู้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับการชำระหนี้เป็นคราวๆจากทรัพย์สินนั้น หรือได้ใช้และถือเอาซึ่งประโยชน์แห่งทรัพย์สินตามระบุไว้

มาตรา 1430 การติดพันในอสังหาริมทรัพย์นั้น จะก่อให้เกิดโดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดชีวิตแก่ผู้รับประโยชน์ก็ได้

ถ้าไม่มีกำหนดเวลา ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการติดพันในอสังหาริมทรัพย์

มีอยู่ตลอดชีวิตผู้รับประโยชน์

ถ้ามีกำหนดเวลา ท่านให้นำบทบัญญัติมาตรา 1403 วรรค 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 1431 ถ้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในนิติกรรมอันก่อให้เกิดการติดพันไซ้ ท่านว่าการติดพันในอสังหาริมทรัพย์นั้นจะโอนกันไม่ได้แม้โดยทางมรดก

มาตรา 1432 ถ้าผู้รับประโยชน์ละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญซึ่งระบุไว้ในนิติกรรมก่อตั้งการติดพันนั้นไซ้ ท่านว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสิทธิของผู้รับประโยชน์เสียก็ได้

มาตรา 1433 ถ้าเจ้าของทรัพย์สินมิได้ชำระหนี้ตามการตีพิมพ์ไซร์ ท่านว่านอกจาก
ทางแก้สำหรับการไม่ชำระหนี้ผู้รับประโยชน์อาจขอให้ศาลตั้งผู้รักษาทรัพย์สินเพื่อจัดการทรัพย์สินและ
ชำระหนี้แทนเจ้าของ หรือสั่งให้อาทรัพย์สินออกขายทอดตลาด และเอาเงินที่ขายได้จ่ายให้ผู้รับ
ประโยชน์ตามจำนวนที่ควรได้เพราะเจ้าของทรัพย์สินไม่ชำระหนี้ กับทั้งค่าแห่งการตีพิมพ์ด้วย

ถ้าเจ้าของทรัพย์สินหาประกันมาให้แล้ว ศาลจะไม่ออกคำสั่งตั้งผู้รักษาทรัพย์สินที่ตั้งขึ้น
ไว้นั้น ก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1434 ท่านให้นำมาตรา 1388 ถึง 1395 และมาตรา 1397 ถึง 1400 มาใช้

บังคับถึงการตีพิมพ์ในอสังหาริมทรัพย์โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บรรพ 3 และเลื่อนเวลาใช้บรรพ 1 และ 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 1 ให้เพิ่มบทบัญญัติแห่งบรรพ 3 ตั้งแต่มาตรา 453 ถึงมาตรา 1297 ดังตรา

ไว้ต่อไปนี้ เข้าเป็นอีกส่วนหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่
วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2468 เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บรรพ 3 และเลื่อนเวลาใช้บรรพ 1 และ 2 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 และ 2 ที่ได้ประกาศให้ใช้ใน

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2467 นั้น ให้เลื่อนไปใช้ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2468

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เชิงอรรถ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[1] แก้ไขโดย พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บรรพ 3 และเลื่อนเวลาใช้บรรพ 1 และ 2

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[2] แก้ไขโดย พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ บรรพ 1 และ 2 ที่ได้ตรวจชำระใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[3] แก้ไขโดย พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ บรรพ 3 ที่ได้ตรวจชำระใหม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[4] แก้ไขโดย พระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติ บรรพ 4 แห่งประมวล กฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[5] แก้ไขโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

